

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA**

TVIRTINU
Direktorius

**TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO
PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI,
RINKOS TYRIMO ATASKAITA**

20__ m. _____ d. Nr. (43.4) LD-

Vilnius

TURINYS

1. ĮVADAS.....	6
1.1. Elektroninių ryšių rinkų tyrimų teisinis pagrindas Lietuvos Respublikoje.....	6
1.2. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo istorija ir proceso apžvalga.....	9
2. TRANSLIACIJŲ IR TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ SĄVOKŲ APIBRĖŽIMAS	15
3. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS APIBRĖŽIMAS	17
3.1. Transliacijų paslaugos ir jų tendencijos Lietuvoje	18
3.1.1. Radijo ir televizijos transliacijų paslaugų atskyrimas.....	18
3.1.2. Radijo transliacijos Lietuvoje	18
3.1.3. Televizijos transliacijos Lietuvoje	20
3.1.3.1. Nemokamos ir mokamos televizijos transliacijos Lietuvoje	20
3.1.3.2. Televizijos transliacijų Lietuvoje pasirinkimas pagal technologijas	24
3.1.3.3. Televizijos transliacijų Lietuvoje geografinis paplitimas.....	26
3.1.3.4. Televizijos transliuotojų ir retransliuotojų skaičius Lietuvoje	27
3.2. Transliacijų perdavimo paslaugų apibrėžimas	29
3.2.1. Transliacijų perdavimo paslaugų technologiniai principai	30
3.2.2. Transliacijų perdavimo paslaugų būdai ir jų savybės	30
3.2.3. Transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė	39
3.2.3.1. Radijo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė.....	39
3.2.3.2. Radijo transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė.....	42
3.2.3.2.1 Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui ir radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, pakeičiamumo analizė	42
3.2.3.2.2 Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų siuntėjų, pakeičiamumo analizė	45
3.2.3.2.3 Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, pakeičiamumo analizė.....	47
3.2.3.2.4 Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų apibrėžimas.....	48
3.2.3.3. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė.....	48
3.2.3.3.1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė	52
3.2.3.3.2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų tarpusavio pakeičiamumo analizė pagal šių paslaugų teikėją	58
3.2.3.3.3 Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė	65
3.2.3.3.4. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė	67
3.2.3.3.5. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė	70
3.2.3.3.6. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų apibrėžimas	71
3.3. Transliacijų perdavimo paslaugų geografinis apibrėžimas	72
3.3.1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų geografinis apibrėžimas	73
3.3.2. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų geografinis apibrėžimas	74

3.4. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų apibrėžimas	79
4. TRIJŲ KRITERIJŲ TESTAS	82
4.1. Radijo transliacijų perdavimo paslaugų rinkų trijų kriterijų testas	82
4.1.1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkos trijų kriterijų testas	82
4.1.1.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje	82
4.1.1.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje	83
4.1.2. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų Vilniaus studijos, rinkos trijų kriterijų testas	86
4.1.2.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje	86
4.1.2.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje	87
4.1.3. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinkos trijų kriterijų testas	88
4.1.3.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje	88
4.2. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinkų trijų kriterijų testas	90
4.2.1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkos trijų kriterijų testas	90
4.2.1.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje	90
4.2.1.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje	91
4.2.1.3. Trečias kriterijus: ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje	96
4.2.2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkos trijų kriterijų testas	96
4.2.2.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje	96
4.2.2.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje	97
4.2.2.3. Trečias kriterijus: ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje	99
4.2.3. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, Česlovo Rulevičiaus, VŠĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VŠĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VŠĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilora“ rinkų trijų kriterijų testas	100
4.2.3.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje	100
4.2.3.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje	101

4.2.4. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, UAB „Šiaulių apskrities televizija“ rinkų trijų kriterijų testas	105
4.2.4.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje	105
4.2.4.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje	106
4.2.5. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinkos trijų kriterijų testas	107
4.2.5.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje	107
4.2.5.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje	109
4.2.6. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV televizijos tinklais paslaugų rinkos trijų kriterijų testas	110
4.2.6.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje	110
4.2.7. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinkos trijų kriterijų testas	111
4.2.7.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje	112
4.3. Rinkos, kuriose <i>ex ante</i> reguliavimas yra pagrindžiamas	113
5. TYRIMAS, AR KONKURENCIJA ATITINKAMOJE RINKOJE YRA VEIKSMINGA IR KONKURENCIJOS PROBLEMŲ NUSTATYMAS	114
5.1. Tyrimas, ar konkurencija Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje yra veiksminga	114
5.1.1. Tyrimas, ar konkurencija yra veiksminga atsižvelgiant į nustatytus kriterijus	114
5.1.1.1. Rinkos struktūra	114
5.1.1.2. Įėjimo į rinką barjerai	115
5.1.1.3. Masto ir įvairovės ekonomija	116
5.1.1.4. Pirkėjo derybinė galia	117
5.1.1.5. Potenciali konkurencija	119
5.1.2. Konkurencijos problemų nustatymas	121
5.1.3. Didelę įtaką rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas	122
5.2. Tyrimas, ar konkurencija Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje yra veiksminga	123
5.2.1. Tyrimas, ar konkurencija yra veiksminga atsižvelgiant į nustatytus kriterijus	123
5.2.1.1. Rinkos struktūra	123
5.2.1.2. Įėjimo į rinką barjerai	124
5.2.1.3. Pirkėjo derybinė galia	125
5.2.1.4. Vertikali integracija	127
5.2.1.5. Potenciali konkurencija	128
5.2.2. Konkurencijos problemų nustatymas	129
5.2.3. Didelę įtaką rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas	130
6. ĮPAREIGOJIMŲ ATITINKAMOJE RINKOJE NUSTATYMAS, KEITIMAS ARBA NAIKINIMAS	132
6.1. Įpareigojimų ūkio subjektui LRTC, turinčiam didelę įtaką teikiant radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, kai radijo dažnis skiriamas LRTC, naikinimas	133

6.2. Įpareigojimų ūkio subjektui LRTC, turinčiam didelę įtaką teikiant radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, kai radijo dažnis skiriamas transliuotojui, naikinimas.....	135
6.3. Įpareigojimų ūkio subjektui LRTC, turinčiam didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje, nustatymas, keitimas arba naikinimas	136
6.3.1. Įpareigojimo suteikti prieigą keitimas.....	137
6.3.2. Nediskriminavimo įpareigojimo keitimas.....	139
6.3.3. Skaidrumo įpareigojimo keitimas	140
6.3.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimo keitimas.....	142
6.3.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimo keitimas.....	145
6.4. Įpareigojimų ūkio subjektui TEO, turinčiam didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje, nustatymas, keitimas ar naikinimas	146
6.4.1. Įpareigojimo suteikti prieigą keitimas.....	146
6.4.2. Nediskriminavimo įpareigojimo keitimas.....	148
6.4.3. Skaidrumo įpareigojimo keitimas	149
6.4.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimo keitimas.....	151
6.4.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimo keitimas.....	153
6.5. Įpareigojimų ūkio subjektui LRTC, turinčiam didelę įtaką teikiant radijo transliacijų perdavimo skaitmeninio antžeminio radijo tinklais paslaugas, kai radijo dažnis skiriamas LRTC, naikinimas	155
1 Priedas	157
2 Priedas	159
3 priedas	160

1. ĮVADAS

1.1. Elektroninių ryšių rinkų tyrimų teisinis pagrindas Lietuvos Respublikoje

2004 m. gegužės 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas (Žin., 2004, Nr. 69-2382) (toliau – Įstatymas). Įstatymas perkėlė Europos Sąjungos reguliavimo sistemos nuostatas į nacionalinę teisę. Įstatymu ir jo pakeitimais perkelti šie Europos Sąjungos teisės aktai:

1. 1997 m. lapkričio 28 d. Tarybos sprendimas 97/838/EB dėl Europos bendrijos pritarimo, kiek tai susiję su jos kompetencija, PPO derybų dėl pagrindinių telekomunikacijų paslaugų rezultatams (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 11 skyrius, 27 tomas, p. 69).

2. 1998 m. kovo 30 d. Europos Komisijos rekomendacija dėl principų, taikomų organizacijoms, atsakingoms už vartotojų ginčų sprendimą ne teismo tvarka.

3. 1998 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/84/EB dėl sąlygine prieiga grindžiamų paslaugų ir sąlyginės prieigos paslaugų teisinės apsaugos (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 6 skyrius, 3 tomas, p. 147).

4. 1999 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/5/EB dėl radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių bei abipusio jų atitikties pripažinimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 23 tomas, p. 254).

5. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 676/2002/EB dėl radijo spektro politikos teisinio reguliavimo pagrindų Europos bendrijoje (Sprendimas dėl radijo spektro) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 317).

6. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 323) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37), (toliau – Prieigos direktyva).

7. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 337) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37).

8. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 349) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37), (toliau – Pagrindų direktyva).

9. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis (Universaliųjų paslaugų direktyva) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 367) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/136/EB (OL 2009 L 337, p. 11).

10. 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 514) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/136/EB (OL 2009 L 337, p. 11).

11. 2002 m. rugsėjo 16 d. Komisijos direktyva 2002/77/EB dėl konkurencijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų rinkoje (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 8 skyrius, 2 tomas, p. 178).

12. 2003 m. liepos 25 d. Europos Komisijos rekomendacija dėl vietos nustatymo informacijos elektroninių ryšių tinkluose siekiant teikti vietos nustatymu pagrįstas pagalbos skambučių paslaugas tvarkymo.

13. 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/108/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su elektromagnetiniu suderinamumu, suderinimo, panaikinanti Direktyvą 89/336/EEB (OL 2004 L 390, p. 24).

14. 2008 m. birželio 20 d. Europos Komisijos direktyva 2008/63/EB dėl konkurencijos telekomunikacijų galinių įrenginių rinkose (OL 2008 L 162, p. 20).

Įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) tikslas – veiksminga konkurencija elektroninių ryšių srityje, efektyvus elektroninių ryšių išteklių naudojimas bei užtikrinta elektroninių ryšių paslaugų vartotojų teisių apsauga.

Įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje išdėstyti Tarnybos uždaviniai:

1) užtikrinti sąlygas, reikalingas veiksmingai konkurencijai elektroninių ryšių, pirmiausia perduodant informacijos turinį elektroninių ryšių tinklais, rinkose, taip pat užtikrinti, kad nebūtų diskriminuojami ūkio subjektai, teikiantys elektroninių ryšių tinklus ir (arba) elektroninių ryšių paslaugas, bei skatinti elektroninių ryšių infrastruktūros plėtrą ir vystymą;

2) užtikrinti elektroninių ryšių paslaugų gavėjų, įskaitant neįgaliųjų, senyvo amžiaus ir specialių socialinių poreikių turinčių paslaugų gavėjų (fizinį asmenų, dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčių, neįgijusių arba praradusių gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime), teisių ir teisėtų interesų apsaugą, ypač užtikrindama paprastas ir nebrangias ginčų sprendimo procedūras ir skatinant viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimo sąlygų ir tarifų skaidrumą, ir pagal kompetenciją užtikrinti galimybę naudotis universaliosiomis paslaugomis bei galimybę galutiniams paslaugų gavėjams turėti prieigą prie pasirinktos informacijos ir ją platinti teisės aktų nustatyta tvarka, taip pat galimybę naudotis pasirinkta programine įranga ir paslaugomis;

3) skatinti efektyvias ilgalaikes investicijas ir naujovių diegimą, taip pat elektroninių ryšių plėtrą;

4) užtikrinti efektyvų elektroninių ryšių išteklių naudojimą, taip pat, kad būtų pakankamai nacionalinių telefono ryšio numerių išteklių, reikalingų viešosioms elektroninių ryšių paslaugoms teikti, kad numeracijos planai ir procedūros būtų taikomi tokiu būdu, kuris užtikrintų vienodas visų viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų galimybes, ypač užtikrindama, kad ūkio subjektai, kuriems skirti nacionalinių telefono ryšio numerių ištekliai, nediskriminuotų kitų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų, kiek tai susiję su numeracijos sekomis, naudojamomis jų paslaugoms pasiekti;

5) pagal savo kompetenciją užtikrinti, kad Lietuvos Respublikoje naudojama aparatūra ir įrenginiai atitiktų Lietuvos Respublikoje galiojančius privalomus reikalavimus, užtikrinti aparatūros ir įrenginių elektromagnetinį suderinamumą;

6) pagal kompetenciją skatinti Europos Sąjungos vidaus rinkos plėtrą ir suderintą elektroninių ryšių reguliavimą Europos Sąjungoje;

7) bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis, tarp jų ir Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, kad būtų užtikrinta žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisė, kiek tai susiję su asmens duomenų tvarkymu;

8) užtikrinti, kad operatoriai ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjai vykdytų įpareigojimus, kurie gali būti nustatyti valstybės gynybos, nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos palaikymo interesais, taip pat ypatingų situacijų atvejais;

9) užtikrinti, kad viešųjų ryšių tinklų ir (arba) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai įgyvendintų tinkamas technines ir organizacines priemones savo teikiamų viešųjų ryšių tinklų ir (arba) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų saugumui ir vientisumui užtikrinti.

Konkurencijos priežiūros elektroninių ryšių srityje Tarnyba siekia, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingos konkurencijos elektroninių ryšių srityje egzistavimui ir plėtrai bei sąlygos, užkertančios kelią ūkio subjektams piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje (Įstatymo 14 straipsnio 1 dalis).

Įstatymo 16 straipsnio 1 dalis numato, kad Tarnybos atliekamo rinkos tyrimo tikslas – siekti, kad elektroninių ryšių srityje būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o didelę įtaką turintiems ūkio subjektams būtų užkirstas kelias piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje. To paties straipsnio 20 dalis nustato, kad atlikdama rinkos tyrimą, kurio metu sprendžia, ar ūkio subjektas turi didelę įtaką rinkoje, ir nustatydamą įpareigojimus didelę įtaką rinkoje turintiems ūkio subjektams, Tarnyba atsižvelgia į

atitinkamas tarptautinių sutarčių ir (arba) susitarimų nuostatas ir pagal kompetenciją užtikrina šių sutarčių bei (arba) susitarimų laikymąsi ir įgyvendinimą Lietuvos Respublikoje.

Įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje yra nurodyta, kad Tarnyba nustato rinkos tyrimo taisykles. Rinkos tyrimo taisyklės yra patvirtintos Tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 1V-297 (Žin., 2004, Nr. 141-5174; 2011, Nr. 134-6394) (toliau – Taisyklės).

Taisyklės parengtos:

- 1) vadovaujantis Įstatymu;
- 2) įgyvendinant Pagrindų direktyvą;
- 3) įgyvendinant Prieigos direktyvą;
- 4) atsižvelgiant į 2007 m. gruodžio 17 d. Komisijos rekomendaciją 2007/879/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2007 L 344, p. 65) (toliau – Rinkų rekomendacija);

- 5) atsižvelgiant į 2002 m. Komisijos gaires dėl rinkos tyrimo ir didelės įtakos vertinimo rinkoje pagal Bendrijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemą (toliau – Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairės);

- 6) atsižvelgiant į 2008 m. spalio 15 d. Komisijos rekomendaciją 2008/850/EB dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos 7 straipsnyje numatytų pranešimų, terminų ir konsultacijų (OL 2008 L 301, p. 23) (toliau – Pranešimų rekomendacija);

- 7) atsižvelgiant į Europos Reguliuotojų Grupės (angl. *European Regulators group*, ERG) elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms bendrą poziciją dėl požiūrio į tinkamas priemones naujoje reguliavimo sistemoje (ERG (03) 30 rev1 bei ERG (06) 33) (toliau – Bendra pozicija dėl priemonių).

Tarnyba atlieka Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti rinkos (toliau – Transliacijų perdavimo paslaugų rinka) tyrimą vadovaudamasi:

1. Pagrindų direktyva;
2. Įstatymu;
3. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 71-1706; 2006, Nr. 82-3254) (toliau – VII);
4. Taisyklėmis;
5. Tarnybos direktoriaus 2012 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. 1V-1310 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo“;

ir atsižvelgdama į:

1. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gaires;
2. Rinkų rekomendaciją;
3. Pranešimų rekomendaciją;
4. Bendrą poziciją dėl priemonių;
5. 2007 m. gruodžio 28 d. Europos Komisijos rekomendacijos 2007/879/EB dėl atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų elektroninių ryšių srityje, reikalaujančių *ex ante* reguliavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos, aiškinamąjį memorandumą (toliau – Aiškinamasis memorandumą).

6. Europos Reguliuotojų Grupės dokumentu „Trijų kriterijų taikymo gairės“ (angl. *Guidance on the Application of the three criteria*¹).

Įstatymo 16 straipsnio 20 dalyje nurodyta, kad, atlikdama rinkos tyrimą, kurio metu sprendžia, ar ūkio subjektas turi didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, ir nustato įpareigojimus didelę įtaką rinkoje turintiems ūkio subjektams, Tarnyba atsižvelgia į atitinkamas tarptautinių sutarčių ir (arba) susitarimų nuostatas ir pagal kompetenciją užtikrina šių sutarčių ir (arba) susitarimų laikymąsi ir įgyvendinimą Lietuvos Respublikoje.

¹ ERG (08) 21 Galutinis pranešimas apie 3 kriterijų testą 080604
http://www.erg.eu/streaming/erg_08_21_erg_rep_3crit_test_final_080604.pdf?contentId=545221&field=ATTACHED_FILE

Pagal Įstatymo 16 straipsnio 3 dalį, Tarnyba atlieka rinkos tyrimą Europos Komisijai priėmus rekomendaciją, nustatančią atitinkamas produktų ir paslaugų rinkas, arba sprendimą, nustatantį Europos Sąjungos rinką, arba pakeitus šiuos teisės aktus.

Pagal Įstatymo 16 straipsnio 4 dalį Tarnyba turi teisę atlikti rinkos tyrimą:

- 1) suinteresuotų ūkio subjektų prašymu;
- 2) valstybės ar savivaldybių institucijų prašymu;
- 3) savo iniciatyva.

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad rinkos tyrimo procedūrą sudaro šie etapai:

- 1) atitinkamos rinkos (produktų (paslaugų) ir geografinės), kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimas;
- 2) tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas;
- 3) Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (arba) panaikinimas didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams.

1.2. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo istorija ir proceso apžvalga

Pirmą kartą Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas buvo atliktas 2006 m. Atliekant Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų tyrimą, buvo apibrėžtos 7 atskiros Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos:

1. Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
2. Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
3. Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
4. Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
5. Laidinio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
6. Radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
7. Kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka. Ši rinka apėmė ir transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamas mikrobangų daugiakanalės televizijos (toliau – MDTV) tinklais.

2006 m. baigtime Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime buvo apibrėžtos šios Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos, kuriose reikalinga taikyti *ex ante* reguliavimą:

1. Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
2. Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
3. Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

4. Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

Baigus Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimą, AB Lietuvos radijo ir televizijos centras (toliau – LRTC) buvo pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką keturiuose Transliacijų perdavimo paslaugų rinkose:

1. Tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-772) (toliau – 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1057) ūkio subjektas LRTC pripažintas turinčiu didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

2. Tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1059 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-774) ūkio subjektas LRTC pripažintas turinčiu didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

3. Tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1056 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-771) (toliau – 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1056) ūkio subjektas LRTC pripažintas turinčiu didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

4. Tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1058 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-773) ūkio subjektas LRTC pripažintas turinčiu didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

Minėtose rinkose ūkio subjektui LRTC buvo nustatyti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

2010 m. Tarnyba baigė antrąjį Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimą. Pastarojo rinkos tyrimo metu Tarnyba apibrėžė tokias Transliacijų perdavimo paslaugų rinkas:

1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

2. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

3. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

4. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC,

teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

5. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

6. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO LT, AB, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

7. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

8. Radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

9. Kabelinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

2010 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Tarnyba nustatė šias rinkas, kuriose reikalinga taikyti *ex ante* reguliavimą:

1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

2. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

3. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

4. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

5. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

6. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO LT, AB, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

7. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką.

Baigusi pastarąjį Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimą, Tarnyba LRTC pripažino didelę įtaką turinčiu ūkio subjektu šešiose, o TEO LT, AB (toliau – TEO) vienoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje.

LRTC Tarnybos buvo pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką, šiose Transliacijų perdavimo paslaugų rinkose:

1. Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-240 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-240) ūkio subjektas LRTC pripažintas turinčiu didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

2. Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-242 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų

perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-242) ūkio subjektas LRTC pripažintas turinčiu didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

3. Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-243 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ ūkio subjektas LRTC pripažintas turinčiu didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

4. Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-245 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ ūkio subjektas LRTC pripažintas turinčiu didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

5. Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-241 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-241) ūkio subjektas LRTC pripažintas turinčiu didelę įtaką Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

6. Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-244 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-244) ūkio subjektas LRTC pripažintas turinčiu didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

LRTC minėtose rinkose buvo nustatyti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, apskaitos atskyrimo įpareigojimas. 2010 m., lyginant su 2006 m. atliktu Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimu, ūkio subjektui LRTC Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje ir Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje buvo pakeisti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, o taip pat apskaitos atskyrimo įpareigojimas. Likusiose rinkose įpareigojimai buvo nustatyti pirmą kartą.

TEO Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-246 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO LT, AB, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-246) buvo pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką, Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. Ūkio subjektui TEO buvo nustatyti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, apskaitos atskyrimo įpareigojimas. Įpareigojimai ūkio subjektui TEO šioje rinkoje buvo nustatyti pirmą kartą.

2012 m. spalio 29 d. Lietuvoje buvo išjungta analoginė antžeminė televizija. Atsižvelgdama į tai, Tarnyba 2013 m. balandžio 9 d. Tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. 1V-579 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymų, kuriais ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras yra pripažintas turinčiu didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkose pripažinimo netekusiais galios“ pripažino netekusiais galios šiuos Tarnybos direktoriaus įsakymus:

1. 2006 m. spalio 5 d. įsakymą Nr. 1V-1059 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“.

2. 2006 m. spalio 5 d. įsakymą Nr. 1V-1058 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“.

3. 2010 m. vasario 24 d. įsakymą Nr. 1V-243 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“.

4. 2010 m. vasario 24 d. įsakymą Nr. 1V-245 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“.

Aukščiau minėtus Tarnybos direktoriaus įsakymus pripažinus netekusiais galios, ūkio subjektui LRTC buvo panaikinti įpareigojimai, kiek tai yra susiję su analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

Trečiasis Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas pradėtas suinteresuotų ūkio subjektų prašymu, kaip tai numato Įstatymo 16 straipsnio 4 dalies 1 punktą, 2012 m. Tarnybos direktoriaus 2012 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. 1V-1310 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo“. Šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tikslas – įvertinti, ar konkurencija Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje yra veiksminga, ir, jei konkurencija nėra veiksminga, imtis tinkamų priemonių sudaryti sąlygas vystytis konkurencijai joje.

Tarnyba 2013 m. kovo 21 d. raštu Nr. (43.4) 1B-1386 ir 2013 m. kovo 25 d. raštu Nr. (43.4) 1B-1439 paprašė 82 asmenų užpildyti Tarnybos interneto svetainėje skelbiamą Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo anketą (toliau – Anketa). Anketos gavėjų sąrašas yra pateiktas Ataskaitos 1 priede.

Pagal Taisyklių 10 punktą Tarnyba, atlikdama rinkos tyrimą, gali naudotis bet kuria turima ar prieinama informacija apie atitinkamą rinką ir (ar) ūkio subjektus, taip pat ir kitų rinkos tyrimų metu surinkta informacija, ūkio subjektų pareikštais vertinimais. Atsižvelgiant į tai šiam Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimui atlikti naudojami Anketos, kitų Tarnybos atliktų rinkų tyrimų sutrinkta informacija (įskaitant 2006 ir 2010 m. baigtus Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų tyrimus), Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo, patvirtinto Tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1V-340 (Žin., 2005, Nr. 49-1641), nustatyta tvarka ir sąlygomis pateikta informacija, taip pat kita Tarnybos turima informacija ir kita viešai prieinama informacija.

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamasis laikotarpis yra 2008 m. spalio 1 d. – 2012 m. gruodžio 31 d.

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo ataskaitos (toliau – Ataskaita) 3 priede yra pateikti Ataskaitoje naudojamų sutrumpinimų paaiškinimai.

2. TRANSLIACIJŲ IR TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ SĄVOKŲ APIBRĖŽIMAS

2003 m. Rinkų rekomendacijoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinka, buvo apibrėžta kaip 18 (aštuoniolika) didmeninių paslaugų rinka – „*Broadcasting transmission services, to deliver broadcast content to end users*“.

Aiškinamojo memorandumo 4.4 punkte paaiškinta, jog atitinkama mažmeninė paslauga yra radijo ir televizijos transliacijų teikimas (angl. *delivery of radio and televizijos broadcasting*), o taip pat interaktyvios transliacijų paslaugos (angl. *delivery or transmission of interactive services*). Ten pat nurodyta, jog (radijo ir televizijos) transliacijos nėra elektroninių ryšių paslaugų objektas, tačiau transliacijos klausytojams ir žiūrovams yra pateikiamos naudojant elektroninių ryšių paslaugas².

Radijo ir televizijos transliacijų veiklą Lietuvoje reglamentuoja VII. VII 2 straipsnio 50 dalyje nurodyta, kad radijo programų transliavimas yra visuomenės informavimo paslauga, kurią teikia radijo programų transliuotojas, skirta tuo pačiu metu klausyti programas pagal programų tvarkaraštį. VII 2 straipsnio 51 dalyje nurodyta, kad radijo programų transliuotojas yra radijo programų transliavimo paslaugų teikėjas, kuriam tenka redakcinė atsakomybė už radijo programų turinio parinkimą ir jo išdėstymą radijo programų tvarkaraštyje ir kuris kuria, rengia radijo programas ir (ar) atskiras programas ir jas perduoda visuomenei arba leidžia kitam asmeniui nepakeistas perduoti visuomenei. Minėto įstatymo 2 straipsnio 67 dalyje nurodyta, kad televizijos programų transliavimas yra visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslauga, kurią teikia visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugų teikėjas, skirta programoms žiūrėti pagal programų tvarkaraštį jų transliavimo metu. VII įstatymo 2 straipsnio 68 dalyje nurodyta, kad televizijos programų transliuotojas – televizijos programų transliavimo paslaugų teikėjas, kuriam tenka redakcinė atsakomybė už visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugos turinio parinkimą ir jo išdėstymą televizijos programų tvarkaraštyje ir kuris kuria, rengia televizijos programas ir (ar) atskiras programas ir jas perduoda visuomenei arba leidžia kitam asmeniui nepakeistas perduoti visuomenei. VII 2 straipsnio 58 dalyje nurodyta, kad retransliavimas yra visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslauga, kurią teikia retransliuotojas, skirta priimti transliuojamas užbaigtas radijo ir (ar) televizijos programas ar atskiras programas ir tuo pačiu metu nepakeistas perduoti visuomenei elektroninių ryšių tinklais. Atsižvelgiant į tai, kad VII apibrėžtos radijo programų transliavimo, televizijos programų transliavimo, retransliavimo sąvokos yra visuomenės informavimo paslauga, t. y. turinio paslauga, laikoma, kad šiame rinkos tyrime „transliacijos“ yra suprantamos kaip radijo ir televizijos programos. Nepaisant to, šioje Ataskaitoje sąvokos „transliacijos“ ir „programos“ bus naudojamos pakaitomis, nes tokiu būdu bus užtikrinamas teksto aiškumas ir teiginių paprastumas.

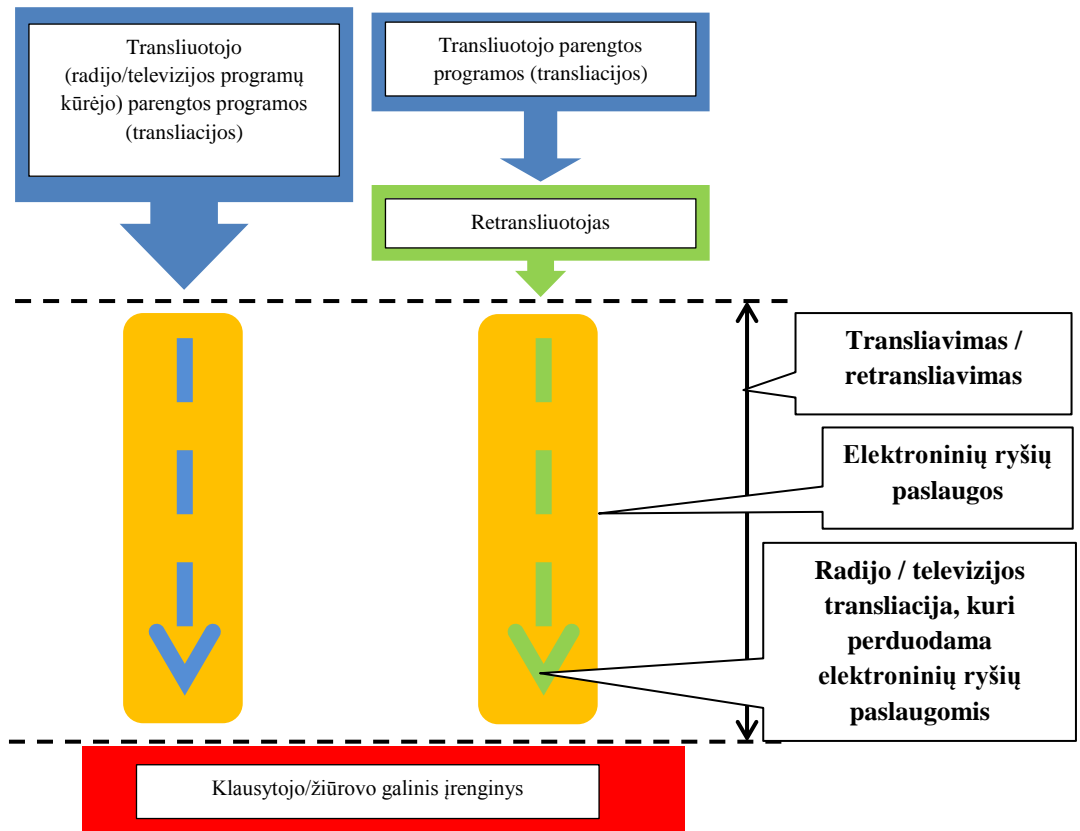
VII 2 straipsnio 61 dalyje nurodyta, kad siuntimas yra su radijo ir (ar) televizijos programų transliavimu ir (ar) retransliavimu susijusi elektroninių ryšių veiklos sritis, apimanti radijo ir (ar) televizijos programos elektromagnetinių signalų perdavimą elektroninių ryšių tinklais į galinius įrenginius. Atsižvelgiant į tai, kad VII apibrėžta siuntimo paslauga yra su radijo ir (ar) televizijos programų transliavimu ir (ar) retransliavimu susijusi elektroninių ryšių veiklos sritis, laikoma, kad rinkos tyrime „transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti“ – arba Transliacijų perdavimo paslaugos – atitinka siuntimo paslaugą, kaip ji apibrėžta VII.

Įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje nurodyta, kad elektroninių ryšių paslauga yra paprastai už atlygį teikiama paslauga, kurią visiškai ar daugiausia sudaro signalų perdavimas elektroninių ryšių tinklais, įskaitant telekomunikacijų paslaugas ir perdavimo (siuntimo) paslaugas transliavimui (retransliavimui) naudojamais tinklais. Taigi, šio rinkos tyrimo objektas – transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti (toliau – transliacijų perdavimo paslaugos) – yra

² Electronic communications services exclude services providing or exercising control over content transmitted using electronic communications networks and services. The provision of broadcasting content therefore lies outside the scope of this regulatory framework. On the other hand, the transmission of content constitutes an electronic communication service and networks used for such transmission likewise constitute electronic communications networks and therefore these services and networks are within the scope of the regulatory framework.

elektroninių ryšių paslaugos. Transliacijų ir transliacijų perdavimo paslaugų (elektroninių ryšių paslaugų) ryšys pavaizduotas 1 paveiksle.

1 paveikslas. Radijo ir televizijos transliacijų ir Transliacijų perdavimo paslaugų ryšys.

Išvados:

1. Transliacijų perdavimo paslauga yra elektroninių ryšių paslauga, skirta radijo ir (ar) televizijos transliacijoms (programoms) pristatyti klausytojams arba žiūrovams į galinius įrenginius.
2. Transliacijų perdavimo paslaugos yra šio rinkos tyrimo objektas.

3. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS APIBRĖŽIMAS

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad pirmasis Tarnybos atliekamos rinkos tyrimo procedūros etapas yra atitinkamos rinkos (produktų (paslaugų) ir geografinės), kurios charakteristikos gali pateisinti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų taikymą, apibrėžimas. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba pirmiausia turi apibrėžti atitinkamą Transliacijų perdavimo paslaugų rinką.

Įstatymo 16 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad Tarnyba atlieka rinkos tyrimą Europos Komisijai priėmus rekomendaciją, nustatančią atitinkamas produktų ir paslaugų rinkas, arba sprendimą, nustatantį Europos Sąjungos rinką, arba pakeitus šiuos teisės aktus. Europos Komisija 2007 m. priėmė Rinkų rekomendaciją, kuri pakeitė 2003 m. vasario 11 d. Europos Komisijos rekomendaciją 2003/311/EB dėl atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų elektroninių ryšių srityje, reikalaujančių *ex ante* reguliavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2003 L 114, p 45). Rinkų rekomendacijos priede Europos Komisijos neapibrėžė Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos. Tačiau Rinkų rekomendacijos 2 punkte nurodyta, kad nacionalinės reguliavimo institucijos (šiuo atveju – Tarnyba), nagrinėdamos kitas rinkas, nei Rinkų rekomendacijos priede nurodytos rinkos, turi užtikrinti, kad būtų įvykdyti visi Rinkų rekomendacijos 2 punkte nurodyti kriterijai, t. y. Tarnyba turi atlikti trijų kriterijų testą. Įrodžius, kad nagrinėjama rinka tenkina visus tris vertinimo kriterijus, ji laikoma rinka, kurioje gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Pagrindų direktyvą.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Rinkų rekomendacijos preambulės 4 dalyje dėstoma, jog apibrėžiant Rinkų rekomendacijos priede nurodytas rinkas, pirmiausia yra apibrėžiama atitinkama mažmeninių paslaugų rinka. Mažmeninių paslaugų rinka turi būti apibrėžiama atsižvelgiant į ateities perspektyvą, o taip pat paklausos ir pasiūlos pakeičiamumą. Apibrėžus mažmeninių paslaugų rinką, toliau yra apibrėžiama atitinkama didmeninių paslaugų rinka.

Tarnyba, atsižvelgdama į Rinkų rekomendacijoje išdėstytus atitinkamų rinkų apibrėžimo principus, pirmiausia įvertins kokios, Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu buvo teikiamos mažmeninės paslaugos, o po to bus nagrinėjama, kokios didmeninės paslaugos yra naudojamos (gali būti naudojamos) mažmeninei paslaugai teikti.

Įvertinus, kokios gali būti transliacijų perdavimo paslaugos, Transliacijų perdavimo paslaugų rinka bus apibrėžiama dviem etapais. Pirmiausia bus apibrėžta atitinkama rinka (arba rinkos), po to bus atliekamas Rinkų rekomendacijos 2 punkte nurodytas trijų kriterijų testas. Atlikus trijų kriterijų testą, bus apibrėžta konkreti Transliacijų perdavimo paslaugų rinka (rinkos), kurioje (kuriose) gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas arba bus nustatyta, kad nėra tokios (tokių) Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos (rinkų), kurioje (kuriose) *ex ante* reguliavimas būtų pateisinamas.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, atitinkama rinka apibrėžiama apibūdinant ją sudarančius produktus (paslaugas) ir įvertinant atitinkamos rinkos geografinę aprėptį, atsižvelgiant į pradinius produktus (paslaugas) ir pradinę geografinę teritoriją. Atitinkamą rinką sudaro visi produktai (paslaugos), kurie yra pakankamai pakeičiami tarpusavyje, atsižvelgiant į jų objektyvias charakteristikas, kainas ir (ar) paskirtį, taip pat į konkurencijos sąlygas ir paklausos, o taip pat pasiūlos struktūrą tiriamoje rinkoje. Atlikus atitinkamos paslaugos pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu analizę, reikia nustatyti atitinkamos rinkos geografinę aprėptį. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 59 punkte teigiama, kad elektroninių ryšių sektoriuje geografinė atitinkamos rinkos aprėptis nustatoma remiantis dviem kriterijais: 1) tinklo aprėpiama teritorija, 2) teisiniais ar kitais reguliavimo instrumentais. Vadovaujantis šiais dviem kriterijais, geografinė rinkos aprėptis gali būti vietinė, regioninė, nacionalinė ar aprėpianti kelias valstybes.

Atsižvelgiant į aukščiau aprašytą procedūrą, toliau esančiuose skyriuose Tarnyba apibrėš atitinkamą Transliacijų perdavimo paslaugų rinką arba rinkas.

3.1. Transliacijų paslaugos ir jų tendencijos Lietuvoje

Šiame skyriuje yra aprašoma kokios transliacijų paslaugos buvo teikiamos Lietuvoje, kokios buvo šių paslaugų tendencijos tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu.

3.1.1. Radijo ir televizijos transliacijų paslaugų atskyrimas

Kaip buvo nurodyta Ataskaitos 2 skyriuje, paprastai yra išskiriamos šios transliacijos – radijo transliacijos ir televizijos transliacijos. Šiame rinkos tyrime taip pat bus nagrinėjamos tik radijo ir televizijos transliacijos.

VII 2 straipsnio 46 dalyje nurodyta, kad programa – tai savarankiškų savo turiniu ir struktūra garsų arba vaizdų, perteikiančių judesį, lydimą arba nelydimą garso, visuma, paprastai sudaranti atskirą nustatyto programų tvarkaraščio arba katalogo vienetą ir atitinkanti radijo ir (ar) televizijos programų formą ir turinį (vaidybinis filmas, sporto ar kitoks renginys, situacijų komedija, dokumentinis filmas, programa vaikams, originalus dramos kūrinys, anonsas, komercinis audiovizualinis pranešimas, pokalbių programa, žinių programa ir kt.). Vadovaujantis VII 2 straipsnio 49 dalimi, radijo programa – radijo transliuotojo transliuojamų programų, skleidžiamų visuomenei elektroninių ryšių tinklais, visuma. O pagal VII 2 straipsnio 66 dalį televizijos programa – televizijos programų transliuotojo transliuojamų programų, skleidžiamų visuomenei elektroninių ryšių tinklais, visuma. Televizijos transliacijos teikia vaizdinę ir garsinę informaciją, o radijo transliacijos – tik garsinę informaciją. Televizijos ir radijo transliacijomis pateikiama informacija (turinys) paprastai yra skirtingo pobūdžio. Televizijos programomis yra rodomi filmai, koncertai, laidos, pateikiamos naujienos ir kitas turinys kur svarbu vaizdu patraukti paslaugų gavėjo dėmesį. Radijo programomis yra transliuojama muzika, laidos, naujienos ir pateikiama kita informacija kur svarbu garsine informacija patraukti paslaugų gavėjo dėmesį. Atsižvelgiant į tai, kad televizijos ir radijo transliacijomis yra pateikiamas skirtingas turinys ir pateikiamas turinys tenkina skirtingus paslaugų gavėjų poreikius, paslaugų gavėjų (klausytojų ir žiūrovų) atžvilgiu radijo transliacijos ir televizijos transliacijos nėra laikomos pakeičiančios viena kitą paklausos atžvilgiu. Tai yra radijo ir televizijos transliacijos nėra paslaugos kurias galima būtų jungti į vieną atitinkamą mažmeninių paslaugų rinką.

3.1.2. Radijo transliacijos Lietuvoje

Remiantis Lietuvos radijo ir televizijos komisijos³ (toliau – LRTK) skelbiama informacija⁴, Lietuvoje, tiek 2008 m. pabaigoje, tiek 2012 m. pabaigoje veiklą vykdė 48 radijo transliuotojai. 2008 m. buvo transliuojamos 55 radijo programos, o 2012 m. radijo transliuotojai transliavo 53 radijo programas. 2008 m. radijo transliacijos buvo transliuojamos analoginio antžeminio radijo tinklais, skaitmeninio antžeminio radijo stotimi Vilniuje, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais, IPTV (angl. *Internet Protocol Television*) tinklais, plačiajuosčio ryšio tinklais, laidinio radijo tinklais. 2010 m. vasario 1 d. dėl mažos radijo transliacijų skaitmeninio antžeminio radijo tinklais paklausos, taip pat dėl šalies ekonomikos sulėtėjimo, radijo programų transliuotojų iniciatyva radijo programų transliavimas skaitmeninio antžeminio radijo stotimi Vilniuje buvo nutrauktas. 2012 m. pabaigoje klausytojai galėjo klausytis radijo transliacijų, transliuojamų arba retransliuojamų, analoginio antžeminio radijo tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, plačiajuosčio ryšio tinklais, laidinio radijo tinklais, palydovinio ryšio tinklais.

³ Lietuvos Respublikos institucija, kuri yra atsakinga už radijo ir televizijos transliavimo veiklos licencijavimą ir transliuojamų radijo ir televizijos programų turinio priežiūrą.

⁴ LRTK rengiamose metų ataskaitose skelbia informaciją apie radijo ir televizijos transliuotojus, jų transliuojamas programas, geografinę veiklos teritoriją, transliuojamų programų populiarumą. Minėtos LRTK ataskaitos yra skelbiamos LRTK interneto svetainėje - http://www.rtk.lt/lt/naujienos/aktualijos/lrtk_2012_metu_ataskaita.

Radijo transliacijos analoginio antžeminio radijo tinklais yra pats populiariausias radijo programų klausymo būdas, nes šios paslaugos yra nemokamos (klausytojui nereikia mokėti jokių vienkartinių ar periodinių užmokesčių norint klausyti radijo transliacijų), o radijo imtuvai yra nebrangūs, nedideli ir plačiai naudojami buityje (jie yra automobiliuose, buitinėse garso sistemose, mobiliuosiuose telefonuose).

Radijo transliacijos kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais nėra labai populiarios, nes kabelinės televizijos tinklai ir IPTV tinklai pirmiausia yra naudojami transliuoti arba retransliuoti televizijos programas ir paslaugos yra pasirenkamos ne klausyti radijo transliacijų, bet žiūrėti televizijos transliacijas. Kabelinės televizijos ir IPTV tinklais yra retransliuojamos tos radijo programos, kurios yra transliuojamos ir analoginio antžeminio radijo tinklais. Radijo transliacijos kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais, laikytinos televizijos transliacijos kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais papildančiomis paslaugos (kabelinės televizijos arba IPTV savybės, privalumai arba pranašumai lyginant su kitomis paslaugomis).

Radijo transliacijos plačiajuosčio ryšio tinklais yra galimybė radijo transliacijų klausytis internetu. Daug⁵ radijo programų transliuotojų, transliuojančių programas analoginio antžeminio radijo tinklais, savo interneto svetainėse talpina nuorodas į grotuvus, kurių pagalba galima klausyti radijo transliacijų internetu gyvai. Pastebėtina tai, kad dažniausiai plačiajuosčio ryšio tinklais yra transliuojamos tos pačios radijo programos, kokios yra transliuojamos ir analoginio antžeminio radijo tinklais. 2012 m. pabaigoje buvo 1 054 400 plačiajuosčio ryšio naudotojų, kurie galėtų būti potencialūs radijo programų, transliuojamų internetu, klausytojai. Tačiau norint klausyti radijo transliacijų internetu, būtinas įrenginys (kompiuteris, planšetinis kompiuteris, išmanusis telefonas ar kitas įrenginys), suteikiantis galimybę klausyti radijo transliacijų internetu. Pastarieji įrenginiai nėra tokie mobilūs, kokie gali būti radijo programų, transliuojamų analoginio antžeminio radijo tinklais, imtuvai. Taigi, radijo programų transliavimas internetu labiau papildė radijo transliavimą analoginio antžeminio radijo tinklais, nei jį pakeičia. Tai patvirtina ir Anketose transliuotojų pateikta informacija. Pvz. UAB „Rimtas radijas“ ir VŠĮ „Kvartolė“ nurodė, kad radijo programų transliavimas IP tinklais „<...> dalinai naudojamos klausomumo didinimui“.

Lietuviškos radijo programos palydovinio ryšio tinklais (per dirbtinį Žemės palydovą ar palydovus) nėra transliuojamos. Licenciją per dirbtinį Žemės palydovą transliuoti radijo programas tiriamuoju laikotarpiu turėjo tik VŠĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (toliau – LRT). Tačiau faktiškai radijo programos palydovinio ryšio tinklais nebuvo transliuojamos. Lietuvoje galima klausyti tik užsienio radijo transliacijų, kurios yra transliuojamos arba retransliuojamos palydovinio ryšio tinklais.

Laidinio radijo infrastruktūra yra pasenusi ir išdėstyta tik seno tipo daugiabučiuose namuose. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje laidinio radijo tinklu buvo transliuojama viena radijo programa. Tačiau tai buvo daroma pažeidžiant Lietuvos Respublikos teisės aktus, t. y. be licencijos transliuoti arba retransliuoti radijo programas, o taip pat be radijo transliacijų rengėjo sutikimo. Laidinio radijo taškų 2012 m. gruodžio 31 d. buvo 11 878 ir šių taškų skaičius mažėja.

Pagal transliuojamų radijo programų aprėptį 2012 m. buvo 12 nacionalinių radijo programų (transliuojama programa yra priimama teritorijoje, kurioje gyvena daugiau negu 60 proc. Lietuvos gyventojų), 6 regioninės radijo programos (transliuojama programa yra priimama teritorijoje, kurioje gyvena mažiau negu 60 proc. Lietuvos gyventojų) ir 34 vietinės programos (programa transliuojama tik per vieną radijo stotį). Atitinkamai 2008 m. buvo 8 nacionaliniai, 2 regioniniai ir 38 vietiniai radijo transliuotojai.

Pastebėta, kad 2008–2012 m. laikotarpiu nauji radijo dalyviai į radijo transliacijų rinką praktiškai nėjo. LRTK paskelbtuose konkursuose dalyvauja jau patirtį turintys ir savo transliuojamų radijo programų transliavimo tinklą norintys išplėsti radijo transliuotojai.

Analizuojant transliuojamas radijo programas pagal programų pobūdį, 2008–2012 m. laikotarpiu vyravo muzikinio informacinio pobūdžio radijo programos. Didžiausia transliuojamų radijo programų įvairovė klausytojams yra užtikrinama didžiuosiuose Lietuvos miestuose. 2012 m. Vilniuje

⁵ Pvz., <http://www.radijas.fm/>

buvo transliuojamos 28 originalios radijo programos, Kaune – 26 radijo programos, Klaipėdoje – 24 radijo programos, Šiauliuose – 20, o Panevėžyje – 17 radijo programų.

Išvados:

1. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo galima klausyti radijo transliacijų, transliuojamų analoginio antžeminio radijo tinklais, kabelinės televizijos tinklais, plačiajuosčio ryšio tinklais, palydovinio ryšio tinklais, laidinio radijo tinklais, IPTV tinklais.
2. Populiariausios buvo radijo transliacijos analoginio antžeminio radijo tinklais. Kitais būdais transliuojamos (kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, plačiajuosčio ryšio tinklais (internetu), palydovinio ryšio tinklais (per dirbtinį Žemės palydovą)) arba retransliuojamos radijo transliacijos laikomos radijo transliacijomis analoginio antžeminio radijo tinklais papildančiomis ir klausytojų auditoriją išplečiančiomis transliacijomis.
3. Palydovinio ryšio tinklais lietuviškos radijo programos nebuvo transliuojamos.
4. Radijo transliacijos laidinio radijo tinklais nėra populiarios ir šių transliacijų paklausa mažėja.

3.1.3. Televizijos transliacijos Lietuvoje

Tiriamuoju laikotarpiu žiūrovas galėjo žiūrėti televizijos programas, transliuojamas arba retransliuojamas naudojant kelias technologijas: skaitmeninės ir analoginės antžeminės televizijos tinklus, kabelinės televizijos tinklus, MDTV tinklus, IPTV tinklus, palydovinio ryšio tinklus, plačiajuosčio ryšio tinklus. Žiūrovas galėjo rinktis tarp nemokamų (nekoduotų)⁶ ir mokamų (koduotų)⁷ televizijos transliacijų. Atsižvelgiant į televizijos transliacijų pateikimo įvairovę, o taip pat į tai, kad televizijos transliacijos gali būti mokamos ir nemokamos, tikslinga televizijos transliacijas panagrinėti keliais pjūviais.

3.1.3.1. Nemokamos ir mokamos televizijos transliacijos Lietuvoje

Nemokamos televizijos transliacijos tiriamuoju laikotarpiu buvo transliuojamos analoginės antžeminės televizijos, skaitmeninės antžeminės televizijos ir palydovinio ryšio tinklais. Tačiau žiūrovas, žiūrėdamas nemokamas televizijos transliacijas, transliuojamas palydovinio ryšio tinklais, galėjo matyti tik vieną lietuvišką programą ir daug užsienio televizijos programų. 2012 m. spalio 29 d. Lietuvoje buvo išjungta analoginė antžeminė televizija. Dėl to, nemokamų televizijos transliacijų, transliuojamų analoginės antžeminės televizijos tinklais, tiriamojo laikotarpio pabaigoje matyti jau nebuvo galima. Mokamos televizijos transliacijos yra transliuojamos arba retransliuojamos kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir plačiajuosčio ryšio tinklais (apie pastarąsias transliacijas ir jų priskyrimą mokamoms televizijos transliacijoms informacija yra pateikta Ataskaitos 3.1.3.2 skyriuje).

2012 m. pabaigoje Lietuvoje buvo galima matyti 12⁸ nemokamų televizijos programų, transliuojamų visoje Lietuvoje skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais (toliau – Nacionalinės televizijos transliacijos) ir 12 nemokamų televizijos programų, transliuojamų pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis (toliau – Regioninės televizijos transliacijos) (žr. 1 lentelę).

⁶ Nemokamos (nekoduotos) televizijos transliacijos – tai tokios televizijos transliacijos, kai žiūrovas transliuotojui arba retransliuotojui nemoka jokių vienkartinų ir (arba) periodinių užmokesčių.

⁷ Mokamos (koduotos) televizijos transliacijos – tai tokios televizijos transliacijos, kai žiūrovas transliuotojui arba retransliuotojui moka vienkartinį ir (arba) periodinį užmokesčių.

⁸ <http://www.rtk.lt/assets/files/LRTK%202012%20Ataskaita%20Seimui.pdf>

1 lentelė. Nemokamos televizijos transliacijos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis Lietuvoje 2012 m. pabaigoje.

Eil. Nr.	Televizijos programa	Televizijos transliacijų tipas pagal programų transliavimo geografią	Televizijos transliacijų teritorija
1.	BTV	Nacionalinės transliacijos	Visa Lietuva
2.	LNK	Nacionalinės transliacijos	Visa Lietuva
3.	TV3	Nacionalinės transliacijos	Visa Lietuva
4.	TV6	Nacionalinės transliacijos	Visa Lietuva
5.	TV1	Nacionalinės transliacijos	Visa Lietuva
6.	Lietuvos rytas.tv	Nacionalinės transliacijos	Visa Lietuva
7.	LRT Televizija	Nacionalinės transliacijos	Visa Lietuva
8.	LRT Kultūra	Nacionalinės transliacijos	Visa Lietuva
9.	Info TV	Nacionalinės transliacijos	Visa Lietuva
10.	Liuks!	Nacionalinės transliacijos	Visa Lietuva
11.	BBC World News	Nacionalinės transliacijos	Visa Lietuva
12.	TV Polonia	Nacionalinės transliacijos	Visa Lietuva
13.	Kėdainių krašto televizija	Regioninės transliacijos	Kėdainiai ir miesto apylinkės
14.	Pūkas-TV	Regioninės transliacijos	Kaunas ir miesto apylinkės
15.	Aukštaitijos krašto televizija (2013 m. viduryje programos transliacijos buvo sustabdytos)	Regioninės transliacijos	Panevėžys ir miesto apylinkės
16.	Šiaulių televizija	Regioninės transliacijos	Šiauliai ir miesto apylinkės
17.	Šiaulių regiono televizija „Splus“	Regioninės transliacijos	Šiauliai ir miesto apylinkės
18.	Roventos TV	Regioninės transliacijos	Mažeikiai ir miesto apylinkės
19.	Marijampolės televizija	Regioninės transliacijos	Marijampolė ir miesto apylinkės
20.	PTV	Regioninės transliacijos	Peršėkininkų kaimas ir Alytaus apylinkės
21.	LN televizija	Regioninės transliacijos	Plungė ir miesto apylinkės
22.	Ventos regioninė televizija	Regioninės transliacijos	Naujoji Akmenė ir miesto apylinkės
23.	Dzūkijos televizija	Regioninės transliacijos	Alytus ir miesto apylinkės
24.	Raseinių krašto televizija (2013 m. viduryje programos transliacijos buvo sustabdytos)	Regioninės transliacijos	Raseiniai ir miesto apylinkės

Pastebėtina tai, kad 2012 m. pabaigoje galėjo būti transliuojamos dar dvi Regioninės televizijos transliacijos – „TV Medica“ ir „Aidas“. „TV Medica“ programa pradėta transliuoti 2013 m. kovą Jonavoje ir miesto apylinkėse. „Aidas“ televizijos programa pradėta transliuoti 2013 m. spalį Trakuose ir miesto apylinkėse. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad po „Aukštaitijos krašto televizija“ programos transliavimo sustabdymo 2013 m. viduryje, šios programos transliuotojui – UAB „Aukštaitijos krašto televizija“ 2013 m. rugsėjo pabaigoje pradėtas bankroto procesas.

Beveik visos 1 lentelėje nurodytos programos yra Lietuvos transliuotojų sukurtos programos ir tik 2 iš jų buvo retransliuojamos („BBC World News“ ir „TV Polonia“). Visas Nacionalinės televizijos transliacijas (žr. 1 lentelės 3 stulpelį) 2012 m. pabaigoje galėjo žiūrėti apie 75 proc.⁹ Lietuvos gyventojų, tačiau didžiąją dalį televizijos transliacijų (2012 m. pabaigoje 9 programos, o nuo 2013 m. kovo 1 d. – 10 programų) galėjo žiūrėti apie 97,8 proc. Lietuvos gyventojų. Regioninės televizijos transliacijas galėjo žiūrėti tik tam tikro regiono gyventojai, patekę į skaitmeninės antžeminės televizijos stoties aprėpties zoną. Nemokamos televizijos transliacijos turinys dažniausiai susideda iš Lietuvos ir pasaulio naujienų, dokumentikos, kultūrinės, pažintinės informacijos. Žiūrovas, norėdamas matyti nemokamas televizijos transliacijas, turi įsigyti televizorių, kuris gali atkoduoti MPEG-4 signalą arba specialų priedėlį (angl. *Set-top Box*), atkoduojantį MPEG-4 signalą. Specialaus priedėlio kaina kinta tarp 100–200 Lt. Papildomai gali reikėti antenos, kuri sustiprintų priimamą signalą. Tokios antenos kaina siekia iki 100 Lt.

Mokamos televizijos transliacijos, palyginti su nemokamomis televizijos transliacijomis, žiūrovui suteikia galimybę matyti daugiau televizijos programų. Priklausomai nuo televizijos

⁹ <http://www.rtk.lt/assets/files/LRTK%202012%20Ataskaita%20Seimui.pdf>

transliacijų gavimo būdo, televizijos programų skaičius kinta nuo 9–29¹⁰ programų (mokamų televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais atveju) iki 50–100 programų (mokamų televizijos transliacijų IPTV ir kabelinės televizijos tinklais atveju). Mokamų televizijos transliacijų teikėjai retransliuoja (arba suteikia galimybę matyti) Regionines televizijos ir Nacionalines televizijos transliacijas¹¹ ir daug užsienio programų. Transliuojamų programų turinys taip pat yra įvairus (informacinės programos, pramoginiai kanalai, sportas, dokumentika, filmai, muzika, kultūra, teminiai rinkiniai) ir gali patenkinti įvairesnius žiūrovų poreikius nei nemokamos televizijos transliacijos.

Tačiau žiūrovas, norėdamas matyti mokamos televizijos transliacijas, patiria vienkartinį ir periodinių išlaidų. Vienkartinės išlaidos apima tokius užmokesčius kaip paslaugos įjungimas, paslaugos aktyvavimas, kortelės aktyvavimas, priedėlio įsigijimas. Vienkartiniai užmokesčiai kinta nuo 200 iki 300 Lt. Periodinės išlaidos apima tokius užmokesčius kaip užmokestis už paslaugą, priedėlio ar kitos įrangos nuoma, kortelės palaikymo užmokestis. Priklausomai nuo mokamų televizijos transliacijų pateikimo būdų ir teikėjų, vienkartiniai ir periodiniai užmokesčiai skiriasi. Taip pat skiriasi paslaugų teikėjų kainodara. Dėl to sudėtinga įvertinti, kokius konkrečius vienkartinius ir periodinius užmokesčius žiūrovas patirtų, pasirinkdamas mokamas televizijos transliacijas. Tačiau skirtingus vienkartinius ir periodinius užmokesčius bei kainodaros skirtumus suvienodina vidutinės vieno paslaugų gavėjo pajamos (angl. *Average Revenue Per User, ARPU*) (toliau – ARPU). Mokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais ARPU dinamika 2008–2012 m. yra pateikta 2 lentelėje.

Kaip matyti iš 2 lentelėje pateiktos informacijos, ARPU tiriamuoju laikotarpiu augo beveik visuose mokamų televizijos transliacijų segmentuose. ARPU mažėjo teikiant tik mokamas televizijos transliacijas per palydovą. 2 lentelėje pateikta informacija taip pat rodo, jog kainos tarp pigiausių ir brangiausių paslaugų skiriasi daugiau kaip 2 kartus.

Atsižvelgiant į mokamų televizijos transliacijų kainų skirtumus, tikslinga panagrinėti, ar mokamų televizijos transliacijų kainų pokyčiai darė įtaką žiūrovų (arba abonentų) skaičiui. Informacija apie mokamų televizijos transliacijų abonentų, t. y. pirkėjų, skaičiaus pokyčius 2008–2012 m. yra pateikta 3 lentelėje.

2 lentelė. Mokamų televizijos transliacijų ARPU dinamika, Lt/mėn.

Mokamų televizijos transliacijų pateikimo būdai	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Kabelinė televizija	14,9	16,1	16,2	16,3	17,6
MDTV	20,2	27,0	24,7	24,6	27,3
IPTV	23,2	21,8	22,9	25,4	29,9
Skaitmeninė antžeminė televizija	-	20,4	22,2	24,8	27,1
Palydovinė televizija	-	43,9	40,4	38,8	36,9
Skirtumas tarp pigiausios ir brangiausios paslaugos, kartais	1,56	2,73	2,49	2,38	2,10

Abonentų skaičius neparodo potencialių žiūrovų skaičiaus, nes abonentu paprastai laikomas asmuo, kuris yra paslaugų teikimo sutarties šalis. Darant prielaidą, kad abonentas atspindi namų ūkį, o namų ūkį Lietuvoje remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2012 m. sudarė 2,17 asmens, potencialių mokamų televizijos transliacijų žiūrovų skaičius 2012 m. pabaigoje būtų konkrečios paslaugos abonentų skaičiaus ir 2,17 sandauga. Iš 3 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad mokamų televizijos transliacijų abonentų (arba žiūrovų) skaičius tiriamuoju laikotarpiu išaugo

¹⁰ 2012 m. pabaigoje 9 programas retransliavo UAB „Balticum TV“ Vilniuje, Klaipėdoje ir Plungėje, o 29 programas retransliavo TEO ir iš jų 26 – visoje Lietuvoje, 3 – Vilniuje ir Kaune. Nuo 2013 m. vasario 1 d. TEO pradėjo retransliuoti dar vieną televizijos programą.

¹¹ Pvz. TEO, UAB „Balticum TV“ abonentai žiūrėdami bendrovių skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais retransliuojamas televizijos programas gali matyti ir nemokamas televizijos programų transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais.

45,06 proc. ir daugiausia tiriamuoju laikotarpiu augo mokamų televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir IPTV tinklais žiūrovų skaičius.

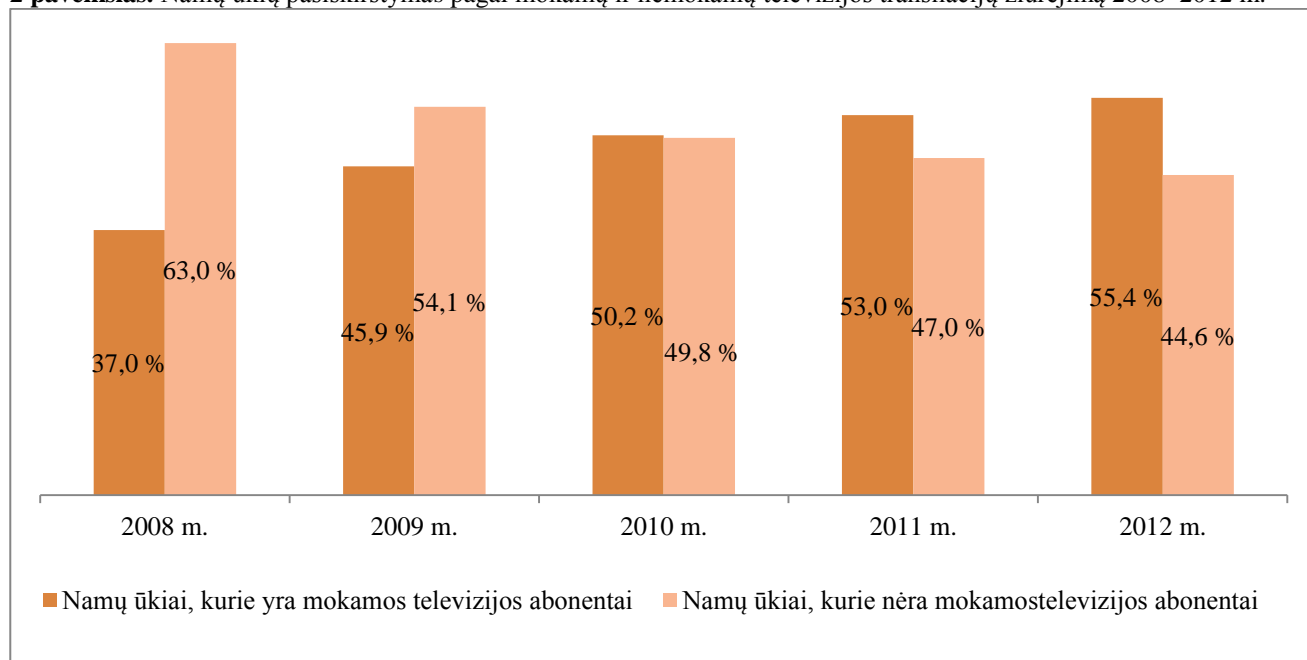
3 lentelė. Mokamų televizijos transliacijų abonentų (žiūrovų) skaičiaus dinamika pagal paslaugų pateikimo būdus 2008–2012 m.

Mokamų televizijos transliacijų pateikimo būdai	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	Pokytis lyginant 2012 m. su 2008 m., abonetais	Pokytis lyginant 2012 m. su 2008 m., proc.
Kabelinės televizijos abonentų skaičius	399 644	399 102	404 976	406 389	412 890	+13 246	+3,30
MDTV abonentų skaičius	21 995	21 148	20 005	18 725	17 506	-4 489	-20,41
Skaitmeninės antžeminės televizijos abonentų skaičius	26 410	46 712	63 695	71 865	75 808	+49 398	+187,04
Palydovinės televizijos abonentų skaičius	n/d	74 841	78 873	87 708	100 900	+26 059*	+34,82*
IPTV abonentų skaičius	41 104	57 839	70 681	83 485	102 463	+61 359	+149,28
Iš viso:	489 153	599 342	638 230	668 172	709 567	220 414	+45,06

Lentelės paaiškinimai: * – pokyčiai skaičiuoti 2012 m. lyginant su 2009 m.

Mokamų televizijos transliacijų patrauklumas dėl rodomų programų skaičiaus ir technologinių sprendimų įvairovė lėmė tai, kad daugiau namų ūkių rinkosi mokamas televizijos transliacijas, nei nemokamas (žr. 2 paveikslą). Tačiau kaip matyti iš 2 paveikslą, nemokamas televizijos transliacijas žiūrinčių namų ūkių dalis išlieka didelė ir 2012 m. pabaigoje 44,6 proc. namų ūkių rinkose nemokamas televizijos transliacijas. Tokią situaciją galėjo lemti tai, kad Lietuvoje transliuojama ir retransliuojama daug nemokamų televizijos programų ir jos tenkina pagrindinius žiūrovų poreikius.

2 paveikslas. Namų ūkių pasiskirstymas pagal mokamų ir nemokamų televizijos transliacijų žiūrėjimą 2008–2012 m.

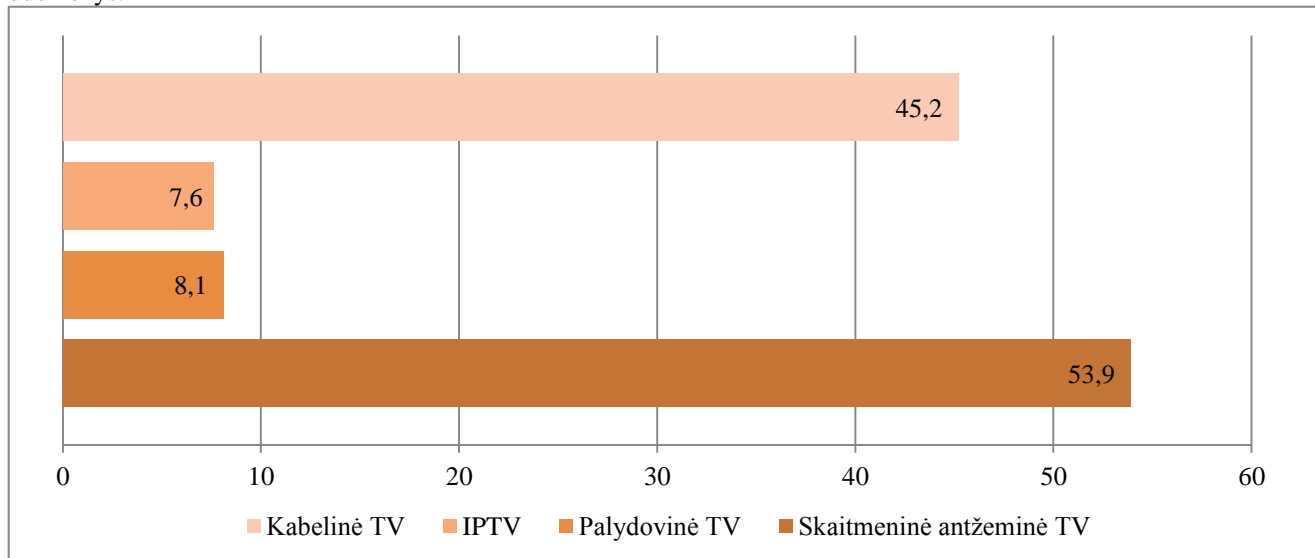

Šaltinis: Tarnybos ir Lietuvos statistikos departamento duomenys.

3.1.3.2. Televizijos transliacijų Lietuvoje pasirinkimas pagal technologijas

Televizijos transliacijos Lietuvoje buvo transliuojamos arba retransliuojamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, IPTV tinklais, plačiajuosčio ryšio tinklais. Labiausiai buvo paplitusios transliacijos, teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais (žr. 3 paveikslą). Tokią situaciją galėjo lemti tai, kad skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais yra transliuojama daug nemokamų televizijos programų (žr. 1 lentelę), o mokamų televizijos programų retransliuotojai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais suteikia galimybę matyti ir populiariausias užsienio televizijos programas.

3 paveikslas. Televizijos programų priėmimo būdai, proc.¹² nuo namų ūkių, turinčių televizorių, 2012 m. II pusmečio duomenys.

Šaltinis: TNS LT televizijos auditorijos tyrimo rezultatai. <http://www.starcom.lt/2012-metu-antro-pusmecio-tv-tendencijos#sthash.63fnWjfX.dpuf>

Iš Ataskaitos 3 lentelėje ir 2 paveiksle pateiktos informacijos matyti, kad žiūrovai renka įvairius transliacijų priėmimo būdus. Tačiau technologinės šių paslaugų savybės nėra vienodos (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. Televizijos programų skaičiaus ir kainos palyginimas pagal skirtingus televizijos programų žiūrėjimo būdus 2012 m. pabaigoje.

Televizijos transliacijų gavimo būdas	Siūlomų programų skaičius	ARPU, Lt/mėn. (be PVM), 2012 m.	Reikalingos priemonės	Pastaba
Nemokamos televizijos transliacijos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais	12	-	Specialus priedėlis (angl. <i>Set-top Box</i>)	2012 m. pabaigoje buvo galima matyti 12 Nacionalinių televizijos transliacijų ir dar 12 Regioninių televizijos transliacijų. Regioninės televizijos transliacijos buvo matomos ne visoje Lietuvoje, bet atskiruose regionuose.
Mokamos televizijos transliacijos skaitmeninės antžeminės	9-29	27,1	Specialus priedėlis (angl. <i>Set-top Box</i>), gebantis atkoduoti programas	9 televizijos programas retransliuoja UAB „Balticum TV“ Vilniuje, Klaipėdoje ir Plungėje. TEO retransliavo 26 televizijos programas visoje Lietuvoje, o 3 – Vilniuje ir Kaune. Šių bendrovių paslaugų gavėjai taip pat gali matyti 12

¹² Pasiskirstymo suma yra daugiau nei 100 proc. (114,8 proc.). Tai rodo, jog vienas namų ūkis televizijos programų transliacijų signalus priėmė daugiau nei vienu būdu.

televizijos tinklais				nemokamų televizijos transliacijų. Bendrai žiūrovai gali matyti 21-41 televizijos programą.
Televizijos transliacijos kabelinės televizijos tinklais	15-120	17,6	Specialus priedėlis arba modulis (skaitmeninės televizijos atveju), arba papildomos įrangos nereikia (analoginės televizijos atveju)	Siūlomų televizijos programų skaičius priklauso nuo kabelinės televizijos technologijos (skaitmeninė ar analoginė kabelinė televizija) ir nuo norimo žiūrėti programų skaičiaus (mažesnis programų skaičius kainuoja pigiau) ¹³ .
Televizijos transliacijos MDTV tinklais	apie 90	27,3	Specialus priedėlis	Programų skaičius kinta priklausomai nuo paslaugos pobūdžio. Be teminių rinkinių galima žiūrėti 25-46 televizijos programas. Teminiai rinkiniai matomų televizijos programų sąrašą gali papildyti 3-45 televizijos programomis.
Televizijos transliacijos IPTV tinklais	apie 100	29,9	Specialus priedėlis	Tikslius skaičius kinta priklausomai nuo paslaugos teikėjo.
Televizijos transliacijos palydovinio ryšio tinklais	35-53	36,9	Imtuvas	Matomų programų skaičius priklauso nuo pasirinkto televizijos programų rinkinio

Nors ir būdamos populiariausios, televizijos transliacijos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais negali pasiūlyti tokio paties programų skaičiaus, kaip galima pasiūlyti kabelinės televizijos, MDTV ir IPTV tinklais. Tikėtina, kad dėl šios priežasties nemažai žiūrovų renkasi ir mokamos televizijos transliacijas vietoj nemokamų televizijos transliacijų.

Kalbant apie televizijos transliacijų technologijas, tikslinga atskirai paminėti televizijos transliacijas plačiajuosčio ryšio tinklais arba kitaip televizijos transliacijas internetu (angl. *WEB TV*). Žiūrovas televizijos transliacijas plačiajuosčio ryšio tinklais gali žiūrėti per kompiuterį arba kitą įrenginį, leidžiantį naršyti internete. Šios televizijos transliacijos yra nemokamos¹⁴ (nekomercinės), tačiau žiūrovas turi turėti interneto prieigą, už kurią yra mokamas atitinkamas užmokestis interneto prieigos teikėjui arba paslauga yra pateikiama kaip interneto paslaugos privalumas arba savybė¹⁵. Nepriklausomai nuo interneto paslaugos teikėjo, daugiausia televizijos transliacijų gyvai leidžia žiūrėti tik LRT, UAB „Lietuvos ryto“ televizija, UAB „Pūkas“, tačiau LRT dėl autorinių teisių apribojimų neleidžia žiūrėti visų televizijos transliacijų. Kitų Lietuvoje populiarių lietuviškų televizijos kanalų – „LNK“, „TV1“, „BTV“, „TV3“ – gyvai žiūrėti negalima arba gyvai rodomų programų skaičius yra labai ribotas. Tačiau šių televizijos kanalų laidų įrašai gali būti peržiūrėti plačiajuosčio ryšio tinklais per specialias turinio pateikimo priemones („TV3“ programa per „TV3play“ priemonę, „LNK“ programa – per „LNK GO“). Televizijos programų pateikimo būdas, kai patys transliuotojai suteikia galimybę televizijos transliacijas matyti internete, yra naujas ir atsirado 2011 m. Atsižvelgiant į tai, jog tik dvi Nacionalinės televizijos transliacijos ir viena Regioninės televizijos transliacija yra teikiamos plačiajuosčio ryšio tinklais gyvai nepriklausomai nuo plačiajuosčio ryšio teikėjo, šis pateikimo būdas laikytinas nauja besivystančia turinio pateikimo galimybe, kuri dar nėra lygiavertė televizijos programų transliavimui skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais.

¹³ Pvz. UAB „Balticum TV“ siūlo šiuos paslaugų paketus: analoginės kabelinės televizijos paslaugų paketas „Taupasis“ (15 programų), analoginės kabelinės televizijos paslaugų paketas „Taupasis“ (15 programų), „Pagrindinis“ (58 programos), skaitmeninės kabelinės televizijos paketas „Pagrindinis“ (72 programos), skaitmeninės kabelinės televizijos teminiai paketai (2-61 programa). UAB „Cgates“ siūlo šiuos paslaugų paketus: analoginės kabelinės televizija leidžia matyti daugiau nei 50 programų, skaitmeninės kabelinės televizijos pagrindinis programų rinkinys sudaro daugiau nei 60 programų ir galima rinktis iš daugiau nei 40 teminių programų. UAB „Init“ siūlo šiuos paslaugų paketus: analoginė kabelinė televizija leidžia matyti daugiau 20-40 programų, skaitmeninės kabelinės televizijos „Bazinis“ rinkinys leidžia matyti 50-60 programų, o teminiais rinkiniais programų skaičių galima padidinti 50 programų.

¹⁴ <http://www.lrt.lt/> (informacija rinkta 2013-08-21), <http://tv.lrytas.lt/live> (informacija rinkta 2013-08-21).

¹⁵ <http://www.skynet.lt/Namams/Internetas/Planai/> (informacija rinkta 2013-08-21), <http://www.meganet.lt/televizija/ip-tv/> (informacija rinkta 2013-08-21)

Kai televizijos transliacijos yra teikiamos kaip papildoma plačiajuosčio ryšio paslauga arba savybė, jas gali žiūrėti tik tas žiūrovas, kuris yra ir plačiajuosčio ryšio paslaugos gavėjas¹⁶. Tai yra jei potencialus televizijos transliacijų plačiajuosčio ryšio tinklais žiūrovas norėtų žiūrėti vieno teikėjo teikiamas televizijos transliacijas plačiajuosčio ryšio tinklais (teikėjas A), tačiau plačiajuosčio ryšio paslaugas perka iš kito teikėjo (teikėjas B) ir B teikėjas netransliuoja televizijos programų savo plačiajuosčio ryšio tinklu, paslaugų gavėjas negalės žiūrėti teikėjo A teikiamų televizijos transliacijų plačiajuosčio ryšio tinklais. Atsižvelgiant į tai, kad žiūrovas, norėdamas matyti televizijos transliacijas plačiajuosčio ryšio tinklais patiria papildomas išlaidas televizijos transliacijų paslaugai ir kitas plačiajuosčio ryšio paslaugos teikėjas negali suteikti televizijos transliacijų paslaugos arba televizijos transliacijų paslauga yra pateikiama kaip plačiajuosčio ryšio paslaugos privalumas arba papildoma savybė, šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime laikoma, kad tokios televizijos transliacijos plačiajuosčio ryšio tinklais yra televizijos transliacijos IPTV tinklais.

3.1.3.3. Televizijos transliacijų Lietuvoje geografinis paplitimas

Televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais galima matyti visoje Lietuvoje ir atskiruose regionuose. Nacionalines televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais gali matyti apie 97,8 proc. visų Lietuvos gyventojų. Regionines televizijos transliacijas gali žiūrėti tik tam tikro regiono gyventojai, patekę į skaitmeninės antžeminės televizijos stoties aprėpties zoną.

Televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, (palydovinė televizija) gali būti matomos visoje Lietuvoje.

Televizijos transliacijos kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais yra matomos ten, kur yra plėtojami kabelinės televizijos ir IPTV tinklai. Pastarieji tinklai yra steigiami ir plėtojami tankiai apgyvendintose vietovėse. Tarnybos duomenimis, kabelinės televizijos tinklai yra plėtojami bent 59 Lietuvos miestuose. Tai rodo, kad kabelinės televizijos tinklai nėra koncentruoti tik vienoje vietovėje ir paslaugos gali būti teikiamos įvairiuose Lietuvos miestuose. IPTV tinklų geografinis paplitimas taip pat priklauso nuo geografinės IPTV tinklo steigėjo ir vystytojo veiklos. Pvz. TEO plačiajuosčio ryšio paslaugas, kurios yra viena iš būtinų IPTV tinklų plėtros sąlygų, teikia visoje Lietuvoje, todėl TEO IPTV tinklą plėtoja visoje Lietuvoje. UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“, kuri be kitų paslaugų teikia ir IPTV transliacijų paslaugas, pagrindinė veiklos teritorija yra Vilnius ir ši bendrovė IPTV tinklą plėtoja Vilniuje ir jo apylinkėse. IPTV tinklai taip pat yra steigiami Kaune, Jonavoje, Visagine, Klaipėdoje. Tikėtina, kad kiti interneto prieigos paslaugų teikėjai, siekdami padidinti savo paslaugų įvairovę, taip pat gali pradėti plėtoti IPTV tinklus ir teikti televizijos transliacijų paslaugas IPTV tinklais. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad remiantis LRTK skelbiama informacija¹⁷, 2012 m. pabaigoje buvo 30 ūkio subjektų, kurie turėjo licenciją retransliuoti televizijos programas IPTV tinklais.

Televizijos transliacijų MDTV tinklais paslaugas tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė du teikėjai ir jie paslaugas teikė 5 miestuose: Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje (UAB „Balticum TV“), o taip pat Kaune ir Vilniuje (UAB „Cgates“). Tiriamojo laikotarpio pabaigoje televizijos transliacijas, transliuojamas MDTV tinklais potencialiai galėjo matyti apie 41 proc. Lietuvos gyventojų, tačiau faktiškai šias paslaugas pirkė 17 tūkst. paslaugų gavėjų ir jų skaičius mažėja. Pastebėtina tai, kad MDTV tinklai yra diegiami naudojant tam tikrus radijo dažnius (kanalus) 2200–2290 MHz radijo dažnių juostoje. Sukoordinavus radijo dažnius (kanalus) (procedūra trunka 4–5 mėn.), MDTV tinklai gali būti steigiami ir kituose miestuose tokiu būdu didinant paslaugos geografinę teritoriją.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją matyti, jog daugiausia žiūrovų pasiektų televizijos programos, transliuojamos skaitmeninės antžeminės televizijos ir palydovinio ryšio tinklais. Televizijos transliacijos kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir MDTV tinklais gali būti

¹⁶ <http://www.skynet.lt/Namams/Internetas/Planai/> (informacija rinkta 2013-08-21), <http://www.meganet.lt/televizija/ip-tv/> (informacija rinkta 2013-08-21)

¹⁷ <http://www.rtk.lt/assets/files/LRTK%202012%20Ataskaita%20Seimui.pdf>

alternatyva televizijos transliacijoms skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais tankiau apgyvendintose Lietuvos vietovėse – iš esmės miestuose.

3.1.3.4. Televizijos transliuotojų ir retransliuotojų skaičius Lietuvoje

Tiriamąjį laikotarpį pabaigoje Lietuvoje mokamas televizijos transliacijas teikė 41 kabelinės televizijos paslaugų teikėjas, 2 MDTV paslaugų teikėjai, 2 skaitmeninės antžeminės televizijos teikėjai, 9 IPTV paslaugų teikėjai, 1 palydovinės televizijos teikėjas. Lyginant su 2008 m. veikusių mokamų televizijos transliacijų teikėjų skaičiumi, 2012 m. mažėjo televizijos programų retransliuotojų kabelinės televizijos tinklais ir MDTV tinklais skaičius (žr. 5 lentelę), tačiau šis mažėjimas sietinas ne su veiklos nutraukimu, bet su paslaugų teikėjų jungimusi.

5 lentelė. Mokamų televizijos transliacijų teikėjų skaičiaus dinamika 2008–2012 m. pabaigoje, vnt.

Metai	Kabelinė televizijos tinklais	MDTV tinklais	Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais	Palydovinio ryšio tinklais	IPTV tinklais
2012 m.	41	2	2	1	9
2011 m.	44	3	2	1	7
2010 m.	49	3	2	1	8
2009 m.	47	4	2	1	7
2008 m.	48	4	2	1	2

Kalbant apie mokamų televizijos transliacijų teikėjus, pastebėtina tai, kad kai kurie mokamų televizijos programų retransliuotojai, mokamas televizijos programas retransliuoja keliais būdais. Pvz. TEO mokamas televizijos programas retransliuoja skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir IPTV tinklais; UAB „Balticum TV“ mokamas televizijos programas retransliuoja skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir MDTV tinklais; UAB „Cgates“ mokamas televizijos transliacijas teikė kabelinės televizijos ir MDTV tinklais. Vertinant mokamų televizijos transliacijų teikėjus bendrai, jų neskaidant pagal mokamų televizijos transliacijų teikimo būdus, 2012 m. pabaigoje Lietuvoje buvo 48 mokamų televizijos transliacijų teikėjai.

Pastebėtina ir tai, kad ūkio subjektai, kurie teikia mokamas televizijos transliacijas paprastai¹⁸ nėra televizijos programų kūrėjai. Mokamų televizijos transliacijų teikėjai surenka televizijos programas iš televizijos transliacijų teikėjų¹⁹ arba televizijos programų kūrėjų, jas sujungia į paslaugų rinkinius ir televizijos programų rinkinius retransliuoja²⁰ žiūrovams. Verta paminėti ir tai, kad 2010 m. buvo pakeistas VII 33 straipsnis ir šiuo pakeitimo buvo sumažintas privalomų retransliuoti televizijos programų skaičius²¹. Dėl šio pakeitimo nemokamų Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojams buvo sukurtos sąlygos reikalauti atlygio iš retransliuotojų, kurie retransliuoja lietuviškas Nacionalines televizijos transliacijas. Minėto VII 33 straipsnio pakeitimas įsigaliojo 2011 m. liepos 1 d. Po minėto VII

¹⁸ Kai kurie mokamų televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais teikėjai transliuoja ir po 1–2 savo parengtas televizijos programas. Mokamų televizijos transliacijų palydovinio ryšio tinklais teikėjas (Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu buvo tik vienas tokių paslaugų teikėjas – VIASAT AS) rengia daugiau programų, tačiau tai yra užsienio, o ne lietuviškos televizijos programos.

¹⁹ VII 2 straipsnio 68 dalyje nurodyta, kad televizijos programų transliuotojas yra televizijos programų transliavimo paslaugų teikėjas, kuriam tenka redakcinė atsakomybė turinio parinkimą ir jo išdėstymą televizijos programų tvarkaraštyje ir kuris kuria, rengia televizijos programas ir (ar) atskiras programas ir jas perduoda visuomenei arba leidžia kitam asmeniui nepakeistas perduoti visuomenei.

²⁰ VII 2 straipsnio 58 dalyje nurodyta, kad retransliavimas yra visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslauga, kurią teikia retransliuotojas, skirta priimti transliuojamas užbaigtas radijo ir (ar) televizijos programas ar atskiras programas ir tuo pačiu metu nepakeistas perduoti visuomenei elektroninių ryšių tinklais.

²¹ Iki VII pakeitimo buvo reikalaujama, kad visos Nacionalinės televizijos transliacijos turi būti retransliuojamos Lietuvoje veikiančių retransliuotojų. Po VII pakeitimo, reikalaujama, kad būtų retransliuojamos tik LRT Nacionalinės televizijos transliacijos. Tiriamąjį laikotarpį pabaigoje LRT transliavo dvi televizijos programas.

straipsnio pakeitimo, susidarė situacija, kad mokamų televizijos programų retransliuotojai paprastai moka tam tikrus užmokesčius nemokamų Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojams už jų programų retransliavimą²². Pastebėtina tai, kad mokamų televizijos programų retransliuotojai, siekdami išlaikyti savo teikiamų paslaugų patrauklumą, yra suinteresuoti, kad žiūrovai galėtų matyti lietuviškas programas, kurios nemokamai yra transliuojamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais.

Nemokamas televizijos transliacijas tiriamojo laikotarpio pabaigoje Lietuvoje teikė 12 Regioninių televizijos transliacijų teikėjų, kurių rengiamos televizijos programos galėjo būti matomos tam tikruose regionuose (žr. 6 lentelę) ir 6 Nacionalinių televizijos transliacijų teikėjai, kurių rengiamas arba retransliuojamas programas galėjo matyti 92–97,8 proc. visų Lietuvos gyventojų.

6 lentelė. Nemokamų televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikėjai 2012 m. pabaigoje.

Eil. Nr.	Televizijos programos transliuotojas (retransliuotojas)	Transliuojamų arba retransliuojamų programų skaičius	Televizijos programų tipas pagal programų transliavimo geografiją	Televizijos programų matymo teritorija	Pastaba
1.	UAB „Baltijos TV“	1 (BTV)	Nacionalinės televizijos transliacijos	Visa Lietuva	Šis transliuotojas 2013 m. buvo prijungtas prie UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“.
2.	UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“	4 (LNK, TV1, Info TV, Liuks!)	Nacionalinės televizijos transliacijos	Visa Lietuva	
3.	UAB „Tele-3“	2 (TV3, TV6, o nuo 2013-03-01 ir TV8)	Nacionalinės televizijos transliacijos	Visa Lietuva	
4.	LRT	2 (LRT Televizija, LRT Kultūra)	Nacionalinės televizijos transliacijos	Visa Lietuva	
5.	UAB „Lietuvos ryto“ televizija	1 (Lietuvos rytas.tv)	Nacionalinės televizijos transliacijos	Visa Lietuva	
6.	TEO (retransliuoja)	2 (BBC World News, TV Polonia)	Nacionalinės televizijos transliacijos	Visa Lietuva	
7.	UAB „Kėdainių krašto televizija“	1 (Kėdainių krašto televizija)	Regioninės televizijos transliacijos	Kėdainiai ir miesto apylinkės	
8.	UAB „Pūkas“	1 (Pūkas-TV)	Regioninės televizijos transliacijos	Kaunas ir miesto apylinkės	
9.	UAB „Aukštaitijos krašto televizija“	1 (Aukštaitijos krašto televizija (laikinaai sustabdyta))	Regioninės televizijos transliacijos	Panevėžys ir miesto apylinkės	2013 m. viduryje transliuotojas laikinai sustabdė veiklą.
10.	UAB „Šiaulių apskrities televizija“	1 (Šiaulių televizija)	Regioninės televizijos transliacijos	Šiauliai ir miesto apylinkės	
11.	SPLIUS, UAB	1 (Šiaulių regiono televizija „Splius“)	Regioninės televizijos transliacijos	Šiauliai ir miesto apylinkės	
12.	UAB „Roventa“	1 (Roventos TV)	Regioninės televizijos transliacijos	Mažeikiai ir miesto apylinkės	
13.	VŠĮ „Marijampolės televizija“	1 (Marijampolės televizija)	Regioninės televizijos transliacijos	Marijampolė ir miesto apylinkės	
14.	V. Krušnos individuali įmonė	1 (PTV)	Regioninės televizijos transliacijos	Peršėkininkų kaimas ir Alytaus apylinkės	
15.	VŠĮ „LN“	1 (LN televizija)	Regioninės televizijos	Plungė ir miesto	

²² <http://www.15min.lt/naujiena/verslas/finansai/kabeline-tv-brangsta-be-pagrindo-662-166176>

Eil. Nr.	Televizijos programos transliuotojas (retransliuotojas)	Transliuojamų arba retransliuojamų programų skaičius	Televizijos programų tipas pagal programų transliavimo geografiją	Televizijos programų matymo teritorija	Pastaba
	televizija“		transliacijos	apylinkės	
16.	UAB „Ilora“	1 (Ventos regioninė televizija)	Regioninės televizijos transliacijos	Naujoji Akmenė ir miesto apylinkės	
17.	VšĮ „Alytaus regioninė televizija“	1 (Dzūkijos televizija)	Regioninės televizijos transliacijos	Alytus ir miesto apylinkės	
18.	VšĮ „Raseinių krašto televizija“	1 (Raseinių krašto televizija)	Regioninės televizijos transliacijos	Raseiniai ir miesto apylinkės	2013 m. viduryje transliuotojas laikinai sustabdė veiklą.

Pastebėtina tai, kad 2012 m. pabaigoje galėjo būti transliuojamos dar dvi Regioninės televizijos transliacijos – „TV Medica“ ir „Aidas“. „TV Medica“ programa pradėta transliuoti 2013 m. kovą Jonavoje ir miesto apylinkėse. „Aidas“ televizijos programa pradėta transliuoti 2013 m. spalį Trakuose ir miesto apylinkėse. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad „Aukštaitijos krašto televizija“ transliacijos buvo sustabdytos 2013 m. viduryje, o 2013 m. rugsėjo pabaigoje šios programos transliuotojui – UAB „Aukštaitijos krašto televizija“ – pradėtas bankroto procesas.

Išvados:

1. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje Lietuvoje buvo galima matyti televizijos transliacijas, transliuojamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, plačiąjuosčio ryšio tinklais.

2. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje namų ūkiai daugiausia (55,4 proc.) rinkosi mokamas televizijos transliacijas.

3. Populiariausias būdas priimti televizijos transliacijas yra skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai ir 53,9 proc. namų ūkių, turinčių televizorius, 2012 m. antrą pusmetį žiūrėjo televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Tačiau net 45,2 proc. namų ūkių, turinčių televizorius, žiūrėjo televizijos transliacijas, teikiamas kabelinės televizijos tinklais.

4. Lietuvoje 2012 m. pabaigoje buvo 48 ūkio subjektai, kurie teikė mokamas televizijos transliacijas. Daugiausia tiriamuoju laikotarpiu buvo mokamų televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, teikėjų.

5. Televizijos transliacijos plačiąjuosčio ryšio tinklais (ta apimtimi, kiek jos nėra laikomos televizijos transliacijomis IPTV tinklais) yra naujos paslaugos, kurios atsirado 2011 m. Tačiau jos dėl savo savybių (televizijos transliacijas galima žiūrėti kompiuteriu ar kitu įrenginiu, turinčiu interneto ryšį ir atitinkamą programinę įrangą, ne visi transliuotojai transliuoja televizijos programas gyvai) nėra visapusiška paslauga, kuri artimiausiu metu gali pakeisti televizijos transliacijas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais.

3.2. Transliacijų perdavimo paslaugų apibrėžimas

Ataskaitos 3.1.2 ir 3.1.3 skyriuose buvo pateikta trumpa informacija apie Lietuvoje teikiamas radijo ir televizijos transliacijų paslaugas. Šiame skyriuje, naudojant paslaugų pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu analizę, yra apibrėžiamos Transliacijų perdavimo paslaugos.

3.2.1. Transliacijų perdavimo paslaugų technologiniai principai

Ataskaitos 2 skyriuje nustatyta, kad Transliacijų perdavimo paslauga yra elektroninių ryšių paslauga. Transliacijų perdavimo paslaugos yra naudojamos radijo ir televizijos programoms transliuoti arba retransliuoti arba kitaip tariant radijo ir televizijos programoms pateikti visuomenei. Pateikta Transliacijų perdavimo paslaugos sąvoka yra plati ir gali apimti įvairias elektroninių ryšių paslaugas. Siekiant tiksliai apibrėžti Transliacijų perdavimo paslaugą, tikslinga paanalizuoti kokia yra radijo arba televizijos programų transliavimo arba retransliavimo paslaugos vertės grandinė. Bendra radijo ir (arba) televizijos programų transliavimo arba retransliavimo vertės grandinės schema yra pateikta 4 paveiksle.

Radijo ir televizijos programų transliuotojai kuria radijo ir televizijos programas (turinį) ir sukurtas programas transliuoja visuomenei. Radijo ir televizijos programos yra transliuojamos naudojant elektroninių ryšių paslaugas. Radijo ir (arba) televizijos programų retransliuotojai radijo ir televizijos programų nekuria. Jie radijo ir (arba) televizijos transliacijas jungia į paslaugų rinkinius ir nepakeistas radijo ir (arba) televizijos transliuotojų parengtas programas teikia visuomenei. Retransliuotojai radijo ir (arba) televizijos programas pateikia visuomenei taip pat naudodami elektroninių ryšių paslaugas. Jei radijo ir (arba) televizijos transliuotojo (retransliuotojo) programų sukūrimo vieta yra nutolusi nuo transliacijų perdavimo paslaugų suteikimo vietos, radijo ir (arba) televizijos transliuotojai (retransliuotojai) taip pat naudoja elektroninių ryšių paslaugas, kurių pagalba sukurtos transliacijos yra pristatomos iki transliacijų perdavimo paslaugų suteikimo vietos (žr. 4 paveikslą). Ši paslauga toliau yra vadinama *transliacijų pristatymo paslauga*. Transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas teikia transliuotojams ir (ar) retransliuotojams transliacijų perdavimo paslaugą naudodamas *transliacijų perdavimo priemonės* (žr. 4 paveikslą). Transliacijų perdavimo priemonėmis laikoma elektroninių ryšių infrastruktūra (sudėjimo tiltai, fiderinė įranga, antenos, patalpos, kuriose įranga yra įrengiama, laidiniai tinklai ir kt.), naudojama radijo ir (ar) televizijos transliacijoms perduoti į galinius įrenginius. *Transliacijų perdavimo priemonės* yra būtinos, kad transliuotojai arba retransliuotojai galėtų perduoti radijo ir (ar) televizijos transliacijas galutiniams paslaugų gavėjams. Transliacijų perdavimo priemonės yra elektroninių ryšių infrastruktūra²³, kuri naudojama elektroninių ryšių paslaugoms teikti²⁴. *Transliacijų pristatymo paslaugos* ir *Transliacijų perdavimo priemonės* nėra tiesioginis šio rinkos tyrimo objektas ir rinkos tyrime atskirai nebus nagrinėjamos. Transliacijų pristatymo paslaugos gali būti teikiamos įvairiomis technologijomis ir Lietuvoje veikia daug transliacijų pristatymo paslaugų teikėjų²⁵, kas gali užtikrinti konkurenciją teikiant šias paslaugas. Transliacijų pristatymo paslaugos bus nagrinėjamos tiek, kiek jų teikimo sąlygas gali įtakoti transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas. Transliacijų perdavimo priemonių paslaugos šiame rinkos tyrime taip pat nebus nagrinėjamos, nes Tarnybos direktoriaus 2013 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. 1V-1437 „Dėl Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimo“ buvo pradėtas Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimas.

3.2.2. Transliacijų perdavimo paslaugų būdai ir jų savybės

Ataskaitos 3.1.2 ir 3.1.3 skyriuose atlikta analizė rodo, kad Lietuvoje tiriamojo laikotarpio pabaigoje:

1. Radijo transliacijos buvo transliuojamos arba retransliuojamos šiais būdais:
  - 1.1. Analoginio antžeminio radijo tinklais.

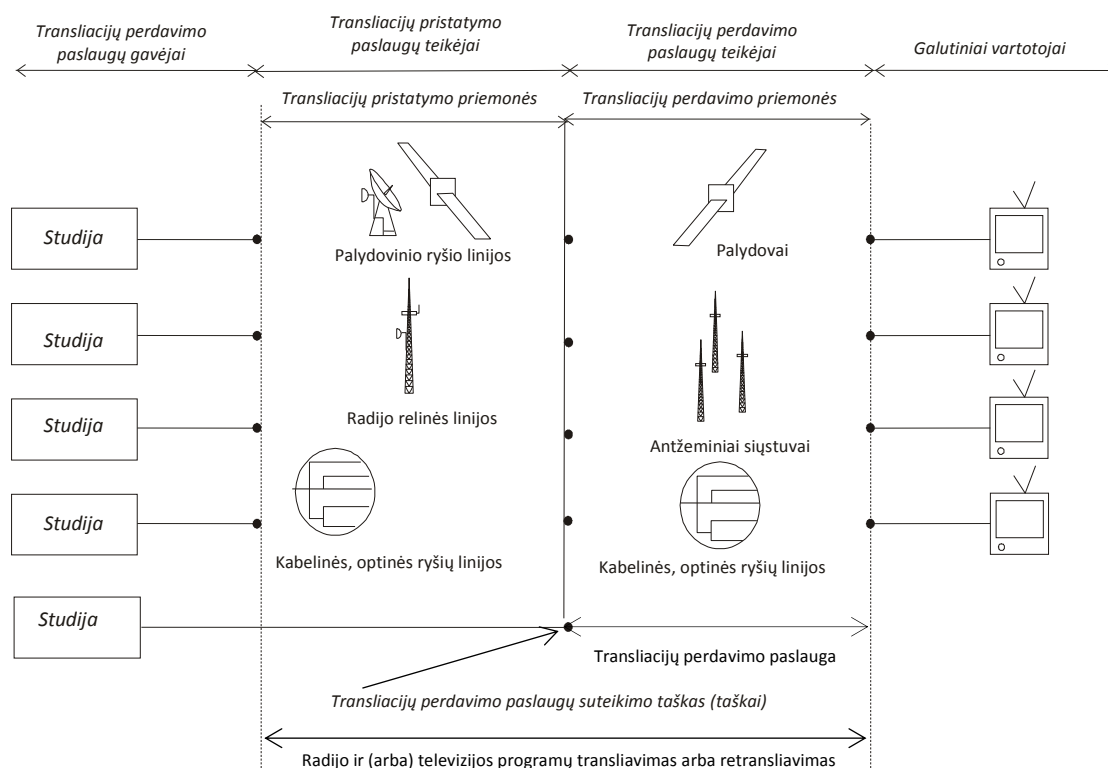
²³ Įstatymo 2 straipsnio 12 dalyje nurodyta, kad elektroninių ryšių infrastruktūra yra fizinės infrastruktūros, kurią sudaro aparatinė, įrenginiai, įskaitant antenas, linijos, vamzdiniai, kabeliai, kanalai, kolektoriai, šuliniai, atraminės konstrukcijos, bokštai, stiebai, statiniai, statinių įvadai, statinių inžinerinės sistemos, skirstomosios spintos ir kitos priemonės, visuma, skirta elektroninių ryšių veiklai vykdyti.

²⁴ Įstatymo 2 straipsnio 19 dalyje nurodyta, kad elektroninių ryšių veikla yra elektroninių ryšių tinklų ir (arba) paslaugų teikimas.

²⁵ 2012 m. pabaigoje skirtųjų linijų paslaugas teikė 11 ūkio subjektų, kitas duomenų perdavimo paslaugas teikė 20 ūkio subjektų, nenaudojamas fizinės šviesolaidinės skaidulos (angl. *Dark Fiber*) teikė 17 ūkio subjektų.

- 1.2. Kabelinės televizijos tinklais.
- 1.3. IPTV tinklais.
- 1.4. Laidinio radijo tinklais.
- 1.5. Palydovinio ryšio tinklais, tačiau tik užsienio radijo programos.
- 1.6. Plačiajuosčio ryšio tinklais (internetu).
2. Televizijos transliacijos buvo transliuojamos arba retransliuojamos šiais būdais:
  - 2.1. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais.
  - 2.2. Kabelinės televizijos tinklais.
  - 2.3. MDTV tinklais.
  - 2.4. IPTV tinklais.
  - 2.5. Palydovinio ryšio tinklais.
  - 2.6. Plačiajuosčio ryšio tinklais (internetu).

4 paveikslas. Transliavimo ir retransliavimo vertės grandinės schema.

Aukščiau išvardinti radijo ir televizijos programų transliavimo arba retransliavimo būdai parodo ir konkrečią radijo arba televizijos Transliacijų perdavimo paslaugą, t. y. Transliacijų perdavimo paslaugą, skirtą radijo ir (arba) televizijos transliacijoms (turinio paslaugoms) pateikti galutiniams vartotojams (klausytojams arba žiūrovams). Taigi, tiriamuoju laikotarpiu Lietuvoje buvo teikiamos šios Transliacijų perdavimo paslaugos:

1. Radijo transliacijų perdavimo paslaugos:
  - 1.1 Analoginio antžeminio radijo tinklais.
  - 1.2 Kabelinės televizijos tinklais.
  - 1.3 IPTV tinklais.
  - 1.4 Laidinio radijo tinklais.
  - 1.5 Palydovinio ryšio tinklais.
  - 1.6 Plačiajuosčio ryšio tinklais.
2. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugos:
  - 2.1 Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais.
  - 2.2 Kabelinės televizijos tinklais.
  - 2.3 MDTV tinklais.

2.4 IPTV tinklais.

2.5 Palydovinio ryšio tinklais.

2.6 Plačiajuosčio ryšio tinklais (internetu).

Siekiant labiau paaiškinti aukščiau paminėtas radijo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, toliau pateikiamos trumpos Transliacijų perdavimo paslaugų charakteristikos ir savybės. Atsižvelgiant į tai, kad kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, plačiajuosčio ryšio tinklais, palydovinio ryšio tinklais yra perduodamos tiek radijo, tiek televizijos transliacijos, aprašant transliacijų perdavimo paslaugas, jos nėra nagrinėjamos atskirai radijo ir televizijos transliacijų atžvilgiu.

Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos

Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos pasižymi šiomis charakteristikomis:

1. Analoginio antžeminio radijo tinklai yra sudaryti iš transliacijų perdavimo priemonių: stiebų ir (arba) bokštų, sudėjimų tiltų, fiderių, antenų, radijo siųstuvų.
2. Radijo transliacijos į erdvę yra spinduliuojamos naudojant siųstuvus.
3. Radijo transliacijoms analoginio antžeminio radijo tinklais perduoti yra reikalingi radijo dažniai (kanalai), kurie yra ribotas valstybės išteklius.
4. Radijo transliacijoms perduoti yra naudojami radijo dažniai (kanalai) iš tokių radijo dažnių (kanalų) juostų: 526–1606,5 kHz, 5900–6200 kHz, 7200–7450 kHz, 9400–9900 kHz, 11600–12050 kHz, 66–73 MHz, 87,5–108 MHz.
5. Analoginio antžeminio radijo tinklą sudaro analoginio antžeminio radijo stočių visuma arba pavienės analoginio antžeminio radijo stotys.
6. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų suteikimo taškas yra radijo siųstuvai (įskaitant radijo siųstuvą).

Pagal Įstatymo 49 straipsnio 1 dalį, radijo dažniai (kanalai) radijo ir televizijos programoms transliuoti (retransliuoti) skiriami ir naudojami pagal Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti planą, patvirtintą Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. 1V-125 (Žin., 2003, Nr. 100-4526) ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2003 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 89 (Žin., 2003, Nr. 100-4527) (toliau – Radijo dažnių skyrimo planas). Radijo dažniai (kanalai), Radijo dažnių skyrimo plane numatyti antžeminiam analoginiam radijui, skiriami transliuotojams ir (ar) retransliuotojams, turintiems LRTK išduotas licencijas, suteikiančias teisę steigti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, ir siuntėjams. Įstatymo 2 straipsnio 54 dalyje „siuntėjas“ apibrėžiamas kaip ūkio subjektas, išskyrus transliuotojus ir (arba) retransliuotojus, turinčius LRTK išduotas licencijas, suteikiančias teisę steigti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, elektroninių ryšių tinklu perduodantis radijo ir (arba) televizijos programų signalus visuomenei ir turintis teisę naudoti šiam perdavimui būtinus radijo dažnius (kanalus), skirtus radijo ir (arba) televizijos programoms transliuoti (retransliuoti). Taigi, siuntėjas, kiek tai yra susiję su radijo programų transliavimu, yra ūkio subjektas, kuris teikia transliacijų perdavimo paslaugas, tačiau nėra transliuotojas ir (arba) retransliuotojas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, analoginio antžeminio radijo tinklą, kuris naudojamas radijo transliacijoms perduoti, gali steigti ir valdyti radijo programų transliuotojai ir retransliuotojai arba siuntėjai. Iš to darytina išvada, kad radijo programų transliuotojai ir retransliuotojai radijo transliacijų perdavimo paslaugas teikia patys sau arba perka jas iš siuntėjų, o siuntėjai teikia transliacijų perdavimo paslaugas – radijo programų transliuotojams arba retransliuotojams. Tiriamuoju laikotarpiu Lietuvoje buvo tik du siuntėjai, kurie teikė radijo transliacijų perdavimo paslaugas analoginio antžeminio radijo tinklais – LRTC ir IĮ „J. Varno Vilniaus radijo studija“. Minėti asmenys radijo transliacijų perdavimo paslaugas teikė radijo programų transliuotojams ir patys nebuvo radijo programų transliuotojai arba retransliuotojai. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo 47 radijo programų transliuotojai ir

retransliuotojai, kuriems buvo skirti radijo dažniai (kanalai) ir kurie radijo programų transliacijų perdavimo paslaugas teikė sau. 2012 m. pabaigoje veikė 3 radijo programų transliuotojai, kuriems buvo skirti radijo dažniai (kanalai) ir jie radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas teikė sau, o taip pat pirkė LRTC teikiamas radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas. Vienas transliuotojas, net ir turėdamas paskirtus 8 radijo dažnius (kanalas), transliacijų perdavimo paslaugas pirkė iš LRTC.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas pasižymi šiomis charakteristikomis:

1. Televizijos transliacijos yra perduodamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kuriuos sudaro skaitmeninės antžeminės televizijos stočių visuma, ir pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis.

2. Skaitmeninės televizijos stotiai įrengti yra reikalingos transliacijų perdavimo priemonės: stiebai ir (arba) bokštai, sudėjimo tiltai, fideriai, antenos, televizijos siųstuvai.

3. Televizijos transliacijos tarp skaitmeninės antžeminės televizijos stočių yra paskirstomos naudojant duomenų perdavimo paslaugas.

4. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais galima transliuoti daugiau nei vieną televizijos programą. Televizijos programos į duomenų srautą yra sujungiamos naudojant tankinimą.

5. Tankinimas, skaitmeninės televizijos stotys ir televizijos signalų paskirstymas tarp skaitmeninės televizijos stočių, skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo steigėjo atžvilgiu, sudaro visumą, kuri užtikrina skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo vientisumą. Išimtis gali būti pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotys, kuriomis yra transliuojamos pavienės televizijos programos ir televizijos programų nereikia tankinti ir paskirstyti geografiškai.

6. Televizijos transliacijos į erdvę yra spinduliuojamos naudojant siųstuvus.

7. Televizijos transliacijoms skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis perduoti yra reikalingi radijo dažniai (kanalai), kurie yra ribotas valstybės išteklius.

8. Televizijos transliacijoms perduoti yra naudojami radijo dažniai (kanalai) iš tokių radijo dažnių (kanalų) juostų: 174–230 MHz ir 470–790 MHz.

9. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugų suteikimo taškas gali būti televizijos transliacijų glaudinimo (angl. *Encoding*) tinklo elementas (įskaitant), tankinimo (angl. *Multiplexing*) tinklo elementas (įskaitant), siųstuvai (įskaitant). Transliacijų perdavimo paslaugų suteikimo taškas priklauso nuo to, tinklu ar paviene stotimi bus transliuojama televizijos programa, kokias paslaugas teikia transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas.

Pagal Įstatymo 49 straipsnio 1 dalį, radijo dažniai (kanalai) radijo ir televizijos programoms transliuoti (retransliuoti) skiriami ir naudojami pagal Radijo dažnių skyrimo planą. Radijo dažniai (kanalai) Radijo dažnių skyrimo plane numatyti antžeminiam analoginiam radijui, skiriami transliuotojams ir (ar) retransliuotojams, turintiems LRTK išduotas licencijas, suteikiančias teisę steigti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, ir siuntėjams. Įstatymo 49 straipsnio 1 dalyje taip pat nurodyta, kad kiti (Radijo dažnių skyrimo plane nenumatyti antžeminiam analoginiam radijui ir (arba) televizijai) radijo dažniai (kanalai), atitinkamame radijo ryšio plėtros plane numatyti radijui ir (arba) televizijai, skiriami siuntėjams. Todėl skaitmeninei antžemei televizijai naudojami ar jos plėtrai numatyti radijo dažniai (kanalai) skiriami tik siuntėjams. Praktikoje, televizijos programų siuntėjas – televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas – gali transliuoti savo televizijos programas ir teikti transliacijų perdavimo paslaugą kitiems transliuotojams arba retransliuotojams (pvz., UAB „Šiaulių apskrities televizija“ jai skirtu televizijos kanalu skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi transliuoja savo televizijos programą, o taip pat teikia transliacijų perdavimo paslaugas SPLIUS, UAB).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą arba pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis gali steigti ir valdyti siuntėjai, o transliacijų perdavimo (siuntimo) paslaugas jie gali teikti sau ir kitiems televizijos transliuotojams.

Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, kuriais galima teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, arba pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotys, yra steigiamos atsižvelgiant į Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą, patvirtintą Tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-419 (Žin., 2005, Nr. 57-1981; 2011, Nr. 56-2695) (toliau – Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planas). Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyta diegti 9 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. 2012 m. pabaigoje jau buvo išduoti²⁶ leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus) 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus diegia trys ūkio subjektai: LRTC (3 tinklus), TEO (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą). 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau veikia ir yra visiškai išnaudoti, t. y. jais yra transliuojama tiek programų, kiek tai yra techniškai įmanoma užtikrinant normalią paslaugų kokybę. 3 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra diegiami ir 2 iš jų turi pradėti veikti ne vėliau kaip nuo 2014 m. liepos 1 d. Pastaruosius skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus pirmiausia planuojama naudoti plėtojant raiškiosios²⁷ televizijos programų transliacijas²⁸, tačiau jie gali būti naudojami ir standartinės raiškos²⁹ televizijos programoms transliuoti. Trečiuoju diegiamu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu bus transliuojamos tik LRT televizijos programos ir kito (re)transliuotojo televizijos programa šiuo tinklu negalės būti transliuojama. Aštuntas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas gali būti steigiamas ne anksčiau kaip 2015 m. viduryje išjungus analoginę antžeminę televiziją Rusijoje ir Baltarusijoje. Radijo dažniai (kanalai), numatyti skirti steigti devintą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, atsižvelgiant į Skaitmeninio dividendo³⁰ vykdomą politiką, buvo panaudoti judriojo ryšio tinklų plėtrai. Tarnybos direktoriaus įsakymai dėl radijo dažnių (kanalų), numatytų vietinėms ir regioninėms televizijos programoms transliuoti buvo priimti 2012 m. rugpjūčio 21 d. Realizavus esamus televizijos kanalų paskyrimus, Lietuvoje turėtų veikti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, du vienadažniai sinchroniniai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai (kiekvienas iš kurių būtų sudarytas iš 2 skaitmeninės antžeminės televizijos stočių) ir 18 pavienių skaitmeninės antžeminės televizijos stočių. Taigi, aukščiau pateikta informacija rodo, jog Lietuvoje artimiausiu metu turėtų veikti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai ir 22 pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotys, kuriomis bus teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos. Tačiau egzistuoja rizika, kad ne visi skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai arba pavienės stotys bus įsteigtos ir bus teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje radijo dažniai (kanalai), kuriuos galima naudoti steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus arba pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis ir teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, buvo išduoti 16 asmenų. 3 iš minėtų asmenų veiklos 2012 m. pabaigoje dar nevykdė. Du transliuotojai pradėjo transliuoti televizijos programas pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis 2013 metais, tačiau du transliuotojai 2013 m. viduryje

²⁶ Leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus buvo išduoti 2005 m., leidimas naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti vieną skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą buvo išduotas 2011 m., o leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti dar 2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus buvo išduoti 2012 m. Nurodyta informacija rodo, kiek buvo išduota leidimų steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus 2012 m. gruodžio 31 d.

²⁷ Televizija, kurios vaizdą sudaro ne mažiau kaip 25 kadrai per sekundę, kurių kiekviename yra ne mažiau kaip 720 intensyvumo eilučių, kurių kiekvienoje yra ne mažiau kaip 1280 intensyvumo vaizdo elementų.

²⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 1492 „Dėl skaitmeninės televizijos diegimo Lietuvoje modelio aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 171-6336; 2011, Nr. 155-7362) patvirtinto Skaitmeninės televizijos diegimo Lietuvoje modelio aprašo (toliau – Skaitmeninės televizijos modelis) 11 punktą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plano 9.1.2 punktą.

²⁹ Televizijos vaizdo raiška, kai vaizdą sudaro ne mažiau kaip 25 kadrai per sekundę, kurių kiekviename yra 576 intensyvumo eilutės, kurių kiekvienoje yra 720 intensyvumo vaizdo elementų.

³⁰ 2010 m. gegužės 6 d. Europos Komisijos sprendimas 2010/267/ES dėl antžeminių sistemų, kuriomis galima teikti elektroninio ryšio paslaugas, naudojimo 790–862 MHz dažnių juostoje Europos Sąjungoje suderintų techninių sąlygų (OL 2010 L 117, p. 95).

sustabdė televizijos programų transliacijas skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis, o 2013 m. rugsėjo pabaigoje vienam televizijos programų transliuotojui, kuris televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikė sau, buvo pradėtas bankroto procesas.

Televizijos ir radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos

Transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos yra teikiamos kabelinės televizijos tinklais. Įstatymo 3 straipsnio 28 dalyje kabelinės televizijos tinklas apibrėžiamas kaip „daugiausia laidinė infrastruktūra, kurios pagrindinė paskirtis – viešas radijo ar televizijos programų pristatymas ar paskirstymas“. Kabelinės televizijos tinklas yra elektroninių ryšių tinklas, kurį sudaro tiek pasyvi, tiek aktyvi įranga. Galima išskirti šias kabelinės televizijos tinklo, o taip pat transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, charakteristikas:

1. Kabelinės televizijos tinklai gali būti analoginiai arba skaitmeniniai.
2. Analoginės kabelinės televizijos atveju, kabelinės televizijos tinklą sudaro bendraašio (angl. *Coaxial*) kabelio linijos, o signalui stiprinti yra montuojami signalo stiprintuvai.
3. Skaitmeninės kabelinės televizijos atveju, kabelinės televizijos tinklą sudaro bendraašio kabelio linijos ir (arba) šviesolaidinio-bendraašio (angl. *Hybrid Fiber Coaxial*) kabelio linijos. Šios linijos yra jungiamos į koncentracijos taškus, kurie, su kabelinės televizijos paslaugų teikėjo buveine yra sujungiami duomenų perdavimo tinklais.
4. Bendraašio kabelio linijos ir optinio-bendraašio kabelio linijos yra klojamos ryšių kabelių kanaluose.

Kabelinės televizijos tinklams steigti nėra reikalingi specifiniai radijo dažniai (kanalai), kurie yra reikalingi skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams steigti. Kabelinės televizijos tinklams steigti yra reikalinga fizinė infrastruktūra (pvz., ryšių kabelių kanalai, technologinės patalpos), kuri yra sunkiai dubliuojama.

Kabelinės televizijos tinklai, kuriais yra teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos gali steigti visoje Lietuvoje. 2012 m. pabaigoje televizijos transliacijas kabelinės televizijos tinklais teikė 41 teikėjas, o geografiškai televizijos transliacijų perdavimo paslaugos kabelinės televizijos tinklais yra teikiamos 59 Lietuvos miestuose.

Televizijos transliacijos kabelinės televizijos tinklais yra antros pagal populiarumą ir 2012 m. pabaigoje kabelinės televizijos paslaugomis naudojosi 412 890 abonentai arba 58 proc. visų mokamos televizijos abonentų. Atsižvelgiant į tai, kad tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijas buvo galima žiūrėti kabelinės televizijos tinklais ir šių paslaugų abonentų skaičius pastaruosius 5 metus augo (žr. 3 lentelę), transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos gali būti vertinamos kaip alternatyva kitoms televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms (žr. 3.2.3.3 skyrių).

Radijo transliacijos kabelinės televizijos tinklais nėra populiarios, nes kabelinės televizijos tinklais pirmiausia teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos ir radijo programų transliuotojas nebus linkęs pirkti radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, kad galėtų transliuoti radijo programas. Radijo programų transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslauga laikytina kaip radijo programų transliacijas analoginio antžeminio radijo tinklais papildančios paslaugos, kurios suteikia galimybę padidinti (arba išlaikyti) radijo klausytojų auditoriją.

Televizijos transliacijų perdavimo MDTV tinklais paslaugos

Televizijos transliacijų perdavimo MDTV tinklais paslaugų charakteristikos yra panašios į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų charakteristikas, tačiau yra ir skirtumų. Toliau yra pateikiamos bendrosios televizijos transliacijų perdavimo MDTV tinklais charakteristikos:

1. Televizijos transliacijos MDTV tinklais yra išspinduliuojamos į erdvę naudojant transliacijų perdavimo priemonės (bokštus ir (arba) stiebus, antenas, siųstuvus).

2. MDTV televizijos tinklams diegti yra naudojami radijo dažniai (kanalai) iš 2200–2290 MHz radijo dažnių juostos.

3. Televizijos transliacijos iš televizijos programų transliuotojo arba retransliuotojo buveinės iki MDTV televizijos tinklo stoties yra pristatomos naudojant duomenų perdavimo paslaugas.

Tiriamąjį laikotarpį pabaigoje transliacijų perdavimo paslaugas MDTV televizijos tinklais teikė 2 juridiniai asmenys. Televizijos transliacijų MDTV televizijos tinklais paslaugos buvo teikiamos Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje.

Televizijos ir radijo transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos

Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos yra teikiamos plačiajuosčio ryšio tinklais, naudojant interneto protokolą (angl. *Internet Protocol, IP*). Galima išskirti šias IPTV tinklo ir transliacijų perdavimo IPTV tinklais, charakteristikas:

1. Vaizdas ir garsas verčiamas skaitmeniniu signalu, kuris plačiajuosčio ryšio tinklais yra perduodamas žiūrovams arba klausytojams.

2. Plačiajuosčio ryšio tinklą sudaro prieigos tinklas, sudarytas iš šviesolaidinių linijų³¹, metalinės vytos poros linijų³², ekranuotų vytos poros linijų (angl. *Shielded Twisted Pair, STP*) ir neekranuotų vytos poros linijų (angl. *Unshielded Twisted Pair, UTP*)³³, ir pagrindinis tinklas, kurį sudaro įvairios duomenų perdavimo technologijos.

3. Metalinės vytos poros linijos, šviesolaidinės linijos, ekranuotos vytos poros linijos ir neekranuotos vytos poros linijos yra klojamos ryšių kabelių kanaluose.

4. Teikti IPTV transliacijas, o taip pat televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas, reikalingos specialios plačiajuosčio ryšio paslaugos – paslaugų gavėjų identifikavimas, apskaita ir apmokestinimas, turinio valdymas ir pan.

5. IPTV transliacijos iš kito plačiajuosčio ryšio tinklais perduodamo turinio yra išskiriamos naudojant specialius priedėlius (angl. *Set-top Box*) arba kompiuterio ir kito įrenginio programinę įrangą.

6. IPTV tinklais perduodant televizijos ir radijo programas, reikalingas spartus ryšys. Interneto protokolas (IP) jautrus vėlavimui, duomenų paketų praradimams, todėl esant nepakankamai interneto ryšio kokybei, vaizdas ir garsas gali trūkinėti bei būti iškraipytas.

IPTV tinklams steigti nėra reikalingi radijo dažniai (kanalai), kurie yra reikalingi skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams steigti. IPTV tinklams steigti yra reikalinga fizinė infrastruktūra (pvz., ryšių kabelių kanalai, technologinės patalpos), kuri yra sunkiai dubliuojama. Diegiant IPTV tinklus taip pat reikalinga programinė ir techninė įranga, kuri užtikrintų pakankamą greitaveiką arba tinklo išteklių panaudojimą taip, kad plačiajuosčio ryšio tinklu būtų perduotos kokybiškos televizijos ir radijo transliacijos, o taip pat ir kita informacija.

IPTV tinklai, kuriais yra teikiamos televizijos ir radijo transliacijų perdavimo paslaugos, gali steigti visoje Lietuvoje. 2012 m. pabaigoje televizijos transliacijas IPTV tinklais teikė 9 teikėjai, o geografiškai televizijos transliacijų perdavimo paslaugos IPTV tinklais yra teikiamos visoje Lietuvoje, kur yra steigiami plačiajuosčio ryšio tinklai. Remiantis LRTK skelbiama informacija³⁴, ūkio subjektų, gavusių licenciją retransliuoti televizijos programas plačiajuosčio ryšio tinklais (arba kitaip IPTV tinklais), skaičius nuo 2010 m. buvusio 15 retransliuotojų išaugo iki 30 retransliuotojų 2012 m. pabaigoje.

³¹ Tais atvejais, kai šviesolaidinė linija atvedama iki paslaugų gavėjo gyvenamosios vietos (angl. *Fiber To The Home, FTTH*).

³² Tais atvejais, kai metalinė vyta pora yra atvesta iki paslaugų gavėjo gyvenamosios vietos, o paslaugos yra teikiamos naudojant skaitmeninės abonentinės linijos technologiją (angl. *Digital Subscriber Line, xDSL*).

³³ Tais atvejais, kai šviesolaidinė linija atvedama iki paslaugų gavėjo namo (angl. *Fiber To The Building, FTTB*) arba paslaugas teikiant vietiniais tinklais (angl. *Local Area Network, LAN*).

³⁴ <http://www.rtk.lt/assets/files/LRTK%202012%20Ataskaita%20Seimui.pdf>

Televizijos transliacijos IPTV tinklais yra gana populiarios ir 2012 m. pabaigoje 102 463 abonentai arba 14 proc. visų mokamos televizijos abonentų naudojo IPTV paslaugomis. Atsižvelgiant į tai, kad tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijos buvo galima žiūrėti IPTV tinklais ir šių paslaugų abonentų skaičius pastaruosius 5 metus augo (žr. 3 lentelę), transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos gali būti vertinamos kaip alternatyva kitoms televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms (žr. 3.2.3.3 skyrių).

Radijo transliacijos IPTV tinklais nėra populiarios, nes IPTV tinklais pirmiausia yra teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos ir radijo programų transliuotojas nebus linkęs pirkti radijo transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų, kad galėtų transliuoti radijo programas. Radijo programų transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslauga laikytina kaip radijo programų transliacijos analoginio antžeminio radijo tinklais papildančios paslaugos, kurios suteikia galimybę padidinti (arba išlaikyti) radijo klausytojų auditoriją.

Televizijos ir radijo transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugos

Televizijos ir radijo transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugos yra siejamos su „Over-The-Top“ arba OTT samprata, t. y. paslaugų teikimu naudojant plačiajuosčio ryšio paslaugas arba tiesiog internetą. Televizijos ir radijo transliacijas teikiant plačiajuosčio ryšio tinklais, plačiajuosčio ryšio paslaugų (internetu) teikėjas nekontroliuoja televizijos ir radijo transliacijų ir dalyvauja perduodant radijo ir televizijos transliacijas plačiajuosčio ryšio tinklais tiek, kiek tai yra susiję su plačiajuosčio ryšio tinklo steigimu, palaikymu ir užtikrinimu, kad plačiajuosčio ryšio paslauga būtų suteikta jos gavėjui. Televizijos ir radijo transliacijos gali būti perduodamos bet kurio plačiajuosčio ryšio paslaugų teikėjo tinklu ir televizijos arba radijo transliacijų teikėjas nekontroliuoja kas teikia transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugas.

Tiriamąjį laikotarpį pabaigoje radijo programų transliacijas plačiajuosčio ryšio tinklais teikė visi radijo transliuotojai. Tai yra klausytojas, transliuotojo interneto svetainėje paspaudęs nuorodą arba paleidęs specialią programinę įrangą, gali klausyti radijo transliacijų. Tačiau radijo transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugos nėra laikytinos kaip alternatyva radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms. Nors radijo transliacijų plačiajuosčio ryšio tinklais potenciali auditorija yra pakankamai didelė – 2012 m. pabaigoje buvo 1 054 400 plačiajuosčio ryšio naudotojų – klausyti radijo transliacijų yra reikalingi specialūs įrenginiai (kompiuteris, planšetinis kompiuteris, išmanusis telefonas ar kitas įrenginys), kurie nėra tokie mobilūs kaip radijo imtuvai arba gali turėti kitų trūkumų (pvz., planšetiniai ir mobilieji telefonai yra pakankamai mobilūs, tačiau norint klausyti radijo transliacijų reikia pirkti duomenų perdavimo paslaugas, o pastarosios paslaugos kainuoja ir trumpina įrenginio veikimo laiką). Pastebėtina ir tai, kad plačiajuosčio ryšio paslaugos pirmiausia yra naudojamos ieškoti ir keisti informacija, todėl radijo programų klausymas internetu nėra ta priežastis, dėl ko yra perkamos plačiajuosčio ryšio paslaugos. Taigi, nepaisant to, kad 2012 m. pabaigoje plačiajuosčio ryšio abonentų buvo daugiau nei milijonas, plačiajuosčio ryšio paslaugų gavėjas prioritetą teiks kitoms OTT paslaugoms, nei radijo transliacijos.

Televizijos transliacijos plačiajuosčio ryšio tinklais pradėtos teikti 2011 m. Tačiau televizijos transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugos nėra visavertės televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugoms, nes patys transliuotojai riboja televizijos transliacijas plačiajuosčio ryšio tinklais. Nepriklausomai nuo interneto paslaugos teikėjo, daugiausia televizijos transliacijų leidžia žiūrėti tik LRT, UAB „Lietuvos ryto“, UAB „Pūkas“ televizija, tačiau LRT dėl autorių teisių apribojimų neleidžia žiūrėti visų televizijos transliacijų. Kitų Lietuvoje populiarių lietuviškų televizijos kanalų – „LNK“, „TV1“, „BTV“, „TV3“ – transliacijos internetu dar labiau ribotos, t. y. internetui žiūrovas paprastai gali pažiūrėti tik ankstesnių laidų įrašus, o gyvai yra transliuojamos tik kelios laidos. Minėtų televizijos kanalų laidų įrašai gali būti peržiūrėti plačiajuosčio ryšio tinklais per specialias turinio pateikimo priemones („TV3“ programa per „TV3play“ priemonę, „LNK“ programą – per „LNK GO“).

Televizijos ir radijo transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos

Televizijos ir radijo transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugoms būdingos šios charakteristikos:

1. Televizijos ir radijo transliacijos, naudojant specialias žemės stotis paskirtais radijo dažniais (kanalais) yra perduodamos į geostacionarioje orbitoje skriejančią dirbtinį Žemės palydovą (palydovus).
2. Palydovas gautas televizijos ir radijo transliacijas perduoda atgal į Žemę. Palydovo paslaugų teikimo zona gali apimti daugiau nei vieną valstybę.
3. Norint priimti televizijos transliacijas ir radijo transliacijas yra reikalinga parabolinė antena („lėkštė“), mažatriukšmis stiprintuvas „galvutė“ (angl. *LNB*), palydovinis imtuvas (angl. *Satellite receiver box*) arba palydovinės televizijos kompiuterinė plokštė (angl. *SAT tuner*).

Tiriamuoju laikotarpiu žiūrovai galėjo matyti mokamas ir nemokamas televizijos transliacijas palydovinio ryšio tinklais. Žiūrovas, žiūrėdamas nemokamos televizijos transliacijas, transliuojamas palydovinio ryšio tinklais, galėjo matyti vieną lietuvišką programą – LRT Lituanica. Ši programa yra transliuojama Europoje ir Šiaurės Amerikoje. Žiūrovas, žiūrėdamas mokamos televizijos transliacijas, transliuojamas palydovinio ryšio tinklais galėjo matyti daugiau lietuviškų programų. Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu mokamos televizijos transliacijas, kurios suteikė galimybę matyti daugiau nei vieną lietuvišką programą, teikė vienas ūkio subjektas – VIASAT AS. 2012 m. pabaigoje mokamas televizijos transliacijas, teikiamas palydovinio ryšio tinklais, pirkė 100 900 abonentai ir tai sudarė 14,2 proc. visų mokamos televizijos paslaugas perkančių abonentų. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu buvo galima matyti televizijos transliacijas, transliuojamas palydovinio ryšio tinklais ir šias paslaugas tiriamojo laikotarpio pabaigoje pirkė 100 900 paslaugų gavėjų, kurių skaičius augo bent 4 metus iš eilės (žr. 3 lentelę), transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos gali būti vertinamos kaip alternatyva kitoms televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms. Todėl tikslinga atlikti išsamesnę paslaugos pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu analizę.

Lietuvos radijo programų transliuotojai savo radijo programų palydovinio ryšio tinklais tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu netransliavo. Lietuvoje buvo galima klausytis užsienio radijo programų, transliuojamų palydovinio ryšio tinklais. Atsižvelgiant į tai, kad palydovinio ryšio tinklais nebuvo transliuojama nei viena Lietuvos radijo transliuotojų programa, radijo transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nelaikytinos alternatyva radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms ir toliau šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime radijo transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra nagrinėjamos.

Radijo transliacijų perdavimo laidinio radijo tinklais paslaugos

Laidinio radijo tinklą sudaro metalinės vytos poros linijos, kurios jungia tinklo galinį tašką („radijo tašką“) su studija. Signalas, siunčiamas laidinio radijo linijomis, gali būti sustiprinamas stiprintuvais. Laidinio radijo infrastruktūra buvo pradėta plėtoti XX amžiaus 5 dešimtmetyje. Ji yra pasenusi, išdėstyta tik seno tipo daugiabučiuose namuose. Laidinio radijo taškų 2012 m. gruodžio 31 d. buvo 11 878 (ir šių taškų skaičius vis mažėja). Tiriamojo laikotarpio pabaigoje laidinio radijo tinklu buvo transliuojama viena radijo programa. Techniškai laidinio radijo tinklais galima perduoti iki 3 radijo programų.

Atsižvelgiant į tai, kad laidinio radijo tinklais galima perduoti tik ribotą radijo programų skaičių, o laidinio radijo abonentų skaičius yra mažas ir nuolat mažėja, radijo transliacijų perdavimo laidinio radijo tinklais paslaugos nėra visapusiška alternatyva radijo programų transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms. Dėl to šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime nėra tikslinga nagrinėti radijo transliacijų perdavimo laidinio radijo tinklais paslaugų.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, šiame rinkos tyrime toliau tikslinga nagrinėti šias transliacijų perdavimo paslaugas:

1. Radijo transliacijų perdavimo paslaugas:
  - 1.1. Radijo transliacijų perdavimo paslaugas analoginio antžeminio radijo tinklais.
2. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugas:
  - 2.1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.
  - 2.2. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas.
  - 2.3. Televizijos transliacijų perdavimo MDTV tinklais paslaugas.
  - 2.4. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas.
  - 2.5. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas.

Radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, laidinio radijo tinklais, plačiąjuosčio ryšio tinklais paslaugos šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime nėra nagrinėjamos, nes šios paslaugos nėra visavertė alternatyva radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms. Kabelinės televizijos, IPTV paslaugų gavėjai, visų pirma kabelinės televizijos ir IPTV paslaugas renkasi dėl galimybės matyti televizijos programas, o ne klausyti radijo programų. Dėl to transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugos visų pirma yra naudojamos teikti televizijos transliacijų perdavimo paslaugas ir programų transliuotojas, nepirks transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais paslaugų tam, kad galėtų transliuoti radijo programas. Lietuviškos radijo programos palydovinio ryšio tinklais tiriamuoju laikotarpiu nebuvo teikiamos, todėl radijo transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų Lietuvoje veikiančių radijo programų transliuotojų atžvilgiu vertinti neįmanoma. Laidinio radijo tinklai yra seni ir ribotų techninių galimybių, dėl to radijo transliacijų perdavimo laidinio radijo tinklais paslaugų nagrinėjimas yra netikslingas. Radijo transliacijų perdavimo paslaugos plačiąjuosčio ryšio tinklais galėtų būti vertinama kaip geriausia radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais alternatyva. Tačiau dėl klausytojui reikalingos įrangos ir mažo judrumo, o taip pat prioritetų naudojantis plačiąjuosčio ryšio paslaugomis (internetu), radijo transliacijų perdavimo plačiąjuosčio ryšio tinklais paslauga nelaikytina alternatyva radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms ir toliau šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime nebus nagrinėjama.

Televizijos transliacijų perdavimo plačiąjuosčio ryšio tinklais paslaugos toliau šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime nenagrinėjamos, nes jos dėl savo ribotų galimybių pateikti televizijos transliacijas (ribojamas galimų žiūrėti programų skaičius arba galima žiūrėti tik rodytų televizijos programų įrašus), nelaikytinos kaip alternatyva televizijos transliacijų perdavimo kitais būdais paslaugoms.

3.2.3. Transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė

Ataskaitos 3.2.2 skyriuje buvo nustatytos nagrinėtinos radijo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugos. Šiame skyriuje yra atliekama radijo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu analizė. Atlikus šią analizę bus apibrėžtos konkrečios radijo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugos.

3.2.3.1. Radijo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė

Ataskaitos 3.2.2 skyriuje nurodyta, kad tiek radijo, tiek televizijos transliacijos gali būti perduodamos tais pačiais tinklais. Pvz., kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais gali būti teikiamos radijo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugos. Šiame skyriuje yra vertinama, ar radijo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugos gali priklausyti tai pačiai transliacijų perdavimo paslaugų grupei.

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Ataskaitos 3.1.1 skyriuje buvo nustatyta, kad radijo ir televizijos transliacijos nėra pakeičiamos viena kitomis, nes radijo ir televizijos transliacijomis yra pateikiamas skirtingas turinys, o taip pat yra tenkinami skirtingi paslaugų gavėjų (klausytojų arba žiūrovų) poreikiai. Atliekant pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizę, reikia įvertinti, ar radijo transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjai pirktų televizijos transliacijų perdavimo paslaugas. Taip pat reikia įvertinti ir priešingą situaciją – ar televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjai pirktų radijo transliacijų perdavimo paslaugas.

Taigi, pirmiausia yra vertinama, ar radijo transliacijų perdavimo paslaugų gavėjai pirktų televizijos transliacijų perdavimo paslaugas. Ataskaitos 3.1.2 skyriuje buvo minėta, kad populiariausias radijo transliacijų pateikimo būdas yra radijo programų transliavimas analoginio antžeminio radijo tinklais. Kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais yra retransliuojamos radijo programos, kurios yra transliuojamos ir analoginio antžeminio radijo tinklais, o retransliuojamos radijo programos kaip atskiros paslaugos nėra populiarios. Taigi, atliekant analizę tikslinga apsiriboti vertinimu ar radijo programų transliuotojai analoginio antžeminio radijo tinklais atsisakytų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų ir pirktų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugas. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra teikiamos naudojant skirtingus radijo dažnius (kanalus), siųstuvus, sudėjimo tiltus, fiderius ir antenas. Radijo transliacijoms klausyti ir televizijos transliacijoms žiūrėti yra naudojami skirtingi prietaisai, kurie nėra pakeičiami vieni kitais (pvz., televizoriai yra didesni ir mažiau mobilūs (arba visai nemobilūs) prietaisai nei radijo imtuvai; radijo imtuvais negalima pateikti vaizdinės informacijos). Dėl to laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nepakeis radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų paklausos atžvilgiu, o taip pat radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos nepakeis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Nepaisant to, kad kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais jau yra teikiamos transliacijų perdavimo paslaugos, jos nepakeis radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, nes radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos ir IPTV tinklais paslaugos neįsiekia tokios auditorijos kaip radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos. Radijo programų transliuotojams analoginio antžeminio radijo tinklais pasiekama auditorija yra svarbus kriterijus renkantis transliavimo būdą, nes pasiekama auditorija daro įtaką radijo programų transliuotojo gaunamoms pajamoms už reklamos teikėjams parduodamą transliacijų laiką. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais pirkėjai perkamų transliacijų perdavimo paslaugų taip pat nekeis į transliacijų perdavimo palydovinės televizijos tinklais paslaugas, nes klausytojas, norėdamas klausytis radijo programų, transliuojamų palydovinės televizijos tinklais, turės įsigyti specialius imtuvus (televizijos transliacijų palydovinio ryšio tinklais imtuvai neužtikrina mobilumo, yra brangesni nei įprasti radijo imtuvai). Palydovinio ryšio tinklai, nors ir aprėpia visą Lietuvos teritoriją, faktinis palydovinės televizijos žiūrovų skaičius (kuris gali būti ir potencialus radijo klausytojų skaičius) yra mažas – 2012 m. pabaigoje palydovinės televizijos transliacijų paslaugas pirkė 100 900 abonentinų (žr. 3 lentelę). Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad lietuviškos radijo programos apskritai nėra transliuojamos palydovinio ryšio tinklais.

Toliau yra vertinama, ar televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjai atsisakytų šių paslaugų ir pirktų radijo transliacijų perdavimo paslaugas. Atsižvelgiant į tai, kad tiriamuoju laikotarpiu populiariausios buvo radijo transliacijos analoginio antžeminio radijo tinklais, atliekant vertinimą, televizijos transliacijų perdavimo paslaugos yra lyginamos tik su radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugomis.

Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms teikti naudojami radijo dažniai (kanalai), o taip pat dalis infrastruktūros (bokštai ir stiebai gali būti naudojami teikti tiek radijo, tiek televizijos transliacijų perdavimo paslaugas) negali būti panaudota

perduoti televizijos transliacijoms. Dėl to televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjai negalės šių paslaugų keisti į radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, laikoma, kad radijo transliacijų perdavimo paslaugos paklauskos atžvilgiu nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, o televizijos transliacijų perdavimo paslaugos nėra pakeičiamos radijo transliacijų perdavimo paslaugomis.

Išvada: Radijo transliacijų perdavimo paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis paklauskos atžvilgiu, o televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis nėra pakeičiamos radijo transliacijų perdavimo paslaugomis paklauskos atžvilgiu.

Pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

Ataskaitos 3.1.2 skyriuje buvo minėta, kad populiariausias radijo transliacijų pateikimo būdas yra radijo programų transliavimas analoginio antžeminio radijo tinklais. Kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais yra retransliuojamos radijo transliacijos, kurios yra transliuojamos ir analoginio antžeminio radijo tinklais, o retransliuojamos radijo programos kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais kaip atskiros paslaugos nėra populiarios. Taigi, atliekant analizę tikslinga apsiriboti vertinimu, ar televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais teikėjai galėtų pasiūlyti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms teikti yra reikalingi riboti ištekliai – radijo dažniai (kanalai). Taip pat dėl infrastruktūros skirtumų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų tiekėjai per trumpą laiką negalėtų pasiūlyti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų.

Tačiau atsižvelgiant į tai, kad kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais radijo transliacijų perdavimo paslaugos jau yra teikiamos, galima įvertinti situaciją, ar pabrangus radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms, radijo transliacijų perdavimo paslaugų kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais teikėjai investuotų į tinklų plėtrą ir didintų jų geografinę teritoriją dėl to, kad galėtų teikti radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos ir IPTV tinklais paslaugas. Radijo transliacijų kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais teikėjai yra ir televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais teikėjai, kurie teikia ir mažmenines paslaugas – televizijos transliacijas kabelinės televizijos arba IPTV tinklais. Kabelinės televizijos tinklų ir IPTV tinklų plėtrą, visų pirma, lemia noras pasiūlyti televizijos, o ne radijo, transliacijas ir potencialus žiūrovas transliacijas kabelinės televizijos ir IPTV tinklais renka dėl galimybės matyti televizijos programas, o ne klausyti radijo programas. Pastebėtina ir tai, kad radijo ir televizijos transliacijų kabelinės televizijos ir IPTV tinklais teikėjai pateikdami informaciją apie teikiamas transliacijų paslaugas, akcentuoja televizijos, o ne radijo, transliacijas. Taigi, atsižvelgiant į išdėstytą, darytina išvada, kad padidėjus radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų kainoms, radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais tiekėjai neplės savo tinklų, tam, kad galėtų pateikti tik radijo transliacijų perdavimo paslaugas.

Vertinti, ar radijo transliacijų perdavimo paslaugų teikėjai galėtų teikti televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, galima tik tiek, kiek tai susiję su analize, ar radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais teikėjai galėtų pradėti teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Dėl ribotų radijo dažnių (kanalų), reikalingų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams steigti, išteklių ir infrastruktūros skirtumų, radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais teikėjai negalėtų teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Vertinti, ar radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais teikėjai pradėtų teikti televizijos transliacijų perdavimo paslaugas nėra tikslinga, nes televizijos transliacijų kabelinės televizijos ir IPTV tinklais teikėjų pagrindinė veikla ir yra teikti televizijos transliacijų perdavimo paslaugas.

Atsižvelgiant į išdėstytą, darytina išvada, kad radijo transliacijų perdavimo paslaugos ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugos nėra pakeičiamos tarpusavyje pasiūlos atžvilgiu.

Išvada: Radijo transliacijų perdavimo paslaugos ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugos nėra pakeičiamos tarpusavyje pasiūlos atžvilgiu.

3.2.3.1 skyriaus išvados:

1. Radijo transliacijų perdavimo paslaugos ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugos nėra pakeičiamos tarpusavyje paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.
2. Radijo transliacijų perdavimo paslaugos ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugos sudaro atskiras transliacijų perdavimo paslaugų rinkas.

3.2.3.2. Radijo transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė

Ataskaitos 3.1.2 skyriuje nustatyta, kad tiriamojo laikotarpio pabaigoje Lietuvoje buvo galima klausyti radijo transliacijų, transliuojamų analoginio antžeminio radijo tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, plačiajuosčio ryšio tinklais (internetu) ir palydovinio ryšio tinklais. Tačiau radijo transliacijos kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, plačiajuosčio ryšio tinklais (internetu) nebuvo populiarios ir yra laikomos radijo transliacijas analoginio antžeminio radijo tinklais papildančiomis ir klausytojų auditoriją išplečiančiomis transliacijomis. Ataskaitos 3.1.2 skyriuje pat taip pat buvo nustatyta, kad palydovinio ryšio tinklais lietuviškos programos nebuvo transliuojamos. Ataskaitos 3.2.2 skyriuje buvo nustatyta, kad radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, plačiajuosčio ryšio tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra visavertės radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms. Atsižvelgiant į tai, radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos, radijo transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos, radijo transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugos, radijo transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos – nėra apibrėžiamos. Taip pat nėra atliekama pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu analizė tarp radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, radijo transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, radijo transliacijų perdavimo IPTV televizijos tinklais paslaugų, radijo transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugų ir radijo transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų. Pastaroji analizė nėra atliekama dėl to, kad radijo programų transliacijos kabelinės televizijos tinklais, IPTV televizijos tinklais, plačiajuosčio ryšio tinklais ir palydovinio ryšio tinklais, o tuo pačiu ir radijo transliacijų perdavimo minėtais tinklais paslaugos, nėra populiarios ir radijo transliacijų, o taip pat radijo transliacijų perdavimo paslaugų minėtais tinklais paklausos yra mažos.

3.2.3.2.1 Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui ir radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, pakeičiamumo analizė

Radijo programų transliavimas ir retransliavimas yra licencijuojama veikla (išskyrus radijo programų (re)transliavimą elektorinių ryšių tinklais, kurių pagrindinė veikla nėra radijo ir (arba) televizijos programų (re)transliavimas). Atsižvelgiant į radijo programų transliavimo licencijos tipus (žr. Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. IV-281³⁵, 11 punktą), radijo transliacijos analoginio antžeminio radijo tinklais gali būti perduodamos:

- a) steigiant ir eksploatuojant savo elektroninių ryšių tinklus (transliacijų perdavimo paslaugas

³⁵ http://www.rtk.lt/lt/teises_aktai/kiti_teises_aktai/transliavimo_ir_retransliavimo_veiklos_licencijavimo_taisykles

teikiant sau);

b) perkant transliacijų perdavimo paslaugas (transliacijų perdavimo paslaugos nėra teikiamos sau ir jos perkamos iš transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo).

Siekiant sukurti analoginio antžeminio radijo tinklą ir transliacijų perdavimo paslaugas teikti sau arba radijo programų (re)transliuotojui, reikalingi radijo dažniai (kanalai). Pagal Įstatymo 49 straipsnio 1 dalį, radijo dažniai (kanalai) radijo ir televizijos programoms transliuoti (retransliuoti) skiriami ir naudojami pagal Tarnybos ir LRTK patvirtintą Radijo dažnių skyrimo planą. Radijo dažniai (kanalai) Radijo dažnių skyrimo plane skiriami transliuotojams ir (ar) retransliuotojams, turintiems LRTK išduotas licencijas, suteikiančias teisę steigti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, ir siuntėjams. Tais atvejais, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojams ir (ar) retransliuotojams, turintiems LRTK išduotas licencijas, suteikiančias teisę kurti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, (re)transliuotojas gali steigti savo elektorinių ryšių tinklą ir pats teikti transliacijų perdavimo paslaugas (t. y. teikti transliacijų perdavimo paslaugas sau) arba naudotis kitos šalies – transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo – teikiama transliacijų perdavimo paslauga. Šiuo atveju (re)transliuotojas gali pasirinkti, ar naudotis savo turima infrastruktūra, ar pirkti transliacijų perdavimo paslaugą iš jos teikėjo. Transliuotojas, kurio radijo transliacijos yra perduodamos siuntėjui skiriamu radijo dažniu (kanalu), privalo pirkti transliacijų perdavimo paslaugas iš to paties siuntėjo, nes, kaip nurodyta VII 31 straipsnio 3 dalyje, „į Komisijos išduodamą transliavimo ir (ar) retransliavimo licenciją su teise naudotis trečiosios šalies teikiama siuntimo paslauga papildomai įrašomas konkretus siuntėjas“. Transliuotojas, kurio radijo programos transliuojamos siuntėjui skiriamu radijo dažniu (kanalu), negali pasirinkti kito siuntėjo teikiamų transliacijų perdavimo paslaugų.

Taigi, radijo programų analoginio antžeminio radijo tinklais transliuotojai, kurie naudoja jiems skiriamą radijo dažnį (kanalą), ir radijo programų analoginio antžeminio radijo tinklais transliuotojai, kurie savo radijo programas transliuoja siuntėjui skirtu radijo dažniu (kanalu), turi skirtingas galimybes pasirinkti transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas. Pirmu atveju (re)transliuotojas turi pasirinkimo galimybę, t. y. gali teikti transliacijų perdavimo paslaugas pats sau arba transliacijų perdavimo paslaugas pirkti iš transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo (siuntėjo). Antru atveju (re)transliuotojas privalo pirkti transliacijų perdavimo paslaugas iš transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo.

Dėl šių aukščiau išvardytų priežasčių yra tikslinga išskirti šias radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas: radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui (toliau – Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjui) ir radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas (re)transliuotojui (toliau – Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojui). Toliau yra vertinama, ar šios paslaugos yra pakeičiamos pasiūlos ir paklausos atžvilgiu tarpusavyje.

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Atliekant analizę vertinama ar radijo programų (re)transliuotojas, pirksdamas radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo paslaugas iš siuntėjo, padidėjus (paprastai laikoma, kad kaina ilgam laikotarpiui turėtų didėti 5–10 proc.) radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų kainoms, lengvai galėtų pakeisti radijo programų transliacijų perdavimo būdą – steigti savo elektroninių ryšių tinklą ir radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas teikti sau. Taip pat yra atliekama ir priešingos situacijos analizė.

Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, teikiamas siuntėjui, tiriamuoju laikotarpiu teikė (galėjo teikti) LRTC ir IĮ „J. Varno Vilniaus radijo studija“ (toliau – Vilniaus studija). LRTC 2012 m. pabaigoje radijo transliacijų perdavimo paslaugas teikė LRT (siuntė „LRT RADIJAS“, „LRT KLASIKA“, „LRT OPUS“, „BBC World“ programas), VšĮ „Marijos radijas“ (siuntė „Marijos radijas“ programą), UAB „Muzikos topai“ (siuntė „ZIP FM“ programą), VšĮ „Baltijos bangų radijas“ (siuntė dvi programas), UAB „Tarptautinis Baltijos bangų radijas (siuntė

dvi programas). LRTC Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu turėjo 70 leidimų naudoti radijo dažnius (kanalus), teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas. Vilniaus studija turėjo 1 leidimą naudoti radijo dažnį (kanalą), teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas ir 2012 m. pabaigoje radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų neteikė. Tačiau 2013 m. sausio 16 d. VŠĮ „TELERADIO KOMPANIJA HANSA“ buvo išduota licencija (re)transliuoti radijo programas naudojantis Vilniaus studijos teikiamomis transliacijų perdavimo paslaugomis.

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu veikė 45 radijo programų (re)transliuotojai, kurie turėjo leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) ir galėjo steigti savo elektroninių ryšių tinklus. Minėti (re)transliuotojai bendrai turėjo 181 leidimą naudoti radijo dažnius (kanalus), o tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo išduoti 184 leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus). Radijo dažnių skyrimo plano 10 priede yra nurodyti 65 (re)transliuotojams numatyti skirti radijo dažniai (kanalai). Tačiau iš minėtų 65 laisvų radijo dažnių (kanalų) 48 radijo dažniai (kanalai) turi efektyviosios spinduliuotės galios (angl. *Effective Radiated Power, e.r.p.*) apribojimą, o 4 radijo dažniai (kanalai) galėtų būti panaudoti tik išjungus analoginę antžeminę televiziją kaimyninėse šalyse. Pastebėtina tai, kad nėra numatyta skirti radijo dažnius (kanalus) radijo programų (re)transliavimui vidutinėmis bangomis radijo programų (re)transliuotojams. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad ne visuose miestuose, kuriuose yra skirti radijo dažniai (kanalai) siuntėjui, yra numatyta tiek pat radijo dažnių (kanalų) skirti ir (re)transliuotojams. Dėl (re)transliavimo veiklos licencijavimo, radijo programų (re)transliuotojas, norėdamas atsisakyti siuntėjo teikiamų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų ir gauti licenciją steigti savo elektroninių ryšių tinklą, turės gauti kitokią veiklos licenciją. Licencijos yra išduodamos konkurso būdu³⁶. Konkursas gali užtrukti 1–2 mėn. Tačiau dalyvavimas konkurse dar nėra garantas, kad radijo (re)transliuotojui, turinčiam teisę naudotis Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugomis, teikiamomis siuntėjų, bus suteikta licencija transliuoti radijo programas, steigiant savo elektroninių ryšių tinklą.

Radijo dažnių skyrimo plane radijo programų (re)transliuotojams numatytas skirti radijo dažnių (kanalų) skaičius yra artimas radijo transliacijų perdavimo paslaugų teikėjų (siuntėjų) turimų radijo dažnių (kanalų) skaičiui (atitinkamai, 65 ir 67 radijo dažniai (kanalai)). Tačiau radijo dažnių (kanalų), numatytų Radijo dažnių skyrimo plane skirti (re)transliuotojams naudojimo apribojimai, konkurso trukmė ir konkurso pabaigos neapibrėžtumas rodo, kad radijo (re)transliuotojas, pirksdamas radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas iš siuntėjo, negalės radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų per trumpą laiką pakeisti į Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, teikiamas transliuotojų. Dėl to laikoma, kad radijo programų transliuotojas, pirksdamas Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, teikiamas siuntėjo, per trumpą laiką jų negalės pakeisti sau teikiamomis radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugomis.

Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjų, nepakeis Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, nes radijo dažnių (kanalų), reikalingų steigti analoginio antžeminio radijo tinklus, skaičius yra ribotas. Radijo dažniai (kanalai), skirti siuntėjui teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, yra visiškai panaudoti, o Radijo dažnių skyrimo plane yra numatytas tik 1 radijo dažnis (kanalas), kuris gali būti skirtas siuntėjui.

Išvada: Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjų, ir Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojų, tarpusavyje nėra pakeičiamos paklausos atžvilgiu.

Pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

Steigti elektorinių ryšių tinklus, kurie būtų naudojami teikti radijo transliacijų perdavimo

³⁶ Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 3 punktas.

analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas (re)transliuotojams arba sau, yra reikalingi riboti ištekčiai – radijo dažniai (kanalai). Radijo programų (re)transliuotojas, turintis teisę steigti savo elektroninių ryšių tinklą, negalėtų pradėti teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų kaip siuntėjas, nes Radijo dažnių skyrimo plane yra numatytas tik 1 radijo dažnis (kanalas), kuris gali būti skirtas siuntėjui. Siuntėjas, kuris teikia radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, norėdamas teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, kai radijo dažnis (kanalas) yra skiriamas (re)transliuotojui, turės tapti (re)transliuotoju. Radijo transliavimo analoginio antžeminio radijo tinklais veikla yra licencijuojama, o licencija yra skiriama konkurso būdu. Konkursas gali trukti 1–2 mėn., tačiau dėl galimų reikalavimų transliacijoms (jų turiniui), dalyvavimas konkurse negarantuoja, jog konkurso laimėtoju būtų paskelbtas siuntėjas, norintis tapti (re)transliuotoju. Radijo dažnių skyrimo plane siuntėjams skirtų ir (re)transliuotojams planuojamų skirti radijo dažnių (kanalų) skaičius yra panašus, tačiau dėl radijo dažnių (kanalų) naudojimo apribojimų ir nevienodo radijo dažnių (kanalų) skaičiaus konkrečioje vietovėje pasiskirstymo, radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas teikiantis siuntėjas, tapęs (re)transliuotoju, negalės pasiūlyti analogiškų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų (re)transliuotojui, kuris turi leidimą steigti savo elektorinių ryšių tinklą.

Atsižvelgiant į išdėstytą aukščiau, darytina išvada, kad Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjų, ir Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojų, nėra pakeičiamos tarpusavyje pasiūlos atžvilgiu.

Išvada: Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjų, ir Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojų, nėra pakeičiamos tarpusavyje pasiūlos atžvilgiu.

3.2.3.2.1 skyriaus išvados:

1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjų, ir Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojų, nėra pakeičiamos tarpusavyje paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

2. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjų, ir Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojų, sudaro atskiras transliacijų perdavimo paslaugų rinkas.

3.2.3.2.2 Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų siuntėjų, pakeičiamumo analizė

Lietuvoje 2012 m. pabaigoje Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, teikiamas siuntėjo, teikė 2 asmenys – LRTC ir Vilniaus studija. Dėl to tikslinga panagrinėti ar radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos yra pakeičiamas tarp LRTC ir Vilniaus studijos teikiamų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Radijo programų (re)transliuotojo analoginio antžeminio radijo tinklais licencijoje be kitos informacijos yra nurodoma, kokio siuntėjo paslaugomis turi naudotis radijo programų (re)transliuotojas. Taigi, (re)transliuotojas, norėdamas pakeisti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėją, turėtų kreiptis į LRTK, kad būtų inicijuotas konkursas transliuoti radijo programas naudojant kito siuntėjo teikiamomis radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugomis. Konkursas gali trukti mažiausiai 1–2 mėn., tačiau jo baigtis nėra apibrėžta. Konkurso paskelbimas nėra garantas, kad nugalėtoju bus paskelbtas

(re)transliuotojas, norintis pakeisti siuntėją, nes tokia paslauga gali norėti pasinaudoti keli (re)transliuotojai.

Vilniaus studija radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas teikia Vilniuje viena stotimi. LRTC Vilniuje turi 4 leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus), kurie naudojami teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas. Tiek Vilniaus studijos, tiek LRTC turimais radijo dažniais (kanalais) Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu jau buvo teikiamos transliacijų perdavimo paslaugos. Taigi, radijo programų (re)transliuotojas, norėdamas pakeisti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėją (LRTC į Vilniaus studiją arba atvirkščiai), to padaryti negalės, nes siuntėjai neturi laisvų išteklių. Radijo dažnių skyrimo plano 9 priede yra numatytas vienas radijo dažnis (kanalas), kuris gali būti skirtas siuntėjams³⁷. Teoriškai, tokioje situacijoje LRTC teikiamų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų gavėjai galėtų perkamas paslaugas keisti į Vilniaus studijos teikiamas radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas. Tačiau tai galėtų padaryti tik vienas paslaugų gavėjas – LRTC radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas Vilniuje teikia 4 radijo (re)transliuotojams, o Vilniaus studija galėtų teikti vieną papildomą paslaugą ir tik tuomet, jei laisvas radijo dažnis (kanalas) būtų skirtas naudoti Vilniaus studijai. Atsižvelgiant į tai, LRTC teikiamų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų gavėjai negalės lygiaverčiai keisti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėją į Vilniaus studiją. Vilniaus studijos paslaugas perkantis (re)transliuotojas galėtų atsisakyti Vilniaus studijos teikiamų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, tačiau laisvas radijo dažnis (kanalas) dar nėra skirtas LRTC. Be to Vilniaus studija radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas teikia (re)transliuotojui, kurio savininkas yra pati Vilniaus studija. Dėl to (re)transliuotojas, perkantis paslaugas iš Vilniaus studijos, neturės motyvų keisti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėjo.

Atsižvelgiant į išdėstytą, laikoma, kad radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo LRTC ir radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo Vilniaus studijos, nėra pakeičiamos paklausos atžvilgiu tarpusavyje.

Išvada: Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo LRTC ir radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo Vilniaus studijos, nėra pakeičiamos paklausos atžvilgiu tarpusavyje.

Pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

Radijo dažnių skyrimo plane yra numatytas tik 1 radijo dažnis (kanalas), kuris gali būti skiriamas siuntėjams. Tačiau šis radijo dažnis (kanalas) dar nėra paskirtas nei LRTC, nei Vilniaus studijai. Radijo dažnį (kanalą) skyrus LRTC, Vilniaus studija negalės pasiūlyti papildomų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų. Radijo dažnį (kanalą) skyrus Vilniaus studijai, Vilniaus studija galėtų teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas kaip alternatyvą LRTC teikiamoms radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms. Tačiau tokios paslaugos nebūtų lygiaverčios LRTC teikiamoms transliacijų perdavimo paslaugoms, nes tik vienas (re)transliuotojas galės pasinaudoti Vilniaus studijos teikiamomis radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugomis. Likę trys radijo programų (re)transliuotojai radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas turės pirkti iš LRTC.

Atsižvelgiant į išdėstytą, daroma išvada, kad radijo transliacijų perdavimo analoginio

³⁷ Radijo dažnių skyrimo plano 9 priede yra nurodyti 2 radijo dažniai (kanalai), kurie gali būti skirti siuntėjams. Tačiau jie yra vienas su kitu susiję, nes vienas šiuo metu yra naudojamas (102,6 MHz), o šiuo metu nenaudojamas (89,0 MHz) radijo dažnis (kanalas) pakeis šiuo metu naudojamą radijo dažnį (kanalą) (102,6 MHz).

antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo LRTC ir radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo Vilniaus studijos, nėra pakeičiamos tarpusavyje pasiūlos atžvilgiu.

Išvada: Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo LRTC, ir radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo Vilniaus studijos, nėra pakeičiamos tarpusavyje pasiūlos atžvilgiu.

3.2.3.2.2 skyriaus išvados:

1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo LRTC, ir radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo Vilniaus studijos, nėra pakeičiamos tarpusavyje paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

2. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo LRTC, ir radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo Vilniaus studijos, sudaro atskiras atitinkamas transliacijų perdavimo paslaugų rinkas.

3.2.3.2.3 Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, pakeičiamumo analizė

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) turėjo 45 radijo programų (re)transliuotojai. Iš jų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas sau teikė 44 (re)transliuotojai, o vienas transliuotojas pirkė radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas iš radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėjo. Radijo programų (re)transliuotojai, kurie turėjo leidimus naudoti radijo dažnius, 2012 m. pabaigoje iš viso (re)transliavo 50 programų, o iš jų 2 radijo programos buvo transliuojamos naudojant radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėjo paslaugas. Pastebėtina, kad geografinė radijo programų (re)transliavimo teritorija nėra vienoda. Radijo programų transliuotojų, kurie turėjo leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus), geografinis (re)transliuojamų programų pasiskirstymas 2012 m. pabaigoje buvo toks: 7 programos buvo (re)transliuojamos 10–19 vietovių, 14 programų buvo transliuojama 2–5 vietovėse ir 29 programos buvo transliuojamos tik vienoje vietovėje. Iš pastarųjų programų 7 programos buvo transliuojamos Vilniuje, po 4 Kaune, Klaipėdoje ir Šiauliuose. Radijo programų transliuotojų, kurie radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas teikė tik sau, geografinis (re)transliuojamų radijo programų pasiskirstymas 2012 m. pabaigoje buvo toks: 7 programos buvo (re)transliuojamos 10–19 vietovių, 13 programų buvo transliuojama 2–5 vietovėse ir 28 programos buvo transliuojamos tik vienoje vietovėje. Atsižvelgiant į tai, kad radijo programos yra (re)transliuojamos skirtingose geografinėse vietovėse, o radijo programos gali būti transliuojamos analoginio antžeminio radijo tinklais arba pavienėmis analoginio antžeminio radijo stotimis, tikslinga įvertinti, ar radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos skirtingų transliuotojų, yra pakeičiamos viena kitomis pasiūlos ir paklausos atžvilgiu.

Radijo programų (re)transliuotojai, kurie turi teisę steigti savo elektorinių ryšių tinklus, ir tokiu būdu radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas teikia patys sau, patys formuoja radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų paklausą ir pasiūlą. Radijo programų (re)transliuotojui, pačiam steigiančiam elektroninių ryšių tinklą, skirtą perduoti radijo programas, nėra poreikio šias paslaugas pirkti iš kito radijo transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo, nes radijo programų (re)transliuotojas, paslaugas teikdamas sau, geriausiai gali kontroliuoti paslaugų kokybę ir savikainą. Galimybė kontroliuoti paslaugų kokybę ir savikainą, kai radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas (re)transliuotojas teikia pats sau, ribos ir tokių paslaugų pasiūlą, nes nesat paklausos, kiti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėjai neturės motyvų pasiūlyti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų kitiems (re)transliuotojams. Pastebėtina ir

tai, kad riboti radijo dažnių (kanalų) išteklių taip pat riboja radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais pasiūlą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, laikoma, kad radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos skirtingų (re)transliuotojų, nėra pakeičiamos tarpusavyje paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

Atsižvelgiant į tai, kad radijo (re)transliuotojai, turintys teisę steigti savo elektorinių ryšių tinklą, radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas teikia sau, tiriamuoju laikotarpiu siuntėjo teikiamų radijo transliacijų perdavimo paslaugų buvo pirktą nedaug, o taip pat atsižvelgiant į tai, kad radijo programų (re)transliuotojų, turinčių teisę steigti savo elektroninių ryšių tinklus veiklos sąlygos nesiskiria, Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojų, nėra skaidomos pagal kiekvieną (re)transliuotoją ir sudaro vieną atitinkamą transliacijų perdavimo paslaugų rinką.

3.2.3.2.3 skyriaus išvados:

1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojų, nėra pakeičiamos tarpusavyje paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

2. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojų, šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime laikomos viena paslaugų visuma.

3. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojų, sudaro atskirą atitinkamą transliacijų perdavimo paslaugų rinką.

3.2.3.2.4 Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų apibrėžimas

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 3.2.3.2.1, 3.2.3.2.2, 3.2.3.2.3 skyriuose pateiktas išvadas, apibrėžia šias radijo transliacijų perdavimo paslaugas:

1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo LRTC.

2. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo Vilniaus studijos.

3. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojų.

3.2.3.3. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė

Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu buvo galima matyti nemokamas (ne koduotas) ir mokamas (kodutas) transliacijas (žr. Ataskaitos 3.1.3.1 skyrių). Žiūrovai tiriamuoju laikotarpiu galėjo matyti televizijos programas, transliuojamas arba retransliuojamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, plačiajuosčio ryšio tinklais (žr. Ataskaitos 3.1.3.2 skyrių). Ataskaitos 3.2.2 skyriuje buvo nurodyta, kad transliacijų pateikimo būdas parodo ir transliacijų perdavimo būdą (Ataskaitos 5 paveiksle yra pavaizduotas ryšys tarp televizijos transliacijų ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugų). Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijos gali būti mokamos arba nemokamos, o taip pat į tai, kad tiriamuoju laikotarpiu televizijos programos buvo transliuojamos keliais būdais (skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, MDTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais), televizijos transliacijų perdavimo paslaugų apibrėžimo ataskaitos taškas galėtų būti televizijos transliacijų perdavimo paslaugų skaidymas į mokamų ir nemokamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugas arba televizijos transliacijų perdavimo paslaugų skaidymas į transliacijų perdavimo paslaugas pagal konkrečias technologijas. Galiausiai, televizijos transliacijų perdavimo paslaugų skaidymas galėtų būti atliekamas dviem aukščiau paminėtais aspektais: televizijos transliacijų perdavimo paslaugos galėtų būti skaidomos į mokamų ir nemokamų televizijos transliacijų

perdavimo paslaugas, o šios paslaugos galėtų būti skaidomos papildomai į televizijos transliacijų perdavimo paslaugas pagal konkrečias technologijas.

Tarnybos nuomone, transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizę tikslinga atlikti vertinant, ar televizijos transliacijų perdavimo skirtingais būdais paslaugos yra pakeičiamos viena kitomis. Tai yra tikslinga vertinti, ar skirtingi televizijos transliacijų perdavimo būdai gali būti laikomi viena paslauga. Toks televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo vertinimo atskaitos taškas geriausiai atspindės televizijos programų transliavimo veiklos reglamentavimą Lietuvoje ir konkrečios transliacijų perdavimo paslaugos pasirinkimo priežastis. Tokio pasirinkimo argumentai išsamiau yra aprašyti toliau.

Visų pirma, transliavimo ir retransliavimo veikla Lietuvoje yra licencijuojama (žr. VII 31 straipsnio 1 dalį). Licencija nėra reikalinga kai radijo programas siekiama transliuoti ir retransliuoti elektroninių ryšių tinklais, kurių pagrindinė paskirtis nėra radijo ir (ar) televizijos programų transliavimas ir (ar) retransliavimas. Iš esmės tai yra radijo programų transliavimas plačiajuosčio ryšio tinklais (internetu). Transliavimo ir retransliavimo licencijos gali būti trijų tipų (žr. VII 31 straipsnio 1 dalį):

1. Licencijos, suteikiančios teisę įrengti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus.
2. Licencijos, suteikiančios teisę naudoti savo elektroninių ryšių tinklus radijo ir (ar) televizijos programoms transliuoti ir (ar) retransliuoti.

3. Licencijos, suteikiančios teisę naudotis trečiosios šalies teikiama siuntimo paslauga.

Transliavimo ir retransliavimo licencijos yra išduodamos konkurso būdu (žr. VII 31 straipsnio 8 dalį). Be konkurso išduodamos transliavimo ir retransliavimo licencijos vykdyti šią veiklą:

1. Televizijos programoms transliuoti ir (ar) retransliuoti kabelinės televizijos tinklais.
2. Televizijos programoms transliuoti ir (ar) retransliuoti elektroninių ryšių tinklais, kurių pagrindinė paskirtis nėra televizijos programų transliavimas ir (ar) retransliavimas.
3. Televizijos programoms transliuoti ir (ar) retransliuoti per dirbtinį Žemės palydovą (palydovus).

4. Kitais atvejais, kai tai numatyta Radijo dažnių skyrimo plane.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, matyti, kad licencija transliuoti ir (arba) retransliuoti televizijos programas konkurso būdu yra išduodama tai veiklai, kurioje yra naudojamas ribotas išteklius – radijo dažnis (kanalas), t. y. televizijos programoms transliuoti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Pastebėtina tai, kad į LRTK išduodamą transliavimo ir (ar) retransliavimo licenciją, suteikiančią teisę naudotis trečiosios šalies teikiama siuntimo paslauga, papildomai įrašomas konkretus siuntėjas (žr. VII 31 straipsnio 3 dalį). Riboti radijo dažniai (kanalai) ir veiklos licencijavimas, ypač situacijoje, kai į licenciją yra įrašomas konkretus siuntėjas, yra tas ribojantis elementas – „butelio kakliukas“ (angl. *Bottle Neck*) – kuris gali įtakoti konkurenciją perkant ir teikiant transliacijų perdavimo paslaugas.

Antra, organizuojant konkursą licencijai televizijos programoms transliuoti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais gauti, nėra nurodoma, kokios programos – mokamos ar nemokamos – turi būti transliuojamos arba retransliuojamos. Transliuotojas arba retransliuotojas pats sprendžia kokios programos bus transliuojamos arba retransliuojamos, ir konkurso būdu jis renkasi elektroninių ryšių paslaugų – transliacijų perdavimo paslaugų – teikėją.

Trečia, ūkio subjektai, kuriems nėra išduodama transliavimo (retransliavimo) licencija konkurso būdu (televizijos programų transliuotojai ir retransliuotojai kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais) netiesiogiai teikia transliacijų perdavimo paslaugas ir transliuotojams, kurie savo programas transliuoja skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais pirkdami transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Televizijos programų transliuotojai arba retransliuotojai kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais surenka televizijos programas iš televizijos transliacijų teikėjų arba televizijos programų kūrėjų, jas sujungia į paslaugų rinkinius ir šiuose rinkiniuose esančias programas retransliuoja žiūrovams. Paprastai televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais teikėjai yra ir elektroninių ryšių tinklų, kuriais televizijos transliacijos yra pateikiamos žiūrovams, steigėjai ir valdytojai. Tai reiškia, kad televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais teikėjai

tiesiogiai teikia transliacijų perdavimo paslaugas sau, kaip retransliuotojams, ir netiesiogiai teikia transliacijų perdavimo paslaugas Regioninės televizijos transliacijų transliuotojams, Nacionalinės televizijos transliacijų transliuotojams ir užsienio televizijos programų transliuotojams.

Pastebėtina tai, kad 2010 m. buvo pakeistas VII 33 straipsnis ir šiuo pakeitimo buvo sumažintas privalomų retransliuoti televizijos programų skaičius. Dėl šio pakeitimo nemokamų Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojams buvo sukurtos sąlygos reikalauti atlygio iš retransliuotojų, kurie retransliuoja nemokamas Nacionalines televizijos transliacijas, kas faktiškai ir įvyko. Televizijos programų retransliuotojai kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, siekdami išlaikyti savo teikiamų paslaugų patrauklumą, yra suinteresuoti, kad žiūrovai galėtų matyti lietuviškas transliacijas, kurios nemokamai yra transliuojamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais.

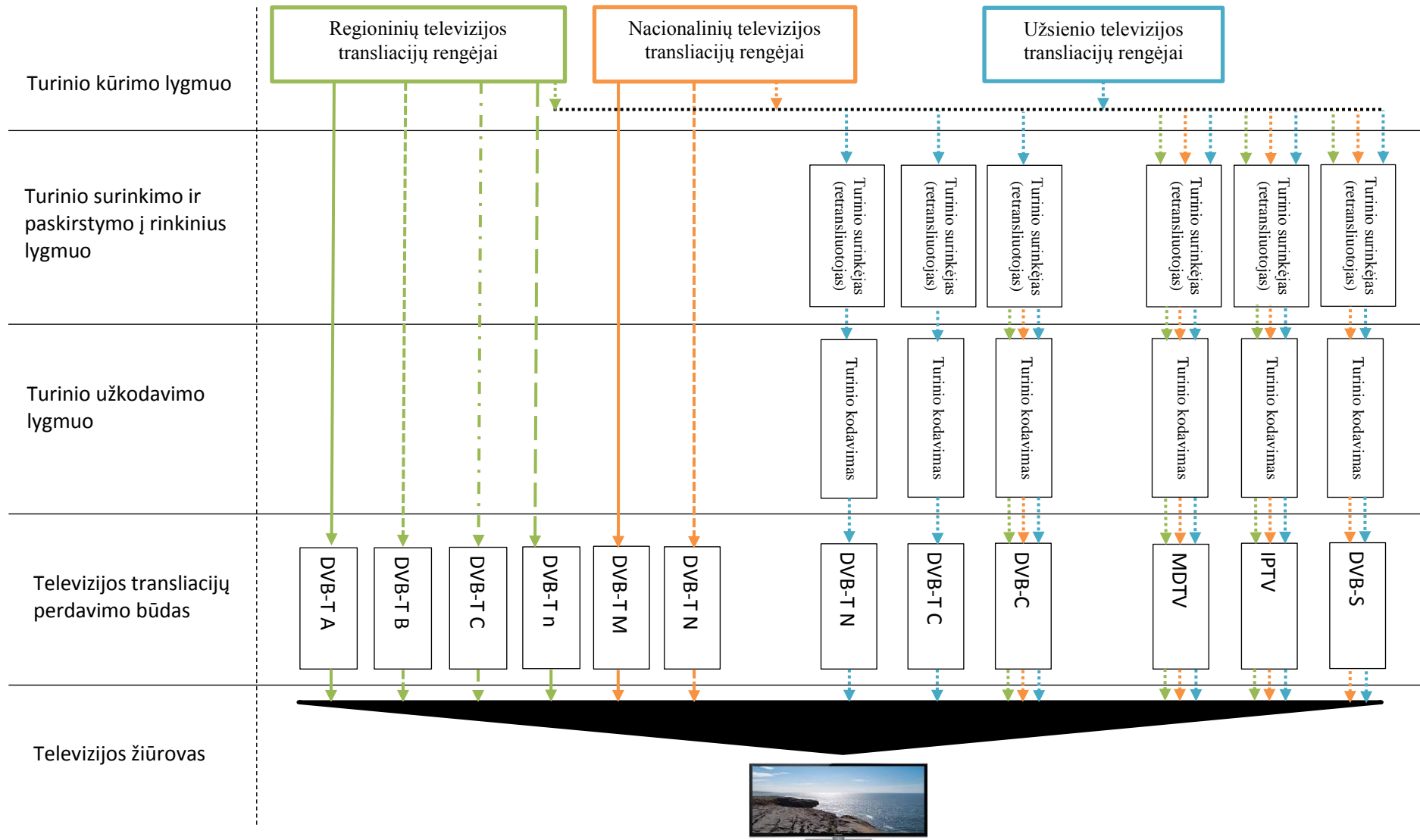
Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir į tai, kokiais būdais televizijos programos tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo transliuojamos, galima išskirti šias televizijos transliacijų perdavimo paslaugas:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.
2. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas.
3. Televizijos transliacijų perdavimo MDTV tinklais paslaugas.
4. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas.
5. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas.
6. Televizijos transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugas.

Televizijos programas MDTV tinklais transliuoja ir retransliuoja du ūkio subjektai – UAB „Balticum TV“ (Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje) ir UAB „Cgates“ (Kaune ir Vilniuje). Šios bendrovės žiūrovams taip pat siūlo ir televizijos programų transliacijas kabelinės televizijos tinklais. MDTV tinklai yra naudojami transliuoti ir retransliuoti televizijos programas tose vietovėse kur nėra kabelinės televizijos tinklų. Naudodami MDTV technologiją televizijos programų transliuotojai ir retransliuotojai kabelinės televizijos tinklais išplečia kabelinės televizijos tinklų geografinę teritoriją. Pastebėtina tai, kad MDTV paslaugų naudotojų skaičius tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo nuo 26 410 abonentų 2008 m. pabaigoje iki 17 506 abonentų 2012 m. pabaigoje. MDTV abonentų skaičius 2012 m. pabaigoje sudarė 2,47 proc. visų mokamos televizijos abonentų skaičiaus. Atsižvelgiant į tai, kad televizijos programų transliacijas MDTV tinklais teikia tie patys asmenys, kurie teikia ir televizijos programų transliacijas kabelinės televizijos tinklais, o MDTV tinklai yra priemonės išplėsti kabelinės televizijos geografinę teritoriją, laikoma, kad televizijos programų transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais ir MDTV tinklais paslaugos yra viena ir ta pati paslauga ir toliau vadinama *televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslauga*.

Pastebėtina tai, kad atliekant televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizę, televizijos transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugos šiame tyrime atskirai nebus vertinamos. Ataskaitos 3.1.3.2 skyriuje buvo paminėta, kad transliacijos plačiajuosčio ryšio tinklais gali būti dviejų tipų: televizijos programų transliuotojai naudodami specialias priemones leidžia žiūrovams žiūrėti televizijos transliacijas internetu nepriklausomai nuo interneto prieigos paslaugų tekėjo arba plačiajuosčio ryšio paslaugų teikėjai savo abonentams už papildomą užmokestį (arba tam tikrų, paprastai brangesnių, plačiajuosčio ryšio paslaugų gavėjams) suteikia galimybę žiūrėti televizijos transliacijas internetu. Pirmuoju atveju televizijos transliacijų perdavimo plačiajuosčio ryšio tinklais paslaugos nėra lygiavertės kitoms transliacijų perdavimo paslaugoms, nes patys televizijos programų transliuotojai riboja televizijos transliacijų pateikimą (pvz., galima žiūrėti tik tam tikras programų laidas arba galima žiūrėti tik televizijos programų įrašus). Antruoju atveju transliacijų perdavimo paslaugos plačiajuosčio ryšio tinklais yra prilyginamos televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugoms, nes savo savybėmis jos yra artimos IPTV transliacijų perdavimo paslaugoms: televizijos programų transliuotojas arba retransliuotojas surenka mokamas ir nemokamas televizijos transliacijas ir savo elektroninių ryšių tinklais televizijos programas pateikia žiūrovui.

5 paveikslas. Televizijos transliacijos ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugų ryšys

DVB-T – skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, DVB-C – kabelinės televizijos tinklai, DVB-S – palydovinio ryšio tinklai, A, B, C, N, M, n – teikėjas.

Taigi, įvertinant tai, kas buvo nurodyta aukščiau, toliau yra vertinamas pakeičiamumas tarp šių televizijos transliacijų perdavimo paslaugų:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.
2. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų.
3. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų.
4. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų.

3.2.3.3.1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė

Šiame skyriuje yra atliekama analizė, ar televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

Prieš atliekant paslaugų pakeičiamumo analizę, tikslinga nustatyti, kas Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiramuoju laikotarpiu buvo televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais gavėjai ir teikėjai. Ši informacija yra pateikta 7 lentelėje ir atspindi situaciją, buvusią tiriamojo laikotarpio pabaigoje.

7 lentelė. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais gavėjai ir teikėjai 2012-12-31 d.

Eil. Nr.	Televizijos transliacijų skaičius	Televizijos transliuotojas (retransliuotojas)	Televizijos transliacijos tipas: nemokama / mokama	Televizijos transliacijų teritorija	Transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas
1.	1 (BTV)	UAB „Baltijos TV“	nemokama	Visa Lietuva	LRTC
2.	4 (LNK, TV1, Info TV, Liuks!)	UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“	nemokama	Visa Lietuva	LRTC
3.	2 (TV3, TV6, o nuo 2013-03-01 ir TV8)	UAB „Tele-3“	nemokama	Visa Lietuva	LRTC
4.	2 (LRT Televizija, LRT Kultūra)	LRT	nemokama	Visa Lietuva	LRTC
5.	1 (Lietuvos rytas.tv)	UAB „Lietuvos ryto“ televizija	nemokama	Visa Lietuva	TEO
6.	1 (BBC World News)	TEO(retransliuoja)	nemokama	Visa Lietuva	LRTC
7.	1 (TV Polonia)	TEO (retransliuoja)	nemokama	Visa Lietuva	TEO
8.	9 programos ¹	TEO (retransliuoja)	mokama	Visa Lietuva	LRTC
9.	17 programų ²	TEO (retransliuoja)	mokama	Visa Lietuva	TEO
10.	1 (Kėdainių krašto televizija)	UAB „Kėdainių krašto televizija“	nemokama	Kėdainiai ir miesto apylinkės	UAB „Kėdainių krašto televizija“
11.	1 (Pūkas-TV)	UAB „Pūkas“	nemokama	Kaunas ir miesto apylinkės	UAB „Pūkas“
12.	1 (Aukštaitijos krašto televizija) ³	UAB „Aukštaitijos krašto televizija“	nemokama	Panevėžys ir miesto apylinkės	UAB „Aukštaitijos krašto televizija“
13.	1 (Šiaulių televizija)	UAB „Šiaulių apskrities televizija“	nemokama	Šiauliai ir miesto apylinkės	UAB „Šiaulių apskrities televizija“
14.	1 (Šiaulių regiono televizija „Splius“)	SPLIUS, UAB	nemokama	Šiauliai ir miesto apylinkės	UAB „Šiaulių apskrities televizija“
15.	1 (Roventos TV)	UAB „Roventa“	nemokama	Mažeikiai ir miesto apylinkės	UAB „Roventa“
16.	1 (Marijampolės televizija)	VŠĮ „Marijampolės televizija“	nemokama	Marijampolė ir miesto apylinkės	VŠĮ „Marijampolės televizija“
17.	1 (PTV)	V. Krušnos individuali įmonė	nemokama	Peršėkininkų kaimas ir	V. Krušnos individuali įmonė

Eil. Nr.	Televizijos transliacijų skaičius	Televizijos transliuotojas (retransliuotojas)	Televizijos transliacijos tipas: nemokama / mokama	Televizijos transliacijų teritorija	Transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas
				Alytaus apylinkės	
18.	1 (LN televizija)	VšĮ „LN televizija“	nemokama	Plungė ir miesto apylinkės	UAB „Balticum TV“
19.	1 (Ventos regioninė televizija)	UAB „Ilor“	nemokama	Naujoji Akmenė ir miesto apylinkės	UAB „Ilor“
20.	1 (Dzūkijos televizija)	VšĮ „Alytaus regioninė televizija“	nemokama	Alytus ir miesto apylinkės	VšĮ „Alytaus regioninė televizija“
21.	1 (Raseinių krašto televizija) ⁴	VšĮ „Raseinių krašto televizija“	nemokama	Raseiniai ir miesto apylinkės	VšĮ „Raseinių krašto televizija“
22.	9 programos ⁵	UAB „Balticum TV“ (retransliuoja)	mokama	Klaipėda ir miesto apylinkės	UAB „Balticum TV“
23.	9 programos ⁵	UAB „Balticum TV“ (retransliuoja)	mokama	Plungė ir miesto apylinkės	UAB „Balticum TV“
24.	9 programos ⁵	UAB „Balticum TV“ (retransliuoja)	mokama	Vilnius ir miesto apylinkės	LRTC
25.	3 programos ⁶	TEO (retransliuoja)	mokama	Vilnius ir miesto apylinkės	LRTC
26.	3 programos ⁶	TEO (retransliuoja)	mokama	Kaunas miesto apylinkės	TEO
Lentelės paaiškinimai: ¹ – RTR-Planeta Baltija, RTL, RTV I, NBA TV, MTV Europe, Balticum Auksinis, Cartoon Network/TCM, CNN International, Ren TV Baltijos versija. ² – Animal Planet, National Geographic Chanel, Discovery Science, Discovery World, Eurosport, Travel Chanel/Playboy TV, Diva Universal, Discovery Chanel, VH 1, Euronews, Nickelodeon, Eurosport 2, LOLO TV, TLC, Sony Entertainment Television, Showtime, Baby TV (nuo 2013-02-20 pradėta retransliuoti SPORT1). ³ – Televizijos transliacijos laikinai sustabdytos nuo 2013 m. liepos, o 2013 m. rugsėjį pradėtas bankroto procesas. ⁴ – Televizijos transliacijos laikinai sustabdytos 2013 m. viduryje. ⁵ – Balticum Auksinis, Eurosport, Balticum televizija, TV 1000 East, Cartoon Network/TCM, Discovery Chanel, Russia RTR, National Geographic Wild, NTV MIR. ⁶ – Eurosport HD, Discovery HD Showcase, National Geographic Chanel HD					

Kaip matyti iš 7 lentelėje pateiktos informacijos, naudojant televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, buvo (re)transliuojamos tiek mokamos (koduotos), tiek nemokamos (nekoduotos) televizijos transliacijos. Iš 7 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos buvo teikiamos tiek visoje Lietuvoje (skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais), tiek tam tikruose regionuose (pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis). 7 lentelėje pateikta informacija taip pat rodo, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos buvo teikiamos sau arba kitiems televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjams (transliuotojams). Iš 7 lentelėje pateiktos informacijos taip pat matyti, kad televizijos transliacijų perdavimo paslaugas 2012 m. pabaigoje teikti 13 asmenų. Pastebėtina tai, kad 2012 m. pabaigoje galėjo būti transliuojamos dar dvi Regioninės televizijos transliacijos – „TV Medica“ (šią televizijos programą transliuoja UAB „TV7“) ir „Aidas“ (šią televizijos programą transliuoja UAB „Aidas“). Nemokama (nekoduota) televizijos programa „TV Medica“ pradėta transliuoti 2013 m. kovą Jonavoje ir miesto apylinkėse, o televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikė pats transliuotojas – UAB „TV7“. Nemokama (nekoduota) televizijos programa „Aidas“ pradėta transliuoti 2013 m. spalį Trakuose ir miesto apylinkėse, o televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikė Česlovas Rulevičius. Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 1V-1069 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Toptronas“ UAB „Toptronas“ buvo skirtas 22 televizijos kanalas (478,0–486,0 MHz radijo dažnių juosta). Minėtus radijo dažnius (kanalą) ūkio

subjektas galėjo naudoti steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotį Druskininkuose ir šia stotimi teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 1V-1074 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Toptronas“ UAB „Toptronas“ buvo skirtas 60 televizijos kanalas (782,0–790,0 MHz radijo dažnių juosta). Minėtus radijo dažnius (kanalą) ūkio subjektas galėjo naudoti steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotį Vilniuje ir šia stotimi teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Tačiau UAB „Toptronas“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu neteikė.

Iš 7 lentelėje pateiktos informacijos taip pat matyti, kad 2012 m. pabaigoje skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais buvo perduodama 12 nemokamų (nekoduotų) Nacionalinių televizijos transliacijų (nuo 2013 m. kovo 1 dienos pradėta transliuoti dar viena televizijos programa) ir 12 nemokamų Regioninių televizijos transliacijų (2013 m. pradėtos transliuoti dar dvi Regioninės televizijos transliacijos). 2012 m. pabaigoje bent 75 proc. Lietuvos gyventojų galėjo matyti 26 mokamas televizijos transliacijas retransliuojamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais (jas teikė TEO), o taip pat Vilniuje, Kaune ir šių miestų apylinkėse buvo retransliuojamos 3 mokamos raiškosios televizijos transliacijos (paslaugas teikė TEO). Vilniuje, Klaipėdoje ir Plungėje UAB „Balticum TV“ retransliavo 9 mokamas televizijos transliacijas. Taigi, atliekant transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais pakeičiamumo analizę, tikslinga atskirai vertinti ar nemokamų ir mokamų televizijos transliacijų teikėjų (transliuotojų ir (re)transliuotojų) perkamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra pakeičiamos kitomis televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Nemokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos, IPTV ir palydovinio ryšio tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė. 2012 m. pabaigoje žiūrovai galėjo matyti 12 (nuo 2013 m. kovo 1 d. – 13) Nacionalinių televizijos transliacijų ir atskiruose regionuose dar po 1–2 Regionines televizijos transliacijas (iš viso 2012 m. pabaigoje buvo galima matyti 12 Regioninių televizijos transliacijų, o nuo 2013 m. kovo – 13). Nemokamos televizijos transliacijos 2012 m. pabaigoje ir šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais³⁸ ir skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis. Nemokamos televizijos transliacijos daugiausia yra finansuojamos pajamomis³⁹, gautomis parduodant transliacijų laiką reklamos teikėjams. Dėl to nemokamų televizijos programų transliuotojams yra svarbu pasiekti kuo didesnę auditoriją. Taigi, vertinat, ar nemokamų televizijos programų transliuotojai, padidėjus televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainai 5–10 proc., atsisakytų televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos programas transliuotų tik kabelinės televizijos, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, tikslinga paanalizuoti kaip žiūrovai priima televizijos transliacijas. 3 paveiksle yra pateikta informacija apie tai, kaip namų ūkiai 2012 m. pabaigoje žiūrėjo televizijos transliacijas. Iš 3 paveiksle pateiktos informacijos matyti, kad didžioji dalis namų ūkių (53,9 proc.), turinčių televizorių, žiūrėjo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais transliuojamas televizijos transliacijas. Taip pat daug namų ūkių (45,2 proc.) žiūrėjo kabelinės televizijos tinklais transliuojamas televizijos transliacijas.

³⁸ Nemokamos televizijos transliacijos tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir tyrimo metu buvo teikiamos ir palydovinės televizijos tinklais. Tačiau palydovinės televizijos tinklais buvo transliuojama tik viena lietuviška programa, kuri buvo skirta užsienyje gyvenantiems lietuviams. Visos kitos palydovinės televizijos tinklais nemokamai transliuojamos programos buvo užsienio televizijos programos. Atsižvelgiant į tai, kad tiriamuoju laikotarpiu palydovinės televizijos tinklais buvo transliuojama tik viena lietuviška programa, pakeičiamumo analizė yra atliekama tik nemokamų televizijos transliacijų, transliuojamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, atžvilgiu.

³⁹ Nemokamų televizijos programų transliuotojai savo veiklą taip pat gali finansuoti kitais pajamų ir pinigų šaltiniais (pvz. naudojant specialių fondų paramą).

TNS LT 2013 m. pirmąjį pusmetį atlikto tyrimo⁴⁰ metu buvo nustatyta, kad 65 proc. visų namų ūkių, turinčių televizorių, turėjo galimybę matyti televizijos programas, transliuojamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Taigi, jei nemokamų televizijos programų transliuotojai atsisakytų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, jie trumpuoju laikotarpiu prarastų pusę auditorijos. Auditorijos mažėjimas darys neigiamą įtaką reklamos pajamoms, o tai mažins nemokamų televizijos programų transliuotojų motyvą atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir naudotis tik mokamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis.

Kitas ribojantis veiksnys atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų yra reikalavimai transliuotojui užtikrinti televizijos programų transliavimą tam tikroje geografinėje teritorijoje. Pvz., Lietuvos Respublikos Lietuvos radijo ir televizijos įstatymo (Žin., 1996, Nr. 102-2319; 2005, Nr. 153-5639) 3 straipsnio 2 dalyje yra nurodyta, kad LRT transliuojamų televizijos programų priėmimo zona aprėpia visą Lietuvos Respublikos teritoriją. Anketoje LRT nurodė, kad, pabrangus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms, neatsisakytų šių paslaugų, nes „LRT, vadovaudamasi jos veiklą reglamentuojančiu įstatymu, privalo nemokamai transliuoti savo televizijos programas antžeminiu tinklu“.

Siekdama surinkti informaciją, ar transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai atsisakytų šių paslaugų joms brangstant, Anketoje Tarnyba respondentams pateikė klausimą – „Jei antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainos padidėtų 5–10 proc., ar atsisakytumėte antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų ir pirktumėte (turėtumėte galimybę pirkti) transliacijų perdavimo paslaugas, teikiamas palydovinio ryšio tinklais? IPTV tinklais? Kabelinės televizijos tinklais?“. Respondentų atsakymai buvo nevienodi. Pvz., LRT nurodė, kad pabrangus skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms neatsisakys transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, nes LRT veiklą reglamentuojantys įstatymai įpareigoja LRT televizijos programas transliuoti nemokamai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu. UAB „Tele-3“ nurodė, kad galbūt atsisakytų transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Atsakymas buvo motyvuojamas tuo, kad nepalankios kainos gali lemti sprendimą atsisakyti nemokamų antžeminės televizijos transliacijų, tačiau sprendimas būtų priimamas atsižvelgiant į kainų pokyčius per artimiausius 5 metus. UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ nurodė, jog sprendimas atsisakyti transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų priklausys nuo situacijos reklamos rinkoje ir padidėjus transliacijų perdavimo paslaugų kainoms, svarstys ar tokioje situacijoje galės išlaikyti nekoduotos televizijos verslo modelį. UAB „Lietuvos ryto“ televizija nurodė, kad padidėjus transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų kainoms, iš principo galėtų atsisakyti šių paslaugų, tačiau tai sumažintų žiūrovų auditoriją. TEO atsakydama į klausimą nurodė, kad padidėjus televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms, šių paslaugų neatsisakytų. Nepaisant to, kad transliuotojai svarsto galimybę atsisakyti transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, nemokamų televizijos programų transliuotojų atsakymai rodo, jog jie patys nėra tvirtos nuomonės, kad atsisakys transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų, o jų svarstymai yra su tam tikromis prielaidomis. Tai leidžia manyti, kad nemokamų televizijos programų transliuotojai yra labiau linkę neatsisakyti transliacijų perdavimo paslaugų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, nei jų atsisakyti.

Siekiant įvertinti transliuotojų išsakytą nuomonę, tikslinga panagrinėti kokią dalį išlaidos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms sudaro transliuotojų sąnaudose. Tarnybos skaičiavimais Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojų 2012 m. sąnaudose išlaidos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms svyravo nuo 2 iki 3,8 proc. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms padidėjus 10 proc., Tarnybos skaičiavimais, išlaidos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms nemokamų

⁴⁰ <http://www.tns.lt/lt/news/tns-lt-78-proc-gyventoju-tv-pasiekia-skaitmeniniu-budu/>

Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojų savikainoje sudarytų 2–4,1 proc. Atsižvelgiant į tai, išlaidos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms nėra pagrindinė Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojų sąnaudų dalis ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų didėjimas nelaikytinas veiksniu, kuris būtų priežastis atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

Iš 5 paveiksle pateiktos informacijos matyti, kad nemokamos televizijos transliacijos yra pateikiamos žiūrovams ir kaip mokamų televizijos transliacijų sudėtinė dalis. Tačiau paklausa nemokamas televizijos transliacijas perduoti kabelinės televizijos, IPTV, palydovinio ryšio tinklais kyla ne iš nemokamų televizijos transliacijų teikėjų, o iš mokamų televizijos transliacijų kabelinės televizijos, IPTV, palydovinio ryšio tinklais teikėjų. Tai yra mokamų televizijos transliacijų teikėjai – retransliuotojai – yra suinteresuoti, kad jų paslaugų rinkiniuose būtų lietuviškos programos. 2010 m. buvo pakeistas VII ir po pakeitimo buvo sumažintas privalomų retransliuoti televizijos transliacijų skaičius. Dėl šio pakeitimo Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojams buvo sukurtos sąlygos reikalauti atlygio iš retransliuotojų, kurie retransliuoja Nacionalines televizijos transliacijas, kas faktiškai ir įvyko.

Atsižvelgiant į tai, kad atsisakius televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, žiūrovų auditorija sumažėtų per pusę ir tai darytų neigiamą įtaką transliuotojų gaunamoms pajamoms, o taip pat į tai, kad išlaidos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms nėra pagrindinė nemokamų Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojų sąnaudų dalis, daroma išvada, kad nemokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos, IPTV, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos (transliuotojų) atžvilgiu.

Mokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos, IPTV ir palydovinio ryšio tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė. Iš 7 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad tiriamojo laikotarpio pabaigoje TEO ir UAB „Balticum TV“ naudojo televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas ir jų pagalba teikė mokamas televizijos transliacijas. Taigi, toliau yra vertinama ar padidėjus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms, TEO ir UAB „Balticum TV“ atsisakytų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir pirktų televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais arba palydovinio ryšio tinklais paslaugas.

TEO ir UAB „Balticum TV“ yra retransliuotojai, kurie surenka užsienio televizijos programas ir jas pateikia žiūrovams. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad TEO ir UAB „Balticum TV“ neretransliuoja Nacionalinių televizijos transliacijų, o savo abonementams leidžia ta pačia įranga matyti nemokamas Nacionalines ir Regionines televizijos transliacijas. Taigi, TEO ir UAB „Balticum TV“ mokamų televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais patrauklumas priklauso nuo žiūrovo galimybės matyti ir nemokamas Nacionalines televizijos transliacijas. Atsisakius televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir jas pakeitus televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis, žiūrovas negalėtų matyti Nacionalinių televizijos transliacijų, o tai mažintų TEO atba UAB „Balticum TV“ teikiamų mokamų televizijos transliacijų patrauklumą. Siekiant užtikrinti, kad žiūrovai galėtų matyti ir nemokamas Nacionalines televizijos transliacijas, TEO ir UAB „Balticum TV“ patirtų papildomas išlaidas dėl užmokesčių Nacionalinių televizijos transliacijų teikėjams už jų televizijos programų retransliavimą. Atliekant analizę, reikia pastebėti tai, kad TEO ir UAB „Balticum TV“ naudojo ne tik LRTC teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, bet jas teikė sau. Taigi, jei TEO ir UAB „Balticum TV“ atsisakytų tik LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, tačiau toliau teiktų transliacijų perdavimo paslaugas sau, sumažėtų TEO retransliuojamų

televizijos programų skaičius, o UAB „Balticum TV“ atveju mažėtų potencialių klientų skaičius. Abiem atvejais retransliuotojams televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų atsisakymas mažintų paslaugų patrauklumą ir galimybę teikti mokamas televizijos transliacijas.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, daroma išvada, kad mokamų televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikėjams televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos, IPTV ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos atžvilgiu.

Išvada: Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos, IPTV ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos (transliuotojų) atžvilgiu.

Pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė.

Asmuo, norėdamas teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, turi įsteigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą arba pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis. Siekiant sukurti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą yra reikalingas ribotas išteklius – radijo dažnis (kanalas). Radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui pagal Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyta steigti 9 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje radijo dažniai (kanalai) jau buvo išduoti steigti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus steigia trys ūkio subjektai: LRTC (3 tinklus), TEO (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą). 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau veikia ir yra visiškai išnaudoti, t. y. jais yra transliuojama tiek programų, kiek tai yra techniškai įmanoma užtikrinant normalią paslaugų kokybę. 3 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra steigiami ir 2 iš jų turi pradėti veikti ne vėliau kaip nuo 2014 m. liepos 1 d. Naudojant pastaruosius skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, prioritetą planuojama skirti raiškiosios televizijos programų transliacijoms⁴¹, tačiau jie gali būti panaudoti ir standartinės raiškos televizijos programos perduoti. Trečiuoju steigiamu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu bus transliuojamos tik LRT televizijos programos ir kito (re)transliuotojo televizijos programa šiuo tinklu negalės būti transliuojama. Aštuntas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas gali būti steigiamas ne anksčiau kaip 2015 m. viduryje išjungus analoginę antžeminę televiziją Rusijoje ir Baltarusijoje. Radijo dažniai, numatyti skirti steigti devintą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, atsižvelgiant į Skaitmeninio dividendo vykdymo politiką buvo skirti judriojo ryšio tinklų plėtrai. Leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus), steigti pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis 2012 m. pabaigoje taip pat buvo išdalinti, o pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotys 2012 m. pabaigoje jau buvo įsteigtos arba buvo steigiamos. Pastebėtina tai, kad Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane nėra numatyta naudoti kelis radijo dažnius (kanalus) tame pačiame regione. Taigi, aukščiau pateikta informacija rodo, jog dėl ribotų išteklių – radijo dažnių (kanalų) – stokos arba riboto jų panaudojimo, kitas asmuo per trumpą laiką negalėtų pradėti teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais teikėjai per trumpą laiką negalėtų pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

⁴¹ Skaitmeninės televizijos diegimo Lietuvoje modelio aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 1492 „Dėl Skaitmeninės televizijos diegimo Lietuvoje modelio aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 171-6336; 2011, Nr. 155-7362).

Išvada: Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis pasiūlos atžvilgiu.

3.2.3.3.1 skyriaus išvados:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos sudaro atskirą atitinkamą transliacijų perdavimo paslaugų rinką.

3.2.3.3.2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų tarpusavio pakeičiamumo analizė pagal šių paslaugų teikėją

Iš 7 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjas ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjas gali sutapti. Tokia situacija susidaro dėl transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo ir radijo dažnių (kanalų), kurie gali būti naudojami steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, procedūrų. Tarnyba, sukoordinavusi radijo dažnius (kanalus) naudoti skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose, vadovaudamasi Įstatymu, savo iniciatyva skelbia viešąjį konkursą, suteikiantį teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose ar stotyse. Tarnyba, informaciją apie paskirtus radijo dažnius (kanalus), pateikia LRTK. LRTK VII numatyta tvarka skelbia konkursą transliuoti arba retransliuoti televizijos programas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais arba skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi. Konkurso būdu (re)transliuotojas gali gauti licenciją, suteikiančią teisę steigti savo elektroninių ryšių tinklą (kas savo ruožtu reiškia, jog televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas (re)transliuotojas teiks pats sau) arba licenciją, leidžiančią (re)transliuoti televizijos programas naudojant siuntėjo teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugas. Tačiau nepaisant to, kad transliuotojui suteikiama licencija, leidžianti savo elektorinių ryšių tinklu transliuoti televizijos programas, nėra jokių kliūčių šiam transliuotojui pradėti teikti transliacijų perdavimo paslaugas ir kitam transliuotojui. Dėl to televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai, kurie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia tik sau, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai, kurie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia ir sau, ir kitiems televizijos programų transliuotojams arba transliacijų perdavimo paslaugų teikėjai, teikiantys tik televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas (sau televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų jie neteikia) laikytini kaip lygiaverčiai televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjai ir gali teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas visiems to norintiems (re)transliuotojams. 8 lentelėje yra pateikta informacija apie galimus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjus ir gavėjus.

8 lentelė. Esami ir galimi televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai ir gavėjai.

Eil. Nr.	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjas	Televizijos transliacija (programa)	Vietovė	Pastaba
1.	V. Krušnos individuali įmonė	V. Krušnos individuali įmonė	PTV	Alytaus miesto apylinkės	
2.	VšĮ „Alytaus	VšĮ „Alytaus	Dzūkijos	Alytus ir miesto	

Eil. Nr.	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjas	Televizijos transliacija (programa)	Vietovė	Pastaba
	regioninė televizija“	regioninė televizija“	televizija	apylinkės	
3.	UAB „Kėdainių krašto televizija“	UAB „Kėdainių krašto televizija“	Kėdainių krašto televizija	Kėdainiai ir miesto apylinkės	
4.	UAB „Pūkas“	UAB „Pūkas“	Pūkas-TV	Kaunas ir miesto apylinkės	
5.	VšĮ „Marijampolės televizija“	VšĮ „Marijampolės televizija“	Marijampolės televizija	Marijampolė ir miesto apylinkės	
6.	UAB „Roventa“	UAB „Roventa“	Roventos TV	Mažeikiai ir miesto apylinkės	
7.	UAB „Aukštaitijos televizija“	UAB „Aukštaitijos televizija“	Aukštaitijos krašto televizija	Panevėžys ir miesto apylinkės	Veikla laikinai sustabdyta 2013 m. viduryje, o 2013 m. rugsėjį pradėtas bankroto procesas.
8.	UAB „Balticum TV“	VšĮ „LN televizija“	Žemaitijos televizija	Plungė ir miesto apylinkės	
		UAB „Balticum TV“	9 mokamos (koduotos) ¹		
		UAB „Balticum TV“	9 mokamos (koduotos) ¹	Klaipėda ir miesto apylinkės	
9.	VšĮ „Raseinių krašto televizija“	VšĮ „Raseinių krašto televizija“	Raseinių krašto televizija	Raseiniai ir miesto apylinkės	Veikla laikinai sustabdyta 2013 m. viduryje.
10.	UAB „TV7“	UAB „TV7“	TV7	Jonava ir miesto apylinkės	
11.	UAB „Šiaulių apskrities televizija“	UAB „Šiaulių apskrities televizija“	Šiaulių televizija	Šiauliai ir miesto apylinkės	
		SPLIUS, UAB	Šiaulių regiono televizija „S plus“		
12.	UAB „Ilora“	UAB „Ilora“	Ventos regioninė televizija	Naujoji Akmenė ir miesto apylinkės	
13.	Česlovas Rulevičius	UAB „Aidas“	„Aidas“	Trakai ir miesto apylinkės	Veikla pradėta 2013 m. spalį.
14.	LRTC	UAB „Balticum TV“	9 mokamos (koduotos) ¹	Vilnius ir miesto apylinkės	
		TEO	3 mokamos (koduotos) ²	Vilnius ir miesto apylinkės	
		TEO	1 nemokama	Visa Lietuva	
		TEO	9 mokamos (koduotos)	Visa Lietuva	
		UAB „Baltijos TV“	1 (BTV)	Visa Lietuva	2013 m. šis transliuotojas buvo prijungtas prie UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“
		UAB „Laisvas ir nepriklausomas	4 (LNK, TV1, Info TV, Liuks!)	Visa Lietuva	

Eil. Nr.	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjas	Televizijos transliacija (programa)	Vietovė	Pastaba
		kanalas“			
		UAB „Tele-3“	2 (TV3, TV6, o nuo 2013-03-01 ir TV8)	Visa Lietuva	
		LRT	2 (LRT Televizija, LRT Kultūra)	Visa Lietuva	
15.	TEO	TEO	3 mokamos (koduotos) ²	Kaunas ir miesto apylinkės	
		TEO	1 nemokama (TV Polonia)	Visa Lietuva	
		TEO	17 programų (nuo 2013-02-20 – 18 programų)	Visa Lietuva	
		UAB „Lietuvos ryto“ televizija	1 nemokama (Lietuvos rytas.tv)	Visa Lietuva	
16.	UAB „Toptronas“	nėra	nėra	Vilnius ir miesto apylinkės	Šiai įmonei Tarnyba yra išdavusi leidimą naudoti radijo dažnį (kanalą) teikti siuntimo paslaugas. Tačiau paslaugos tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu faktiškai nebuvo teikiamos.
		nėra	nėra	Druskininkai ir miesto apylinkės	Šiai įmonei Tarnyba yra išdavusi leidimą naudoti radijo dažnį (kanalą) teikti siuntimo paslaugas. Tačiau paslaugos tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu faktiškai nebuvo teikiamos.
Lentelės paaiškinimai: ¹ – 2012 m. pabaigoje buvo retransliuojamos šios programos: Balticum Auksinis, Eurosport, Balticum televizija, TV 1000 East, Cartoon Network/TCM, Discovery Chanel, Russia RTR, National Geografic Wild, NTV MIR. ² – 2012 m. pabaigoje buvo retransliuojamos šios programos: Eurosport HD, Discovery HD Showcase, National Geographic Chanel HD.					

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje tiriamojo laikotarpio pabaigoje faktiškai veikė 13 televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugų teikėjų, o vertinant ateities perspektyvas transliacijų perdavimo paslaugas galėtų teikti 16 transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikėjų, tikslinga įvertinti, ar skirtingų transliacijų perdavimo paslaugų teikėjų teikiamos transliacijų perdavimo paslaugos yra pakeičiamos viena kitomis. Pastebėtina tai, kad UAB „Toptronas“ Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiramuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu transliacijų perdavimo paslaugų neteikė, ir nėra tikslų duomenų, kada šios paslaugos bus pradėtos teikti. Atsižvelgiant į tai, pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu analizę UAB „Toptronas“ galimoms teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms nėra tikslinga atlikti ir taip pat nėra tikslinga nagrinėti UAB „Toptronas“ galimas teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Atliekant pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizę, yra vertinama, ar televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjas galėtų pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas iš kito televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo, nei perka dabar.

Vienas iš veiksnių, ribojančių galimybę pakeisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją yra televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimas. Vadovaujantis transliavimo ir retransliavimo veiklą reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis, į transliuotojo arba retransliuotojo veiklos licenciją gali būti įrašoma teisė, naudojantis savo elektroninių ryšių tinklais, transliuoti arba retransliuoti televizijos programas arba teisė, naudojantis konkretaus asmens teikiamomis transliacijų perdavimo paslaugomis, transliuoti arba retransliuoti televizijos programas. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad VII 31 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad „į Komisijos išduodamą transliavimo ir (ar) retransliavimo licenciją su teise naudotis trečiosios šalies teikiama siuntimo paslauga papildomai įrašomas konkretus siuntėjas“. Transliuotojas, kurio licencijoje yra nurodoma teisė, transliuoti arba retransliuoti televizijos programas naudojantis konkretaus asmens teikiamomis transliacijų perdavimo paslaugomis, turi ribotą galimybę pakeisti transliacijų perdavimo paslaugų teikėją. Keičiant transliacijų perdavimo paslaugų teikėją, turi būti organizuojamas konkursas, kurio metu televizijos programų transliuotojui arba retransliuotojui būtų skirtas kitas transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas. Dalyvavimas konkurse nėra garantas, kad transliuotojas galės naudotis kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo paslaugomis, nes naudotis šiomis paslaugomis pageidavimą gali pareikšti ir kitas transliuotojas arba retransliuotojas. Apie ribotą galimybę keisti transliacijų perdavimo paslaugų teikėją savo anketoje nurodo ir UAB „Laisvas nepriklausomas kanalas“. Atsakydamas į Anketos klausimą „Jei antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas Jums teikiantis antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas, šių paslaugų kainas padidintų 5–10 proc., ar turėtumėte galimybę šias paslaugas pirkti iš kito antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo?“ transliuotojas nurodė, kad negalėtų atsisakyti transliacijų perdavimo paslaugų, nes konkretus transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas yra nurodytas veiklos licencijoje. Tokį patį atsakymą pateikė ir UAB „Tele-3“.

Kitas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų pakeitimą ribojantis veiksnys yra skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų užimtumas. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu veikiantys skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, kuriais yra perduodamos Nacionalinės televizijos transliacijos, yra visiškai užpildyti (žr. 9 ir 10 lentelėse pateiktą informaciją) ir migracija tarp televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikėjų yra ribota.

9 lentelė. LRTC įsteigtų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų panaudojimas.

Charakteristika	1 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas		2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas	
	2008 m.	2012 m.	2008 m.	2012 m.
Stočių skaičius	19	32	19	27
Nemokamos televizijos transliacijos	„LTV1“; „LTV2“; „LNK“; „TV1“; „LIUKS!“; „Info TV“; „TV3“; „TV6“; „BTV“ (viena laisva vieta programai)	„LRT TELEVIZIJA“; „LRT KULTŪRA“; „LNK“; „TV1“; „LIUKS!“; „Info TV“; „TV3“; „TV6“; „BTV“ (viena laisva vieta programai, kuri buvo panaudota nuo 2013-03-01)	„BBC World“ „TV Polonia“ (abi programas retransliuoja TEO ⁴²)	„BBC World“ (programą retransliuoja TEO)

⁴² Televizijos programas transliavo „UAB Nacionalinė skaitmeninė televizija“, tačiau šią bendrovę 2007 m. įsigijo TEO.

Mokamos televizijos transliacijos	Nėra	Nėra	8 TEO retransliuojamos programos	9 TEO retransliuojamos programos
-----------------------------------	------	------	----------------------------------	----------------------------------

10 lentelė. TEO įsteigtų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų panaudojimas.

Charakteristika	1 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas		2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas	
	2008 m.	2012 m.	2008 m.	2012 m.
Stočių skaičius	20	24	6	6
Nemokamų televizijos programų transliacijos	„Lietuvos rytas.tv“	„Lietuvos rytas.tv“	„Sport1“ „Balticum televizija“ (veiklos pradžia 2009-01-01);	„TV Polonia“ (programą retransliuoja TEO)
Mokamų televizijos programų transliacijos	9 TEO retransliuojamos programos	9 TEO retransliuojamos programos	8 TEO retransliuojamos programos	9 TEO retransliuojamos programos

Kalbant apie galimybę Regioninių televizijos transliacijų transliuotojams pakeisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją pastebėtina tai, kad didžioji dalis Regioninių televizijos transliacijų teikėjų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia patys sau (žr. 8 lentelę). Regioninių televizijos transliacijų transliuotojai, kurie naudojami kitų asmenų teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis, negalėtų pakeisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo, nes transliuotojo veiklos teritorijoje veikia tik vienas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, laikoma, kad skirtingų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos viena kitomis paklausos atžvilgiu.

Išvada: Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos V. Krušnos individualios įmonės, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Balticum TV“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Aukštaitijos televizija“, UAB „Šiaulių apskrities televizija“, UAB „Ilora“, Česlovo Rulevičiaus, TEO, LRTC nėra pakeičiamos tarpusavyje paklausos atžvilgiu.

Pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

Televizijos transliacijos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais yra perduodamos naudojant ribotus išteklius – radijo dažnius (kanalus). Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyti radijo dažniai (kanalai) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Minėtame plane yra numatyti radijo dažniai steigti 9 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, kuriais būtų galima siųsti televizijos programas visoje Lietuvoje. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane taip pat yra numatyti radijo dažniai steigti pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis, kuriomis būtų transliuojamos Regioninės televizijos transliacijos. Be Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane numatytų radijo dažnių, kuriuos planuojama naudoti plėtojant skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, Radijo dažnių skyrimo plane yra numatyta viena radijo dažnių juosta (kanalas)⁴³, kuri taip pat yra panaudota steigiant skaitmeninės antžeminės televizijos stotį Vilniuje.

⁴³ Tarnyba yra išdavusi leidimą LRTC naudoti radijo dažnius 726,0-734,0 MHz juostoje (53 kanalas). Šie radijo dažniai yra panaudoti steigiant skaitmeninės antžeminės televizijos stotį Vilniuje. 2004 m. LRTC UAB „Balticum TV“ išdavė licenciją retransliuoti televizijos programas naudojant LRTC teikiamas transliacijų perdavimo paslaugas.

Lietuvoje 2012 m. pabaigoje ir tiriamuoju laikotarpiu buvo sudarytos sąlygos veikti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams ir 22 atskiroms skaitmeninės antžeminės televizijos stotims. 2012 m. pabaigoje veikė 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai – 2 tinklus įsteigė ir valdė LRTC, 2 tinklus įsteigė ir valdė TEO. Tarnyba 2011 m. rugpjūčio 22 d. leidimu Nr. (15.7)-9R-530 išdavė leidimą LRT naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą. LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas yra skirtas tik LRT televizijos programų transliacijoms perduoti ir kitų (re)transliuotojų programų transliacijos šiuo tinklu negali būti perduotos⁴⁴. 2012 m. spalio 3 d. leidimu Nr. (15.7)-9R-684 Tarnyba išdavė leidimą naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti vieną skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą TEO⁴⁵, o 2012 m. spalio 3 d. leidimu Nr. (15.7)-9R-683 buvo išduotas leidimas LRTC⁴⁶ naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti vieną skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą. Šie tinklai turi pradėti veikti ne vėliau kaip nuo 2014 m. liepos 1 d. Pastaruosius du tinklus pirmiausia planuojama naudoti plėtojant raiškiają televiziją, tačiau jie gali būti panaudoti ir standartinės raiškos televizijos plėtrai.

Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyta steigti dar du skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, tačiau trumpuoju periodu nenumatoma, jog jie bus įsteigti. Vieną (aštuntą) skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą būtų galima įsteigti tik 2015 m. viduryje, išjungus analoginės antžeminės tinklus kaimyninėse šalyse – Rusijoje ir Baltarusijoje. Radijo dažniai (kanalai), kurie buvo numatyti steigti dar vieną (devintą) skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, vykdant Skaitmeninio dividendo politiką, buvo panaudoti judriojo ryšio tinklų plėtrai.

Tarnyba, 2011 m. ir 2012 m. taip pat išdavė leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotis, kuriomis būtų transliuojamos Regioninės televizijos transliacijos.

Taigi, atsižvelgiant į tai, kad radijo dažniai (kanalai), kurie yra numatyti steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams, o taip pat radijo dažniai (kanalai) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotis, tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo išnaudoti, nėra galimybės ūkio subjektams, kurie jau teikia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, pradėti teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas naudojant kitą radijo dažnį (kanalą).

Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais technologiškai galima perduoti nuo 1 iki 10 standartinės raiškos televizijos programų, tačiau konkretus galimų perduoti programų skaičius priklauso nuo kelių skaitmeninės antžeminės televizijos charakteristikų: moduliacijos, kodavimo santykio, klaidų intervalo. Šie parametrai, esant poreikiui, gali būti keičiami ir transliuojamų programų skaičius gali būti padidintas nuo 1 iki 10 esant standartinės raiškos transliacijoms, arba nuo 1 iki 3 esant raiškiosios televizijos transliacijoms. Dėl to, analizuojant pakeičiamumą pasiūlos atžvilgiu, taip pat tikslinga įvertinti, ar televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjas galėtų pasiūlyti transliacijų perdavimo paslaugas televizijos programų transliuotojui (retransliuotojui), kuris perka televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas iš kito televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo. Ši analizė yra pateikta žemiau.

4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, įsteigti TEO ir LRTC, yra visiškai išnaudoti ir jais yra siunčiama tiek televizijos programų, kiek tai įmanoma techniškai padaryti užtikrinant normalią paslaugų kokybę. Dėl šios priežasties nei LRTC, nei TEO negalės pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojams ir Regioninių televizijos transliacijų transliuotojams, kurie perka transliacijų perdavimo paslaugas iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo. TEO ir LRTC steigiami nauji skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai turi būti pradėti naudoti ne vėliau kaip nuo 2014 m. liepos

⁴⁴ Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 5 straipsnio 5 dalis (http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=404173)

⁴⁵ Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 1V-1201 „Dėl radijo dažnių (kanalų) skyrimo TEO LT, AB“ buvo nustatyti minimalūs skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo plėtros reikalavimai.

⁴⁶ Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 1V-1200 „Dėl radijo dažnių (kanalų) skyrimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui“ buvo nustatyti minimalūs skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo plėtros reikalavimai.

1 d., tačiau Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu jie nebuvo naudojami ir galimybės transliuotojams keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų tiekėją dar nėra. Atsižvelgiant į tai, kad būsimais dviem skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais bus galima perduoti iki 6 raiškosios televizijos programų arba iki 20 standartinės raiškos televizijos programų, visos Nacionalinės televizijos transliacijos ir Regioninės televizijos transliacijos, kurių Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo 25 programos, negalės būti perduodamos naujai įsteigtais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. LRT steigiamas tinklas bus skirtas išimtinai tik LRT televizijos programų transliavimui. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjai, kurie pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis teikia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, negalės pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojams, nes pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotys neužtikrins tokio paties geografinio tinklo aprėpties, kokią gali užtikrinti TEO ir LRRTC teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai, kurie pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis teikia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, taip pat negalės pasiūlyti Regioninės televizijos transliuotojams televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kaip alternatyvos transliuotojų jau perkamoms paslaugoms, nes skirtingų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų veiklos geografinė teritorija nesutampa. Pvz. UAB „Šiaulių apskrities televizija“ Šiauliuose teikia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas transliuotojui SPLIUS, UAB ir siunčia programą Šiaulių regiono televizija „Splius“. UAB „Balticum TV“, kuri teikia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas Plungėje, negalės pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų SPLIUS, UAB Šiauliuose, nes UAB „Šiaulių apskrities televizija“ ir UAB „Balticum TV“ veikia skirtinguose regionuose.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktas aplinkybes, darytina išvada, kad skirtingų teikėjų teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos viena kitomis pasiūlos atžvilgiu.

Išvada: Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos V. Krušnos individualios įmonės, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Balticum TV“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Aukštaitijos televizija“, UAB „Šiaulių apskrities televizija“, UAB „Ilora“, Česlovo Rulevičiaus, TEO, LRRTC nėra pakeičiamos tarpusavyje pasiūlos atžvilgiu.

3.2.3.3.2 skyriaus išvados:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos V. Krušnos individualios įmonės, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Balticum TV“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Aukštaitijos televizija“, UAB „Šiaulių apskrities televizija“, UAB „Ilora“, Česlovo Rulevičiaus, TEO, LRRTC nėra pakeičiamos paklausos ir pasiūlos atžvilgiu tarpusavyje.

2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos V. Krušnos individualios įmonės, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Kėdainių krašto televizija“, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Pūkas“, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos VšĮ „Marijampolės televizija“, televizijos transliacijų perdavimo

skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Roventa“, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Balticum TV“, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos VšĮ „Raseinių krašto televizija“, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „TV7“, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Aukštaitijos televizija“, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Šiaulių apskrities televizija“, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Ilora“, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos Česlovo Rulevičiaus, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos TEO ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos LRTC, sudaro atskiras transliacijų perdavimo paslaugų rinkas.

3. UAB „Toptronas“ Transliacijų perdavimo rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų neteikė.

3.2.3.3.3 Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė

Šiame skyriuje yra atliekama analizė ar televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais (įskaitant MDTV tinklus) paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais teikėjai surenka televizijos programas iš televizijos transliacijų teikėjų arba televizijos programų kūrėjų, jas sujungia į paslaugų rinkinius ir televizijos programas retransliuoja žiūrovams. Paprastai televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais teikėjai yra elektroninių ryšių tinklų, kuriais televizijos transliacijos yra pateikiamos žiūrovams, steigėjai ir valdytojai. Tai reiškia, jog televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais teikėjai teikia televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas patys sau. Taigi, televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais teikėjai tiesiogiai teikia televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas sau, kaip retransliuotojams, ir netiesiogiai teikia televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas Regioninės televizijos transliacijų transliuotojams, Nacionalinės televizijos transliacijų (re)transliuotojams ir užsienio televizijos programų transliuotojams (žr. 5 paveikslą). Pastebėtina tai, kad 2010 m. buvo pakeistas VII 33 straipsnis ir šiuo pakeitimu buvo sumažintas privalomų retransliuoti televizijos programų skaičius. Dėl šio pakeitimo nemokamų Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojams buvo sukurtos sąlygos reikalauti atlygio iš retransliuotojų, kurie retransliuoja Nacionalines televizijos transliacijas, kas faktiškai ir įvyko. Kabelinės televizijos transliacijų teikėjai, siekdami išlaikyti savo teikiamų paslaugų patrauklumą, yra suinteresuoti, kad žiūrovai galėtų matyti lietuviškas transliacijas, kurios nemokamai yra transliuojamos ir skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Atsižvelgiant į tai, kad kabelinės televizijos transliacijų teikėjai – retransliuotojai – moka transliuotojams (televizijos transliacijų kūrėjams) už tai, kad jų kuriamos televizijos transliacijos galėtų būti retransliuojamos, pakeičiamumo analizę pakanka atlikti retransliuotojų – kabelinės televizijos teikėjų – atžvilgiu. Nepaisant to, pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizės metu bus vertinama ar lietuviškų programų transliuotojai atsisakytų televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų ir jas

keistų į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugas.

Kabelinės televizijos transliacijų teikėjas, teikdamas televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas sau, kontroliuoja transliacijų perdavimo paslaugų kokybę ir sąnaudas. Dėl šių priežasčių, televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų gavėjas nebus suinteresuotas keisti televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugas.

Pastebėtina ir tai, kad galimybę pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas riboja ir kiti veiksniai:

1. Tiriamuoju laikotarpiu įsteigti ir veikiantys nacionaliniai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra visiškai išnaudoti. Papildomi du nacionaliniai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai turi būti pradėti eksploatuoti ne vėliau kaip 2014 m. viduryje. Kalbant apie tam tikruose regionuose veikiančius skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, pastebėtina tai, kad dėl ribotų radijo dažnių (kanalų) skaičiaus, nėra numatyta tuose pačiuose regionuose išduoti leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti daugiau nei vieną skaitmeninės antžeminės televizijos stotį.

2. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu veikusiais nacionaliniais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais technologiškai buvo galima transliuoti iki 40 standartinės raiškos televizijos transliacijų, tuo tarpu kabelinės televizijos tinklais galima transliuoti iki 120 televizijos transliacijų. Regionuose veikiančiomis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis galima transliuoti iki 10 standartinės raiškos televizijos transliacijų. Taigi, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos negalėtų perduoti tokio televizijos transliacijų skaičiaus kaip tai galima padaryti naudojant televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas.

Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas keičiant į televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugas, o taip pat siekiant, kad esami žiūrovai galėtų matyti televizijos transliacijas, turės būti keičiama paslaugų gavėjų (žiūrovų) naudojama įranga, kuria būtų galima priimti televizijos transliacijas. Tai reikalaus papildomų investicijų į keičiamą įrangą, o taip pat paslaugų gavėjo įrangą negalės būti pakeista per trumpą laiką. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad IPTV tinklų geografinis paplitimas nesutampa su kabelinės televizijos tinklų paplitimu. Dėl to pradėjus naudoti televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas, ne visi žiūrovai galėtų pakeisti televizijos transliacijas kabelinės televizijos tinklais į televizijos transliacijas IPTV tinklais.

Toliau yra vertinama, ar lietuviškų televizijos programų transliuotojai keistų televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas į transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugas. Kaip buvo nurodyta Ataskaitos 3.1.3.1 skyriuje ir pavaizduota 5 paveiksle, nemokamos televizijos transliacijos, kurios yra transliuojamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, yra retransliuojamos kabelinės televizijos tinklais (įskaitant MDTV televizijos tinklus), IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, tačiau už šių transliacijų perdavimą transliuotojai nemoka, o, priešingai, dar gauna papildomas pajamas. Dėl to galima nagrinėti tik situaciją ar lietuviškų televizijos programų transliuotojai, kurie savo programas transliuoja skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, galėtų atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų ir naudotis tik kitomis televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis. Atsižvelgiant į tai, kad lietuviškos televizijos programos yra transliuojamos keliais būdais, o didžioji dalis žiūrovų žiūri televizijos programas, transliuojamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais (žr. 3 paveikslą), lietuviškų programų transliuotojai galėtų atsisakyti televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais paslaugų ir naudoti kitas televizijos transliacijų perdavimo paslaugas. Tačiau Ataskaitos 3.2.3.3.1 skyriuje nustatyta, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis. Taigi, nepaisant to, kad televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos, lietuviškų televizijos programų transliuotojų atžvilgiu, galėtų būti keičiamos į

televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugas, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, nebus pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugomis. Tai rodo, jog yra vienakryptis bet ne abipusiškas paslaugų pakeičiamumas. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas nėra pakeičiamos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis.

Dėl aukščiau išvardintų priežasčių laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis.

Išvada: Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos atžvilgiu.

Pakeičiamumo pasiūlos atžvilgiu analizė

Dėl infrastruktūrų skirtumo nė vienas asmuo per trumpą laikotarpį negali pasiūlyti kitokios transliacijų perdavimo paslaugos, nei teikiama per jo turimą infrastruktūrą. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais teikėjas, norėdamas teikti televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas turės investuoti į ryšių kabelių kanalų statybą arba nuomą, nutiesti kabelinės televizijos linijas, įsigyti aktyvią ir pasyvią įrangą, ją sumontuoti. Anksčiau minėti veiksmai negalėtų būti atlikti per trumpą laiką. Dėl to televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis pasiūlos atžvilgiu.

Išvada: Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis pasiūlos atžvilgiu.

3.2.3.3.3 skyriaus išvados:

1. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

2. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas sudaro atskirą atitinkamą transliacijų perdavimo paslaugų rinką.

3.2.3.3.4. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė

Šiame skyriuje yra atliekama analizė ar transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas yra pakeičiamos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Televizijos transliacijų IPTV tinklais teikėjai surenka televizijos programas iš kitų televizijos

transliacijų teikėjų arba televizijos programų kūrėjų, jas sujungia į paslaugų rinkinius ir televizijos programas retransliuoja žiūrovams. Paprastai televizijos transliacijų IPTV tinklais teikėjai yra ir elektroninių ryšių tinklų, kuriais televizijos transliacijos yra pateikiamos žiūrovams steigėjai ir valdytojai. Tai reiškia, jog televizijos transliacijų IPTV tinklais teikėjai teikia transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas patys sau. Taigi, televizijos transliacijų IPTV tinklais teikėjai tiesiogiai teikia televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas sau, kaip retransliuotojams, ir netiesiogiai teikia televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas Regioninės televizijos transliacijų transliuotojams, Nacionalinės televizijos transliacijų transliuotojams ir užsienio televizijos programų transliuotojams (žr. 5 paveikslą). Pastebėtina tai, kad 2010 m. buvo pakeistas VII 33 straipsnis ir šiuo pakeitimu buvo sumažintas privalomų retransliuoti televizijos programų skaičius. Dėl šio pakeitimo pasėkoje nemokamų Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojams buvo sukurtos sąlygos reikalauti atlygio iš retransliuotojų, kurie retransliuoja Nacionalines televizijos transliacijas, kas faktiškai ir įvyko. IPTV transliacijų teikėjai, siekdami išlaikyti savo teikiamų paslaugų patrauklumą, yra suinteresuoti, kad žiūrovai galėtų matyti lietuviškų programų transliacijas, kurios nemokamai yra transliuojamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų IPTV tinklais teikėjai – retransliuotojai – moka transliuotojams (televizijos transliacijų kūrėjams) už tai, kad jų kuriamos televizijos transliacijos galėtų būti retransliuojamos, pakeičiamumo analizę pakanka atlikti retransliuotojų atžvilgiu. Nepaisant to, pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizės metu taip pat bus vertinama, ar lietuviškų programų transliuotojai atsisakytų televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų ir jas keistų į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugas.

IPTV transliacijų teikėjas, teikdamas televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas sau, kontroliuoja transliacijų perdavimo paslaugų kokybę ir sąnaudas. Dėl šių priežasčių, televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų gavėjas nebus suinteresuotas keisti televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugas.

Pastebėtina ir tai, kad galimybę pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas riboja šie veiksniai:

1. Tiriamuoju laikotarpiu įsteigti ir veikiantys nacionaliniai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra visiškai išnaudoti. Papildomi du nacionaliniai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai turi būti pradėti eksploatuoti ne vėliau kaip 2014 m. viduryje. Kalbant apie tam tikruose regionuose veikiančias skaitmeninės antžeminės televizijos stotis, pastebėtina tai, kad dėl ribotų radijo dažnių (kanalų) skaičiaus nėra numatyta tuose pačiuose regionuose išduoti leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti daugiau nei vieną skaitmeninės antžeminės televizijos stotį.

2. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu veikusiais nacionaliniais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais technologiškai buvo galima transliuoti iki 40 standartinės raiškos televizijos transliacijų, tuo tarpu IPTV tinklais galima transliuoti 100 televizijos transliacijų. Regionuose veikiančiomis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis galima transliuoti iki 10 standartinės raiškos televizijos transliacijų. Taigi, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos negalėtų perduoti tokio televizijos transliacijų skaičiaus kaip tai galima padaryti naudojant televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas.

Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas keičiant į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugas, o taip pat siekiant, kad esami žiūrovai galėtų matyti transliacijas, turės būti keičiama paslaugų gavėjų (žiūrovų) naudojama įranga, kuria būtų galima priimti televizijos transliacijas. Tai reikalaus papildomų investicijų į keičiamą įrangą, o taip pat paslaugų gavėjo įrangą negalės būti pakeista per trumpą laiką.

Toliau yra vertinama, ar lietuviškų televizijos programų transliuotojai keistų televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas į transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugas. Kaip buvo nurodyta 3.1.3.1 skyriuje ir pavaizduota 5 paveiksle, nemokamos televizijos transliacijos, kurios yra

transliuojamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, yra retransliuojamos kabelinės televizijos (įskaitant MDTV televizijos tinklus) tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, tačiau už transliacijų perdavimą transliuotojai nemoka, o priešingai dar gauna papildomas pajamas. Dėl to galima nagrinėti tik situaciją, ar lietuviškų televizijos programų transliuotojai, kurie savo programas transliuoja skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, galėtų atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų ir naudotis tik kitomis televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis. Atsižvelgiant į tai, kad lietuviškos televizijos programos yra transliuojamos keliais būdais, o didžioji dalis žiūrovų žiūri televizijos programas, transliuojamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais (žr. 3 paveikslą), lietuviškų programų transliuotojai galėtų atsisakyti televizijos transliacijų IPTV tinklais paslaugų ir naudoti kitas transliacijų perdavimo paslaugas. Tačiau Ataskaitos 3.2.3.3.1 skyriuje nustatyta, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis. Taigi, nepaisant to, kad transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos, lietuviškų televizijos programų transliuotojų atžvilgiu, galėtų būti keičiamos į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugas, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nebus pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugomis. Tai rodo, jog yra vienakryptis bet ne abipusiškas paslaugų pakeičiamumas. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis.

Dėl aukščiau išvardintų priežasčių laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis.

Išvada: Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos atžvilgiu.

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Dėl infrastruktūrų skirtumo nė vienas asmuo per trumpą laikotarpį negali pasiūlyti kitokios transliacijų perdavimo paslaugos, nei teikiama per jo turimą infrastruktūrą. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugų teikėjas, norėdamas teikti televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas, turės investuoti į ryšių kabelių kanalų statybą arba nuomą, nutiesti šviesolaidines arba metalinės vytos poros linijas, įsigyti aktyvią ir pasyvią įrangą ir ją sumontuoti. Pvz., TEO LT, AB, į šviesolaidinių linijų prieigos tinklo (bendrovė iš esmės diegia FTTH šviesolaidinių linijų prieigos tinklus), kuris naudojamas teikti ir televizijos transliacijas IPTV tinklais, o taip pat televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas, plėtrą 2007–2011 m. investavo 329 mln.⁴⁷ Lt. IPTV tinklų steigimas ir plėtra reikalauja ne tik investicijų, bet ir laiko sąnaudų.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus argumentus laikytina, kad televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis pasiūlos atžvilgiu.

Išvada: Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis pasiūlos atžvilgiu.

⁴⁷ http://www.ftthcouncil.eu/documents/CaseStudies/TEO_Update1.pdf

3.2.3.3.4 skyriaus išvados:

1. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.
2. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos sudaro atskirą atitinkamą transliacijų perdavimo paslaugų rinką.

3.2.3.3.5. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė

Šiame skyriuje yra atliekama analizė ar televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugomis paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu buvo galima matyti mokamas ir nemokamas televizijos transliacijas palydovinio ryšio tinklais. Tačiau nemokamos televizijos transliacijos palydovinio ryšio tinklais suteikė žiūrovui galimybę matyti tik vieną lietuvišką programą ir ji buvo transliuojama Europoje ir Šiaurės Amerikoje. Tai yra, šios televizijos programos daugiau buvo skirtos užsienyje gyvenantiems lietuviams. Daugiau lietuviškų televizijos programų Lietuvoje per palydovą gali matyti tik VIASAT AS teikiamų televizijos transliacijų palydovinio ryšio tinklais žiūrovai.

Atsižvelgiant į tai, kad užsienio televizijos transliacijų teikėjai, kurie sudaro galimybę matyti savo transliacijas pirkdami televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas, veikia už Lietuvos Respublikos ribų, taip pat atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais teikėjai, kurie perduoda nemokamas užsienio televizijos transliacijas savo palydovinio ryšio tinklais, veikia už Lietuvos Respublikos ribų, o Lietuvoje nemokamai galima žiūrėti tik vieną lietuvišką televizijos programą ir ji yra skirta užsienyje gyvenantiems lietuviams, Lietuvoje nemokamų televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų pakeičiamumą paklausos atžvilgiu nagrinėti nėra tikslinga. Tikslinga nagrinėti tik tas televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas, kurios sudaro galimybę perduoti daugiau lietuviškų televizijos programų. Taigi, atliekant pakeičiamumo analizę tikslinga vertinti, ar VIASAT AS naudojamos ir teikiamos televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos, kabelinės televizijos, IPTV tinklais paslaugomis. Pastebėtina tai, kad VIASAT AS nėra registruota Lietuvoje ir jos buveinė yra Estijoje. Atsižvelgiant į tai, kad VIASAT AS buveinė yra registruota Estijoje, o televizijos transliacijos palydovinio ryšio tinklais yra teikiamos Lietuvoje, Tarnybos kompetencija įvertinti, ar VIASAT AS naudojamos televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos yra pakeičiamos kitomis transliacijų perdavimo paslaugomis, yra ribota. Nepaisant to, Tarnyba, siekdama tinkamai įvertinti situaciją Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje, VIASAT AS pateikė Anketą. VIASAT AS, atsakydama į Anketoje pateiktą klausimą „Jei palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos pabrangtų 5–10 proc., ar atsisakytumėte palydovinės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų ir pirktumėte televizijos transliacijų perdavimo paslaugas iš antžeminės televizijos, kabelinės televizijos, IPTV transliacijų perdavimo paslaugų teikėjų?“ nurodė, kad „Bendrovė teikia palydovinės TV turinio paslaugas, todėl dėl paslaugų teikimo specifikos technologijos nekeistų“. Iš to darytina išvada, kad VIASAT AS nekeistų televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais paslaugas.

VIASAT AS, teikdama televizijos transliacijų paslaugas žiūrovams, suteikia galimybę matyti ir Lietuvos transliuotojų rengiamas televizijos programas (TV3, TV6, LNK, TV1, LRT.TELEVIZIJA, BTV, „Lietuvos ryto TV“). Taigi, galima daryti išvadą, kad VIASAT AS, Lietuvos transliuotojų televizijos transliacijas įtraukdama į savo paslaugų rinkinius, netiesiogiai teikia transliacijų perdavimo paslaugas minėtiems televizijos programų transliuotojams. Tačiau kaip buvo nurodyta Ataskaitos 3.2.3.3.1 skyriuje, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, kurias perka TV3, TV6, LNK, TV1, LRT TELEVIZIJA, BTV, „Lietuvos ryto TV“ programų transliuotojai, nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugomis. Dėl to darytina išvada, kad televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nebūtų pakeičiamos ir transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, daroma išvada, kad televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos, kabelinės televizijos, IPTV tinklais paslaugomis paklausos atžvilgiu.

Išvada: Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra pakeičiamos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugomis paklausos atžvilgiu.

Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizė

Dėl infrastruktūrų skirtumo nė vienas asmuo per trumpą laikotarpį negali pasiūlyti kitokios transliacijų perdavimo paslaugos, nei teikiama per jo turimą infrastruktūrą. Ūkio subjektas, siekdamas pradėti teikti transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas, turės sukurti žemės stočių ir dirbtinių Žemės palydovų infrastruktūrą (žr. 3.2.2 skyrių) arba nuomotis minėtos infrastruktūros – transliacijų perdavimo priemonių – išteklius. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvoje veikiantys ūkio subjektai neturi savo dirbtinių Žemės palydovų, todėl siekiant pradėti teikti transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas, turės būti naudojami kitose šalyse esantys elektroninių ryšių ištekliai. Atsižvelgiant į anksčiau pateiktas aplinkybes, daroma išvada, kad transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais ir IPTV tinklais teikėjai per trumpą laiką negalės pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų. Tai rodo, kad televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra pakeičiamos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugomis pasiūlos atžvilgiu.

Išvada: Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugomis pasiūlos atžvilgiu.

3.2.3.3.5 skyriaus išvados:

1. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra pakeičiamos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugomis paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

2. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos sudaro atskirą atitinkamą transliacijų perdavimo paslaugų rinką.

3.2.3.3.6. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų apibrėžimas

Remiantis Ataskaitos 3.2.3.3.1–3.2.3.3.5 skyriuose pateiktomis išvadomis, Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu buvo teikiamos ir gali būti teikiamos šios televizijos transliacijų perdavimo paslaugos:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos LRTC.
2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos TEO.
3. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos V. Krušnos individualios įmonės.
4. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos Česlovo Rulevičiaus.
5. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos VšĮ „Alytaus regioninė televizija“.
6. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Kėdainių krašto televizija“.
7. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Pūkas“.
8. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos VšĮ „Marijampolės televizija“.
9. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Roventa“.
10. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Balticum TV“.
11. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos VšĮ „Raseinių krašto televizija“.
12. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „TV7“.
13. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Aukštaitijos televizija“.
14. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Šiaulių apskrities televizija“.
15. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Ilorā“.
16. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos.
17. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos.
18. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos.

3.3. Transliacijų perdavimo paslaugų geografinis apibrėžimas

Ataskaitos 3.2.3.2.4 skyriuje buvo apibrėžtos šios radijo transliacijų perdavimo paslaugos:

1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo LRTC.
2. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo Vilniaus studijos.
3. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojų.

Ataskaitos 3.2.3.3.6 skyriuje buvo apibrėžtos šios televizijos transliacijų perdavimo paslaugos:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos LRTC.
2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos TEO.
3. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos V. Krušnos individualios įmonės.
4. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos,

teikiamos Česlovo Rulevičiaus.

5. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos VšĮ „Alytaus regioninė televizija“.

6. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Kėdainių krašto televizija“.

7. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Pūkas“.

8. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos VšĮ „Marijampolės televizija“.

9. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Roventa“.

10. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Balticum TV“.

11. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos VšĮ „Raseinių krašto televizija“.

12. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „TV7“.

13. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Aukštaitijos televizija“.

14. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Šiaulių apskrities televizija“.

15. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Ilor“.

16. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos.

17. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos.

18. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos.

Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 55 punkte paaiškinama, kad apibrėžus atitinkamą rinką, toliau turi būti įvertinama atitinkamos rinkos geografinė teritorija. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 59 punkte pažymima, kad elektroninių ryšių srityje atitinkamos rinkos geografinis apibrėžimas atliekamas vadovaujantis dviem kriterijais: tinklu dengiama teritorija, teisinių ir kitų reguliavimo priemonių egzistavimas. Toliau šioje Ataskaitoje yra apibrėžiama atitinkamų radijo transliacijų perdavimo paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugų geografinė teritorija.

3.3.1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų geografinis apibrėžimas

Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų siuntėjo LRTC, geografinės teritorijos apibrėžimas

LRTC valdomi analoginio antžeminio radijo tinklai, kuriais yra teikiamos radijo transliacijų perdavimo paslaugos, yra išplėtoti visoje Lietuvoje ir LRTC radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas teikia tiek visoje Lietuvoje, tiek tam tikrose geografinėse teritorijose. Atsižvelgiant į tai, kad LRTC, kuriam yra skirti radijo dažniai (kanalai) radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms teikti, analoginio antžeminio radijo tinklai aprėpia Lietuvos Respublikos teritoriją, laikoma, kad radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų siuntėjo LRTC, geografinė teritorija yra visa Lietuvos Respublikos teritorija.

Radio transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų siuntėjo Vilniaus studija, geografinės teritorijos apibrėžimas

Vilniaus studija Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje turėjo vieną leidimą naudoti radijo dažnį (kanalą) ir jį teikė radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas Vilniuje ir jo apylinkėse. Radijo dažnių skyrimo plane yra numatytas tik vienas radijo dažnis (kanalas), kurį planuojama skirti siuntėjui. Šis radijo dažnis (kanalas) būtų naudojamas Vilniuje. Atsižvelgiant į tai, kad paslauga yra teikiama ribotoje geografinėje teritorijoje ir nėra numatyta kitų radijo dažnių (kanalų), kurie galėtų būti skirti siuntėjams steigti analoginio antžeminio radijo stotis kituose miestuose, laikoma, kad radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų siuntėjo Vilniaus studijos, geografinė teritorija yra Vilnius ir miesto apylinkės.

Radio transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, geografinės teritorijos apibrėžimas

Transliuotojai ir retransliuotojai, turintys teisę steigti savo elektroninių ryšių tinklą, naudodami radijo dažnį (kanalą), gali kurti savo analoginio antžeminio radijo tinklus (arba steigti pavienes analoginio antžeminio radijo stotis) ir teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas sau arba pirkti transliacijų perdavimo paslaugas iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo – siuntėjo. LRTK išduodamoje licencijoje, transliuoti arba retransliuoti radijo programas, yra nurodoma licencijuojamos veiklos teritorija, atitinkanti radijo programų transliavimo teritoriją. Radijo programų transliavimo teritorija sutampa su leidime naudoti radijo dažnį (kanalą) nustatytose sąlygose apibrėžta radijo stoties aprėpties teritorija. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikoje radijo transliacijos analoginio antžeminio radijo tinklais, kai radijo dažnis (kanalas) yra skiriamas transliuotojui, yra transliuojamos tiek visoje Lietuvos Respublikoje, tiek atskiruose regionuose (žr. Ataskaitos 3.2.3.2.3 skyrių), o šių transliuotojų bendra transliuojamų radijo programų, o taip pat ir radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teritorija apima Lietuvos Respublikos teritoriją, laikoma, kad Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, geografinė teritorija yra visa Lietuvos Respublikos teritorija.

Išvados:

1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų siuntėjo LRTC, geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.
2. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų siuntėjo Vilniaus studijos, geografinė teritorija Vilnius ir miesto apylinkės.
3. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

3.3.2. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų geografinis apibrėžimas

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, geografinės teritorijos apibrėžimas

LRTC televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia visoje Lietuvoje. Pirmajame LRTC skaitmeninės antžeminės televizijos tinkle 2012 m. pabaigoje veikė 32, o antrajame – 27 skaitmeninės antžeminės televizijos stotys. LRTC skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais perduodamas televizijos transliacijas gali matyti apie 97,8 proc. šalies gyventojų. LRTC taip pat teikia televizijos transliacijų perdavimo paslaugas skaitmeninės antžeminės televizijos

stotimis, kurios veikia Vilniuje. Atsižvelgiant į tai, kad LRTC televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia visoje Lietuvoje, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, geografinės teritorijos apibrėžimas

TEO televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kurių stotys yra išdėstytos visoje Lietuvoje. Pirmajame TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinkle 2012 m. pabaigoje veikė 24 skaitmeninės antžeminės televizijos stotys, o antrajame – 6 skaitmeninės antžeminės televizijos stotys. TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais perduodamas televizijos transliacijas gali matyti 75–92 proc. šalies gyventojų. TEO televizijos transliacijų perdavimo paslaugas teikia ir skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi Kaune. Atsižvelgiant į tai, kad TEO televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia visoje Lietuvoje, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, geografinės teritorijos apibrėžimas

V. Krušnos individuali įmonė transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Peršėkininkų kaime ir Alytaus miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, geografinė teritorija yra Alytaus miesto apylinkės.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, geografinės teritorijos apibrėžimas

Česlovas Rulevičius transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Trakuose ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, geografinė teritorija yra Trakai ir miesto apylinkės.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, geografinės teritorijos apibrėžimas

VšĮ „Alytaus regioninė televizija“ transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Alytuje ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, geografinė teritorija yra Alytus ir miesto apylinkės.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Kėdainių krašto televizija“, geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB „Kėdainių krašto televizija“ transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Kėdainiuose ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Kėdainių krašto televizija“, geografinė teritorija yra Kėdainiai ir miesto apylinkės.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB „Pūkas“ transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Kaune ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, geografinė teritorija yra Kaunas ir miesto apylinkės.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Marijampolės televizija“, geografinės teritorijos apibrėžimas

VšĮ „Marijampolės televizija“ transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Marijampolėje ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Marijampolės televizija“, geografinė teritorija yra Marijampolė ir miesto apylinkės.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB „Roventa“ transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Mažeikiuose ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, geografinė teritorija yra Mažeikiai ir miesto apylinkės.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB „Balticum TV“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Plungėje ir miesto apylinkėse, Klaipėdoje ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, geografinė teritorija yra Plungė ir miesto apylinkės, Klaipėda ir miesto apylinkės.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB „TV7“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Jonavoje ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, geografinė teritorija yra Jonava ir miesto apylinkės.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Aukštaitijos televizija“, geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB „Aukštaitijos televizija“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Panevėžyje ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Aukštaitijos televizija“, geografinė teritorija yra Panevėžys ir miesto apylinkės.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Šiaulių apskrities televizija“, geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB „Šiaulių apskrities televizija“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Šiauliuose ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Šiaulių apskrities televizija“, geografinė teritorija yra Šiauliai ir miesto apylinkės.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VŠĮ „Raseinių krašto televizija“, geografinės teritorijos apibrėžimas

VŠĮ „Raseinių krašto televizija“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Raseiniuose ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VŠĮ „Raseinių krašto televizija“, geografinė teritorija yra Raseiniai ir miesto apylinkės.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilorą“, geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB „Ilorą“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Naujojoje Akmenėje ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilorą“, geografinė teritorija yra Naujoji Akmenė ir miesto apylinkės.

Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų geografinės teritorijos apibrėžimas

Kabelinė televizijos tinklai gali būti steigiami visoje Lietuvoje. Kabelinės televizijos tinklų teikėjai gali jungtis vieni su kitais ir tokiu būdu didinti televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais potencialiai pasiekiamų abonentų skaičių (žiūrovų auditoriją) ir geografinę teritoriją. Televizijos transliacijų MDTV tinklais paslaugas, o tuo pačiu ir televizijos transliacijų perdavimo MDTV tinklais paslaugas teikia du teikėjai ir jie paslaugas teikia 5 miestuose: Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje (UAB „Balticum TV“), o taip pat Kaune ir Vilniuje (UAB „Cgates“). MDTV tinklai yra steigiami naudojant tam tikrus radijo dažnius (kanalus) ir 2200–2290 MHz radijo dažnių juostos. Sukoordinavus radijo dažnius (procedūra trunka 4–5 mėn.), MDTV tinklai gali būti steigiami ir kituose miestuose.

Atsižvelgiant į tai, kad kabelinės televizijos tinklai gali būti steigiami visoje Lietuvoje, jų veikla geografiškai nėra apribota ir kabelinės televizijos tinklų geografinė teritorija gali būti plečiame

steigiant MDTV tinklus, o taip pat atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų perdavimo MDTV tinklais paslaugos yra teikiamos didžiuosiuose Lietuvos miestuose (šią televiziją galėtų matyti apie 41 proc. Lietuvos gyventojų) ir MDTV tinklai gali būti plečiami į kitas geografines teritorijas, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais (įskaitant MDTV tinklus) geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų geografinės teritorijos apibrėžimas

IPTV tinklai gali būti steigiami visoje Lietuvoje. IPTV tinklų teikėjai gali jungtis vieni su kitais ir tokiu būdu didinti televizijos transliacijų IPTV tinklais potencialiai pasiekiamų abonentų skaičių ir geografinę teritoriją. Atsižvelgiant į tai, kad IPTV tinklai gali būti steigiami visoje Lietuvoje, jų veikla geografiškai nėra apribota, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų geografinės teritorijos apibrėžimas

Televizijos programos transliuojamos palydovinio ryšio tinklai gali būti matomos visoje Lietuvoje. Dėl to laikytina, kad televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos taip pat teikiamos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Išvados:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.
2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.
3. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, geografinė teritorija yra Alytaus miesto apylinkės.
4. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, geografinė teritorija yra Trakai ir miesto apylinkės.
5. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, geografinė teritorija yra Alytus ir miesto apylinkės.
6. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Kėdainių krašto televizija“, geografinė teritorija yra Kėdainiai ir miesto apylinkės.
7. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, geografinė teritorija yra Kaunas ir miesto apylinkės.
8. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Marijampolės televizija“, geografinė teritorija yra Marijampolė ir miesto apylinkės.
9. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, geografinė teritorija yra Mažeikiai ir miesto apylinkės.
10. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Aukštaitijos televizija“, geografinė teritorija yra Panevėžys ir miesto apylinkės.
11. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, geografinė teritorija yra Plungė ir miesto apylinkės, Klaipėda ir miesto apylinkės.
12. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Raseinių krašto televizija“, geografinė teritorija yra Raseiniai ir miesto apylinkės.

13. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“ geografinė teritorija yra Jonava ir miesto apylinkės.

14. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Šiaulių apskrities televizija“ geografinė teritorija yra Šiauliai ir miesto apylinkės.

15. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilorą“ geografinė teritorija yra Naujoji Akmenė ir miesto apylinkės.

16. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

17. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

18. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

3.4. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų apibrėžimas

Tarnyba Ataskaitos 3.2.3.2.4 skyriuje apibrėžė radijo transliacijų perdavimo paslaugas, o Ataskaitos 3.3.1 skyriuje buvo apibrėžta minėtų paslaugų geografinė teritorija. Minėtuose Ataskaitos skyriuose buvo apibrėžtos šios radijo transliacijų perdavimo paslaugos ir tokia jų geografinė teritorija:

1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo LRTC, ir paslaugų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

2. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjo Vilniaus studijos, ir paslaugų geografinė teritorija yra Vilnius ir miesto apylinkės.

3. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojų, ir paslaugų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Tarnyba Ataskaitos 3.2.3.3.6 skyriuje apibrėžė televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, o Ataskaitos 3.3.2 skyriuje buvo apibrėžta minėtų paslaugų geografinė teritorija. Minėtuose Ataskaitos skyriuose buvo apibrėžtos šios televizijos transliacijų perdavimo paslaugos ir tokia jų geografinė teritorija:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos LRTC, ir paslaugų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos TEO, ir paslaugų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

3. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos V. Krušnos individualios įmonės, ir paslaugų geografinė teritorija yra Alytaus miesto apylinkės.

4. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos Česlovo Rulevičiaus, ir paslaugų geografinė teritorija yra Trakai ir miesto apylinkės.

5. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, ir paslaugų geografinė teritorija yra Alytus ir miesto apylinkės.

6. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Kėdainių krašto televizija“, ir paslaugų geografinė teritorija yra Kėdainiai ir miesto apylinkės.

7. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Pūkas“, ir paslaugų geografinė teritorija yra Kaunas ir miesto apylinkės.

8. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos VšĮ „Marijampolės televizija“, ir paslaugų geografinė teritorija yra Marijampolė ir miesto apylinkės.

9. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Roventa“, ir paslaugų geografinė teritorija yra Mažeikiai ir miesto apylinkės.

10. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Aukštaitijos televizija“, ir paslaugų geografinė teritorija yra Panevėžys ir miesto apylinkės.

11. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Balticum TV“, ir paslaugų geografinė teritorija yra Plungė ir miesto apylinkės, Klaipėda ir miesto apylinkės.

12. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos VšĮ „Raseinių krašto televizija“, ir paslaugų geografinė teritorija yra Raseiniai ir miesto apylinkės.

13. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „TV7“, ir paslaugų geografinė teritorija yra Jonava ir miesto apylinkės.

14. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Šiaulių apskrities televizija“, ir paslaugų geografinė teritorija yra Šiauliai ir miesto apylinkės.

15. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Ilorā“, ir paslaugų geografinė teritorija yra Naujoji Akmenė ir miesto apylinkės.

16. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos ir paslaugų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

17. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos ir paslaugų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

18. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos ir paslaugų geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Tarnyba, atsižvelgdama į aukščiau pateiktą informaciją apibrėžia šias transliacijų perdavimo paslaugų rinkas:

1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų siuntėjo LRTC Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka (toliau – Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinka).

2. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų siuntėjo Vilniaus studija Vilniuje ir miesto apylinkėse, rinka (toliau – Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų Vilniaus studijos, rinka).

3. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka (toliau – Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinka).

4. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinka).

5. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinka).

6. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės Alytaus miesto apylinkėse, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, rinka).

7. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus Trakuose ir miesto apylinkėse, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinka).

8. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Alytaus regioninė televizija“ Alytuje ir miesto apylinkėse, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, rinka).

9. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Kėdainių krašto televizija“ Kėdainiuose ir miesto apylinkėse, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Kėdainių krašto televizija“, rinka).

10. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“ Kaune ir miesto apylinkėse, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, rinka).

11. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Marijampolės televizija“ Marijampolėje ir miesto apylinkėse, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Marijampolės televizija“, rinka).

12. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“ Mažeikiuose ir miesto apylinkėse, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, rinka).

13. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Aukštaitijos televizija“ Panevėžyje ir miesto apylinkėse, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Aukštaitijos televizija“, rinka).

14. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“ Plungėje ir miesto apylinkėse, Klaipėdoje ir miesto apylinkėse, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinka).

15. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Raseinių krašto televizija“ Raseiniuose ir miesto apylinkėse, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Raseinių krašto televizija“, rinka).

16. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“ Jonavoje ir miesto apylinkėse, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, rinka).

17. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Šiaulių apskrities televizija“ Šiauliuose ir miesto apylinkėse, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Šiaulių apskrities televizija“, rinka).

18. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilora“ Naujojoje Akmenėje ir miesto apylinkėse, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilora“, rinka).

19. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka).

20. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinka).

21. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka (toliau – Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinka).

4. TRIJŲ KRITERIJŲ TESTAS

Pagal Įstatymo 16 straipsnio 6 dalį Tarnyba, tirdama rinkas, vadovaujasi Lietuvos Respublikos teisės aktais, Europos Sąjungos teise ir atsižvelgia į Europos Komisijos gaires bei rekomendacijas, taip pat Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos priimtas nuomones ir bendrąsias pozicijas.

Kaip nurodyta Ataskaitos 2 skyriuje, Rinkų rekomendacijos priede Transliacijų perdavimo paslaugų rinka nėra nurodyta. Rinkų rekomendacijos 2 punkte nurodyta, kad nacionalinės reguliavimo institucijos, nagrinėdamos kitas rinkas, nei Rinkų rekomendacijos priede nurodytos rinkos, turi atlikti trijų kriterijų testą. Įrodžius, kad nagrinėjama rinka tenkina visus tris Rinkų rekomendacijos 2 punkte nurodytus vertinimo kriterijus, ji laikoma rinka, kurioje gali būti taikomas *ex-ante* reguliavimas pagal Pagrindų direktyvą.

Rinkų rekomendacijos preambulės 5 dalyje nurodyta, kad „siekiant nustatyti rinkas, kurioms gali būti taikomas *ex-ante* reguliavimas, reikėtų taikyti toliau nurodytus suvestinius kriterijus. Pirmasis kriterijus – didelės ir pastovios patekimo į rinką kliūtys. Tai gali būti struktūrinio, teisinio arba reguliuojamojo pobūdžio kliūtys. Tačiau atliekant perspektyvinę analizę atitinkamoms rinkoms nustatyti, kurioms būtų taikomas *ex-ante* reguliavimas, dėl dinamiško elektroninių ryšių rinkos pobūdžio ir veikimo dar reikėtų atsižvelgti į galimybes įveikti kliūtis patekti į rinką per tam tikrą laiką. Todėl antrasis kriterijus taikomas tik toms rinkoms, kurių struktūra neleidžia atsirasti veiksmingai konkurencijai per tam tikrą apibrėžtą laikotarpį. Taikant šį kriterijų tirama konkurencijos būklė, esant kliūtims patekti į rinką. Trečiasis kriterijus yra tai, kad vien tik taikant konkurencijos teisę nebūtų tinkamai išspręstas atitinkamas rinkos nepakankamumo klausimas“. Rinkų rekomendacijos preambulės 14 dalies nurodyta „<...> Šie kriterijai turėtų būti taikomi kaip suvestiniai, kad bent vieno iš jų neįvykdymas reikštų, jog rinka neturėtų būti įvardyta kaip tokia, kuriai galima taikyti *ex ante* reguliavimą“.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad jei atlikus trijų kriterijų testą, yra nustatoma, kad visi trys trijų kriterijų testo kriterijai yra tenkinami, atitinkamos rinkos atžvilgiu gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas. Jei nors vienas iš trijų kriterijų yra netenkinamas, *ex ante* reguliavimas atitinkamoje rinkoje negali būti taikomas.

Tarnyba, siekdama nustatyti, ar yra būtinas *ex ante* reguliavimas Ataskaitos 3.4 skyriuje apibrėžtose Transliacijų perdavimo paslaugų rinkose, vadovaudamasi Rinkų rekomendacijos 2 punktu ir Taisyklių 16 punktu, vertins Ataskaitos 3.4 skyriuje apibrėžtas rinkas pagal žemiau išvardytus tris kriterijus:

1. Kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje.
2. Ar atitinkama rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje.
3. Bendrosios konkurencijos teisės pakankamumas sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų.

4.1. Radijo transliacijų perdavimo paslaugų rinkų trijų kriterijų testas

4.1.1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkos trijų kriterijų testas

4.1.1.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Radijo programų transliavimo veikla Lietuvoje yra licencijuojama. Radijo programų transliuotojo arba retransliuotojo analoginio antžeminio radijo tinklais licencijoje be kitos informacijos yra nurodoma, kokio siuntėjo paslaugomis turi naudotis radijo programų transliuotojas arba

retransliuotojas. Taigi, (re)transliuotojas, norėdamas pakeisti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėją, turėtų kreiptis į LRTK, kad būtų inicijuotas konkursas transliuoti radijo programas naudojant kito siuntėjo teikiamas radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas. Kaip buvo nurodyta Ataskaitos 3.2.3.2.2 skyriuje, šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu, radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas Lietuvoje teikė du ūkio subjektai: LRTC ir Vilniaus studija. Kaip įrodyta Ataskaitos 3.2.3.2.2 skyriuje, šių siuntėjų teikiamos radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos tarpusavyje nėra pakeičiamos ir sudaro atskiras rinkas. Pastebėtina ir tai, kad Radijo dažnių skyrimo plano 9 priede yra nurodytas tik vienas dar nepanaudotas (laisvas) radijo dažnis (kanalas), skirtas siuntėjui radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms teikti. Vadinasi potencialiai gali atsirasti tik dar vienas naujas radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais teikėjas, kuris galės siųsti vieną (re)transliuotojo radijo programą. Tokio naujo radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėjo atsiradimas nesukurs sąlygų (re)transliuotojams, gaunantiems radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas iš LRTC, pasirinkti kitą paslaugų teikėją, nes Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu LRTC radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas teikia 6 ūkio subjektams, o paslaugoms teikti yra naudojama 70 radijo dažnių (kanalų).

Taigi, riboti radijo dažniai (kanalai) ir radijo programų transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo sąlygos riboja galimybes atsirasti naujiems apibrėžtos rinkos dalyviams, o konkretaus radijo transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo įrašymas į transliuotojo arba retransliuotojo veiklos licenciją, sudaro sąlygas LRTC užimti 100 proc. nagrinėjamos rinkos. Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, darytina išvada, kad įėjimo barjerai į Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką yra aukšti.

Išvada: Įėjimo į Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką kliūtys yra aukštos, todėl pirmas trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.1.1.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje

Atliekant trijų kriterijų testo antrojo kriterijaus testą, vertinama ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje. Tai yra vertinama ar nagrinėjama rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti *ex ante* reguliavimą.

Europos Reguluotojų Grupės dokumente „Trijų kriterijų taikymo gairės“ yra išskirti keli kriterijai, kuriais vadovaujantis tikslinga vertinti antrąjį trijų kriterijų testo kriterijų: rinkos dalys, kainų tendencijos ir kainodara, infrastruktūros kontrolė, plėtos barjerai, potenciali konkurencija. Pastebėtina tai, kad nagrinėtinų kriterijų skaičius nėra baigtinis.

Trijų kriterijų testo pirmojo kriterijaus vertimo metu, buvo nustatyta, kad LRTC užima 100 proc. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkos. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 75 punkte nurodoma, kad itin didelės rinkos dalys – viršijančios 50 proc., gali būti tiesioginis dominuojančios padėties rinkoje įrodymas. Taigi, tikslinga yra vertinti, ar egzistuoja charakteristikos, kurios gali lemti veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijas be poreikio taikyti *ex ante* įpareigojimus, LRTC užimant didelę nagrinėjamos rinkos dalį. Tarnybos nuomone charakteristikos, kurias galima vertinti yra paslaugų kainų tendencijos ir potenciali konkurencija. Infrastruktūros kontrolės kriterijų ir plėtos barjero kriterijų nagrinėti nėra tikslinga, nes kaip buvo nurodyta Ataskaitos 4.1.1.1 skyriuje, įėjimo į nagrinėjamą rinką barjerai yra aukšti.

Informacija apie LRTC teikiamų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų kainų dinamiką yra pateikta 11 lentelėje. Iš 11 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad reguliuojamų paslaugų kainos 2006–2012 m. beveik nekito. LRTC didino radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų vidurinių ir trumpųjų bangų radijo siųstuvais, kainas. Tačiau pastebėtina tai, kad paslaugos, kurių kainos buvo didinamos, buvo teikiamos pigiau nei šių paslaugų savikaina, apskaičiuota pagal Tarnybos nustatytas taisykles⁴⁸.

11 lentelė. LRTC teikiamų radijo transliacijų analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų kainų dinamika 2006–2012 m.

Metai	2006 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Siuntimo paslaugų rūšys	Kaina už siųstuvo darbo valandą (Lt be PVM)			
Analoginio radijo programos signalo siuntimas vidurinių bangų radijo siųstuvais:				
Radijo siųstuvo galia kW:				
40	41,25	41,25	41,25	paslauga neteikta
50	48,15	82,03	82,03	114,84
75	paslauga neteikta	101,98	101,98	142,77
100	paslauga neteikta	176,29	176,29	246,81
150	121,65	197,53	197,53	276,54
500	228,00	392,87	392,87	550,02
Analoginio radijo programos signalo siuntimas trumpųjų bangų radijo siųstuvais:				
Radijo siųstuvo galia kW:				
50	43,90	87,74	87,74	122,84
100	110,15	182,57	182,57	255,60
Analoginio radijo programos signalo siuntimas ultratrumpųjų bangų radijo siųstuvais:				
Radijo dažnių juosta 87,5 MHz iki 107 MHz				
Radijo siųstuvo galia kW:				
0,1	1,57	1,57	1,57	1,57
0,2	2,42	2,42	2,42	2,42
0,5	3,60	3,60	3,60	3,60
1	6,42	5,96	5,96	5,96
2	7,13	7,13	7,13	7,13
3	7,63	7,63	7,63	7,63
4	8,40	8,40	8,40	8,40
5	9,14	9,14	9,14	9,14
Radijo dažnių juosta 66 MHz iki 74 MHz				
Radijo siųstuvo galia kW:				
(mono) 4	7,00	7,00	7,00	7,00
(stereo) 4	7,40	7,40	7,40	7,40

Pastebėtina ir tai, kad LRTC, teikdama radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, padengė ne visas paslaugų sąnaudas (žr. 12 lentelės 5 stulpelį) ir neuždirbo visos leistinos gauti investicijų grąžos (žr. 12 lentelės 6 stulpelį). Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją matyti, kad LRTC, net ir turėdama galimybes didinti tik kelių radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų kainas, o bendros radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų pajamos nepadengė šių paslaugų sąnaudų (įskaitant apskaičiuotą investicijų grąžą).

⁴⁸ Sąnaudos turi būti skaičiuojamos remiantis Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles, patvirtintas Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45, 2011, Nr. 45-2146).

12 lentelė. LRTC teikiamų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais visų paslaugų pajamos, sąnaudos ir investicijų grąža, tūkst. Lt.

Metai	Pajamos	Sąnaudos su investicijų grąža	Apskaičiuotas investicijų grąža	Pajamos-sąnaudos (be investicijų grąžos)	Pajamos-sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)
1.	2.	3.	4.	5.	6.
2011	3333,00	4003,80	751,80	81,00	-670,80
2012	3185,00	4093,80	891,40	-17,40	-908,80

Vertinant potencialią konkurenciją atkreiptinas dėmesys į šias aplinkybes, kurios gali turėti įtakos LRTC veiksmams nagrinėjamoje rinkoje. Ataskaitos 3.2.3.2.1 skyriuje buvo nurodyta, kad Radijo dažnių skyrimo plane yra numatyti 65 radijo dažniai (kanalai), kuriuos numatoma išduoti radijo programų transliuotojams ir retransliuotojams. Ataskaitos 3.2.3.2.1 skyriuje taip pat buvo nustatyta, jog radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, kai radijo dažnis yra skiriamas transliacijų perdavimo paslaugų teikėjams ir radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, kai radijo dažnis yra skiriamas transliuotojams nėra pakeičiamos tarpusavyje. Tačiau nepaisant to, radijo programų transliuotojas potencialiai galėtų dalyvauti konkurse gauti licenciją, suteikiančią teisę steigti savo elektroninių ryšių tinklus, ir tokiu būdu teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas sau. Transliuotojai, kurie perka radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas iš LRTC, turėdami potencialią galimybę (tačiau nebūtinai panaudojamą faktiškai) atsisakyti LRTC teikiamų transliacijų perdavimo paslaugų ir jas, arba dalį jų, teikti sau, riboja LRTC galimybes nustatyti transliacijų perdavimo paslaugų kainas ir sąlygas sau palankia linkme.

Pastebėtina tai, kad LRTC pirmojo ir antrojo Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų tyrimų metu buvo pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką „Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui“ rinkoje⁴⁹. Tarnyba, siekdama riboti LRTC galimybes vienašališkai nustatyti transliacijų perdavimo priemonių paslaugų teikimo sąlygas, LRTC, po pirmojo ir antrojo Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų tyrimų, nustatė įpareigojimą suteikti prieigą, skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimus, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos, o taip pat ir apskaitos atskyrimo įpareigojimus. 2010 m. Tarnybos LRTC nustatyti įpareigojimai riboja LRTC galimybes nustatyti transliacijų perdavimo priemonių paslaugų sąlygas sau palankia linkme. Taigi, Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu LRTC galiojantys įpareigojimai sukuria sąlygas radijo programų transliuotojui kurti savo elektroninių ryšių tinklą ir radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas teikti sau naudojantis LRTC valdomomis transliacijų perdavimo priemonėmis. Tarnybos direktoriaus 2013 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. 1V-1437 „Dėl Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimo“ pradėtas Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimas, kuriuo siekiama įvertinti, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje, kurios paslaugos gali būti naudojamos teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, yra veiksminga. Jei 2013 m. pradėto Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimo metu bus nustatyta, jog konkurencija nėra veiksminga ir atitinkamiems ūkio subjektams reiks nustatyti įpareigojimus, šie įpareigojimai užtikrins, kad radijo programų transliuotojai, kurie turi teisę steigti savo elektroninių ryšių tinklus, galėtų steigti, eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus ir teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas sau.

Taigi, stabilios radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų kainos, potenciali galimybė atsisakyti LRTC teikiamų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, rodo, jog LRTC net ir užimant 100 proc. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkos, nagrinėjama rinka

⁴⁹ Ši rinka sutampa su šiame rinkos tyrime apibrėžta Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinka.

pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios riboja LRTC galimybes elgtis nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų. Tai rodo, kad Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC,rinka pasižymi charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus, arba kitaip *ex ante*, įpareigojimus. Atsižvelgiant į išdėstytą, trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas.

Išvados:

1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC,rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje (*ex ante* įpareigojimus), todėl antrasis trijų kriterijų testo kriterijus nėra tenkinamas.

2. Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas, o siekiant pagrįsti *ex ante* reguliavimą yra būtina tenkinti visus tris testo kriterijus, trečias testo kriterijus toliau nėra vertinamas.

4.1.1 skyriaus išvada: Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo vienas (antrasis) kriterijus nėra tenkinamas, Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje *ex ante* reguliavimas nėra taikytinas.

4.1.2. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų Vilniaus studijos, rinkos trijų kriterijų testas

4.1.2.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Viena didžiausių įėjimo į Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų Vilniaus studijos, rinką kliūčių yra ribotas radijo dažnių (kanalų) skaičius. Transliuotojas, norėdamas transliuoti radijo programas analoginio antžeminio radijo tinklais, naudodamas kito radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėjo teikiamomis paslaugomis, turėtų dalyvauti LRTK konkurse ir gauti licenciją, leidžiančią transliuoti radijo programas, naudojantis kito siuntėjo teikiamomis radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VIĮ bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu siuntėjų turimi radijo dažniai (kanalai) buvo naudojami radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms teikti ir siuntėjai neturėjo laisvų išteklių, kurie gali būti naudoti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais teikti. Pastebėtina ir tai, kad Radijo dažnių skyrimo plano 9 priede yra nurodytas tik vienas radijo dažnis (kanalas), kuris būtų skirtas siuntėjui ir kuris galėtų būti panaudotas radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugoms teikti. Be to, potencialus radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėjas, norėdamas steigti analoginio antžeminio radijo tinklą, kuriuo būtų perduodamos radijo transliacijos, turėtų įsigyti arba nuomoti technines patalpas, siųstuvą (siųstuvus), sudėjimo tiltą (sudėjimo tiltus), fiderius, antenas, taip pat turėtų nuomotis arba statyti savo infrastruktūrą šioms priemonėms talpinti. Įrangos įsigijimas ir tinklo sukūrimas nebūtų įmanomas per trumpą laiką.

Aukščiau pateikta informacija leidžia daryti išvadą, kad naujas rinkos dalyvis, norintis tapti siuntėju ir pradėti teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio tinklais paslaugas, susidurtų su aukštomis įėjimo į Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų Vilniaus studijos, rinką kliūtimis.

Išvada: Įėjimo į Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio tinklais paslaugų, teikiamų Vilniaus studijos, rinką kliūtys yra aukštos, todėl pirmas trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.1.2.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje

Atliekant trijų kriterijų testo antrojo kriterijaus testą, vertinama ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje. Tai yra vertinama ar nagrinėjama rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti *ex ante* reguliavimą.

Vienas iš veiksmų, sąlygojantis efektyvią konkurenciją yra tai, kiek rinkoje veikia dalyvių ir kokias atitinkamos rinkos dalis jie užima. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 75 punkte nurodoma, kad itin didelės rinkos dalys – viršijančios 50 proc., gali būti tiesioginis dominuojančios padėties rinkoje įrodymas. Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (Žin., 1999, Nr. 30–856; 2009, Nr. 121–5195) (toliau – Konkurencijos įstatymas) 3 straipsnio 2 dalis apibrėžia 40 proc. rinkos dalies ribą dominavimui nustatyti, kurią pasiekus laikoma, kad operatorius užima dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje, jeigu neįrodoma priešingai. Vienintelis šios rinkos dalyvis tiriamuoju laikotarpiu buvo Vilniaus studija: (re)transliuotojai, siunčiantys programas radijo dažniais (kanalais), kurie skiriami Vilniaus studijai turėjo ir turi pirkti transliacijų perdavimo paslaugas tik iš šios bendrovės. Tai leistų daryti išvadą, kad Vilniaus studija užima monopolinę padėtį Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų Vilniaus studijos, rinkoje. Tokią prielaidą patvirtina ir LRTK 2012 m. veiklos ataskaitoje pateikta informacija, kurioje nurodyta, jog bent du radijo programų transliuotojai nutraukė savo veiklą dėl to, kad jiems nepavyko susitarti su Vilniaus studija dėl jos teikiamų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų kainų. LRTK 2012 m. organizavo 2 konkursus, kuriais turėjo būti išrinktas radijo (re)transliuotojas, galėjęs teikti radijo transliacijas naudojantis Vilniaus Studijos teikiamomis radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugomis. Abu konkursai buvo paskelbti neįvykę. Taigi, aprašyta situacija rodo, jog Vilniaus studija savo veiksmais radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugą daro nepopuliarią ir nėra jos pirkėjų. Tai iš esmės daro neigiamą poveikį pačiai Vilniaus studijai, nes siuntėjas dėl savo veiksmų neuždirba pajamų. Pastebėtina tai, jog Radijo dažnių skyrimo plano 10 priede Vilniuje yra numatyti 2 radijo dažniai, kurie gali būti skirti transliuotojams (o ateityje galės būtų panaudotas dar vienas radijo dažnis (kanalas)). Taigi radijo transliuotojas, norėdamas teikti radijo transliacijas, turi ir alternatyvą – tapti radijo dažnio (kanalo) naudotoju ir steigti savo elektroninių ryšių tinklą. 2013 m. sausio 16 d. VŠĮ „TELERADIJO KOMPANIJA HANSA“ buvo išduota licencija radijo programai transliuoti, naudojantis Vilniaus studijos teikiamomis radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugomis. Tačiau pastebėtina tai, kad VŠĮ „TELERADIJO KOMPANIJA HANSA“ akcininkai yra Vilniaus studija.

Aukščiau pateikta informacija rodo, kad nepaisant to, kad kliūtys įėjimui į Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų Vilniaus studijos, rinką yra aukštos, galimybės transliuotojui rinktis tarp radijo programų transliavimo analoginio antžeminio radijo tinklais alternatyvų – pirkti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas iš Vilniaus studijos ar teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas sau – ir rizika, kad apskritai niekas gali nepirkti Vilniaus studijos teikiamų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, sukuria Vilniaus studijai spaudimą ieškoti būdų išnaudoti savo turimus išteklius ir riboja siuntėjo veiksmus elgtis nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų. Tai rodo, jog Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų Vilniaus studijos, rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio

taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus, arba kitaip *ex ante*, įpareigojimus. Atsižvelgiant į išdėstytą, trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas.

Išvados:

1. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų Vilniaus studijos, rinkoje egzistuoja charakteristikos, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje (*ex ante* įpareigojimus), todėl antrasis trijų kriterijų testo kriterijus nėra tenkinamas.

2. Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas, o siekiant pagrįsti *ex ante* reguliavimą yra būtina tenkinti visus tris testo kriterijus, trečias testo kriterijus toliau nėra vertinamas.

4.1.2 skyriaus išvada: Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo vienas kriterijus (antrasis) nėra tenkinamas, Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų Vilniaus studijos, rinkoje *ex-ante* reguliavimas nėra taikytinas.

4.1.3. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinkos trijų kriterijų testas

4.1.3.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Transliuotojas, turintis leidimą naudoti radijo dažnį (kanalą), turi teisę kurti infrastruktūrą pats, kad galėtų teikti transliacijų perdavimo paslaugas galutiniams vartotojams, arba pirkti transliacijų perdavimo paslaugą iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo.

Šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje iš visų radijo programų antžeminio radijo tinklais transliuotojų, kurie turėjo teisę steigti savo elektorinių ryšių tinklus ir teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas sau, tik LRT pirko transliacijų perdavimo paslaugas iš LRTC. LRT radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas iš LRTC šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu ir tiriamojo laikotarpio pabaigoje (2012 m. gruodžio 31 d.) pirko 8 siųstuvais. Šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Lietuvoje radijo programų transliuotojai iš viso turėjo 181 leidimą naudoti radijo dažnį, o tiriamojo laikotarpio pabaigoje – 184 leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus). Atsižvelgiant į tai, kad radijo programų transliuotojas, kuris turi teisę steigti savo elektroninių ryšių tinklą, radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas gali teikti sau arba jas pirkti iš radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėjo, o Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas teikė tik LRTC, galima įvertinti kokią nagrinėjamos rinkos dalį užėmė LRTC. LRTC užimamą rinkos dalį gerai atspindi LRTC siųstuvų, kuriais buvo transliuojamos radijo programos, santykis su visais galimais siųstuvais, kuriuos galėjo įrengti transliuotojai. Remiantis anksčiau aprašytu rinkos vertinimo principu, LRTC Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu užėmė 8/181 arba 4,42 proc. nagrinėjamos rinkos dalies. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje LRTC užimama nagrinėjamos rinkos dalis buvo 8/184 arba 4,35 proc. LRTC, užimdama tokią nedidelę Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinkos dalį, negali daryti įtakos radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, sąlygoms. Tačiau netiesiogiai, per vertikaliai susijusias paslaugas – transliacijų perdavimo priemonių paslaugas – LRTC galėtų daryti įtaką Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinkoje. Ar LRTC turi tokią įtaką faktiškai, yra nagrinėjama toliau.

Kaip jau minėta Ataskaitos 3.2.3.2.1 skyriuje, Radijo dažnių skyrimo plano 10 priede yra nurodyti 65 radijo dažniai (kanalai), kurie gali būti skirti radijo programų (re)transliuotojams steigti savo analoginio antžeminio radijo tinklus (arba steigti savo pavienes analoginio antžeminio radijo stotis). Iš minėtų radijo dažnių kanalų skaičiaus, 18 radijo dažnių (kanalų) yra numatyta pirmumo teise skirti LRT. Taigi, 47 radijo dažniai (kanalai) gali būti panaudoti kitų radijo programų (re)transliuotojų steigti analoginio antžeminio radijo tinklus radijo transliacijoms teikti ir iš minėtų 47 radijo dažnių (kanalų) 2013 m. pabaigoje buvo paskelbti konkursai naudoti 9 radijo dažnius (kanalus) steigti savo elektroninių ryšių tinklus ir transliuoti radijo programas.

Atsižvelgiant į tai, kad radijo dažnis (kanalas) yra skiriamas transliuotojui, kuris turi teisę steigti savo elektroninių ryšių tinklus, Lietuvoje yra laisvų radijo dažnių (kanalų), kurie gali būti panaudoti steigti elektroninių ryšių tinklams, darytina išvada, kad nėra teisinių kliūčių įeiti į Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinką iki tol, kol egzistuoja ribotų išteklių – radijo dažnių (kanalų).

Potencialus naujas radijo programų (re)transliuotojas, norėdamas steigti analoginio antžeminio radijo tinklą, kuriuo būtų (re)transliuojamos radijo programos, turėtų įsigyti arba nuomoti technines patalpas, siųstuvą (siųstuvus), sudėjimo tiltą (sudėjimo tiltus), fiderius, antenas. Tai rodo, jog ribojantis veiksnys įeiti į Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinką gali būti ribotos galimybės sukurti fizinę infrastruktūrą – radijo transliacijų perdavimo priemonės. Pirmojo ir antrojo Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų tyrimų metu buvo nustatyta, kad LRTC turi geriausiai išvystytą elektroninių ryšių infrastruktūrą ir radijo (re)transliuotojai naudoja LRTC turimą infrastuktūrą. LRTC pirmojo ir antrojo rinkų tyrimų metu buvo pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui rinkoje⁵⁰. Tarnyba, siekdama riboti LRTC galimybes vienašališkai nustatyti transliacijų perdavimo priemonių paslaugų teikimo sąlygas, LRTC pirmojo ir antrojo Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų tyrimų metu nustatė įpareigojimą suteikti prieigą, skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimus, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos, o taip pat ir apskaitos atskyrimo įpareigojimus. 2010 m. Tarnybos LRTC nustatyti įpareigojimai riboja LRTC galimybes nustatyti transliacijų perdavimo priemonių paslaugų sąlygas sau palankia linkme. Taigi, šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu LRTC galiojantys įpareigojimai sukuria galimybes radijo programų analoginio antžeminio radijo tinklais transliuotojui kurti savo elektroninių ryšių tinklą ir transliacijų perdavimo paslaugas teikti sau naudojantis LRTC valdomomis transliacijų perdavimo priemonėmis. Tarnybos direktoriaus 2013 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. 1V-1437 „Dėl Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimo“ pradėtas Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimas, kuriuo siekiama įvertinti ar konkurencija atitinkamoje rinkoje, kurios paslaugos gali būti naudojamos teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, yra veiksminga. Jei 2013 m. pradėto Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimo metu bus nustatyta, jog konkurencija nėra veiksminga ir atitinkamiems ūkio subjektams reiks nustatyti įpareigojimus, šie įpareigojimai užtikrins, kad radijo programų transliuotojai, kurie turi teisę steigti savo elektroninių ryšių tinklus, galėtų steigti, eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus ir teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas sau.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad kliūtys įeiti į Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinką yra mažos, t. y. esamomis ir galimomis reguliavimo priemonėmis užtikrinama, kad ūkio subjektas, valdantis fizinę infrastruktūrą, negalėtų elgtis nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų. Tai sukuria sąlygas vystyti konkurencijai Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinkoje. Dėl to pirmas trijų kriterijų testo kriterijus nėra tenkinamas.

⁵⁰ Ši rinka sutampa su šiame rinkos tyrime apibrėžta Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinka.

Išvados:

1. LRTC Transliacijų perdavimo rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje užėmė 4,35 proc. (Transliacijų perdavimo rinkos tyrimo metu 4,42 proc.) Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinkos, vertinant siųstuvų, kuriais buvo teikiamos radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skaičių.

2. Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinkoje egzistuoja charakteristikos, kurios mažina kliūtis įeiti į rinką ir užtikrina sąlygas vystytis konkurencijai Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinkoje. Dėl to trijų kriterijų testo pirmas kriterijus nėra tenkinamas.

3. Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo pirmas kriterijus nėra tenkinamas, o siekiant pagrįsti *ex ante* reguliavimą yra būtina tenkinti visus tris testo kriterijus, antras ir trečias trijų kriterijų testo kriterijus toliau nėra vertinamas.

4.1.3 skyriaus išvada: Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo vienas kriterijus (pirmasis) nėra tenkinamas, Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinkoje *ex ante* reguliavimas nėra taikytinas.

4.2. Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinkų trijų kriterijų testas

4.2.1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkos trijų kriterijų testas

4.2.1.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Televizijos programų transliavimo veikla Lietuvoje yra licencijuojama. Transliuotojui arba retransliuotojui yra išduodama LRTK licencija, suteikianti teisę programas transliuoti naudojant trečiosios šalies – siuntėjo – paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VII ir Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 8 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Televizijos programų transliuotojo arba retransliuotojo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais licencijoje be kitos informacijos yra nurodoma, kokio siuntėjo paslaugomis turi naudotis televizijos programų transliuotojas arba retransliuotojas. Transliuotojai, programas transliuojantys radijo dažniu (kanalu), kuris skiriamas siuntėjui LRTC, turi pirkti transliacijų perdavimo paslaugas tik iš LRTC. Atkreiptinas dėmesys, kad nors į licenciją yra įrašomas konkretus siuntėjas, kituose nei įrašyto televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikėjo tinkluose esant laisviems ištekliams, (re)transliuotojas gali kreiptis į LRTK su prašymu pakeisti turimos licencijos sąlygas ir leisti pradėti naudotis kito, nei įrašyta licencijoje, siuntėjo paslaugomis. Tokiu būdu LRTK 2012 m. sausio 11 d. sprendimu Nr. KS-6 „Dėl UAB „Sporto komunikacijos“ licencijos Nr. T387ST sąlygų pakeitimo“⁵¹ programos Sport1 transliacijų perdavimas iš TEO tinklo buvo perkeltas į LRTC tinklą.

Iš to kas išdėstyta, darytina išvada, kad į (re)transliuotojo licenciją įrašomas konkretus transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas nėra esminė kliūtis pasirenkant šių paslaugų teikėją, jei rinkoje yra laisvų radijo dažnių (kanalų). Tačiau, riboti radijo dažniai (kanalai) ir televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo sąlygos riboja galimybes trumpu laikotarpiu atsirasti naujiems apibrėžtos rinkos dalyviams, o konkretaus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo įrašymas į transliuotojo arba retransliuotojo veiklos licenciją, sudaro sąlygas LRTC užimti 100 proc. nagrinėjamos rinkos.

Pagrindinė įėjimo į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką kliūtis yra ribotas skaičius radijo dažnių (kanalų). Asmeniui,

⁵¹ http://www.rtk.lt/lt/lrtk_sprendimai/sprendimai/del_uab_sporto_komunikacijos_licencijos_nr_t387st_salygu_pakeitimo2

norinčiam teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, reikalingi radijo dažniai (kanalai). Jie yra būtini televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais veiklai vykdyti, tačiau pažymėtina, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti. Radijo dažnis (kanalas) skiriamas asmeniui pagal Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyta diegti 9 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje radijo dažniai (kanalai) buvo išduoti diegti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Tinklus steigia trys ūkio subjektai: LRTC (3 tinklus), TEO (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą). 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau veikia ir tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo visiškai išnaudoti, t. y. jais buvo ir yra transliuojama tiek televizijos programų, kiek tai yra techniškai įmanoma užtikrinant normalią paslaugų kokybę. 3 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra steigiami ir 2 iš jų (po vieną TEO ir LRTC) turi pradėti veikti ne vėliau kaip nuo 2014 m. liepos 1 d. Trečiuoju teigiamu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu bus transliuojamos tik LRT televizijos programos ir kito (re)transliuotojo televizijos programa šiuo tinklu negalės būti transliuojama. Aštuntas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas gali būti steigiamas ne anksčiau kaip 2015 m. viduryje, išjungus analoginę antžeminę televiziją Rusijoje ir Baltarusijoje. Radijo dažniai, numatyti skirti steigti devintą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą dėl įgyvendinamos Skaitmeninio dividendo politikos buvo skirti judriojo ryšio tinklų plėtrai. Pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kitas ūkio subjektas, kaip LRTC, taip pat negalėtų suteikti, nes Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane nėra numatyti radijo dažniai, kurie galėtų būti skirti kitam asmeniui steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotis toje pačioje geografinėje vietovėje.

Taigi, įvertinant tai, kad Lietuvoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu faktiškai veikia 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, kurie Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu yra visiškai užpildyti ir jais transliuojama tiek programų, kiek techniškai yra įmanoma užtikrinant normalią programų transliacijų kokybę, darytina išvada, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu kliūtys į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką yra aukštos.

Išvada: Įėjimo kliūtys į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką yra aukštos, todėl pirmas trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.2.1.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje

Atliekant trijų kriterijų testo antrojo kriterijaus testą, vertinama ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje. Tai yra vertinama ar nagrinėjama rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti *ex ante* reguliavimą.

Ataskaitos 4.2.1.1 skyriuje nustatyta, kad kliūtys į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką yra aukštos. Vertinant antrąjį trijų kriterijų testo kriterijų, būtina įvertinti ar nagrinėjama rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios užtikrintų konkurencijos atsiradimą be poreikio taikyti *ex ante* įpareigojimus. Tai yra, reikia įvertinti ar esant kliūtimis įėjimui į atitinkamą rinką, toje rinkoje situacija nepakis artimiausiu laikotarpiu, ar neatsiras charakteristikų, kurios lems veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją teikiant televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Europos Reguluotojų Grupės dokumente „Trijų kriterijų taikymo gairės“ yra išskirti keli kriterijai, kuriais vadovaujantis tikslinga vertinti antrąjį trijų kriterijų testo kriterijų. Šie kriterijai yra:

rinkos dalys, kainų tendencijos ir kainodara, infrastruktūros kontrolė, plėtros barjerai, potenciali konkurencija. Pastebėtina tai, kad nagrinėtinų kriterijų skaičius nėra baigtinis.

Trijų kriterijų testo pirmojo kriterijaus vertimo metu buvo nustatyta, kad LRTC užima 100 proc. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkos. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 75 punkte nurodoma, kad itin didelės rinkos dalys – viršijančios 50 proc., gali būti tiesioginis dominuojančios padėties rinkoje įrodymas. Atsižvelgiant į tai, tikslinga vertinti ar kiti veiksniai rodo, jog nagrinėjamoje rinkoje egzistuoja charakteristikos, kurios gali lemti veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijas be poreikio taikyti *ex ante* įpareigojimus, LRTC užimant didelę nagrinėjamos rinkos dalį.

Vertinant kainų tendencijas, tikslinga panagrinėti LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų pokyčius kainų reguliavimo laikotarpiu.

13 lentelė. LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų pokyčiai.

LRTC skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas	Kaina, galiojusi 2010-12-31	Kaina, galiojusi 2011-12-31	Kaina, galiojusi 2012-12-31	Kaina, planuota nustatyti nuo 2013-01-01	Pokytis, Lt	Pokytis, proc.	Kaina, faktiškai galiojusi nuo 2013-01-01
1.	2.	3.	4.	5.	6.=5.-4.	7.=6./4.	8.
Pirmasis, Lt/mėn. už programą (be PVM)	53 670	48 570	48 570	63 141	14 571	30 proc.	48 570
Antrasis, Lt/mėn. už programą (be PVM)	49 470	45 540	45 540	59 202	13 662	30 proc.	45 540
53 televizijos kanalas* Vilniuje, Lt/val. (be PVM)	8,10 / 9,65	8,10 / 9,65	6,05 / 7,21	6,05 / 7,21	-	-	6,05 / 7,21
Lentelės paaiškinimai: * - pirmasis skaičius rodo kainą, kai programos neglaudinamos, antras skaičius rodo kainą, kai programos glauginamos MPEG-4 formatu.							

Iš 13 pateiktos informacijos matyti, jog LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos sumažėjo 2011 m., o LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi paslaugos kaina sumažėjo 2012 m. Tačiau kainos buvo sumažintos ne pačios LRTC iniciatyva. LRTC kainas mažino tik Tarnybai pareikalavus, kad teikiant reguliuojamas paslaugas būtų laikomasi LRTC nustatytų kainų kontrolės įpareigojimų. Iš 13 lentelėje pateiktos informacijos taip pat matyti, kad LRTC nuo 2013 m. sausio 1 d. ketino didinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. LRTC kainas ketino didinti savo iniciatyva, atsižvelgdama į tai, kad 2012 m. Lietuvoje išjungus analoginę antžeminę televiziją ne visų su analoginės antžeminės televizijos išjungimu susijusių sąnaudų buvo išvengta, t. y. išjungus analoginę antžeminę televiziją dalį sąnaudų turėjo padengti kitos paslaugos. Pastebėtina tai, kad LRTC nustatyti ir 2012 m. galiojęs kainų kontrolės įpareigojimai sudaro sąlygas didinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. Tačiau jos gali būti didinamos tik turint informacijos apie paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas laikantis Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45, 2011, Nr. 45-2146) (toliau – Sąnaudų apskaitos taisyklės) reikalavimų. Tarnyba, 2012 m. pabaigoje įvertinusi LRTC ketinimą nuo 2013 m. sausio 1 d. didinti reguliuojamų televizijos

transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas, nustatė, kad kainos buvo didinamos nesilaikant bendrovei nustatytų kainų kontrolės įpareigojimų. Tarnyba paprašė LRTC nustatyti tokias kainas, kurios atitiktų bendrovei nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą. Taigi, iš pateiktos informacijos matyti, jog LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos mažėjo tik dėl Tarnybos taikomo *ex ante* reguliavimo.

Ataskaitos **Error! Reference source not found.** skyriuje nurodyta, kad Lietuvoje šiuo metu eikia 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, ne vėliau kaip nuo 2014 m. liepos 1 d. turėtų pradėti veikti dar 2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai. Taip pat skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą diegia LRT. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje veikia ne vieno ūkio subjekto steigiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas, tikslinga įvertinti ar TEO ir LRT steigiami skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai darė ir gali daryti įtaką LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms. 14 lentelėje yra pateikta informacija apie LRTC ir TEO televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų pokyčius 2008–2012 m.

14 lentelė. TEO ir LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų dinamika, Lt/mėn. (be PVM) už vienos programos transliacijų perdavimą.

Transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas	Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas	2008 m.*	2009 m.*	Paskelbtame standartiniame pasiūlyme 2010 m.	2010-12-31	2011-12-31	2012-12-31
TEO	Pirmasis tinklas	56 000–70 000	56 000–70 000	56 600	56 600	40 380	36 380
TEO	Antrasis tinklas	45 050–60 000	45 050–60 000	45 000	45 000	34 820	30 820
LRTC	Pirmasis tinklas	-	-	53 670	53 670	48 570	48 570
LRTC	Antrasis tinklas	-	-	49 470	49 470	45 540	45 540

Pastabų paaiškinimas: * - TEO ir LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos 2008 ir 2009 metais nebuvo reguliuojamos. Šios kainos buvo pateiktos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjų ir TEO sutartyse. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos priklausė nuo to, kas vykdys televizijos programų tankinimą, ir nuo kitų specialių sąlygų. LRTC 2008 ir 2009 metais taikyta televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainodara skyrėsi nuo TEO taikytos kainodaros. LRTC taikė užmokestį už siųstuvų darbo valandą ir kainą dar priklausė nuo skaitmeninės antžeminės televizijos tinkle dirbančių televizijos stočių skaičiaus – kuo stočių skaičius didesnis, tuo kaina didesnė.

Prieš vertinant 14 lentelėje pateiktą informaciją būtina atsižvelgti į šias aplinkybes, kurios įtakoją kainų pokyčius. Pirma, LRTC ir TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos pradėtos reguliuoti 2010 m., todėl kainų pokyčius tikslinga vertinti nuo 2010 m. Antra, 2011 m. kainų mažinimas vyko po to, kai Tarnyba nustatė, kad TEO ir LRTC televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikė nesilaikydamos nustatyto kainų kontrolės įpareigojimo. Taigi vertinant kaip TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos įtakoja LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas, galima remtis kainų pokyčiais, vykusiais 2012 m. 14 lentelėje pateikta informacija rodo, kad 2012 m. TEO sumažinus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų kainas, LRTC to paties nepadarė. Priešingai, iš 13 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad LRTC ketino didinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

Toliau yra vertinama ar naujai diegiami skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai gali įtakoti LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. Televizijos transliacijų perdavimo naujai steigiamais skaitmeninės antžeminės

televizijos tinklais paslaugų kainos turėtų kirsti nuo 16 103 iki 46 590 Lt/mėn. vienai programai⁵². Minėtame kainų intervale TEO teikiamų paslaugų kainos kistų nuo 16 103 iki 26 275 Lt/mėn. vienai programai, o LRTC teikiamų paslaugų kainos kistų nuo 39 998 iki 46 590 Lt/mėn. vienai programai. Kaip matyti iš pateiktos informacijos, TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų kainos būtų mažesnės nei LRTC planuojamos nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų kainos. Atsižvelgiant į kainų skirtumus, TEO turės motyvą atsisakyti LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas TEO būtų linkusi teikti pati sau. Užpildžius TEO steigiamą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, kitiems televizijos programų transliuotojams, kurie perka LRTC teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, nebūtų galimybės pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų iš TEO. LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą diegia tik savo poreikiams ir kitų (re)transliuotojų programos šiuo tinklą negalės būti siunčiamos. Dėl minėtų aplinkybių, LRTC turėtų galimybes televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas ir sąlygas nustatyti sau palankia linkme.

Aukščiau pateikta informacija apie LRTC ir TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų kainų pokyčius rodo, jog Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje nėra veiksmų, kurie skatintų LRTC mažinti šiuo metu reguliuojamų paslaugų kainas arba ribotų LRTC galimybes keisti nagrinėjamų paslaugų kainas sau palankia linkme.

Analizuojant infrastruktūros kontrolės kriterijų, turi būti įvertinama ar LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai galėtų steigti savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus (steigti savo pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis) ir tokiu būdu teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas sau. Ataskaitos 3.2.3.3.1 ir **Error! Reference source not found.** skyriuje uvo nustatyta, kad siekiant įsteigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus yra būtini riboti ištekliai – radijo dažniai (kanalai) ir šie radijo dažniai (kanalai) jau yra suteikti LRTC, TEO ir LRT ir kitiems asmenims steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus ir pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis. Taigi dėl ribotų radijo dažnių (kanalų), patys televizijos programų (re)transliuotojai negalėtų sukurti savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo. Ribotas radijo dažnių (kanalų) kiekis taip pat riboja galimybę plėstis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų rinkai.

Vertinant potencialią konkurenciją taip pat reikia įvertinti galimybę steigti naujiems skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams, o taip pat galimybę televizijos programų (re)transliuotojams keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją.

Kaip jau buvo minėta anksčiau, dėl ribotų radijo dažnių (kanalų) kiekio, galimas steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų ir pavienių skaitmeninės antžeminės televizijos stočių skaičius yra ribotas. Tai rodo, jog galimybės steigti naujiems skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas ir pavienėms skaitmeninės antžeminės televizijos stotims yra ribotos. Tai yra įėjimo į nagrinėjamą rinką barjerai yra aukšti.

⁵² Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 10 d. įsakyme Nr. 1V-1201 „Dėl radijo dažnių (kanalų) skyrimo TEO LT, AB“ 3.16 punkte nurodyta, kad skaitmeninės antžeminės televizijos siuntimo kaina už pirmų 10 m. laikotarpį negali būti didesnė nei 19 323 923 Lt (kai tinklas aprėpia 80 proc. Lietuvos teritorijos) ir 31 530 355 Lt kai tinklas aprėpia 90 proc. Lietuvos teritorijos. Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 10 d. įsakyme Nr. 1V-1200 „Dėl radijo dažnių (kanalų) skyrimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui“ 3.16 punkte nurodyta, kad skaitmeninės antžeminės televizijos siuntimo kaina už pirmų 10 m. laikotarpį negali būti didesnė nei 47 997 100 Lt (kai tinklas aprėpia 80 proc. Lietuvos teritorijos) ir 55 908 000 Lt kai tinklas aprėpia 90 proc. Lietuvos teritorijos. Skaiciavimuose daryta prielaida, kad vienu tinklu galima pateikti 10 standartinės raidės programų, televizijos programų transliacijos būtų teikiamos 10 m., o per metus paslauga būtų perkama 12 mėn. Šios prielaidos atitinka šiuo metu taikomos televizijos programų transliacijų teikimo skaitmeninės antžeminės tinklais kainodaros principus. 16 103 suma buvo apskaičiuota taip: 19 323 923 Lt / 10 m. / 12 mėn. / 10 programų. 46 590 suma buvo apskaičiuota taip: 55 908 000 Lt / 10 m. / 12 mėn. / 10 programų.

Toliau yra vertinama galimybė televizijos programų (re)transliuotojui keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją. Kaip jau minėta, 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau veikia ir yra visiškai išnaudoti, o 2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra steigiami TEO ir LRTC ir turi pradėti veikti ne vėliau kaip nuo 2014 m. liepos 1 d. Vadovaudamasi Skaitmeninės televizijos modeliu, LRTK paskelbė tris konkursus trimis transliavimo licencijoms, suteikiančioms teisę naudotis TEO ir LRTC teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis, suteikiant pirmenybę, kaip ir numatyta Skaitmeninės televizijos modelyje, transliuoti po tris raiškiosios televizijos programas kiekviename tinkle (LRTK sprendimai: 2012 m. gruodžio 19 d. Nr. KS-207, 2013 m. sausio 30 d. Nr. KS-34 ir 2013 m. sausio 30 d. Nr. KS-35). Visi trys konkursai buvo pripažinti neįvykusiais (LRTK sprendimai: 2013 m. sausio 23 d. Nr. KS-27, 2013 m. kovo 27 d. Nr. KS-51; 2013 m. kovo 27 d. Nr. KS-52), nes nebuvo gauta nė viena (re)transliuotojo paraiška licencijai gauti. Tai rodo, kad nors 2 tinkluose yra laisvų išteklių, kol kas (re)transliuotojai nerodo iniciatyvos šiais ištekliais naudotis ir pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Atsižvelgiant į tai, kad (re)transliuotojas, esant laisviems skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų ištekliais, gali kreiptis į LRTK su prašymu pakeisti turimos licencijos sąlygas ir leisti pradėti naudotis kito, nei įrašyta licencijoje, siuntėjo teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis, ir į tai, kad dviejuose skirtingoms bendrovėms priklausančiuose tinkluose esama laisvų išteklių, rodo, kad (re)transliuotojas, dėl kokių nors priežasčių turintis poreikį keisti jo (re)transliavimo licencijoje įrašytą siuntėją, turėtų galimybę kreiptis į LRTK su prašymu keisti licencijos sąlygas, nustatančias siuntėją. Tačiau ne visi norintys transliuotojai arba retransliuotojai galėtų pasinaudoti galimybe keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją. LRTC įsteigtais 2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo perduodama 19 televizijos programų, o nuo 2013 m. kovo 1 d. – 20 televizijos programų. Naujai įsteigtame TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinkle galės būti perduodama iki 3 raiškiosios televizijos programų arba iki 10 standartinės raiškos programų. Taigi, pradėjus veikti naujam TEO skaitmeninės antžeminės televizijos tinklui, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos galės bus pakeistos tik 10 programų. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad TEO būtų suinteresuota pati atsisakyti LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikti pati sau. Užpildžius TEO steigiamą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, kitiems transliuotojams, kurie perka LRTC teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, nebūtų galimybės pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų iš TEO. Taigi, net ir esant 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams, o ateityje jų skaičiui padidėjus iki 7, nagrinėjamoje rinkoje esantys veiksniai – aukšti įėjimo į nagrinėjamą rinką barjerai, skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų steigėjų skaičius ir galimas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų panaudojimas – nesukuria sąlygų, kurios skatintų LRTC mažinti šiuo metu reguliuojamų paslaugų kainas arba ribotų LRTC galimybes keisti nagrinėjamų paslaugų kainas ir paslaugų teikimo sąlygas sau palankia linkme.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, darytina išvada, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką nepasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 nurodytus (arba kitaip *ex ante*) įpareigojimus. Dėl to antras trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

Išvada: Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų, LRTC rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos atsiradimo požymių, todėl antras trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.2.1.3. Trečias kriterijus: ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje

Pagal Konkurencijos įstatymą yra taikomas tik *ex post* reguliavimas, kuris šiuo atveju vienas neužtikrina antikonkurencinių veiksmų išvengimo. *Ex post* reguliavimo atveju tiriami įvykiai jau yra įvykę praeityje. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje būtina taikyti išankstinį (*ex ante*) reguliavimą, kadangi rinka pasižymi monopolinėmis savybėmis, kurių išnykimo požymių artimiausiu metu nenustatyta ir dėl to reikalinga nuolatinė didelę įtaką turinčių ūkio subjektų priežiūra, kurią gali užtikrinti tik *ex ante* ir *ex post* reguliavimas kartu.

Išvada: Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinka pasižymi monopolinėmis savybėmis, kurių išnykimo požymių artimiausiu metu nenustatyta. Dėl to reikalinga nuolatinė didelę įtaką turinčių ūkio subjektų priežiūra, kurią gali užtikrinti tik *ex ante* ir *ex post* reguliavimas kartu. Dėl to trečias trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.2.1 skyriaus išvada: Atsižvelgiant į tai, kad visi trys trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinami, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje *ex ante* reguliavimas yra taikytinas.

4.2.2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkos trijų kriterijų testas

4.2.2.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje

Televizijos programų transliavimo veikla Lietuvoje yra licencijuojama. Transliuotojui arba retransliuotojui yra išduodama LRTK licencija, suteikianti teisę programas transliuoti naudojant trečiosios šalies – siuntėjo – paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VII ir Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 8 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Televizijos programų transliuotojo arba retransliuotojo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais licencijoje be kitos informacijos yra nurodoma, kokio siuntėjo paslaugomis turi naudotis televizijos programų transliuotojas arba retransliuotojas. Transliuotojai, programas transliuojantys radijo dažniu (kanalu), kuris tiesiogiai skiriamas siuntėjui TEO, turi pirkti transliacijų perdavimo paslaugas tik iš TEO. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nors į licenciją yra įrašomas konkretus siuntėjas, kituose nei įrašyto televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikėjo tinkluose esant laisviems ištekliams, (re)transliuotojas gali kreiptis į LRTK su prašymu pakeisti turimos licencijos sąlygas ir leisti pradėti naudotis kito, nei įrašyta licencijoje, siuntėjo paslaugomis. Tokiu būdu LRTK 2012 m. sausio 11 d. sprendimu Nr. KS-6 „Dėl UAB „Sporto komunikacijos“ licencijos Nr. T387ST sąlygų pakeitimo“ programos Sport1 transliacijų perdavimas iš TEO tinklo buvo perkeltas į LRTC tinklą.

Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad į (re)transliuotojo licenciją įrašomas konkretus transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas nėra esminė kliūtis pasirenkant šių paslaugų teikėją, jei rinkoje yra laisvų radijo dažnių (kanalų). Tačiau, riboti radijo dažniai (kanalai) ir televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo sąlygos riboja galimybes trumpu laikotarpiu atsirasti naujiems apibrėžtos rinkos dalyviams, o konkretaus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo įrašymas į transliuotojo arba retransliuotojo veiklos licenciją, sudaro sąlygas TEO užimti 100 proc. nagrinėjamos rinkos.

Pagrindinė įėjimą į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinką ribojanti kliūtis yra ribotas skaičius radijo dažnių (kanalų). Asmeniui, norinčiam teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, reikalingi radijo dažniai (kanalai). Jie yra būtini televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais veiklai vykdyti, tačiau pažymėtina, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti. Radijo dažnis (kanalas) skiriamas asmeniui pagal Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Plėtros plane yra numatyta diegti 9 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje radijo dažniai (kanalai) jau buvo išduoti diegti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Tinklus diegia trys ūkio subjektai: LRTC (3 tinklus), TEO (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą). 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau veikia ir tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo visiškai išnaudoti, t. y. jais buvo transliuojama tiek televizijos programų, kiek tai yra techniškai įmanoma užtikrinant normalią televizijos transliacijų kokybę. 3 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra diegiami ir 2 iš jų (po vieną TEO ir LRTC) turi pradėti veikti ne vėliau kaip nuo 2014 m. liepos 1 d. Trečiuoju diegiamu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu bus transliuojamos tik LRT televizijos programos ir kito (re)transliuotojo televizijos programa šiuo tinklu negalės būti transliuojama. Aštuntas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas gali būti steigiamas ne anksčiau kaip 2015 m. viduryje išjungus analoginę antžeminę televiziją Rusijoje ir Baltarusijoje. Radijo dažniai (kanalai), numatyti skirti steigti devintą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą dėl įgyvendinamos Skaitmeninio dividendo politikos buvo skirti judriojo ryšio tinklų plėtrai. Paviene skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kitas ūkio subjektas, kaip TEO, taip pat negalėtų suteikti, nes Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane nėra numatyti radijo dažniai, kurie galėtų būti skirti kitam asmeniui steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotis toje pačioje geografinėje vietovėje.

Taigi, įvertinant tai, kad Lietuvoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu faktiškai veikia 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, kurie Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu yra visiškai užpildyti ir jais transliuojama tiek programų, kiek techniškai yra įmanoma užtikrinant normalią programų transliacijų kokybę, darytina išvada, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu kliūtys įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinką yra aukštos.

Išvada: Įėjimo kliūtys į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinką yra aukštos, todėl pirmas trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.2.2.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje

Atliekant trijų kriterijų testo antrojo kriterijaus testą, vertinama ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje. Tai yra vertinama ar nagrinėjama rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti *ex ante* reguliavimą.

Ataskaitos 4.2.2.1 skyriuje nustatyta, kad kliūtys įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinką yra aukštos. Vertinant antrąjį trijų kriterijų testo kriterijų, būtina įvertinti ar nagrinėjama rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios užtikrintų konkurencijos atsiradimą be poreikio taikyti *ex ante* įpareigojimus. Tai yra, reikia įvertinti ar esant kliūtims įeiti į atitinkamą rinką, toje rinkoje situacija nepakis artimiausiu laikotarpiu, ar neatsiras charakteristikų, kurios lems veiksmingos konkurencijos

atsiradimo tendenciją teikiant televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Europos Reguliotojų Grupės dokumente „Trijų kriterijų taikymo gairės“ yra išskirti keli kriterijai, kuriais vadovaujantis tikslinga vertinti antrąjį trijų kriterijų testo kriterijų. Šie kriterijai yra: rinkos dalys, kainų tendencijos ir kainodara, infrastruktūros kontrolė, plėtos barjerai, potenciali konkurencija. Pastebėtina tai, kad nagrinėtinų kriterijų skaičius nėra baigtinis.

Trijų kriterijų testo pirmojo kriterijaus vertimo metu buvo nustatyta, kad TEO užima 100 proc. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkos. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 75 punkte nurodoma, kad itin didelės rinkos dalys – viršijančios 50 proc., gali būti tiesioginis dominuojančios padėties rinkoje įrodymas. Atsižvelgiant į tai, tikslinga vertinti ar kiti veiksniai rodo, jog nagrinėjamoje rinkoje egzistuoja charakteristikos, kurios gali lemti veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijas be poreikio taikyti *ex ante* įpareigojimus, TEO užimant didelę nagrinėjamos rinkos dalį.

Vertinant kainų tendencijas, tikslinga panagrinėti TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų pokyčius kainų reguliavimo laikotarpiu. Ataskaitos 14 lentelėje yra pateikta informacija apie TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų pokyčius 2008–2012 m. Prieš vertinant 14 lentelėje pateiktą informaciją, būtina atsižvelgti į šias aplinkybes, kurios įtakojo kainų pokyčius. Pirmą, TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos pradėtos reguliuoti 2010 m., todėl kainų pokyčius tikslinga vertinti nuo 2010 m. Antra, 2011 m. kainų mažinimas vyko po to, kai Tarnyba nustatė, kad TEO televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikė nesilaikydama ūkio subjektui nustatyto kainų kontrolės įpareigojimo. Tačiau 2012 m. TEO, atsižvelgdama į 2011 m. reguliuojamų paslaugų sąnaudas, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sumažino savo iniciatyva. 2013 m. TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų nekeitė. Pateikta informacija rodo, jog paslaugų kainų keitimą lemia kainų reguliavimas arba dėl reguliavimo kylančios pasekmės, bent ne LRRTC, kaip galimo konkurento, egzistavimas.

TEO 2012 m. pabaigoje televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikė sau (retransliavo 18 televizijos programų) ir UAB „Lietuvos ryto“ televizijai (siuntė 1 programą). Atsižvelgiant į tai, jog TEO, be sau teikiamų televizijos programų transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, paslaugas teikė tik vienam transliuotojui, tikslinga papildomai panagrinėti situaciją, ar TEO galėtų elgtis nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų, nesant reguliavimo, t. y. ar TEO, nesant reguliavimo, turi galimybę nustatyti teikiamų paslaugų sąlygas sau palankia linkme. Viena iš svarbiausių teikiamų paslaugų sąlygų yra kainos. UAB „Lietuvos ryto“ televizija atsakydama į Anketoje pateiktus klausimus, nurodė, kad transliacijų perdavimo paslaugų kainoms padidėjus 5–10 proc. galėtų pakeisti transliacijų perdavimo paslaugų teikėją, jei kitas transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas turėtų laisvų pajėgumų. Kaip jau minėta Ataskaitos 4.2.2.1 skyriuje, TEO ir LRRTC diegia 2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, kurie turi pradėti veikti ne vėliau kaip nuo 2014 m. liepos 1 d. LRT taip pat steigia savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą. Taigi, trumpiau nei per vienerius metus Lietuvoje turėtų pradėti veikti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, kurie sukurs laisvą išteklių ir atlaisvins jau esamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų išteklius. Dėl to televizijos programų (re)transliuotojai, kurie perka transliacijų perdavimo paslaugas iš TEO, turės galimybę (ne tik potencialią, bet ir realią) naudotis LRRTC teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis. Tačiau 14 lentelėje pateikta informacija rodo, kad 2012 m. pabaigoje LRRTC pirmuoju skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu (šiam tinkle atsirado laisvų išteklių LRT įsteigus savo tinklą) teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos buvo didesnės nei TEO pirmuoju skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu (UAB „Lietuvos ryto“ televizija perka transliacijų perdavimo paslaugas šiuo tinklu) teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos $(48\,570 - 36\,380) / 36\,380 \cdot 100 = 33,51$ proc. Esant tokiam kainų skirtumui UAB „Lietuvos ryto“

televizijai, kaip pelno siekianti bendrovė, neturės motyvų keisti TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų į LRTC teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Anksčiau nurodytas kainų skirtumas ir transliavimo veiklos licencijavimas, kuris riboja televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos teikėjo keitimą, sudaro TEO galimybes didinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas iki jos pasieks LRTC teikiamų paslaugų kainas. Net UAB „Lietuvos ryto“ televizijai atsisakius TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, TEO nebūtų linkusi mažinti teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų, nes siekiant savo teikiamų paslaugų patrauklumo, laisvus išteklius bendrovė panaudos savo poreikiams ir retransliuos papildomą programą.

Analizuojant infrastruktūros kontrolės kriterijų, turi būti įvertinama ar TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai galėtų steigti savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus (steigti savo pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis) ir tokiu būdu teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas sau. Ataskaitos 3.2.3.3.1 ir **Error! Reference source not found.** skyriuje buvo nustatyta, kad siekiant steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą yra būtini riboti ištekliai – radijo dažniai (kanalai) ir šie radijo dažniai (kanalai) jau yra suteikti LRTC, TEO, LRT ir kitiems asmenims steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus arba pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis. Taigi, dėl ribotų radijo dažnių (kanalų), patys televizijos programų (re)transliuotojai negalėtų kiekvienas įsteigti savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą arba pavienės skaitmeninės antžeminės stotis. Ribotas radijo dažnių (kanalų) kiekis taip pat riboja galimybę plėstis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų rinkai.

Taigi, TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų tendencijos, skirtumas tarp TEO ir LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų ir dėl kainų skirtumų kylančios pasekmės, televizijos (re)transliavimo veiklos licencijavimo sukuriama apribojimai keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją, riboti radijo dažniai (kanalai) steigtiems naujiems skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams, rodo, kad nagrinėjamoje rinkoje neegzistuoja charakteristikos, kurios riboja TEO galimybes elgtis nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų. Tai yra Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinka nepasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus (arba kitaip *ex ante*) įpareigojimus. Dėl to antras trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

Išvados: Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos atsiradimo požymių, todėl antras trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.2.2.3. Trečias kriterijus: ar bendrosios konkurencijos teisės pakanka sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje

Pagal Konkurencijos įstatymą yra taikomas tik *ex post* reguliavimas, kuris šiuo atveju vienas neužtikrina antikonkurencinių veiksmų išvengimo. *Ex post* reguliavimo atveju tiriami įvykiai jau yra įvykę praeityje. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje būtina taikyti išankstinį (*ex ante*) reguliavimą, kadangi rinka pasižymi monopolinėmis savybėmis, kurių išnykimo požymių artimiausiu metu nenustatyta ir dėl to reikalinga nuolatinė didelę įtaką turinčių ūkio subjektų priežiūra, kurią gali užtikrinti tik *ex ante* ir *ex post* reguliavimas kartu.

Išvada: Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinka pasižymi monopolinėmis savybėmis, kurių išnykimo požymių artimiausiu metu nenustatyta. Dėl to reikalinga nuolatinė didelę įtaką turinčių ūkio subjektų priežiūra, kurią gali užtikrinti tik *ex ante* ir *ex post* reguliavimas kartu. Dėl to trečias trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.2.2 skyriaus išvada: Atsižvelgiant į tai, kad visi trys trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinami, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje *ex ante* reguliavimas yra taikytinas.

4.2.3. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, Česlovo Rulevičiaus, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilorą“ rinkų trijų kriterijų testas

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, Česlovo Rulevičiaus, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilorą“ rinkose trijų kriterijų testas atliekamas bendrai, nes šie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai televizijos transliacijų perdavimo paslaugas Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu teikia tik sau ir jų veiklos sąlygos iš esmės nesiskiria.

4.2.3.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Nagrinėjamų rinkų dalyviai yra televizijos programų transliuotojai ir jų licencijose yra nurodyta, kad licencija suteikia teisę, naudojantis savo elektroninių ryšių tinklais, transliuoti televizijos programas. Tai rodo, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai transliacijų perdavimo paslaugas teikia patys sau. Dėl to nagrinėti ar egzistuoja kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir vystytis konkurencijai atitinkamose rinkose pačių transliuotojų atžvilgiu nėra tikslinga. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad V. Krušnos individuali įmonė, Česlovas Rulevičius, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilorą“ gali teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas ne tik sau, bet ir kitiems transliuotojams, tikslinga panagrinėti situaciją, jei minėti transliuotojai pradėtų teikti transliacijų perdavimo paslaugas ir kitiems transliuotojams.

Veiksny, ribojantis įėjimą į nagrinėjamas rinkas, o taip pat konkurenciją nagrinėjamose rinkose įtakojantis veiksnys, yra (re)transliavimo veiklos licencijavimas. Jei kitas transliuotojas, norėtų transliuoti savo programas naudodamas V. Krušnos individualios įmonės, Česlovo Rulevičiaus, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilorą“ teikiamomis transliacijų perdavimo paslaugomis, jam būtų išduodama LRTK licencija, suteikianti teisę programą transliuoti naudojant trečiosios šalies – konkretaus siuntėjo – paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VII ir Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 8 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo

licencijos išduodamos konkurso būdu. Transliuotojai, televizijos programas transliuojantys naudodami televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas V. Krušnos individualios įmonės, Česlovo Rulevičiaus, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilora“ turės pirkti tik minėtų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų teikiamas transliacijų perdavimo paslaugas.

Kitas netiesioginis įėjimo į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, Česlovo Rulevičiaus, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilora“, rinkas barjeras yra ribotas skaičius radijo dažnių (kanalų), kurie naudojami steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus arba pavienes skaitmeninės antžeminės televizijos stotis. Asmeniui, norinčiam teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, yra reikalingi radijo dažniai (kanalai), kurie yra būtini televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais veiklai vykdyti. Tačiau pažymėtina tai, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti. Leidimas naudoti radijo dažnį (kanalą) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotį ar tinklą (tinklus) yra išduodamas atsižvelgiant į Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane numatytus radijo dažnius (kanalus). Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyta skirti po vieną radijo dažnį (kanalą) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotis konkrečiame regione, kuriuo būtų teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos (sau arba transliuotojams). Taigi, dėl ribotų radijo dažnių (kanalų), kitas asmuo negalėtų pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, kaip alternatyvos V. Krušnos individualios įmonės, Česlovo Rulevičiaus, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilora“ teikiamoms televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių laikoma, kad kliūtys įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, Česlovo Rulevičiaus, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilora“, rinkas yra aukštos.

Išvada: Įėjimo kliūtys į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, Česlovo Rulevičiaus, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilora“, rinkas yra aukštos, todėl pirmas trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.2.3.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje

Atliekant trijų kriterijų testo antrojo kriterijaus testą, vertinama ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje. Tai yra vertinama ar nagrinėjama rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti *ex ante* reguliavimą.

Pirmojo kriterijaus teste (žr. Ataskaitos 4.2.3.1 skyrių) buvo nurodyta, kad V. Krušnos individuali įmonė, Česlovo Rulevičiaus, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto

televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilorā“ gali steigti savo elektroninių ryšių tinklus ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia patys sau. Teikdami televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas patys sau, transliuotojai patys kontroliuoja paslaugų kokybę ir savikainą.

Tačiau minėti transliuotojai, esant poreikiui, gali teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas ne tik sau, bet gali jas pradėti teikti ir kitiems televizijos programų transliuotojams. Atsižvelgiant į tai, tikslinga panagrinėti ar nagrinėjamoje rinkoje egzistuočių charakteristikos, kurios lemtų veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijas be poreikio taikyti *ex ante* įpareigojimus, jei minėti televizijos programų transliuotojai pradėtų teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas ir kitiems televizijos programų transliuotojams.

Tarnybos direktoriaus įsakymuose, kuriais V. Krušnos individualiai įmonei, Česlovui Rulevičiui, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilorā“ buvo skirti televizijos kanalai (radijo dažniai), be kitų televizijos kanalų naudojimo sąlygų, buvo nustatyti reikalavimai dėl teikiamų paslaugų kainų. Tarnybos direktoriaus įsakymų sąrašas su televizijos kanalo naudojimo sąlygų ištraukomis dėl televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais (siuntimo) paslaugų kainų yra pateiktas 15 lentelėje.

15 lentelė. Transliuotojų, galinčių steigti savo elektroninių ryšių tinklus, radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygų pavyzdžiai.

Eil. Nr.	Televizijos kanalo naudotojas	Tarnybos direktoriaus įsakymas	Kanalo naudojimo sąlygos
1.	V. Krušnos individuali įmonė	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1078 „Dėl televizijos kanalo skyrimo V. Krušnos individualiai įmonei“	Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliu garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 49 televizijos kanalo naudojimo pradžios turi būti ne didesnė nei 681 Lt.
2.	Česlovas Rulevičius	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1071 „Dėl televizijos kanalo skyrimo Česlovui Rulevičiui“	Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliu garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo vienadažniu sinchroniniu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu, sudarytų iš 2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymo Nr. 1V-1071 3.1 ir 3.2 punktuose nurodytų skaitmeninės antžeminės televizijos stočių, kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 24 televizijos kanalo naudojimo pradžios, kai siunčiama viena televizijos programa, turi būti ne didesnė nei 3000 Lt.
3.	VšĮ „Alytaus regioninė televizija“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1082 „Dėl televizijos kanalo skyrimo VšĮ „Alytaus regioninė televizija“	Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliu garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 55 televizijos kanalo naudojimo pradžios turi būti ne didesnė nei 8 235 Lt.
4.	UAB „Kėdainių krašto televizija“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1068 „Dėl televizijos kanalo	Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliu garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir

		skyrimo UAB „Kėdainių krašto televizija“	(ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 46 televizijos kanalo naudojimo pradžios turi būti ne didesnė nei 5 111 Lt.
5.	UAB „Pūkas“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1070 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Pūkas“	Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdai, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 54 televizijos kanalo naudojimo pradžios turi būti ne didesnė nei 8 298 Lt.
6.	VšĮ „Marijampolės televizija“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1077 „Dėl televizijos kanalo skyrimo VšĮ „Marijampolės televizija“	Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdai, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 41 televizijos kanalo naudojimo pradžios turi būti ne didesnė nei 7 621 Lt.
7.	UAB „Roventa“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1076 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Roventa“	Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdai, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 58 televizijos kanalo naudojimo pradžios turi būti ne didesnė nei 6 900 Lt.
8.	UAB „Aukštaitijos televizija“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1072 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Aukštaitijos televizija“	Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdai, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo vienadažniu sinchroniniu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu, sudarytu <...>, kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 56 televizijos kanalo naudojimo pradžios turi būti ne didesnė nei 21 197 Lt.
9.	VšĮ „Raseinių krašto televizija“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1089 „Dėl televizijos kanalo skyrimo VšĮ „Raseinių krašto televizija“	Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdai, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 40 televizijos kanalo naudojimo pradžios turi būti ne didesnė nei 4 911 Lt.
10.	UAB „TV7“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1081 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „TV7“	Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdai, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 40 televizijos kanalo naudojimo pradžios turi būti ne didesnė nei 2 019,60 Lt.
11.	UAB „Ilorā“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1080 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Ilorā“	Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdai, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 37 televizijos kanalo naudojimo pradžios turi būti ne didesnė nei 6 147 Lt.

Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, Česlovo Rulevičiaus, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilorą“, gavėjai yra patys televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai, o televizijos kanalo naudojimo sąlygose nustatytos radijo dažnių (kanalo) naudojimo sąlygos ribos galimybes televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjams nustatyti kainas sau palankia linkme, darytina išvada, kad Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, Česlovo Rulevičiaus, VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, UAB „Kėdainių krašto televizija“, UAB „Pūkas“, VšĮ „Marijampolės televizija“, UAB „Roventa“, UAB „Aukštaitijos televizija“, VšĮ „Raseinių krašto televizija“, UAB „TV7“, UAB „Ilorą“ rinkos pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus, arba kitaip *ex ante*, įpareigojimus. Atsižvelgiant į išdėstytą, trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas.

Išvados:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Kėdainių krašto televizija“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Marijampolės televizija“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Aukštaitijos televizija“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Raseinių krašto televizija“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilorą“, rinkos pasižymi charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus įpareigojimus (*ex ante* įpareigojimus). Dėl to trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas.

2. Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas, o siekiant pagrįsti *ex ante* reguliavimą yra būtina tenkinti visus tris testo kriterijus, trečias testo kriterijus toliau nėra vertinamas.

4.2.3 skyriaus išvada: Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo vienas kriterijus (antrasis) nėra tenkinamas, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Alytaus regioninė televizija“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Kėdainių krašto televizija“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Marijampolės televizija“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Aukštaitijos televizija“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Raseinių krašto televizija“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilorą“,

rinkose *ex ante* reguliavimas nėra taikytinas.

4.2.4. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, UAB „Šiaulių apskrities televizija“ rinkų trijų kriterijų testas

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, UAB „Šiaulių apskrities televizija“ rinkose trijų kriterijų testas atliekamas bendrai, nes šie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai transliacijų perdavimo paslaugas Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiramuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu teikė tiek sau, tiek kitiems televizijos programų transliuotojams, o šių televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų veiklos sąlygos iš esmės nesiskiria.

4.2.4.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Veiksny, ribojantis įėjimą į nagrinėjamas rinkas, o taip pat konkurenciją nagrinėjamose rinkose įtakojantis veiksnys, yra (re)transliavimo veiklos licencijavimas. Transliuotojui yra išduodama LRTK licencija, suteikianti teisę, programas transliuoti naudojant trečiosios šalies – siuntėjo – paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VII ir Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 8 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Transliuotojai, televizijos programas transliuojantys radijo dažniu (kanalu), kuris skiriamas UAB „Balticum TV“ ir UAB „Šiaulių apskrities televizija“, turi pirkti transliacijų perdavimo paslaugas tik iš UAB „Balticum TV“ arba UAB „Šiaulių apskrities televizija“. UAB „Balticum TV“ Klaipėdoje televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia pati sau, o Plungėje – sau ir televizijos programų transliuotojui VŠĮ „LN televizija“. UAB „Šiaulių apskrities televizija“ Šiauliuose televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia pati sau ir televizijos programų transliuotojui SPLIUS, UAB.

Kitas netiesioginis įėjimo į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“ ir UAB „Šiaulių apskrities televizija“, rinkas barjeras yra ribotas radijo dažnių (kanalų) skaičius. Asmeniui, norinčiam teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, yra reikalingi radijo dažniai (kanalai), kurie yra būtini televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais veiklai vykdyti. Tačiau pažymėtina tai, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti. Leidimas naudoti radijo dažnį (kanalą) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotį ar tinklą (tinklus) yra išduodamas atsižvelgiant į Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtos plane numatytus radijo dažnius (kanalus). Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtos plane yra numatyta skirti po vieną radijo dažnį (kanalą) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotis konkrečiame regione, kuriuo būtų teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos (sau arba transliuotojams). Taigi, dėl ribotų radijo dažnių (kanalų), kitas asmuo negalėtų pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, kaip alternatyvos UAB „Balticum TV“ ir UAB „Šiaulių apskrities televizija“ teikiamoms televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių kliūtys įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“ ir UAB „Šiaulių apskrities televizija“ rinkas yra aukštos.

Išvada: Įėjimo kliūtys į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“ ir UAB „Šiaulių apskrities televizija“, rinkas yra aukštos,

todėl pirmas trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.2.4.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje

Atliekant trijų kriterijų testo antrojo kriterijaus testą, vertinama ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje. Tai yra vertinama ar nagrinėjama rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti *ex ante* reguliavimą.

UAB „Balticum TV“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas Klaipėdoje teikia tik sau, o Plungėje – sau ir VšĮ „LN televizija“. UAB „Šiaulių apskrities televizija“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia sau ir SPLIUS, UAB. UAB „Balticum TV“ ir UAB „Šiaulių apskrities televizija“, teikdamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas sau, kontroliuoja paslaugų kokybę ir savikainą ir šiems televizijos programų transliuotojams rinkos charakteristikos, kurios lemtų veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, nėra svarbios.

Tačiau UAB „Balticum TV“ teikia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas VšĮ „LN televizija“, o taip pat, esant poreikiui, gali teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas Klaipėdoje ne tik sau, bet ir kitiems televizijos (re)transliuotojas. UAB „Šiaulių apskrities televizija“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia sau ir SPLIUS, UAB. Atsižvelgiant į tai, tikslinga panagrinėti ar nagrinėjamose rinkose egzistuoja charakteristikos, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijas be poreikio taikyti *ex-ante* įpareigojimus, kai UAB „Balticum TV“ ir UAB „Šiaulių apskrities televizija“ teikia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas ne sau.

UAB „Balticum TV“ Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 1V-1079 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Balticum TV“ ir UAB „Šiaulių apskrities televizija“ Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 1V-1075 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Šiaulių apskrities televizija“ buvo skirti radijo dažniai (kanalai) įrengti skaitmeninės antžeminės televizijos stotis ir nustatytos pagrindinės radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygos. Minėtuose Tarnybos direktoriaus įsakymuose be techninių skaitmeninės antžeminės televizijos stoties įrengimo sąlygų, buvo nustatyta sąlyga dėl televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainų. Tarnybos direktoriaus įsakymo, kuriuo UAB „Balticum TV“ buvo skirtas radijo dažnis, 3.15 punkte nurodyta, kad „viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 40 televizijos kanalo naudojimo pradžios turi būti ne didesnė nei 14367 Lt“. Tarnybos direktoriaus įsakymo, kuriuo UAB „Šiaulių apskrities televizija“ buvo skirtas radijo dažnis, 3.15 punkte nurodyta, kad „viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 30 televizijos kanalo naudojimo pradžios turi būti ne didesnė nei 8101 Lt“.

UAB „Balticum TV“ Tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. 1V-509 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Balticum TV“ buvo skirtas 45 televizijos kanalas (662,0-670,0 MHz radijo dažnių juosta), kurį UAB „Balticum TV“ panaudojo steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotį Klaipėdoje. Be kitų televizijos kanalo naudojimo sąlygų, minėtame įsakyme buvo nurodyta, kad

„viso galimo sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programoms (įskaitant su televizijos programomis susijusią informaciją – vaizdą, garsą, subtitrus, elektroninį programų vadovą, teletekstą, taip pat informaciją, be kurios atitinkamos televizijos programos priėmimas būtų neįmanomas), siuntimo 24 val. per parą paslaugos kaina už pirmųjų 5 metų laikotarpį neturi būti didesnė nei 494 994 Lt (be PVM)“.

Taigi, UAB „Balticum TV“ Tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. 1V-509 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Balticum TV“ ir 2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 1V-1079 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Balticum TV“, o taip pat UAB „Šiaulių apskrities televizija“ Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 1V-1075 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Šiaulių apskrities televizija“ nustatytos radijo dažnio naudojimo sąlygos užtikrina, kad UAB „Balticum TV“ ir UAB „Šiaulių apskrities televizija“, teikdama televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, negalės elgtis nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų.

Aukščiau pateikta informacija rodo, kad nagrinėjamose rinkose egzistuoja charakteristikos, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus, arba kitaip *ex-ante*, įpareigojimus. Dėl to antras trijų kriterijų testo kriterijus nėra tenkinamas.

Išvados:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinkoje ir Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Šiaulių apskrities televizija“, rinkose egzistuoja charakteristikos, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 nurodytus įpareigojimus (*ex-ante* įpareigojimus). Dėl to trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas.

2. Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas, o siekiant pagrįsti *ex ante* reguliavimą yra būtina tenkinti visus tris testo kriterijus, trečias testo kriterijus toliau nėra vertinamas.

4.2.4 skyriaus išvada: Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo vienas kriterijus (antrasis) nėra tenkinamas, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinkoje ir Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Šiaulių apskrities televizija“, rinkoje *ex ante* reguliavimas nėra taikytinas.

4.2.5. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinkos trijų kriterijų testas

4.2.5.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Rinkų rekomendacijos 2 punkto a dalyje nurodyta, kad kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje gali būti struktūrinio, teisinio arba reguliuojamojo pobūdžio.

Kabelinės televizijos tinklai, kuriais yra teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos gali būti steigiami visoje Lietuvoje. Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2001 m. vasario 8 d. nutarimu Nr. 23 „Dėl Radijo ir televizijos komisijos veiksmų išduodant licencijas kabelinės televizijos operatoriams atitikimo Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams“ įpareigojo LRTK pakeisti tuo metu galiojusias Radijo ir televizijos veiklos licencijavimo taisykles ir nustatyti konkursų licencijoms išduoti rengimo tvarką, kuri nesudarytų kliūčių naujiems asmenims įeiti į radijo ir televizijos programų transliavimo rinką bet kurioje Lietuvos Respublikos teritorijos dalyje. Taip buvo išspręsta problema dėl konkurencijos kabelinės televizijos paslaugų teikimo rinkoje.

Televizijos programų transliuotojas arba retransliuotojas, norėdamas transliuoti arba retransliuoti televizijos programas kabelinės televizijos tinklais, turi gauti LRTK licenciją, tačiau ši licencija išduodama ne konkurso būdu (žr. VII 31 str. 9 dalį).

Taigi, Lietuvoje nėra teisinio arba reguliuojamojo pobūdžio apribojimų, kurie ribotų įėjimą į Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinką.

Toliau tikslinga panagrinėti ar egzistuoja struktūriniai barjerai įėjimui į Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinką. Kaip buvo minėta, televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos yra teikiamos kabelinės televizijos tinklais. Kabelinės televizijos tinklas yra elektroninių ryšių tinklas, kurį sudaro tiek pasyvi, tiek aktyvi įranga. Kabelinės televizijos tinklą sudaro bendraašio kabelio arba šviesolaidinio-bendraašio kabelio linijos, kurios yra klojamos ryšių kabelių kanaluose. Papildomai yra reikalinga aktyvi įranga, kuri televizijos programas iš kabelinės televizijos transliuotojo arba retransliuotojo buveinės paskirstytų iki žiūrovų gyvenamosios vietos. Ryšių kabelių kanalai yra pasyvi elektroninių ryšių infrastruktūra, kurią dubliuoti ekonomiškai yra nenaudinga. Atsižvelgiant į kabelinės televizijos tinklo struktūrą ir reikalingą įrangą diegti kabelinės televizijos tinklus, darytina išvada, kad kabelinės televizijos tinklui sukurti yra reikalingos investicijos, kurios yra neatgaunamos (angl. *Sunk Costs*). Investicijų, reikalingų sukurti kabelinės televizijos tinklą, dydis ribos įėjimą į Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinką. Įėjimo į nagrinėjamą rinką kliūtis mažina tam tikrų elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimas. Tarnyba yra atlikusi Didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos (įskaitant iš dalies arba visiškai atsietą prieigą) fiksuotoje vietoje rinkos tyrimą. Šio rinkos paslaugos gali būti naudojamos steigti kabelinės televizijos tinklus, kuriais gali būti teikiamos televizijos transliacijos ir televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos. Ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką minėtoje rinkoje, buvo pripažinta TEO ir šiam ūkio subjektui buvo nustatyti įpareigojimas suteikti prieigą, skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas. Tarnybos nuomone, didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos (įskaitant iš dalies arba visiškai atsietą prieigą) fiksuotoje vietoje paslaugų reguliavimas mažina įėjimo į Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinką barjerus. Tačiau nepaisant to, kad įėjimo į rinką barjerai dėl Tarnybos taikomo elektroninių ryšių paslaugų reguliavimo mažėja, Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais teikėjų, o tuo pačiu ir televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų teikėjų skaičius neaugo (žr. 5 lentelę). Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais teikėjai jungėsi ir stambėjo⁵³ ir dėl to 2008 m. buvęs 48 kabelinės televizijos teikėjų skaičius sumažėjo iki 41 kabelinės televizijos teikėjo 2012 m. pabaigoje. Kabelinės televizijos paslaugų teikėjų skaičiaus mažėjimas ir paslaugų teikėjų jungimasis rodo, jog kabelinės televizijos paslaugų, o tuo pačiu ir Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka pasiekė brandos stadiją ir naujų rinkos dalyvių atėjimas yra abejotinas.

Apibendrinant aukščiau pateiktą informaciją galima daryti išvadą, jog nepaisant to, kad nėra jokių teisinių ir reguliavimo apribojimų steigti kabelinės televizijos tinklus ir teikti jais televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas, o taip pat didmeninių paslaugų, kurios yra naudojamos steigti kabelinės televizijos tinklus, reguliavimas sumažina įėjimo į Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais rinką kliūtis, stabilus dalyvių skaičius ir jų stambėjimas rodo, kad rinkoje egzistuoja struktūrinio pobūdžio kliūtys, kurios ribos įėjimą į rinką.

Išvada: Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinkoje egzistuoja struktūrinio pobūdžio kliūtys, kurios ribos įėjimą į Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinką.

⁵³ Pvz., UAB „Init“ 2012 m. III ketvirtį prisijungė kabelinės televizijos paslaugų teikėją UAB „Vinita“; A. Kieškos individualios įmonės KTV tinklas buvo parduotas SPLIUS, UAB; 2012 m. IV ketvirtį UAB „Mikrovisatos TV“ buvo prijungta prie UAB „Cgates“.

4.2.5.2. Antras kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje

Atliekant trijų kriterijų testo antrojo kriterijaus testą, vertinama ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje. Tai yra vertinama ar nagrinėjama rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti *ex ante* reguliavimą.

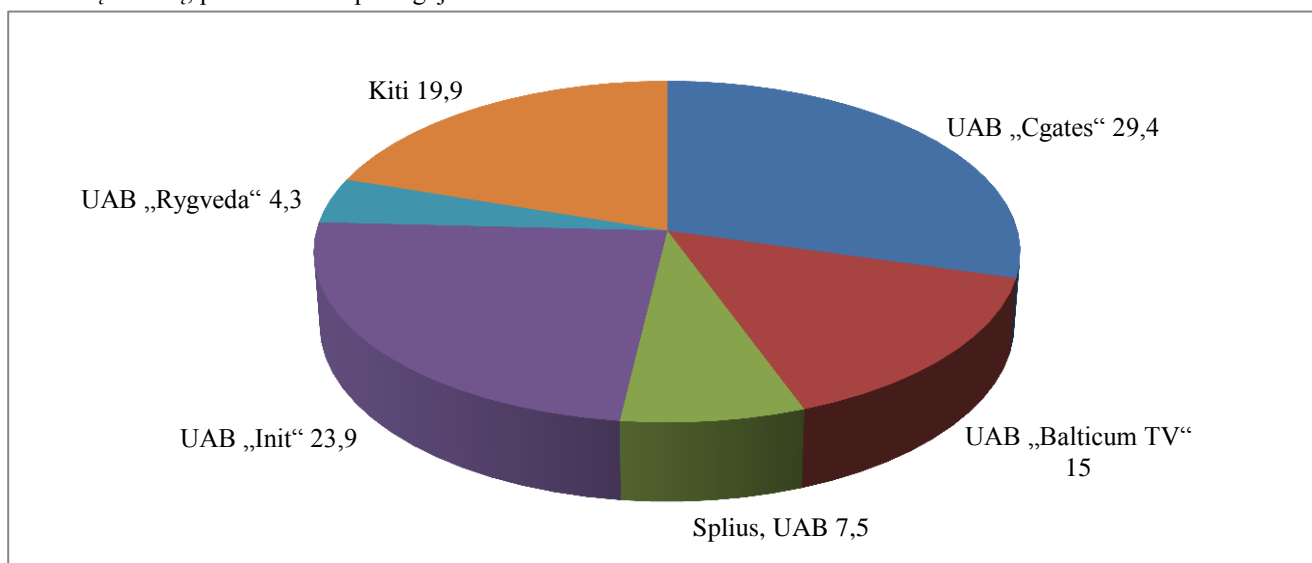
Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinkoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje veikė 41 paslaugų teikėjas. Paslaugų teikėjų skaičius Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu mažėjo (2008 m. pabaigoje televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų teikėjų buvo 48). Tačiau šis mažėjimas vyko dėl paslaugų teikėjų jungimosi, bet ne dėl paslaugų teikėjų nutraukiamos veiklos.

Net mažėjant paslaugų teikėjų skaičiui, nei vienas televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų teikėjų nagrinėjamoje rinkoje neužėmė daugiau nei 50 proc. rinkos dalies (žr. 6 paveikslą), kuri, remiantis Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 75 punktu, galėtų būti laikoma kaip požymis, rodantis, jog atitinkamoje rinkoje yra didelę įtaką turintis ūkio subjektas.

Kaip matyti iš 6 paveiksle pateiktos informacijos, daugiausia abonentų turintis televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų teikėjas užėmė 29,4 proc. rinkos, o antras pagal dydį paslaugų teikėjas – 23,9 proc.

Vertinant, ar Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka pasižymi tokiomis charakteristikoms, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijas be poreikio taikyti *ex-ante* įpareigojimus, pastebėtina ir tai, kad 2010 m. buvo pakeistas VII 33 straipsnis ir šiuo pakeitimu buvo sumažintas privalomų retransliuoti televizijos transliacijų skaičius. Dėl šio pakeitimo nemokamų Nacionalinių televizijos transliacijų transliuotojams buvo sukurtos sąlygos reikalauti atlygio iš retransliuotojų, kurie retransliuoja Nacionalines televizijos transliacijas. Tokia galimybe transliuotojai ir pasinaudojo. Kabelinės televizijos transliacijų teikėjai, siekdami išlaikyti savo teikiamų paslaugų patrauklumą, yra suinteresuoti, kad žiūrovai galėtų matyti lietuviškas transliacijas, kurios nemokamai yra transliuojamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir nepaisant pasikeitusio televizijos transliacijų retransliavimo reglamentavimo, kabelinės televizijos teikėjai retransliuoja Nacionalines televizijos transliacijas.

6 paveikslas. Transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinkos dalyvių užimamos rinkos dalys pagal abonentų skaičių, proc. 2012 m. pabaigoje.

Atsižvelgiant į tai, kad Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinkoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje paslaugas teikė 41 ūkio subjektas, bet nei vienas nagrinėjamos rinkos dalyvis neužima didelės rinkos dalies, o taip pat į tai, kad patys televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais teikėjai yra suinteresuoti perduoti televizijos transliacijas, darytina išvada, kad Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus (arba kitaip *ex ante*) įpareigojimus. Dėl to trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas.

Išvados:

1. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka pasižymi charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus (arba kitaip *ex ante*) įpareigojimus. Dėl to trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas.

2. Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas, o siekiant pagrįsti *ex ante* reguliavimą yra būtina tenkinti visus tris testo kriterijus, trečias testo kriterijus toliau nėra vertinamas.

4.2.5 skyriaus išvada: Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo vienas kriterijus (antrasis) nėra tenkinamas, Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinkoje *ex ante* reguliavimas nėra taikytinas.

4.2.6. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV televizijos tinklais paslaugų rinkos trijų kriterijų testas

4.2.6.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Rinkų rekomendacijos 2 punkto a dalyje nurodyta, kad kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje gali būti struktūrinio, teisinio arba reguliuojamojo pobūdžio.

IPTV televizijos tinklai, kuriais yra teikiamos televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos, gali būti steigiami visoje Lietuvoje. Televizijos programų transliuotojas arba retransliuotojas, norėdamas transliuoti arba retransliuoti televizijos programas IPTV tinklais, turi gauti LRTK licenciją, tačiau ši licencija išduodama ne konkurso būdu (žr. VIĮ 31 straipsnio 9 dalį).

Taigi, Lietuvoje nėra teisinio arba reguliuojamojo pobūdžio apribojimų, kurie ribotų įėjimą į Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinką.

Toliau tikslinga panagrinėti ar egzistuoja struktūriniai barjerai įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinką. Kaip buvo minėta, televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos yra teikiamos IPTV tinklais. IPTV tinklus diegia plačiajuosčio ryšio paslaugų teikėjai, kurie atnaujinę savo tinklus, gali transliuoti televizijos programas ir teikti televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas. Taigi, kokios yra struktūrinės kliūtys įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinką, galima nagrinėti dviem aspektais:

1. Potencialus televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais teikėjas kuria naują plačiajuosčio ryšio tinklą ir IPTV tinklą.

2. Esamas plačiajuosčio ryšio paslaugų teikėjas pradeda teikti televizijos transliacijas IPTV tinklais ir televizijos transliacijų perdavimo IPTV televizijos tinklais paslaugas.

Plačiajuosčio ryšio tinklas yra elektroninių ryšių tinklas, kurį sudaro tiek pasyvi, tiek aktyvi įranga. Plačiajuosčio ryšio tinklą sudaro šviesolaidinės linijos, metalinės vytos poros linijos, neekranuotos vytos poros linijos ir ekranuotos vytos poros linijos, kurios yra klojamos ryšių kabelių kanaluose. Papildomai yra reikalinga aktyvi įranga, kuri televizijos programas iš IPTV transliuotojo

arba retransliuotojo buveinės paskirsto iki žiūrovų. Ryšių kabelių kanalai yra pasyvi elektroninių ryšių infrastruktūra, kurią dubliuoti ekonomiškai yra nenaudinga. Atsižvelgiant į IPTV tinklo struktūrą ir reikalingą įrangą diegti IPTV tinklus, darytina išvada, kad IPTV tinklui steigti ir plėsti, yra reikalingos investicijos, kurios yra neatgaunamos. Investicijų, reikalingų steigti IPTV tinklą dydis, ribos įėjimą į Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinką. Įėjimo į nagrinėjamą rinką barjerą mažina tam tikrų elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimas. Tarnyba yra atlikusi Didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos (įskaitant iš dalies arba visiškai atsietą prieigą) fiksuotoje vietoje, rinkos ir Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinkos tyrimus. Šių rinkų paslaugos gali būti naudojamos plėtojant plačiajuosčio ryšio tinklus, kuriais gali būti teikiamos televizijos transliacijos IPTV tinklais, o taip pat ir televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos. Ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką minėtose rinkose, buvo pripažinta TEO ir šiam ūkio subjektui buvo nustatyti įpareigojimas suteikti prieigą, skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, apskaitos atskyrimo įpareigojimas. Tarnybos nuomone, didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos (įskaitant iš dalies arba visiškai atsietą prieigą) fiksuotoje vietoje ir didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos paslaugų reguliavimas mažina kliūtis įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinką. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijų IPTV tinklais teikėjų, o taip pat ir televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais teikėjų skaičius išaugo nuo 2 teikėjų 2008 m. pabaigoje iki 9 teikėjų 2012 m. pabaigoje (žr. 5 lentelę). Pastebėtina ir tai, kad ūkio subjektų, gavusių licenciją retransliuoti televizijos programas IPTV tinklais, skaičius išaugo nuo 10 ūkio subjektų 2010 m. iki 30 ūkio subjektų 2012 m.

Augantis televizijos programų transliacijų IPTV tinklais, o tuo pačiu ir televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų, teikėjų skaičius rodo, kad kliūtys įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinką yra mažos, o su Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų vertės grandine susijusioms paslaugoms – didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos (įskaitant iš dalies arba visiškai atsietą prieigą) fiksuotoje vietoje paslaugoms ir didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos paslaugoms – taikomas reguliavimas užtikrina, jog įėjimo į nagrinėjamą rinką barjerai bus maži arba sumažinti. Atsižvelgiant į išdėstytą, laikoma, kad kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinkoje yra mažos ir trijų kriterijų testo pirmas kriterijus nėra tenkinamas.

Išvados:

1. Augantis televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų teikėjų skaičius ir Tarnybos didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos (įskaitant iš dalies arba visiškai atsietą prieigą) fiksuotoje vietoje paslaugoms, didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos paslaugoms taikomas reguliavimas rodo, kad įėjimo į Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinką barjerai yra maži arba yra sumažinti. Tai rodo, kad kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinkoje yra mažos. Dėl to trijų kriterijų testo pirmas kriterijus nėra tenkinamas.

2. Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo pirmas kriterijus nėra tenkinamas, o siekiant pagrįsti *ex-ante* reguliavimą yra būtina tenkinti visus tris testo kriterijus, antras ir trečias testo kriterijus toliau nėra vertinami.

4.2.6 skyriaus išvada: Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo vienas kriterijus (pirmasis) nėra tenkinamas, Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinkoje *ex ante* reguliavimas nėra taikytinas.

4.2.7. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinkos trijų kriterijų testas

4.2.7.1. Pirmas kriterijus: kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje

Palydovinio ryšio tinklą galima apibūdinti šiomis charakteristikomis:

1. Televizijos transliacijos, naudojant specialias žemės stotis, paskirtais radijo dažniais (kanalais) yra perduodamos į geostacionarioje orbitoje skriejančią dirbtinį Žemės palydovą (palydovus).
2. Žemės stotis, kuri perduoda informaciją į dirbtinį Žemės palydovą gali būti tiek Lietuvoje, tiek kitoje šalyje. Dirbtinis žemės palydovas iškeliamas į geostacionarią orbitą (apie 36 000 km aukščio nuo žemės paviršiaus).
3. Palydovas iš žemės stoties gautas televizijos transliacijas perduoda atgal į Žemę. Palydovo paslaugų teikimo zona gali apimti daugiau nei vieną valstybę.
4. Norint priimti televizijos transliacijas yra reikalinga parabolinė antena („lėkštė“), mažatriukšmis stiprintuvas „galvutė“ (angl. *LNB*), palydovinis imtuvas (angl. *Satellite receiver box*) arba palydovinės TV kompiuterinės plokštė (angl. *SAT tuner*).

Atsižvelgiant į palydovinio ryšio tinklo charakteristikas, norint teikti televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas, galimos dvi alternatyvos: palydovinio ryšio tinklo sukūrimas arba palydovinio ryšio tinklo išteklių nuoma.

Pirmoji alternatyva reikalautų didelių finansinių investicijų, o taip pat ir laiko sąnaudų ir investuotojui, šalies, turinčios iki 3 mln. gyventojų atžvilgiu, tokios investicijos būtų ekonomiškai nenaudingos. Antroji alternatyva – specialios žemės stoties ir dirbtinio Žemės palydovo išteklių, kurių pagalba informacija būtų perduota iš žemės stoties į dirbtinį Žemės palydovą, o iš palydovo perduota atgal – leidžia sumažinti transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų sukūrimui būtinas investicijas. Pvz., LRT naudoja SES SIRIUS AB, GlobeCast France, o ir VIASAT AS – SES ASTRA išteklius, kurių pagalba transliuoja savo programas arba kuria televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais sistemas.

Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu buvo galima matyti televizijos transliacijas, transliuojamas bent 12 dirbtinių Žemės palydovų: YAMAL 201, INTELSAT 904, EXPRESS AM 22, EXPRESS AM1, EUTELSAT W4, ASTRA2, ASTRA1, HOTBIRD, SIRIUS, AMOS, THOR, HISPASAT. Taigi, šių palydovų teikiamos paslaugos gali būti traktuojamos kaip viena iš sudėtinių televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais dalių. Televizijos transliacijas iš studijos arba kitos geografinės vietos iki dirbtinio Žemės palydovo gali perduoti ūkio subjektai, kurie steigia arba nuomojasi žemės stotis. Šios žemės stotys gali būti steigiamos tiek Lietuvoje, tiek už Lietuvos ribų.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje televizijos transliacijos palydovinio ryšio tinklais gali būti teikiamos bent 12 dirbtinių Žemės palydovų, o televizijos transliacijos gali būti pristatomos iki palydovo net tik iš Lietuvos, bet ir iš kitų valstybių, darytina išvada, kad kliūtys įteiti į Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinką yra žemos. Dėl to trijų kriterijų testo pirmas kriterijus nėra tenkinamas.

Išvados:

1. Įėjimo kliūtys į Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinką yra žemos, todėl trijų kriterijų testo pirmas kriterijus nėra tenkinamas.
2. Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo pirmas kriterijus nėra tenkinamas, o siekiant pagrįsti *ex ante* reguliavimą yra būtina tenkinti visus tris testo kriterijus, antras ir trečiasis testo kriterijus toliau nėra vertinami.

4.2.7 skyriaus išvada: Atsižvelgiant į tai, kad trijų kriterijų testo vienas kriterijus (pirmasis) nėra tenkinamas, Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinkoje *ex ante* reguliavimas nėra taikytinas.

4.3. Rinkos, kuriose *ex ante* reguliavimas yra pagrindžiamas

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 4.1 ir 4.2 skyrių išvadas, nustatė šias Transliacijų perdavimo paslaugų rinkas, kurios tenkino Rinkų rekomendacijos 2 punkte nurodytą trijų kriterijų testą ir kuriose *ex ante* reguliavimas yra pagrindžiamas:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinka.
2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinka.

5. TYRIMAS, AR KONKURENCIJA ATITINKAMOJE RINKOJE YRA VEIKSMINGA IR KONKURENCIJOS PROBLEMŲ NUSTATYMAS

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyta, kad antrasis atitinkamos rinkos tyrimo procedūros etapas yra tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas. Tačiau Ataskaitos 4.3 skyriuje nustatyta, kad nėra atitinkamų Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų, kurių charakteristikos gali pateisinti įpareigojimą, nurodytą Įstatymo 17 straipsnyje taikymą.

Įstatymo 3 straipsnio 70 punkte yra nurodyta, kad *veiksminga konkurencija* yra situacija atitinkamoje rinkoje, kai nėra didelę įtaką toje rinkoje turinčių ūkio subjektų. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairėse Europos Komisija nurodė keletą kriterijų, kuriais remiantis gali būti nustatyta, ar atitinkamoje rinkoje yra dominuojantis ūkio subjektas, t. y. ūkio subjektas, turintis tokią ekonominę galią padėti, kuri suteikia jam galią elgtis pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai. Remiantis Europos Komisijos nurodytais kriterijais bei Taisyklėmis, Tarnyba išskyrė kriterijus, kuriais remiantis yra vertinama ar konkurencija Tarnybos apibrėžtose rinkose, kuriose gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas, yra veiksminga.

5.1. Tyrimas, ar konkurencija Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje yra veiksminga

5.1.1. Tyrimas, ar konkurencija yra veiksminga atsižvelgiant į nustatytus kriterijus

Tarnyba, atsižvelgdama į Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairėse išvardintus kriterijus, kuriais remiantis gali būti nustatyta, ar atitinkamoje rinkoje yra dominuojantis ūkio subjektas, o taip pat atsižvelgdama į Taisykles, išskyrė šiuos kriterijus, kuriais remiantis vertinama, ar konkurencija analizuojamoje rinkoje yra veiksminga:

- 1) rinkos struktūra;
- 2) įėjimo į rinką barjerai;
- 3) masto ir įvairovės ekonomija;
- 4) pirkėjo derybinė galia (angl. *Countervailing Buying Power*);
- 5) potenciali konkurencija.

5.1.1.1. Rinkos struktūra

LRTC televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė 6 (re)transliuotojams ir perdavė 32 programas (žr. 16 lentelę).

16 lentelė. LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais gavėjai 2012 m. pabaigoje.

Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjas	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjo (re)transliuojamos programos	LRTC skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas
Nemokamos (nekoduotos) televizijos programos		
UAB „Baltijos TV“	„BTV“	Pirmasis tinklas
UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“	„LNK“ „TV1“ „LIUKS!“ „Info TV“	Pirmasis tinklas
UAB „TELE-3“	„TV3“ „TV6“	Pirmasis tinklas

VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„LRT Televizija“ „LRT Kultūra“	Pirmasis tinklas
TEO	„BBC World News“	Antrasis tinklas
Mokamos (koduotos) televizijos programos		
TEO	9 programos (retransliuojamos)	Antrasis tinklas
TEO	3 programos	Stotis Vilniuje (37 kanalas)
UAB „Balticum TV“	9 programos	Stotis Vilniuje (53 kanalas)

Nuo 2013 m. kovo 1 d. LRTC pirmuoju skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu pradėjo teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas UAB „Tele-3“, kurių pagalba yra transliuojama programa „TV8“. Lyginant su tuo, kas buvo 2008 m., situacija nagrinėjamoje rinkoje pasikeitė nedaug. 2008 m. antruoju LRTC skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu UAB „Nacionalinė skaitmeninė televizija“ (ją 2007 m. įsigijo TEO) transliavo „TV Polonia“ programą. Pastaroji programa 2012 m. buvo retransliuojama TEO antruoju skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu. LRTC 2009 m. Vilniuje veikiančia skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi pradėjo teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas TEO. Šia stotimi TEO retransliuoja 3 raiškiosios televizijos programas.

Televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veikla Lietuvoje yra licencijuojama. LRTK konkurso būdu parenka (re)transliuotoją, kuris televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas turi pirkti iš konkretaus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo. (Re)transliuotojo licencijoje yra nurodoma, kokio televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis naudosis (re)transliuotojas. Esant tokiam (re)transliavimo veiklos reglamentavimui, (re)transliuotojui yra sudėtinga pakeisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją ir joks kitas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjas negali teikti (re)transliuotojui televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Dėl to LRTC Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje užima 100 proc. rinkos.

Išvada: LRTC užima 100 procentų Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkos.

5.1.1.2. Įėjimo į rinką barjerai

Steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą arba pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis yra reikalingi riboti ištekliai – radijo dažniai (kanalai), o taip pat atitinkama infrastruktūra. Radijo dažnis (kanalas) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus yra skiriamas pagal Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane Lietuvoje yra numatyta steigti 9 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje radijo dažniai (kanalai) jau buvo išduoti steigti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus steigia trys ūkio subjektai: LRTC (3 tinklus), TEO (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą). 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau veikia ir yra visiškai išnaudoti, t. y. jais yra transliuojama tiek televizijos programų, kiek tai yra techniškai įmanoma užtikrinant normalią paslaugų kokybę. 3 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra steigiami ir 2 iš jų turi pradėti veikti ne vėliau kaip nuo 2014 m. liepos 1 d. Pastaruosius skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus pirmiausia yra numatyta naudoti plėtojant raiškiosios televizijos programų transliacijas, tačiau jie gali būti naudojami transliuoti ir standartinės raiškos televizijos programas. Trečiuoju steigiamu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu bus transliuojamos tik LRT televizijos programos ir kito (re)transliuotojo televizijos programos šiuo tinklu negalės būti transliuojamos. Aštuntas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas gali būti steigiamas ne anksčiau kaip 2015 m. viduryje, kai Rusijoje ir Baltarusijoje bus išjungta analoginė antžeminė televizija. Radijo dažniai (kanalai), Skaitmeninės antžeminės televizijos

plėtos plane numatyti skirti steigti devintą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, dėl Skaitmeninio dividendo politikos, buvo skirti judriojo ryšio tinklų plėtrai. Taigi, nepaisant to, kad Lietuvoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir tyrimo metu veikia 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai ir trumpuoju periodu (per vienerius metus) pradės veikti dar trys skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, dėl tinklų faktinio ir planuojamo panaudojimo, kitas ūkio subjektas, negali pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kaip alternatyvos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms, teikiamoms LRTC. Taip pat atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad ribotas radijo dažnių (kanalų) skaičius, riboja galimybes kitiems asmenims nei LRTC, TEO ir LRT, steigti naujus skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus ir jais teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Kitas veiksnys, ribojantis įėjimą į nagrinėjamą rinką yra televizijos programų (re)transliavimo veiklos licencijavimas. Transliuotojui arba retransliuotojui yra išduodama LRTK licencija, suteikianti teisę, programas transliuoti naudojant trečiosios šalies – siuntėjo – paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VII ir Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 8 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Transliuotojai ir (arba) retransliuotojai, televizijos programas (re)transliuojantys radijo dažniu (kanalu), kuris yra skirtas LRTC, turi pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas tik iš LRTC. Praktikoje yra pasitaikę atvejų, kad (re)transliuotojai atsisakė vieno televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo paslaugų ir pirko kito televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo paslaugas. Tačiau minimoje situacijoje televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją keitė transliuotojas, perkantis tik vienos televizijos programos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, ir toks rezultatas buvo pasiektas bendru televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų, LRTK ir transliuotojo susitarimu. Bet kaip nurodė LRTC atsakydama į Anketos klausimus „<...> siuntimo paslaugų gavėjo keitimas dėl norminių dokumentų keitimo procedūrų gali trukti neprognozuojamą laiko tarpą“.

Dėl aukščiau išvardintų priežasčių barjerai įteiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką yra aukšti.

Išvada: Barjerai įteiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką yra aukšti.

5.1.1.3. Masto ir įvairovės ekonomija

LRTC, naudodama savo elektroninių ryšių tinklą, teikia įvairias elektroninių ryšių paslaugas, o taip pat teikia ir ne elektroninių ryšių paslaugas. LRTC teikia radijo ir televizijos transliacijų perdavimo antžeminiais tinklais paslaugas, duomenų perdavimo paslaugas (tiek galutiniams paslaugų gavėjams, tiek kitiems elektroninių ryšių paslaugų teikėjams), infrastruktūros nuomos paslaugas, ekskursijų ir maitinimo, patalpų nuomos ir kitas paslaugas. 2009 m. LRTC aktyviai pradėjo teikti mažmenines belaidžio interneto, paremto WiMAX technologija, paslaugas, kurios prekinis ženklas yra „MEZON“.

LRTC 2012 m. pabaigoje savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais perdavė 32 televizijos programas, 10 radijo programų, nuomojo savo elektorinių ryšių tinklo infrastruktūrą radijo, televizijos programų (re)transliuotojams ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjams. Paslaugų įvairovė ir paslaugų mastas leidžia LRTC patirti masto ir įvairovės ekonomiją, arba kitaip, elektorinių ryšių tinklo sąnaudas padalinti įvairioms paslaugoms ir tai mažina LRTC teikiamų paslaugų vieneto savikainą.

Tačiau pastebėtina tai, kad 2012 m. spalio 29 d. išjungus analoginę antžeminę televiziją, LRTC prarado dalį pajamų, tačiau ne visų su televizijos transliacijų perdavimo analoginės antžeminės

televizijos tinklais paslaugoms susijusių sąnaudų buvo išvengta. LRTC, atsižvelgdama į pasikeitusias paslaugų sąnaudas išjungus analoginę antžeminę televiziją, inicijavo savo teikiamų paslaugų kainų peržiūrą. Taigi, paslaugų įvairovės ir masto ekonomija analizuojamoje rinkoje LRTC suteikia pranašumą – mažėja paslaugos vieneto savikaina, tačiau dėl išjungtos analoginės antžeminės televizijos sumažėjusi masto ir įvairovės ekonomija gali būti motyvas (priežastis) nustatyti paslaugų kainas sau palankia linkme (žr. 13 lentelę).

Aukščiau pateikta informacija rodo, kad LRTC teikiamų paslaugų mastas ir įvairovė leidžia bendrovei patirti masto ir įvairovės ekonomiją, tačiau masto ir įvairovės ekonomijos pokyčiai sukuria motyvą nustatyti LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme, įskaitant nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

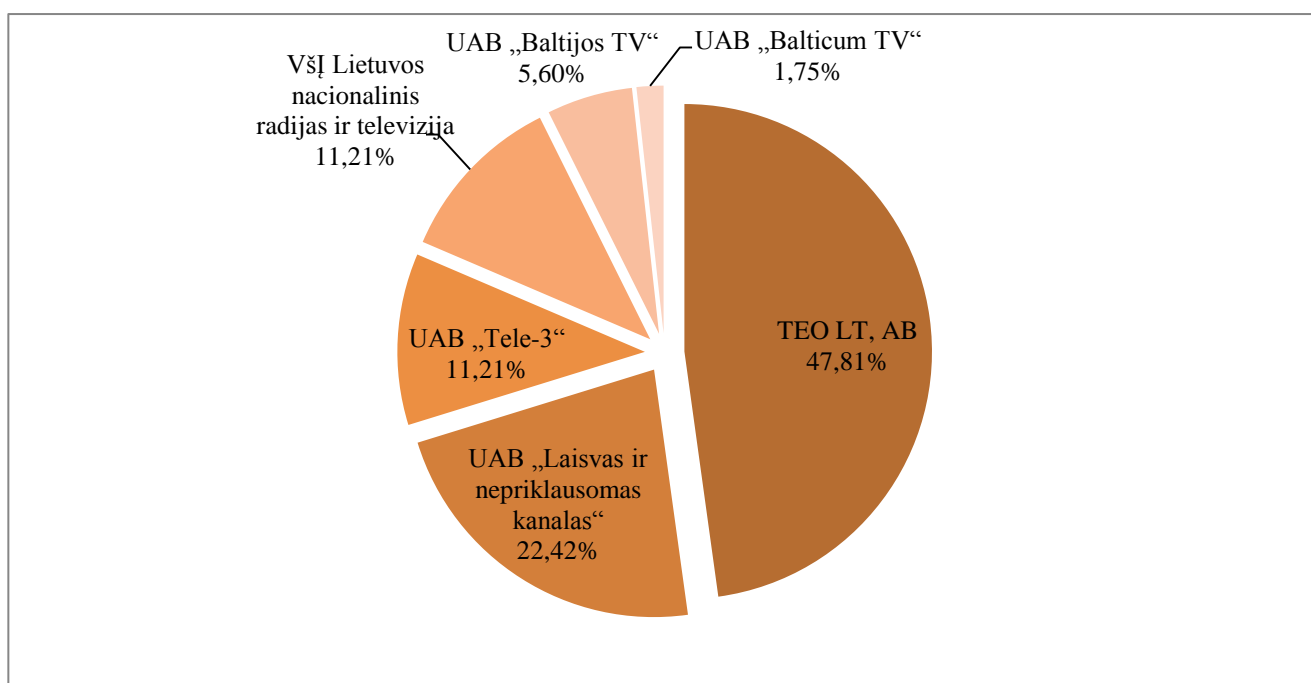
Išvada: LRTC teikiamų paslaugų įvairovė leidžia bendrovei patirti masto ir įvairovės ekonomiją, tačiau masto ir įvairovės ekonomijos pokyčiai LRTC sukuria motyvą teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas nustatyti sau palankia linkme.

5.1.1.4. Pirkėjo derybinė galia

Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2000 m. gegužės 17 d. nutarimo Nr. 52 „Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo“ 27 punkte nurodyta, kad ūkio subjekto veiksmus gali varžyti stiprus pirkėjas, ribodamas pardavėjo potencialias galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką rinkoje ir neleidžiantis jam užimti dominuojančią padėtį. Stiprus pirkėjas gali daryti smarkią įtaką perkamos prekės kainai, kokybei arba tiekimo sąlygoms, jeigu jis superka didžiąją dalį rinkoje parduodamų prekių, yra gerai informuotas apie alternatyvius tiekimo šaltinius bei gali juos keisti greitai ir su mažais kaštais arba net pats sau imti tiekti atitinkamą prekę.

LRTC teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra naudojamos perduoti tiek mokamas (koduotas), tiek nemokamas (nekoduotas) televizijos transliacijas. Šių paslaugų gavėjai ir perkamų prekių kiekiai yra nurodyti 16 lentelėje. Paslaugų gavėjų struktūra pagal perkamų paslaugų kiekius yra pavaizduota 7 paveiksle.

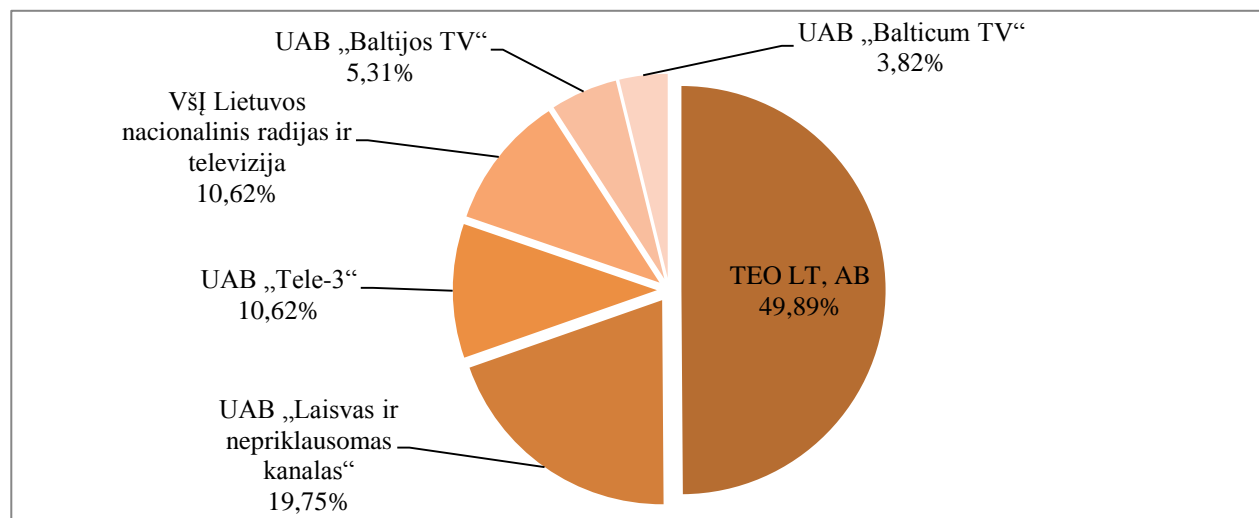
7 paveikslas. LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugų pirkėjų perkamų paslaugų kiekiai 2012 m. pabaigoje, proc.

Pastebėtina tai, kad TEO gaunamos mokamų ir nemokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra vertinamos kartu, nes TEO galėtų derėtis tiek dėl mokamų, tiek dėl nemokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sąlygų kartu. Analizuojant pirkėjų struktūrą, į perkamų paslaugų kiekį buvo įtrauktos ir perkamos mokamų televizijos programų transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis Vilniuje. Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis Vilniuje paslaugų kainodara skiriasi nuo transliacijų perdavimo nacionaliniais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais kainodaros (pirmuoju atveju taikoma konkreti kaina už siųstuvo darbo valandą, antruoju taikomas mėnesinis užmokestis už programos perdavimą), siekiant įvertinti pirkėjų struktūrą buvo skaičiuojamas išvestinis dydis: programų skaičius buvo dauginamas iš stočių skaičiaus, kuriomis yra transliuojamos programos. 8 paveiksle yra pateikta informacija apie LRTC teikiamų mokamų ir nemokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų pirkėjų struktūrą pagal pajamas.

Iš 7 ir 8 paveiksluose pateiktos informacijos matyti, kad nei vienas LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų pirkėjas nenuperka didžiosios dalies parduodamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Taip pat dėl transliavimo veiklos licencijavimo ir visiškai panaudotų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų ir skaitmeninės antžeminės televizijos stočių išteklių, transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjas laisvai (ir per trumpą laikotarpį) negalėtų paslaugų pirkti iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo. Dėl to nei vienas paslaugų pirkėjas negali daryti įtakos perkamos paslaugos kainai, kokybei arba teikimo sąlygoms. Pastebėtina tai, kad 2012 m. spalio 29 d., išjungus analoginę antžeminę televiziją LRTC prarado dalį pajamų, tačiau ne visų su televizijos programų analoginės antžeminės televizijos tinklais transliacijų perdavimo paslaugomis susijusių sąnaudų buvo išvengta. LRTC, atsižvelgdama į po analoginės antžeminės televizijos išjungimo pasikeitusias paslaugų sąnaudas, inicijavo teikiamų paslaugų kainų peržiūrą. LRTC planuotos nustatyti paslaugų kainos yra nurodytos 13 lentelėje.

8 paveikslas. LRTC 2012 m. pajamų už teikiamas mokamų ir nemokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugas struktūra pagal pirkėjus, proc.

LRTC inicijuotas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų keitimas buvo neigiamai priimtas televizijos (re)transliuotojų. Tarnyba UAB „Baltijos TV“, UAB „Pūkas“, UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“, VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija, UAB „SATV network“, UAB „TELE-3“ ir TEO 2012 m. spalio 2 d. raštu, VšĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos 2012 m. lapkričio 11 d. raštu Nr. 4RA-838-(TV1), Lietuvos radijo ir televizijos asociacijos 2012 m. lapkričio 8 d. raštu gavo prašymų įvertinti ar LRTC planuojamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų didinimas yra pagrįstas. Tarnyba 2012 m. lapkričio 15 d. gavo prašymą iš TEO išspręsti ginčą tarp

TEO ir LRTC dėl LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų. TEO, atsižvelgdama į tai, kad TEO ir LRTC 2011 m. mažino televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas, o taip pat į mažėjančias nusidėvėjimo sąnaudas, derybų metu siūlė LRTC sumažinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. LRTC su TEO pasiūlymu nesutiko ir informavo TEO, jog planuoja didinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainą 30 proc. TEO 2013 m. kovo 16 d. raštu Nr. 01-1-03-65 informavo Tarnybą, jog TEO iš LRTC gavo raštą apie naikinamas nuolaidas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms, o taip pat TEO ir LRTC sutarties dėl televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimo pakeitimą, kuriame nurodytos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos be nuolaidų. TEO rašte taip pat nurodė, jog LRTC, TEO nepasirašius sutarties priedo, svarstys galimybę nutraukti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sutartį.

Pateikta informacija rodo, jog televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais pirkėjai, pirkdami LRTC teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, pirkėjo derybinės galios neturi. LRTC padėtis nagrinėjamoje rinkoje sudaro sąlygas LRTC nutraukti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimą (prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų) arba nesuteikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų (prieigos prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų), nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme, įskaitant sąlygas nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

Dėl televizijos veiklos (re)transliavimo veiklos licencijavimo, televizijos programų (re)transliuotojas, kuris transliuoja programas LRTC skirtu radijo dažniu (kanalu), pirkdamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas iš LRTC, neturi kitos galimybės, išskyrus pirkti šią paslaugą iš LRTC. Toks televizijos programų transliuotojas neturi ir negali turėti savo infrastruktūros televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms teikti.

Televizijos programų transliuotojai, neturėdami galimybių pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų iš kito televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo nei LRTC arba turėdami labai ribotas galimybes tai padaryti⁵⁴, nesukuria pirkėjo derybinės galios, o LRTC, nesusidurdama su pirkėjo derybine galia, gali veikti nepriklausomai nuo klientų, konkurentų ir galiausiai vartotojų. Tai LRTC sukuria sąlygas nesuteikti prieigos prie LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, nutraukti prieigą prie LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, nustatyti nepagrįstai aukštas arba kitaip keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sąlygas, įskaitant kainas.

Išvada: Pirkėjo derybinės galios Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje nėra.

5.1.1.5. Potenciali konkurencija

Potenciali konkurencija egzistuoja tuomet, kai rinkoje, kurioje veikia vienas ūkio subjektas,

⁵⁴ Praktikoje buvo atvejų, kad televizijos programų transliuotojai keitė televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją, tačiau LRTC Anketoje nurodė, jog „<...> siuntimo paslaugų gavėjo keitimas dėl norminių dokumentų keitimo procedūrų gali trukti neprognozuojamą laiko tarpą“.

gali veiklą pradėti kitas ūkio subjektas, tačiau nebūtinai potencialus žaidėjas savo veiklą pradės. Taigi, potenciali konkurencija kyla iš rizikos, kad nagrinėjamoje rinkoje gali atsirasti naujas žaidėjas.

Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra steigiami atsižvelgiant į Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyta steigti 9 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, tačiau vienam skaitmeninės antžeminės televizijos tinklui sukoordinuoti radijo dažniai (kanalai) dėl Skaitmeninio dividendo politikos buvo paskirti judriojo ryšio tinklų plėtrai. 2012 m. pabaigoje Lietuvoje veikė 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai (po du tinklus valdo TEO ir LRTC) ir 2012 m. pabaigoje jau buvo išduoti leidimai steigti dar 3 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Dar vienas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas galėtų būti įsteigtas išjungus analoginę antžeminę televiziją kaimyninėse šalyse, tačiau tai įvyktų ne anksčiau kaip 2015 m. viduryje. Jau veikiantys 4 skaitmeniniai antžeminės televizijos tinklai yra visiškai išnaudoti. Steigiamus du skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus pirmiausia ketinama naudoti plėtojant raiškiosios televizijos transliacijas. Tai yra, skelbiant televizijos transliavimo arba retransliavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais konkursus, pirmenybę transliuoti arba retransliuoti televizijos programas naujais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais numatyta teikti tiems transliuotojams, kurie planuoja transliuoti arba retransliuoti raiškiosios televizijos programas. Tačiau du minėti tinklai gali būti panaudoti perduoti ir standartinės raiškos televizijos programas. Trečias steigiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas bus skirtas išimtinai LRT ir joks kitas televizijos programų transliuotojas arba retransliuotojas savo televizijos programų negalės (re)transliuoti šiuo tinklu. Taigi, nepaisant to, kad Lietuvoje trumpu laikotarpiu (per vienerius metus) iš viso veiks 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, dėl LRT steigiamo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo paskirties, potenciali konkurencija galėtų atsirasti tik konkuruojant TEO ir LRTC. Tačiau kaip buvo paminėta anksčiau, tiek TEO, tiek LRTC jau veikiantys skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra visiškai išnaudoti. TEO beveik visus valdomų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų išteklius naudoja savo poreikiams ir (re)transliuoja televizijos programas. TEO televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė tik vienam televizijos programų transliuotojui. Taigi, potenciali konkurencija būtų galima, jei TEO galėtų ir turėtų motyvą teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas (re)transliuotojams, kurie perka televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas iš LRTC. Tačiau TEO, dėl skirtumų tarp TEO ir LRTC televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų⁵⁵ (žr. 17 lentelę), neturės motyvų keisti savo (re)transliuojamų televizijos programų transliacijų perdavimo paslaugų teikėją. 17 lentelėje pateikta informacija rodo, kad LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos yra didesnės nei TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos. TEO, patirdama mažesnes televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sąnaudas, nebus suinteresuota atsisakyti sau teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir jas pirkti iš LRTC. Dėl egzistuojančio kainų skirtumo tarp TEO ir LRTC, LRTC iš televizijos programų (re)transliuotojų gali atsirasti spaudimas mažinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas (tokią galimybę įrodo Ataskaitos 5.1.1.4 skyriuje pateikta informacija). Tačiau atsižvelgiant į tai, jog televizijos programų (re)transliuotojai, dėl televizijos programų transliavimo veiklos licencijavimo, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas turi pirkti iš konkretaus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo, kuris nurodomas veiklos licencijoje, šiuo metu nėra laisvų išteklių skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose, licencijos

⁵⁵ TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos negali būti didesnės nei pagal Sąnaudų apskaitos taisyklės apskaičiuotos sąnaudos. TEO teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos taip pat turi būti teikiamos laikantis nediskriminavimo įpareigojimo. Dėl to daroma prielaida, kad TEO sau teiktų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas tokia kaina, kokia jas teikia kitiems televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjams.

keitimo procedūra gali trukti neapibrėžtą laiką, darytina išvada, kad LRTC televizijos programų transliuotojų spaudimas dėl kainų mažinimo nepaveiks.

17 lentelė. TEO ir LRTC televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų, galiojusių 2012 m. pabaigoje, palyginimas.

Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas	Tinklo numeris	Skaitmeninės antžeminės televizijos stočių skaičius	Kaina, Lt/mėn. už vieną programą (be PVM)
TEO	Pirmasis	24	36 380
TEO	Antrasis	6	30 820
LRTC	Pirmasis	32	48 570
LRTC	Antrasis	27	45 540

Toliau yra vertinama, ar naujai steigiami skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai gali įtakoti LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. Televizijos transliacijų perdavimo naujai steigiamais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos turėtų svyruoti nuo 16 103 iki 46 590 Lt/mėn. vienai programai (žr. 52 išnašą). Minėtame kainų intervale TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos kistų nuo 16 103 iki 26 275 Lt/mėn. vienai programai, o LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos kistų nuo 39 998 iki 46 590 Lt/mėn. vienai programai. Kaip matyti iš pateiktos informacijos, TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų kainos būtų mažesnės nei LRTC planuojamos nustatyti kainos. Atsižvelgiant į kainų skirtumus, TEO turės motyvą atsisakyti LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas TEO būtų linkusi teikti pati sau. Galima situacija, kad TEO, siekdama padidinti savo televizijos transliacijų konkurencingumą, neatsisakys LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, tačiau televizijos transliacijų perdavimo naujai įsteigtu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu paslaugas TEO teiks pati sau. Panaudojus visus TEO steigiamo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo išteklius, kitiems transliuotojams, kurie perka LRTC teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, nebūtų galimybės pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų iš TEO.

Taigi, faktinis tinklų panaudojimas, transliavimo veiklos licencijavimas, kainų skirtumai tarp TEO ir LRTC jau teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, o taip pat kainų skirtumai tarp televizijos transliacijų perdavimo naujai steigiamais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, rodo, jog nagrinėjamoje rinkoje nėra veiksmų, kurie sudarytų sąlygas atsirasti potencialiai konkurencijai Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje.

Išvada: Potencialios konkurencijos Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje nėra.

5.1.2. Konkurencijos problemų nustatymas

Tarnyba, Ataskaitos 5.1.1 skyriuje vertino kriterijus, kurių pagalba vertinama ar konkurencija Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje yra veiksminga. Tarnyba, įvertinusi minėtame Ataskaitos skyriuje nurodytus kriterijus, nustatė šias aplinkybes:

1. LRTC užima 100 proc. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkos.
2. Barjerai įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos

tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką yra aukšti.

3. LRTC teikiamų paslaugų įvairovė leidžia bendrovei patirti masto ir įvairovės ekonomiją, tačiau masto ir įvairovės ekonomijos pokyčiai LRTC sukuria motyvą teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas nustatyti sau palankia linkme.

4. Pirkėjo derybinės galios Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje nėra.

5. Potencialios konkurencijos Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje nėra.

Tarnyba, įvertinusi ar konkurencija Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje yra veiksminga, konstatuoja, kad konkurencija Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje nėra veiksminga ir nustato šias konkurencijos problemas:

1. LRTC turi motyvų, o nesant reguliavimo ir galimybių, nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC.

2. LRTC turi motyvų, o nesant reguliavimo ir galimybių, nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, kainas sau palankia linkme.

3. LRTC turi motyvų, o nesant reguliavimo ir galimybių, nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, kainas.

Atsižvelgiant į aukščiau nuodytas aplinkybes ir nustatytas konkurencijos problemas, darytina išvada, kad konkurencija Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje nėra veiksminga.

Išvada: Konkurencija Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje nėra veiksminga.

5.1.3. Didelę įtaką rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslauga, teikiama LRTC Lietuvos Respublikos teritorijoje, yra elektorinių ryšių paslauga, kuri yra naudojama televizijos transliacijoms perduoti šių paslaugų gavėjams (žiūrovams).

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslauga, teikiama LRTC Lietuvos Respublikos teritorijoje, gali apimti:

1. Televizijos programų glaudinimą (angl. *Encoding*), jei šią paslaugą teikia LRTC.
2. Televizijos programų tankinimą (angl. *Multiplexing*), jei šią paslaugą teikia LRTC.
3. Televizijos programų paskirstymą po skaitmeninės antžeminės televizijos stotis, įskaitant televizijos programų pristatymą iki siųstuvų, jei šią paslaugą teikia LRTC.
4. Televizijos programų išspinduliavimą į erdvę.

Tarnyba, konstatuoja kad:

1. LRTC Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu teikė televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje transliuotojams ir retransliuotojams, kurie naudodami šias paslaugas visuomenei teikė visuomenės informavimo paslaugas – transliavo ir (arba) retransliavo televizijos programas.

2. LRTC užima 100 proc. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkos.

3. Barjerai įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką yra aukšti.

4. LRTC teikiamų paslaugų įvairovė leidžia bendrovei patirti masto ir įvairovės ekonomiją, tačiau masto ir įvairovės ekonomijos pokyčiai LRTC sukuria motyvą teikiamų televizijos transliacijų

perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas nustatyti sau palankia linkme.

5. Pirkėjo derybinės galios Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje nėra.

6. Potencialios konkurencijos Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje nėra.

7. LRTC turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių, nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC.

8. LRTC turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių, nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, kainas sau palankia linkme.

9. LRTC turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių, nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, kainas.

10. Ūkio subjektą LRTC sudaro LRTC, kurio 100 proc. akcijų valdo Lietuvos Respublikos Vyriausybė, atstovaujama Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos.

Išvada: Tarnyba, atsižvelgdama į aukščiau išdėstytą konstatuoja, kad ūkio subjektas LRTC turi didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje.

5.2. Tyrimas, ar konkurencija Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje yra veiksminga

5.2.1. Tyrimas, ar konkurencija yra veiksminga atsižvelgiant į nustatytus kriterijus

Tarnyba, atsižvelgdama į Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairėse išvardintus kriterijus, kuriais remiantis gali būti nustatyta, ar atitinkamoje rinkoje yra dominuojantis ūkio subjektas, o taip pat atsižvelgdama į Taisykles, išskyrė šiuos kriterijus, kuriais remiantis vertinama ar konkurencija analizuojamoje rinkoje yra veiksminga:

- 1) rinkos struktūra;
- 2) įėjimo į rinką barjerai;
- 3) pirkėjo derybinė galia (angl. *Countervailing Buying Power*);
- 4) vertikali integracija;
- 5) potenciali konkurencija.

5.2.1.1. Rinkos struktūra

TEO televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė pats sau (retransliavo 18 televizijos programų, o nuo 2013-02-20 – 19 televizijos programų) ir UAB „Lietuvos ryto“ televizijai (siuntė 1 televizijos programą). Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiramuoju laikotarpiu TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjų skaičius keitėsi (žr. 18 lentelę).

18 lentelė. TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai 2008-2012 metų pabaigoje.

Metai	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjai	Televizijos transliacijų skaičius
2008	TEO	17 programų (Nacionalinės televizijos transliacijos)
	UAB „Sporto komunikacijos“	1 programa (Nacionalinės televizijos transliacijos)
	UAB „Lietuvos ryto“ televizija	1 programa (Nacionalinės televizijos transliacijos)
	UAB „Balticum TV“	1 programa (Nacionalinės televizijos transliacijos)

2009	TEO	17 programų (Nacionalinės televizijos transliacijos)
	UAB „Sporto komunikacijos“	1 programa (Nacionalinės televizijos transliacijos)
	UAB „Lietuvos ryto“ televizija	1 programa (Nacionalinės televizijos transliacijos)
	UAB „Balticum TV“;	1 programa (Nacionalinės televizijos transliacijos)
2010	TEO	17 programų (Nacionalinės televizijos transliacijos) 3 programos (Regioninės televizijos transliacijos)
	UAB „Lietuvos ryto“ televizija	1 programa (Nacionalinės televizijos transliacijos)
	UAB „Balticum TV“;	1 programa (Nacionalinės televizijos transliacijos)
	UAB „Sporto komunikacijos“	1 programa (Nacionalinės televizijos transliacijos)
2011	TEO	18 programų (Nacionalinės televizijos transliacijos) 3 programos (Regioninės televizijos transliacijos)
	UAB „Balticum TV“;	1 programa (Nacionalinės televizijos transliacijos)
	UAB „Lietuvos ryto“ televizija	1 programa (Nacionalinės televizijos transliacijos)
2012	TEO	18 programų (Nacionalinės televizijos transliacijos) 3 programos (Regioninės televizijos transliacijos)
	UAB „Lietuvos ryto“ televizija	1 programa (Nacionalinės televizijos transliacijos)

TEO 2010 m. Kaune veikiančia skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi pradėjo teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmenine antžemine televizijos stotimi paslaugas sau. Šia skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi buvo retransliuojamos 3 raiškiosios televizijos programos.

Televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veikla Lietuvoje yra licencijuojama. LRTK konkurso būdu parenka (re)transliuotoją, kuris transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas turi pirkti iš konkretaus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo. (Re)transliuotojo licencijoje yra nurodoma, kokio televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų teikėjo teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis naudosis (re)transliuotojas. Esant tokiam (re)transliavimo veiklos reglamentavimui, (re)transliuotojui yra sudėtinga pakeisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją ir joks kitas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjas negali teikti (re)transliuotojui televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Dėl to TEO Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje užima 100 proc. rinkos.

Išvada: TEO užima 100 procentų Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkos.

5.2.1.2. Įėjimo į rinką barjerai

Steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą arba pavienės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis yra reikalingi riboti ištekliai – radijo dažniai (kanalai), o taip pat atitinkama infrastruktūra. Radijo dažnis (kanalas) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus yra skiriamas pagal Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane Lietuvoje yra numatyta steigti 9 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu radijo dažniai (kanalai) jau buvo išduoti steigti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus steigia trys ūkio subjektai: LRTC (3 tinklus), TEO (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą). 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau veikia ir yra visiškai išnaudoti, t. y. jais yra transliuojama tiek televizijos programų, kiek tai yra techniškai įmanoma užtikrinant normalią paslaugų kokybę. 3 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra diegiami ir 2 iš jų turi pradėti veikti ne vėliau kaip nuo 2014 m. liepos 1 d. Pastaruosius skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus pirmiausia yra numatyta naudoti plėtojant raiškiosios televizijos programų transliacijas, tačiau jie gali būti naudojami transliuoti ir standartinės raiškiosios televizijos programas. Trečiuoju steigiamu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu bus transliuojamos tik LRT televizijos programos ir kito (re)transliuotojo televizijos programos šiuo tinklu negalės būti transliuojamos. Aštuntas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas gali būti steigiamas

ne anksčiau kaip 2015 m. viduryje, kai Rusijoje ir Baltarusijoje bus išjungta analoginė antžeminė televizija. Radijo dažniai (kanalai), Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane numatyti skirti steigti devintą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, dėl Skaitmeninio dividendo politikos buvo skirti judriojo ryšio tinklų plėtrai. Taigi, nepaisant to, kad Lietuvoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir tyrimo metu veikia 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai ir trumpuoju periodu (per vienerius metus) pradės veikti dar trys skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, dėl tinklų faktinio ir planuojamo panaudojimo, kitas ūkio subjektas, negali pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kaip alternatyvos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms, teikiamoms TEO. Taip pat atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad ribotas radijo dažnių (kanalų) skaičius, riboja galimybes kitiems asmenims nei LRTC, TEO ir LRT, steigti naujus skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus ir jais teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Kitas veiksnys, ribojantis įėjimą į nagrinėjamą rinką yra televizijos programų (re)transliavimo veiklos licencijavimas. Transliuotojui arba retransliuotojui yra išduodama LRTK licencija, suteikianti teisę, programas transliuoti naudojant trečiosios šalies – siuntėjo – paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VII ir Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 8 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Transliuotojai ir (arba) retransliuotojai, programas (re)transliuojantys radijo dažniu (kanalu), kuris yra skirtas TEO, turi pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas tik iš TEO. Praktikoje yra pasitaikę atvejų, kad (re)transliuotojai atsisakė vieno televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo paslaugų ir pirkto kito televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo paslaugas. Tačiau minimoje situacijoje televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją keitė transliuotojas, perkantis tik vienos televizijos programos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, ir toks rezultatas buvo pasiektas bendru televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų, LRTK ir transliuotojo susitarimu. Bet kaip nurodė LRTC atsakydama į Anketos klausimus „<...> siuntimo paslaugų gavėjo keitimas dėl norminių dokumentų keitimo procedūrų gali trukti neprognozuojamą laiko tarpą“.

Dėl aukščiau išvardintų priežasčių barjerai įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinką yra aukšti.

Išvada: Barjerai įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinką yra aukšti.

5.2.1.3. Pirkėjo derybinė galia

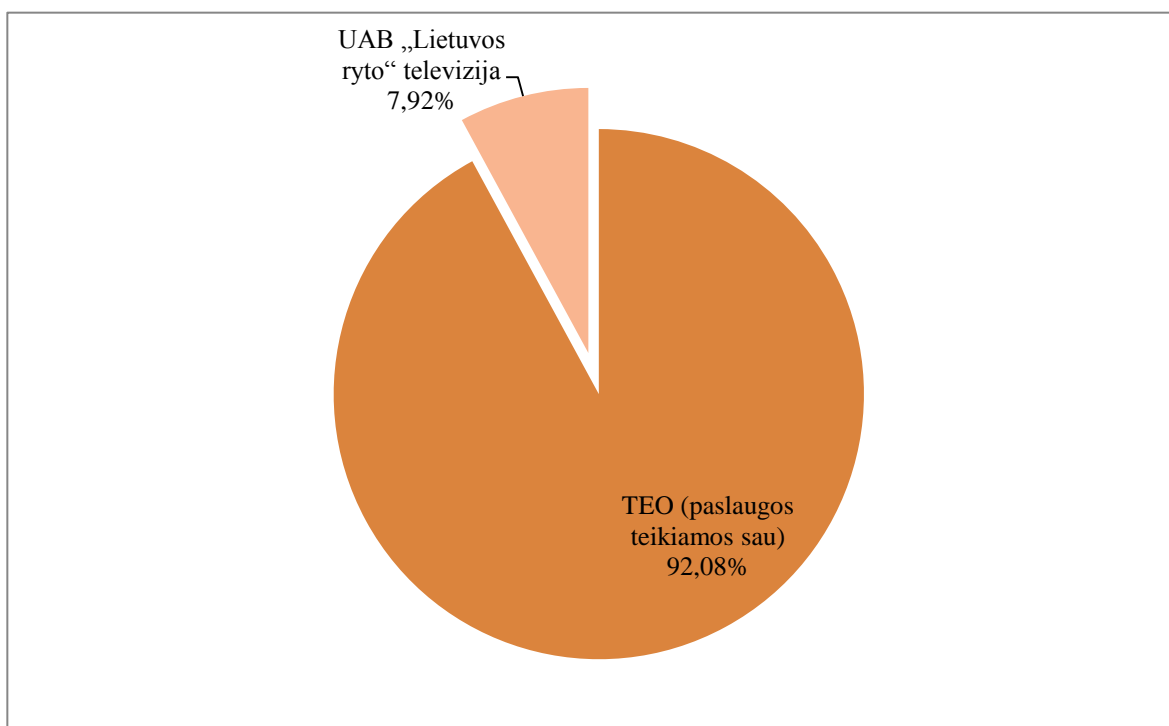
Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2000 m. gegužės 17 d. nutarimo Nr. 52 „Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo“ 27 punkte nurodyta, kad ūkio subjekto veiksmus gali varžyti stiprus pirkėjas, ribodamas pardavėjo potencialias galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką rinkoje ir neleidžiantis jam užimti dominuojančią padėtį. Stiprus pirkėjas gali daryti smarkią įtaką perkamos prekės kainai, kokybei arba tiekimo sąlygoms, jeigu jis superka didžiąją dalį rinkoje parduodamų prekių, yra gerai informuotas apie alternatyvius tiekimo šaltinius bei gali juos keisti greitai ir su mažais kaštais arba net pats sau imti tiekti atitinkamą prekę.

TEO teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra naudojamos perduoti tiek mokamas (koduotas), tiek nemokamas (nekoduotas) televizijos transliacijas. Be to, minėtas paslaugas gauna ir pats TEO. TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais gavėjai ir teikiamų paslaugų kiekiai yra nurodyti 18 lentelėje. TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjų struktūra pagal perkamų paslaugų kiekius yra pavaizduota 9

paveiksle. Analizuojant paslaugų gavėjų struktūrą į teikiamų paslaugų kiekį buvo įtrauktos ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi Kaune paslaugos. Atsižvelgiant į tai, kad vienos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos yra teikiamos visoje Lietuvoje, o kitos tik paviene skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi, siekiant įvertinti televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjų struktūrą buvo skaičiuojamas išvestinis dydis: programų skaičius dauginamas iš stočių skaičiaus, kuriomis yra transliuojamos programos.

Iš 9 paveiksle pateiktos informacijos matyti, kad vienintelis TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjas nenuperka didžiosios parduodamų paslaugų dalies. Televizijos (re)transliavimo veiklos licencijavimo ir visiškai panaudotų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų išteklių, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjas laisvai negalėtų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas pirkti iš kito televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo nei TEO. Dėl anksčiau paminėtų priežasčių, UAB „Lietuvos ryto“ televizija negali daryti įtakos perkamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos kainai, kokybei arba teikimo sąlygoms. Pateikta informacija rodo, jog televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais gavėjai, pirkdami TEO teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, pirkėjo derybinės galios neturi.

9 paveikslas. TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjų perkamų paslaugų kiekiai 2012 m. pabaigoje, proc.

Dėl (re)transliavimo veiklos licencijavimo, televizijos programų (re)transliuotojas, kuris transliuoja televizijos programas TEO skirtu radijo dažniu (kanalu), pirkdamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas iš TEO, neturi kitos galimybės, išskyrus pirkti šią paslaugą iš TEO. Toks transliuotojas neturi ir negali turėti savo infrastruktūros televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms teikti.

Transliuotojai, neturėdami galimybių pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų iš kito televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo nei TEO arba turėdami labai ribotas galimybes tai padaryti (žr. 54 išnašą), nesukuria pirkėjo derybinės galios, o TEO, nesusidurdama su pirkėjo derybine galia, gali veikti nepriklausomai nuo klientų, konkurentų ir galiausiai vartotojų.

Išvada: Pirkėjo derybinės galios Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje nėra.

5.2.1.4. Vertikali integracija

TEO Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu teikė didmenines paslaugas (televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas) ir mažmenines paslaugas (retransliavo televizijos programas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais). TEO Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikė sau ir vienam televizijos programų transliuotojui. Tai rodo, jog TEO yra vertikaliai integruotas ūkio subjektas, kuris didmenines paslaugas naudoja teikti mažmenines paslaugas, o taip pat televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia vienam transliuotojui.

TEO savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus steigė naudodama LRTC teikiamas duomenų perdavimo ir infrastruktūros paslaugas (arba kitaip transliacijų perdavimo priemonių paslaugas). 2012 m. spalio 29 d. išjungus analoginę antžeminę televiziją, LRTC prarado dalį pajamų, tačiau ne visų su televizijos transliacijų perdavimo analoginės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis susijusių sąnaudų buvo išvengta. LRTC, atsižvelgdama į pasikeitusias paslaugų sąnaudas po analoginės antžeminės televizijos išjungimo, inicijavo savo teikiamų paslaugų, įskaitant televizijos transliacijų perdavimo priemonių, kainų peržiūrą. Tarnyba 2012 m. rugpjūčio 28 d. gavo TEO prašymą išspęsti ginčą tarp TEO ir LRTC dėl transliacijų perdavimo priemonių kainų. Ginčo medžiaga rodo, jog LRTC ketino didinti transliacijų perdavimo priemonių paslaugų kainas. LRTC didinant transliacijų perdavimo priemonių kainas, didės TEO sąnaudos, o tuo pačiu turės didėti ir TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos. TEO, užimdama 100 proc. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkos, o taip pat esant ribotoms galimybėms transliuotojams keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją (žr. Ataskaitos 5.2.1.1 skyrių), turi galimybių nustatyti transliacijų perdavimo paslaugų kainas sau palankia linkme. TEO, siekdama išlaikyti savo teikiamų mažmeninių paslaugų – televizijos transliacijų – konkurencingumą ir mažinti paslaugų kainą, turės motyvą išaugusias televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sąnaudas kompensuoti didindama transliuotojams teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas, o taip pat nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. Transliuotojui arba retransliuotojui nesutikus su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais kainų keitimu, TEO, nesant reguliavimo, gali turėti motyvą nutraukti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, arba jos nesuteikti.

Atsižvelgiant į išdėstytą aukščiau, TEO vertikali integracija, užimama rinkos dalis, o taip pat ribotos (re)transliuotojų galimybės keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją, nesant reguliavimo, sudaro galimybes, o siekis išlaikyti savo paslaugas konkurencingas, sukuria motyvą TEO nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme, nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas, o taip pat atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų arba jos nesuteikti.

Išvada: TEO vertikali integracija, užimama rinkos dalis, o taip pat ribotos (re)transliuotojų galimybės keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją, nesant reguliavimo, sudaro galimybes, o siekis išlaikyti savo paslaugas konkurencingas, sukuria motyvą TEO, nesant reguliavimo: nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės

televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme, nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas, o taip pat atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų arba jos nesuteikti.

5.2.1.5. Potenciali konkurencija

Potenciali konkurencija egzistuoja tuomet, kai į rinką, kurioje veikia vienas ūkio subjektas, gali veiklą pradėti kitas ūkio subjektas, tačiau nebūtinai potencialus žaidėjas savo veiklą pradės. Taigi, potenciali konkurencija kyla iš rizikos, kad nagrinėjamoje rinkoje gali atsirasti naujas žaidėjas.

Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra steigiami atsižvelgiant į Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyti steigti 9 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, tačiau vienam skaitmeninės antžeminės televizijos tinklui sukoordinuoti radijo dažniai (kanalai) dėl Skaitmeninio dividendo politikos buvo paskirti judriojo ryšio tinklų plėtrai. 2012 m. pabaigoje Lietuvoje veikė 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai (po du tinklus valdo TEO ir LRTC) ir 2012 m. pabaigoje jau buvo išduoti leidimai steigti dar 3 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Dar vienas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas galėtų būti įsteigtas išjungus analoginę antžeminę televiziją kaimyninėse šalyse, tačiau tai įvyktų ne anksčiau kaip 2015 m. viduryje. Jau veikiantys 4 skaitmeniniai antžeminės televizijos tinklai yra visiškai išnaudoti. Steigiamus du skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus pirmiausia ketinama naudoti plėtojant raiškiosios televizijos transliacijas. Tai yra, skelbiant televizijos transliavimo arba retransliavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais konkursus, pirmenybę transliuoti arba retransliuoti televizijos programas naujais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais numatyta teikti tiems transliuotojams, kurie planuoja transliuoti arba retransliuoti raiškiosios televizijos programas. Tačiau du minėti tinklai gali būti panaudoti perduoti ir standartinės raiškos televizijos programas. Trečias steigiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas bus skirtas išimtinai LRT ir joks kitas transliuotojas arba retransliuotojas savo televizijos programų negalės (re)transliuoti šiuo tinklu. Taigi, nepaisant to, kad Lietuvoje trumpu laikotarpiu (per vienerius metus) iš viso veiks 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, dėl LRT steigiamo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo paskirties, potenciali konkurencija galėtų atsirasti tik konkuruojant TEO ir LRTC. Tačiau kaip buvo paminėta anksčiau, tiek TEO, tiek LRTC skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra visiškai išnaudoti. TEO beveik visus valdomų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų išteklius naudoja savo poreikiams ir retransliuoja televizijos programas. TEO televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia tik vienam transliuotojui. Taigi, potenciali konkurencija būtų galima, jei LRTC, TEO ir transliuotojas sutiktų dėl transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo keitimo. Tačiau TEO ir UAB „Lietuvos ryto“ televizija, dėl skirtumų tarp TEO ir LRTC transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų (žr. 17 lentelę ir 5.1.1.5 skyrių), neturės motyvų keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją. 17 lentelėje pateikta informacija rodo, kad LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos yra didesnės nei TEO. Dėl to TEO, siekdama išvengti paslaugų savikainos didėjimo, nebus linkusi atsisakyti savo paslaugų ir pirkti LRTC teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. UAB „Lietuvos ryto“ televizija, patirdama mažesnes sąnaudas, nebus suinteresuota atsisakyti TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir jas pirkti iš LRTC.

Toliau yra vertinama, ar naujai steigiami skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai gali įtakoti TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. Televizijos transliacijų perdavimo naujai steigiamais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos turėtų kisti nuo 16 103 iki 46 590 Lt/mėn. vienai programai (žr. 52 išnašą). Minėtame kainų intervale TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos kistų nuo 16 103 iki 26 275 Lt/mėn. vienai programai, o LRTC

teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos kistų nuo 39 998 iki 46 590 Lt/mėn. vienai programai. Kaip matyti iš pateiktos informacijos, TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų kainos būtų mažesnės nei LRTC planuojamos nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos. Atsižvelgiant į kainų skirtumus, TEO turės motyvą atsisakyti LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas TEO būtų linkusi teikti pati sau. Panaudojus visu TEO steigiamo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo išteklius, kitiems transliuotojams, kurie perka TEO teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, būtų galimybė pirkti tik LRTC teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Tačiau LRTC teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra brangesnės nei TEO galimos teikti ir teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos. Taigi, transliuotojai ir retransliuotojai, perkantys TEO teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, nebus linkę jų atsisakyti. Tai sukuria TEO galimybę didinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas tiek, kad jos būtų artimos LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms.

Taigi, faktinis tinklų panaudojimas, transliavimo veiklos licencijavimas, kainų skirtumai tarp TEO ir LRTC jau teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, o taip pat kainų skirtumai tarp TEO ir LRTC televizijos transliacijų perdavimo naujai steigiamais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų rodo, jog nagrinėjamoje rinkoje nėra veiksmų, kurie sudarytų sąlygas atsirasti potencialiai konkurencijai Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje.

Išvada: Potencialios konkurencijos Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje nėra.

5.2.2. Konkurencijos problemų nustatymas

Tarnyba, Ataskaitos 5.2.1 skyriuje vertino kriterijus, kurių pagalba vertinama ar konkurencija Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje yra veiksminga. Tarnyba, įvertinusi minėtame Ataskaitos skyriuje nurodytus kriterijus, nustatė šias aplinkybes:

1. TEO užima 100 proc. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkos.

2. Barjerai įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinką yra aukšti.

3. Pirkėjo derybinės galios Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje nėra.

4. TEO vertikali integracija, užimama rinkos dalis, o taip pat ribotos (re)transliuotojų galimybės keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją, nesant reguliavimo, sudaro galimybes, o siekis išlaikyti savo paslaugas konkurencingas, sukuria motyvą TEO, nesant reguliavimo: nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme, nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas, o taip pat atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų arba jos nesuteikti.

5. Potencialios konkurencijos Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje nėra.

Tarnyba, įvertinus ar konkurencija Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje yra veiksminga, konstatuoja, kad konkurencija

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje nėra veiksminga ir nustato šias konkurencijos problemas:

1. TEO turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių, nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, kainas sau palankia linkme.
2. TEO turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių, nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, kainas.
3. TEO turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių, atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, arba jos nesuteikti.

Atsižvelgiant į aukščiau nuodytas aplinkybes ir nustatytas konkurencijos problemas, darytina išvada, kad konkurencija Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje nėra veiksminga.

Išvada: Konkurencija Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje nėra veiksminga.

5.2.3. Didelę įtaką rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslauga, teikiama TEO Lietuvos Respublikos teritorijoje, yra elektorinių ryšių paslauga, kuri yra naudojama televizijos transliacijoms perduoti šių paslaugų gavėjams (žiūrovams).

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslauga, teikiama TEO Lietuvos Respublikos teritorijoje, gali apimti:

1. Televizijos programų glaudinimą (angl. *Encoding*), jei šią paslaugą teikia TEO.
2. Televizijos programų tankinimą (angl. *Multiplexing*), jei šią paslaugą teikia TEO.
3. Televizijos programų paskirstymą po skaitmeninės antžeminės televizijos stotis, įskaitant televizijos programų pristatymą iki siųstuvų, jei šią paslaugą teikia TEO.
4. Televizijos programų išspinduliavimą į erdvę.

Tarnyba, konstatuoja kad:

1. TEO Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu teikė televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje transliuotojams ir retransliuotojams, kurie naudodami šias paslaugas visuomenei teikė visuomenės informavimo paslaugas – transliavo ir (arba) retransliavo televizijos programas.

2. TEO užima 100 proc. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkos.

3. Barjerai įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinką yra aukšti.

4. Pirkėjo derybinės galios Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje nėra.

5. Potencialios konkurencijos Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje nėra.

6. TEO turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, kainas sau palankia linkme.

7. TEO turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, kainas.

8. TEO turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO,

arba jos nesuteikti.

9. Ūkio subjektą TEO sudaro TEO kartu su susijusiais juridiniais asmenimis, t.y. UAB „Omnitel“, UAB „Lintel“, UAB „Baltic Data Centre“, UAB „Kompetencijos ugdymo centras“, UAB „Verslo investicijos“, VšĮ „Ryšių istorijos muziejus“, UAB „Hostex“, UAB „Hosting“ (ūkio subjekto TEO nustatymo aprašymas pateiktas Ataskaitos 2 Priede).

Išvada: Tarnyba, atsižvelgdama į aukščiau išdėstytą konstatuoja, kad ūkio subjektas TEO turi didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje.

6. IPAREIGOJIMŲ ATITINKAMOJE RINKOJE NUSTATYMAS, KEITIMAS ARBA PANAIGINIMAS

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodyta, jog trečiasis atitinkamos rinkos tyrimo procedūros etapas yra Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (arba) panaikinimas didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams.

Įstatymas perkėlė Europos Sąjungos reguliavimo sistemos nuostatas į nacionalinę teisę. Taisyklių 5 punkte nurodyta, kad Tarnyba atlieka rinkos tyrimą vadovaudamasi Pagrindų direktyva, kitais privalomais Europos Sąjungos teisės aktais ir atsižvelgdama į Didelės įtakos nustatymo rinkoje gaires, Rinkų rekomendaciją, Pranešimų rekomendaciją, kitas Europos Bendrijų Komisijos nuorodas bei rekomendacijas, Bendrą poziciją dėl priemonių ir kitas Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinių elektroninių ryšių reguliavimo institucijų bendras pozicijas ir t. t.

Prieigos direktyvos preambulės 5 dalyje konstatuojama, kad atviroje ir konkurencinėje rinkoje neturi būti apribojimų, kurie trukdytų įmonėms tarpusavyje derėtis dėl prieigos ir susijungimo susitarimų, ypač dėl susitarimų su kitų valstybių įmonėmis. Be to, Prieigos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės užtikrina, kad nebūtų jokių apribojimų, kurie ūkio subjektams toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje neleistų tarpusavyje derėtis dėl susitarimų techniniais ar komerciniais prieigos ir (arba) sujungimo klausimais. Pažymėtina, kad pagal Įstatymo 1 straipsnio 5 dalį Įstatymu siekiama Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos tikslų, tarp jų plėsti vidaus rinką. Tai daryti nacionalines reguliavimo institucijas įpareigoja ir Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 3 dalis. Taigi, vadovaudamasi Įstatymo 1 straipsnio 5 dalies ir Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatomis, Tarnyba turi imtis visų reikiamų priemonių, siekdama skatinti konkurenciją elektroninių ryšių srityje.

Prieigos direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje nurodoma, kad nustatyti įpareigojimai turi būti pagrįsti nustatytos problemos pobūdžiu, turi būti proporcingi ir pateisinami atsižvelgiant į Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus (konkurencijos skatinimas, vidaus rinkos plėtra ir Europos Sąjungos piliečių interesų užtikrinimas). Prieigos direktyvos preambulės 15 dalyje pabrėžiama, kad skiriant įmonei, turinčiai didelę įtaką rinkoje, įpareigojimus papildomos rinkos analizės atlikti nereikia, tačiau būtina pagrįsti, kad būtent toks įpareigojimas yra tikslingas ir pagal nustatytos problemos pobūdį proporcingas. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 117 punkte taip pat akcentuojama, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad didelę įtaką turintiems ūkio subjektams nustatomi įpareigojimai turi atitikti tikslus, nurodytus Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus ir būti proporcingi sprendžiamoms problemoms.

Įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Tarnyba turi teisę ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatyti Įstatymo 17 straipsnio 1–7 punkte nurodytus įpareigojimus, atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami konkrečiu atveju, ir nustatydama tokių įpareigojimų vykdymo pradžios momentą.

Taisyklių 20 punkte nurodyta, jog nustačius, kad konkurencija atitinkamoje rinkoje nėra veiksminga, įpareigojimai didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams nustatomi vadovaujantis Įstatymo 17 straipsniu, taip pat vadovaujantis ir atsižvelgiant į Taisyklių 5 punkte nurodytus teisės aktus. Taisyklių 21 punkte nurodyta, kad didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams, kuriems įpareigojimai, susiję su atitinkama rinka, jau buvo nustatyti anksčiau, Tarnyba palieka galioti jau nustatytus įpareigojimus arba juos pakeičia (įskaitant ir naujų įpareigojimų nustatymą ir (ar) nustatytų įpareigojimų panaikinimą). Nustatydama įpareigojimus ar juos pakeisdama Tarnyba nurodo naujų arba pakeistų įpareigojimų vykdymo pradžios momentą.

Taisyklių 23 punkte nurodyta, kad įpareigojimai panaikinami Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nustatytais atvejais, sąlygomis ir tvarka. Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad jei atlikus atitinkamos rinkos tyrimą nustatoma, kad jos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymo ir (arba) joje nėra didelę įtaką turinčių ūkio subjektų, Tarnyba nenustato įpareigojimų ūkio subjektams ir (ar) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus, jei tokie buvo nustatyti.

Atsižvelgiant į išdėstytą, matyti, kad didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektas įpareigojimai gali būti nustatomi, keičiami, o nustačius, kad atitinkamos rinkos charakteristikos negali pateisinti *ex ante* reguliavimo ir (arba) atitinkamoje rinkoje nėra didelę įtaką turinčių ūkio subjektų, ūkio subjektams nustatyti įpareigojimai yra naikinami.

Ataskaitos 4.3 yra nustatytos atitinkamos Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos, kuriose yra pagrindžiamas Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų taikymas, arba kitaip buvo nustatytos atitinkamos rinkos, kuriose *ex ante* reguliavimas yra pagrindžiamas. Ataskaitoje taip pat nustatyta, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu *ex ante* reguliavimas buvo taikomas atitinkamoms transliacijų perdavimo paslaugoms (žr. Ataskaitos 1.2 skyrių), tačiau šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo nustatyta, kad atitinkamos rinkos netenkinančių Rinkų rekomendacijos 2 punkte nurodytų trijų kriterijų testo kriterijų. Atsižvelgiant į tai, toliau Ataskaitoje vertinama, kokie įpareigojimai, nustatyti ūkio subjektams LRTC ir TEO ankstesniais Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimais yra paliekami, keičiami arba naikinami.

6.1. Įpareigojimų ūkio subjektui LRTC, turinčiam didelę įtaką teikiant radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, kai radijo dažnis skiriamas LRTC, naikinimas

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad pirmasis rinkos tyrimo procedūros etapas yra atitinkamos rinkos, kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimas. Tarnyba Ataskaitos 3.4 skyriuje apibrėžė Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką. Ši rinka nėra nurodyta Rinkų rekomendacijos priede kaip rinka, kurioje gali būti pagrįstas *ex ante* reguliavimas. Kitaip tariant, apibrėžta rinka nėra nurodyta Rinkų rekomendacijos priede, kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą. Siekiant įrodyti, kad Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinka pasižymi tokiais charakteristikomis, kurios pateisina įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, buvo būtina atlikti Rinkų rekomendacijos 2 punkte nurodytą trijų kriterijų testą ir įrodyti, kad visi trys testo kriterijai yra tenkinami. Ataskaitos 4.1.1 skyriuje nustatyta, kad Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinka netenkina visų trijų Rinkų rekomendacijos 2 punkte nustatytų trijų kriterijų testo kriterijų. Minėtame Ataskaitos skyriuje nustatyta, kad nepaisant to, jog kliūtys įeiti į Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinką yra aukštos (pirmas trijų kriterijų testo kriterijus tenkinamas), stabilios radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais kainos, potenciali galimybė radijo transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjui atsisakyti LRTC teikiamų radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų ir potenciali galimybė gauti licenciją, suteikiančią teisę steigti savo elektroninių ryšių tinklą tokiu būdu radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas teikiant sau, rodo, jog nagrinėjama rinka pasižymi charakteristikomis, kurios riboja LRTC galimybes elgtis nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų. Tai rodo, kad rinka pasižymi charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti *ex ante* įpareigojimus (netenkinamas antras trijų kriterijų testo kriterijus).

Aukščiau pateikta informacija rodo, kad Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinka nepasižymi tokiais charakteristikomis, kurios gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą. Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad jeigu atlikus atitinkamos rinkos tyrimą nustatoma, kad jos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų 17 straipsnyje, taikymo, Tarnyba, Įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis nenustato Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų ūkio subjektams ir (ar) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus, jei tokie buvo nustatyti.

Šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime apibrėžta Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinka atitinka Tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu 1V-1055 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkų apibrėžimo“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-770) apibrėžtą Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką ir Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-239 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkų apibrėžimo“ apibrėžtą Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką, nes visų trijų rinkų objektas yra tas pats – LRTC teikiamos radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, kai radijo dažnis (kanalas) yra skiriamas LRTC.

2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1057 ūkio subjektas LRTC buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-240 ūkio subjektas LRTC buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 3.1, 3.2, 3.3., 3.4, 3.5 punktuose LRTC nustatyti įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, apskaitos atskyrimo įpareigojimas, o 2010 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. 1V-240 4.1 ir 4.2 punktais buvo pakeisti 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 3.4 ir 3.5 punktuose nustatyti, atitinkamai, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas ir apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

Atsižvelgiant į tai, kad Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinka nepasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, o Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinka atitinka Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką ir Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką, kuriose LRTC yra nustatyti atitinkami įpareigojimai, LRTC Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje ir Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nustatyti įpareigojimai yra naikintini.

Išvada: Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinka nepasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, todėl LRTC Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje ir Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 3.1, 3.2, 3.3 punktuose ir 2010 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. 1V-240 3.1, 3.2, 3.3, 4.1 ir 4.2 punktuose nustatyti įpareigojimai yra naikintini.

6.2. Įpareigojimų ūkio subjektui LRTC, turinčiam didelę įtaką teikiant radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas, kai radijo dažnis skiriamas transliuotojui, naikinimas

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad pirmasis rinkos tyrimo procedūros etapas yra atitinkamos rinkos, kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimas. Tarnyba Ataskaitos 3.4 skyriuje apibrėžė Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinką. Ši rinka nėra nurodyta Rinkų rekomendacijos priede kaip rinka, kurioje gali būti pagrįstas *ex ante* reguliavimas. Kitaip tariant, apibrėžta rinka nėra nurodyta Rinkų rekomendacijos priede, kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą. Siekiant įrodyti, kad Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinka pasižymi tokiais charakteristikomis, kurios pateisina įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, buvo būtina atlikti Rinkų rekomendacijos 2 punkte nurodytą trijų kriterijų testą ir įrodyti, kad visi trys testo kriterijai yra tenkinami. Ataskaitos 4.1.3 skyriuje nustatyta, kad Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinka netenkina visų trijų Rinkų rekomendacijos 2 punkte nustatytų trijų kriterijų testo kriterijų. Minėtame Ataskaitos skyriuje nustatyta, kad nėra teisinių kliūčių pradėti veikti nagrinėjamoje rinkoje, o LRTC atitinkamoje rinkoje galiojantys įpareigojimai mažina įėjimo į Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinką barjerus ir tai užtikrina sąlygas vystytis konkurencijai Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinkoje. Tarnyba 2013 m. pradėjo Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimą. Jei 2013 m. pradėto Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimo metu bus nustatyta, jog konkurencija nėra veiksminga ir atitinkamiems ūkio subjektams reiks nustatyti įpareigojimus, šie įpareigojimai užtikrins, kad radijo programų transliuotojai, kurie turi teisę steigti savo elektroninių ryšių tinklus, galėtų steigti, eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus ir teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugas sau. Remiantis anksčia pateikta informacija konstatuota, kad nagrinėjama rinka netenkina Rinkų rekomendacijos 2 punkte nurodyto pirmojo trijų kriterijų testo kriterijaus.

Aukščiau pateikta informacija rodo, kad Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinka nepasižymi tokiais charakteristikomis, kurios gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą. Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad jeigu atlikus atitinkamos rinkos tyrimą nustatoma, kad jos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų 17 straipsnyje, taikymo, Tarnyba, Įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis nenustato Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų ūkio subjektams ir (ar) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus, jei tokie buvo nustatyti.

Šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime apibrėžta Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinka atitinka Tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu 1V-1055 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkų apibrėžimo“ apibrėžtą Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką ir Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-239 „Dėl transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkų apibrėžimo“ apibrėžtą Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką nes visų trijų rinkų objektas yra tas pats – radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, kai radijo dažnis (kanalas) yra skiriamas transliuotojui.

2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1056 ūkio subjektas LRTC buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos

teritorijoje, rinkoje. 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-242 ūkio subjektas LRTC buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1056 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 punktuose LRTC nustatyti įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, apskaitos atskyrimo įpareigojimas, o 2010 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. 1V-242 4.1 ir 4.2 punktais buvo pakeisti 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1056 3.4 ir 3.5 punktuose nustatyti, atitinkamai, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas ir apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

Atsižvelgiant į tai, kad Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinka nepasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, o Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinka atitinka Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką ir Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką, kuriose LRTC yra nustatyti atitinkami įpareigojimai, LRTC Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje ir Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nustatyti įpareigojimai yra naikintini.

Išvada: Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinka nepasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, todėl LRTC Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje ir Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1056 3.1, 3.2, 3.3 punktuose ir 2010 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. 1V-242 3.1, 3.2, 3.3, 4.1 ir 4.2 punktuose nustatyti įpareigojimai yra naikintini.

6.3. Įpareigojimų ūkio subjektui LRTC, turinčiam didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinkoje, nustatymas, keitimas arba naikinimas

2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-244 ūkio subjektas LRTC buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. Ūkio subjektui LRTC minėtoje rinkoje buvo nustatyti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-244 ūkio subjektui LRTC nustatyti įpareigojimai buvo nustatyti tokia apimtimi – LRTC teikiamoms skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) yra skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms. Tai yra 2010 m. rinkos tyrimo metu apibrėžta Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC,

teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka susidėjo iš dviejų paslaugų – transliacijų perdavimo paslaugų ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų. Šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra skaidomos į dvi atskiras paslaugas. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2010 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu apibrėžtos televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinkos pavadinimas skiriasi nuo šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime apibrėžtos rinkos pavadinimo. Tačiau tiek 2010 m. baigiamoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime, tiek šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime nagrinėjama ta pati paslauga – televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslauga, kai ją teikia ūkio subjektas LRTC. Tarnyba, atsižvelgdama į aukščiau išvardintus pokyčius, o taip pat siekdama teisinio tikrumo kintančioje rinkoje keičia ūkio subjektui LRTC 2010 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime nustatytus ir 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-244 įtvirtintus įpareigojimus.

6.3.1. Įpareigojimo suteikti prieigą keitimas

2010 metais antrojo Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo apibrėžta tokia transliacijų perdavimo paslaugų rinka – Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, rinka. Šioje rinkoje LRTC buvo nustatytas toks įpareigojimas suteikti prieigą – „Kiek tai susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, ūkio subjektas LRTC privalo:

1. patenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą prie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;
2. suteikti prieigą prie konkrečių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių kitiems ūkio subjektams;
3. sąžiningai derėtis su kitais ūkio subjektais, prašančiais suteikti prieigą prie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje;
4. nenutraukti prieigos prie jau suteiktų priemonių;
5. suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos paslaugų suderinamumui;
6. suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;
7. suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje teikimą šių paslaugų gavėjams;
8. sujungti tinklus ar suteikti tinklų priemones, įskaitant galimybę sujungti tinklus ir suteikti priemones bet kuriame techniškai galimame tinklo taške;
9. ūkio subjektas LRTC gali atsisakyti suteikti prieigą prie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, bei susijusių priemonių, vienašališkai sustabdyti jų teikimą ar jį nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti elektroninių ryšių tinklo vientisumą.“.

Aukščiau nurodytas įpareigojimas buvo nustatytas siekiant apriboti LRTC galimybes nesuteikti prieigos prie „skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų.“ Ataskaitos 5.1.2 skyriuje Tarnyba nustatė, kad LRTC turi motyvų, o nesant reguliavimo ir galimybes, nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC. Kaip matyti iš pateiktos informacijos, tiek 2010 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu, tiek šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta ta pati problema ir šią problemą geriausiai sprendžia Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 4 punkte ir Įstatymo 21 straipsnyje nurodytas įpareigojimas suteikti prieigą. Tačiau 2010 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu apibrėžtos rinkos pavadinimas skiriasi nuo šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime apibrėžtos rinkos pavadinimo, o taip pat šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra skaidomos į dvi atskiras paslaugas – televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Atsižvelgiant į minėtus skirtumus, o taip pat siekiant teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, tikslinga pakeisti 2006 m. ir 2010 m. LRTC nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą ir jį išdėstyti taip:

Kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu, ūkio subjektas LRTC privalo:

1. patenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

2. sąžiningai derėtis su kitais ūkio subjektais, prašančiais suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

3. nenutraukti prieigos prie jau suteiktų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių.

4. suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos paslaugų suderinamumui.

5. suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus.

6. suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, teikimą šių paslaugų gavėjams.

7. ūkio subjektas LRTC gali atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių, vienašališkai sustabdyti jos teikimą ar ją nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti elektroninių ryšių tinklo vientisumą.

Įpareigojimas suteikti prieigą riboja ūkio subjekto LRTC galimybes nutraukti arba atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC. Nustačius šį įpareigojimą, ūkio subjektas LRTC privalės sąžiningai derėtis su kitais asmenimis, negalės atsisakyti suteikti prieigą, nenutrauks jau suteiktos prieigos bei suteiks visas kitas būtinas priemones, reikalingas transliacijas perduoti galutiniams paslaugų gavėjams (žiūrovams). Ūkio subjektas LRTC galės atsisakyti suteikti prieigą, jei prašymas suteikti prieigą bus nepagrįstas arba vienašališkai sustabdyti prieigos teikimą ar ją nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti elektroninių ryšių tinklo vientisumą. Dėl to įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnyje. Nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą prie televizijos transliacijų

perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis, apribojama konkurencija televizijos programų transliavimo rinkose.

Išvados:

1. Kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, teikimu, ūkio subjektas LRTC privalo:

1.1. patenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

1.2. sąžiningai derėtis su kitais ūkio subjektais, prašančiais suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

1.3. nenutraukti prieigos prie jau suteiktų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, įskaitant prieigą prie su paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

1.4. suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos paslaugų suderinamumui;

1.5. suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;

1.6. suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, teikimą šių paslaugų gavėjams.

2. Ūkio subjektas LRTC gali atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių, vienašališkai sustabdyti jų teikimą ar jį nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti elektroninių ryšių tinklo vientisumą.

6.3.2. Nediskriminavimo įpareigojimo keitimas

2010 metais antrojo Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo apibrėžta tokia transliacijų perdavimo paslaugų rinka – Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, rinka. Šioje rinkoje LRTC buvo nustatytas toks nediskriminavimo įpareigojimas: „Ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras teikiamoms skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms privalo taikyti tokias pačias technines bei kitokias sąlygas, kokias ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams.“ Minėtu įpareigojimu buvo sprendžiama 2010 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – „AB Lietuvos radijo ir televizijos centras turi galimybių ir motyvų taikyti skirtingas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.“.

Ataskaitos 5.1.2 skyriuje nustatyta, kad LRTC turi motyvų, o nesant reguliavimo ir galimybes, nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, kainas sau palankia linkme. Tokio keitimo rezultatas gali būti skirtingų paslaugų kainų arba skirtingų kainodaros sąlygų nustatymas skirtingiems paslaugų gavėjams. Taigi, tiek 2010

m., tiek šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime yra nustatytos panašios problemos. Tačiau skirtingai nei 2010 m., 2012 m. pradėtame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime, Tarnyba apibrėžė kitą atitinkamą transliacijų perdavimo paslaugų rinką. Taip pat šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra skaidomos į dvi paslaugas – televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Atsižvelgiant į išdėstytą, o taip pat siekiant teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, 2010 m. LRTC nustatytą nediskriminavimo įpareigojimą tikslinga pakeisti ir jį išdėstyti taip: ūkio subjektas LRTC, teikdamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, privalo nediskriminuoti transliacijų perdavimo paslaugų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, teikiamų LRTC, gavėjų, įskaitant analogiškų sąlygų analogiškais aplinkybėmis taikymą ir tos pačios kokybės bei tokiais pačiomis sąlygomis, kokias turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams, paslaugų bei informacijos teikimą.

Nediskriminavimo įpareigojimas, nustatytas Įstatymo 19 straipsnyje, apsaugo kitus asmenis nuo diskriminavimo ir jų galimybės konkuruoti nebus nulemtos galimo ūkio subjekto LRTC diskriminacinio elgesio. Nediskriminavimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnyje, nes ūkio subjektas LRTC negalės diskriminuoti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų gavėjų, paslaugas perkančių analogiškais aplinkybėmis.

Išvada: Ūkio subjektas LRTC, teikdamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, privalo nediskriminuoti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, gavėjų, įskaitant analogiškų sąlygų analogiškais aplinkybėmis taikymą ir tos pačios kokybės bei tokiais pačiomis sąlygomis, kokias turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams, paslaugų bei informacijos teikimą.

6.3.3. Skaidrumo įpareigojimo keitimas

2010 metais antrojo Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo apibrėžta tokia transliacijų perdavimo paslaugų rinką – Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, rinką. Šioje rinkoje LRTC buvo nustatytas skaidrumo įpareigojimas. LRTC, vykdydama nustatytą skaidrumo įpareigojimą turėjo:

„<...> kiek tai susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu:

1. standartiniame pasiūlyme teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir teikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas pagal Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisykles, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 1V-941 (Žin., 2005, Nr. 133-4812), viešai skelbti detalią informaciją, susijusią su teikiama prieiga, įskaitant apskaitos informaciją, technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip;

2. ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo šio įpareigojimo nustatymo dienos paskelbti standartinį pasiūlymą teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC,

teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir teikti antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas;

3. teikti ūkio subjektams, siekiantiems gauti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir (ar) antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, visą informaciją, būtiną skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugoms gauti;

4. skelbti informaciją apie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, kaip nustatyta Informacijos, reikalaujamos skelbti nustačius skaidrumo įpareigojimą, apimties, jos detalumo reikalavimų, paskelbimo būdo ir kitų paskelbimo sąlygų apraše, patvirtintame RRT direktoriaus 2006 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. 1V-4 (Žin., 2006, Nr. 6-236).“

LRTC skaidrumo įpareigojimas buvo nustatytas siekiant apsaugoti televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjus nuo LRTC galimų diskriminacinių veiksmų derantis dėl prieigos prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Tarnybos nuomone, skaidrumo įpareigojimą, numatytą Įstatymo 19 straipsnyje, būtina taikyti ir toliau, nes šiuo įpareigojimu bus užtikrinta, kad potencialūs ir esami televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai, derėdamiesi dėl paslaugų teikimo sąlygų ir kainų, iš anksto žinos pagrindines paslaugų teikimo sąlygas. Palikus galioti skaidrumo įpareigojimą, taip pat bus apribota LRTC galimybė neteikti informacijos, kuri yra susijusi su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų galimu pirkimu.

Tačiau skirtingai nei 2010 m., 2012 m. pradėtame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime, Tarnyba apibrėžė kitą televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinką. Taip pat šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra skaidomos į dvi paslaugas – televizijos transliacijų perdavimo paslaugas ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Pastebėtina ir tai, kad Tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. 1V-960 buvo patvirtintos Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklės (Žin., 2011, 124-5937) (toliau – Prieigos taisyklės), kurios panaikino Informacijos, reikalaujamos skelbti nustačius skaidrumo įpareigojimą, apimties, jos detalumo reikalavimų, paskelbimo būdo ir kitų paskelbimo sąlygų aprašą, patvirtintą Tarnybos direktoriaus 2006 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. 1V-4 (Žin., 2006, Nr. 6-236). Tačiau minėtos Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklės perėmė dalį Informacijos, reikalaujamos skelbti nustačius skaidrumo įpareigojimą, apimties, jos detalumo reikalavimų, paskelbimo būdo ir kitų paskelbimo sąlygų aprašo reikalavimų. Atsižvelgiant į išdėstytą, o taip pat siekiant teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, 2010 m. LRTC, atsižvelgiant į Įstatymo 18 straipsnį, nustatytą nediskriminavimo įpareigojimą tikslinga pakeisti ir išdėstyti taip:

Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, teikimu privalo:

1. ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo šio įpareigojimo įsigaliojimo paskelbti standartinį pasiūlymą suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC;

2. standartiniame pasiūlyme teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas LRTC, viešai skelbti detalią informaciją Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklėse, patvirtintose Tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. 1V-960 (Žin., 2011, 124-5937), (toliau – Prieigos taisyklės) nustatyta tvarka ir sąlygomis, įskaitant technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, atitinkamos prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip;

3. teikti ūkio subjektams, siekiantiems gauti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas LRTC, visą informaciją, būtiną šioms paslaugoms gauti;

4. prieigos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis skelbti informaciją apie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas LRTC.

Skaidrumo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnyje. Skaidrumo įpareigojimu, numatytu Įstatymo 18 straipsnyje, ūkio subjektui LRTC yra nustatomos priemonės, kurios ribos LRTC galimybes neteikti arba neskelbti informacijos, susijusios su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis, teikiamomis LRTC. Taip pat skaidrumo įpareigojimas užtikrins, kad potencialūs ir esami transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjai, derėdamiesi dėl paslaugų teikimo sąlygų ir kainų, iš anksto žinos pagrindines paslaugų teikimo sąlygas. Tai ribos LRTC galimybes diskriminuoti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjus, o taip pat mažins galimų ginčų tikimybę.

Išvada: Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, teikimu privalo:

1. ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo šio įpareigojimo įsigaliojimo datos paskelbti standartinį pasiūlymą suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC.

2. standartiniame pasiūlyme teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas LRTC, viešai skelbti detalią informaciją Prieigos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis, įskaitant technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, atitinkamos prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip.

3. teikti ūkio subjektams, siekiantiems gauti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas LRTC, visą informaciją, būtiną šioms paslaugoms gauti.

4. prieigos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis skelbti informaciją apie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas LRTC.

6.3.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimo keitimas

2010 m. baigus Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimą, LRTC buvo nustatytas toks kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas: „Ūkio subjektas LRTC, kiek tai yra susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo:

1. tvarkyti sąnaudų apskaitą pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45, Nr. 70-2606);

2. teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas kainomis, kurios būtų nedidesnės nei šių paslaugų sąnaudos, apskaičiuotos pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės;

3. keisti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių

teikimo paslaugų kainas tik turėdamas informacijos apie šių paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisykles.“

Minėtu įpareigojimu buvo sprendžiama 2010 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – „LRTC turi galimybių ir motyvų nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, kainas ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.“

Ataskaitos 5.1.2 skyriuje Tarnyba nustatė, kad:

1. LRTC turi motyvų, o nesant reguliavimo ir galimybių, nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, kainas sau palankia linkme.

2. LRTC turi motyvų, o nesant reguliavimo ir galimybių, nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC Lietuvos Respublikos teritorijoje, kainas.

Taigi, 2010 m. ir šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo nustatytos tos pačios problemos. Aukščiau paminėtas problemas geriausiai sprendžia kainų kontrolės įpareigojimas. Dėl to 2010 m. LRTC nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas turi būti paliktas galioti.

Vertinant, ar 2010 m. nustatytas sąnaudų įvertinimo metodas tinka spręsti šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime nustatytas konkurencijos problemas, Tarnybos nuomone, 2010 m. nustatytas sąnaudų įvertinimo metodas turi būti toliau taikomas. Tarnybos nuomone, sąnaudų skaičiavimas pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą (angl. *Fully Distributed Costs*, FDC) sąnaudas vertinant istorinėmis (išigijimo) sąnaudomis geriausiai atspindės ūkio subjekto patiriamas sąnaudas ir paslaugos savikainą. Šis sąnaudų įvertinimo metodas naudingas tuo, kad LRTC jau turi įdiegtą sąnaudų apskaitos sistemą, kuri sąnaudas skirsto pilnai paskirstytų sąnaudų (FDC) metodo principu, o taip pat rinkos dalyviams teikia teisingą informaciją priimti sprendimą dėl televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pirkimo arba jų teikimo sau. Sprendimas keisti sąnaudų vertinimo metodą padidintų LRTC išlaidas, o gauta nauda pritaikius kitokį sąnaudų apskaitos modelį (pvz., remiantis efektyvaus operatoriaus veiklos modeliu bei einamosiomis sąnaudomis pagrįstą ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (angl. *Long Run Average Incremental Costs*, LRAIC) metodika), gali nepateisinti tokio modelio įdiegimui reikalingų išlaidų. Istorinės turto vertės nustatymo metodas (HCA) yra naudingesnis tuo, kad pasirinkus šio modelio alternatyvą – einamosios vertės turto nustatymo metodą (angl. *Current Cost Accounting*, CCA), turto vertė gali būti nepagrįstai padidinta (remiantis CCA metodo principu, LRTC ilgalaikis turtas būtų vertinamas einamąją verte), o tai sąlygotų didesnes nusidėvėjimo ir papildomas investicijų grąžos sąnaudas.

Tačiau skirtingai nei 2010 m., 2012 m. pradėta Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime, Tarnyba apibrėžė kitą televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinką. Taip pat 2012 pradėta Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra skaidomos į dvi paslaugas – televizijos transliacijų perdavimo paslaugas ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Pastebėtina ir tai, kad LRTC, vykdydama 2010 m. nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą, galėjo keisti televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainas tik turėdama informacijos apie paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas pagal Sąnaudų apskaitos taisykles. Toks reikalavimas sukuria laiko tarpą, tarp sąnaudų apskaičiavimo ir galimo paslaugų kainų keitimo, kuris trunka nuo 6 mėn. iki 1 metų. Minėtas laiko tarpas riboja paslaugų teikėjo galimybes lanksčiai reaguoti į sąnaudų pasikeitimus, t. y. peržiūrėti paslaugų kainas, padidėjus paslaugos savikainai. Siekiant sudaryti galimybę LRTC lanksčiau peržiūrėti televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainas, tikslinga pakeisti LRTC nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą ir sudaryti galimybę dažniau peržiūrėti teikiamų paslaugų kainas. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog Įstatymo 23 straipsnio 3 dalies nuostatos riboja ūkio subjekto galimybes nepagrįstai keisti paslaugų kainas. Minėta Įstatymo nuostata nurodo, kad įrodinėjimo našta, kad operatoriaus, įpareigoto kainas grįsti sąnaudomis, kainos yra pagrįstos sąnaudomis, atsižvelgiant į protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą, tenka operatoriui, įpareigotam kainas grįsti sąnaudomis. Taigi, net ir

nesant įpareigojimo paslaugų kainas keisti tik turint informacijos apie paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas remiantis Sąnaudų apskaitos taisyklėmis, LRTC turės įrodyti, kad kainos bus keičiamos pagrįstai.

Nustatant kainų kontrolės įpareigojimą atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 1V-1200 „Dėl radijo dažnių (kanalų) skyrimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui“ buvo nustatytos radijo dažnių (kanalų), kurie bus naudojami LRTC steigiant trečiąją skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, naudojimo sąlygos ir jos įtakoja televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. Minėtame įsakyme be kitų reikalavimų yra nustatyta, kad „3.16 ekonomiškai pagrįsta suminė sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniais duomenimis, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina be pridėtinės vertės mokesčio už pirmųjų 10 metų laikotarpį:

3.16.1. 80 proc. Lietuvos Respublikos teritorijos (išskyrus teritorinius vandenis) aprėpiančiu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu turi būti ne didesnė kaip 47997100 Lt;

3.16.2. 90 proc. Lietuvos Respublikos teritorijos (išskyrus teritorinius vandenis) aprėpiančiu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu turi būti ne didesnė kaip 55908000 Lt;“

Taigi Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 10 d. įsakymo Nr. 1V-1200 3.16 punkte iš esmės yra nustatomas reikalavimas LRTC teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms, esant tam tikroms sąlygoms. LRTC nustačius kainų kontrolės įpareigojimą, neatsižvelgiant į ūkio subjektui nustatytus įpareigojimus, būtų taikomas dvigubas reguliavimas. Siekiant to išvengti ir nustatyti mažiausią būtiną reguliavimą, 2010 m. LRTC nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą tikslinga pakeisti ir sumažinti jo galiojimo apimtį jei galioja ir kitos Tarnybos nustatytos sąlygos.

Atsižvelgiant į išdėstytą, o taip pat siekiant teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, ūkio subjektui LRTC 2010 m. nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas yra keistinas ir turi būti išdėstytas taip:

Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, teikimu, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių, privalo:

1. tvarkyti sąnaudų apskaitą Sąnaudų apskaitos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis;
2. teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas LRTC, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių, kainomis, kurios būtų ne didesnės nei sąnaudos, apskaičiuotos Sąnaudų apskaitos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis, jei teisės aktai nenustato kitaip.

Tarnybos siūlomas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, numatytas Įstatymo 23 straipsnyje, yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnyje, nes šiuo įpareigojimu bus apribotos LRTC galimybės nepagrįstai perskirstyti paslaugų sąnaudas sau palankia linkme ir nepagrįstai keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. Tačiau ūkio subjektui LRTC nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas leis padengti teikiamų paslaugų sąnaudas ir gauti investicijų grąžą. LRTC nereikės diegti naujos sąnaudų apskaitos sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi sąnaudų apskaitos sistemą pagal Sąnaudų apskaitos taisykles.

Išvada: Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, teikimu, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių, privalo:

1. tvarkyti sąnaudų apskaitą Sąnaudų apskaitos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis;
2. teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas LRTC, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių

tinklo elementų ir (ar) priemonių, kainomis, kurios būtų ne didesnės nei sąnaudos, apskaičiuotos Sąnaudų apskaitos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis, jei teisės aktai nenustato kitaip.

6.3.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimo keitimas

2010 m. baigus Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimą, LRTC buvo nustatytas toks įpareigojimas: „<...> kiek tai susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo vykdyti Elektroninių ryšių įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Apskaitos atskyrimo taisyklės ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus, patvirtintus RRT direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 (Žin., 2006, Nr. 70-2607)“. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas LRTC buvo nustatytas siekiant efektyviai užtikrinti nediskriminavimo įpareigojimo laikymąsi, o taip pat siekiant efektyviai prižiūrėti skaidrumo įpareigojimą ir įgyvendinti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus.

Tarnybos nuomone, apskaitos atskyrimo įpareigojimą, numatytą Įstatymo 20 straipsnyje, ūkio subjektui LRTC yra tikslinga taikyti toliau. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas leis įvertinti ar pajamos, sąnaudos, turtas ir įsipareigojimai yra teisingai paskirstomi reguliuojamoms ir nereguliuojamoms LRTC teikiamoms paslaugoms. Taip pat šis įpareigojimas leis įvertinti ar ūkio subjektas LRTC kryžmiškai nesubsidijuoja nereguliuojamų paslaugų reguliuojamomis paslaugomis, ar reguliuojamos paslaugos nėra subsidijuojamos viena kitomis. 2011 m. buvo pakeistos Apskaitos atskyrimo taisyklės ir su apskaitos atskyrimu susiję reikalavimai, patvirtinti Tarnybos direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 (Žin., 2006, Nr. 70-2607; 2011, Nr. 45-2147) (toliau – Apskaitos atskyrimo taisyklės). Minėtų taisyklių pakeitimais Tarnyba detalizavo kokia apskaitos atskyrimo informacija turi būti skelbiama viešai. Remiantis minėtais pakeitimais viešai turi būti skelbiama informacija apie reguliuojamų paslaugų pajamas, sąnaudas ir naudojamą kapitalą. Ši informacija didina reguliavimo skaidrumą ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjams leidžia stebėti ar reguliuojamos paslaugos yra teikiamos laikantis nustatytų įpareigojimų.

Tačiau skirtingai nei 2010 m., 2012 m. pradėta Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime, Tarnyba apibrėžė kitą televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinką. Taip pat šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra skaidomos į dvi paslaugas – televizijos transliacijų perdavimo paslaugas ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Atsižvelgiant į išdėstytą, o taip pat siekiant teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, 2010 m. LRTC Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje nustatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą tikslinga pakeisti ir išdėstyti taip: ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, teikimu, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių, privalo vykdyti Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Apskaitos atskyrimo taisyklių reikalavimus.

Apskaitos atskyrimo įpareigojimas, numatytas Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnyje, nes šiuo įpareigojimu bus efektyviau užtikrinamas ūkio subjektui LRTC nustatyto nediskriminavimo įpareigojimo vykdymas. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas taip pat didins reguliavimo skaidrumą ir viešai skelbiama informacija apie LRTC reguliuojamų paslaugų pajamas, sąnaudas ir naudojamą kapitalą atskleis kaip LRTC vykdo jai nustatytus kainų kontrolės įpareigojimus. LRTC nereikės diegti naujos apskaitos atskyrimo sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi apskaitos atskyrimo sistemą pagal Tarnybos nustatytus reikalavimus.

Išvada: Ūkio subjektas LRTC, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, teikimu, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų

teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių, privalo vykdyti Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Apskaitos atskyrimo taisykles.

6.4. Įpareigojimų ūkio subjektui TEO, turinčiam didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinkoje, nustatymas, keitimas ar naikinimas

2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-246 ūkio subjektas TEO buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. Ūkio subjektui TEO minėtoje rinkoje buvo nustatyti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-246 ūkio subjektui TEO įpareigojimai buvo nustatyti tokia apimtimi – TEO teikiamoms skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) yra skiriamas siuntėjui TEO, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje. Tiek 2010 m. baigtame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime, tiek šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime nagrinėjama ta pati paslauga – televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslauga, kai ją teikia ūkio subjektas TEO. Tačiau 2010 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu apibrėžtos rinkos pavadinimas skiriasi nuo šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime apibrėžtos rinkos pavadinimo. Tarnyba, atsižvelgdama į šiuos pokyčius, o taip pat siekdama teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, keičia ūkio subjektui TEO 2010 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatytus ir 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-246 įtvirtintus įpareigojimus.

6.4.1. Įpareigojimo suteikti prieigą keitimas

2010 metais antrojo Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo apibrėžta tokia transliacijų perdavimo paslaugų rinka – Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, rinka. Šioje rinkoje TEO buvo nustatytas toks įpareigojimas suteikti prieigą – „Kiek tai susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu, ūkio subjektas TEO privalo:

1. patenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą prie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

2. suteikti prieigą prie konkrečių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių kitiems ūkio subjektams;

3. sąžiningai derėtis su kitais ūkio subjektais, prašančiais suteikti prieigą prie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje;

4. nenutraukti prieigos prie jau suteiktų priemonių;

5. suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos paslaugų suderinamumui;

6. suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;

7. suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje teikimą šių paslaugų gavėjams;

8. sujungti tinklus ar suteikti tinklų priemonės, įskaitant galimybę sujungti tinklus ir suteikti priemonės bet kuriame techniškai galimame tinklo taške;

9. ūkio subjektas TEO gali atsisakyti suteikti prieigą prie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, bei susijusių priemonių, vienašališkai sustabdyti jų teikimą ar jį nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti elektroninių ryšių tinklo vientisumą.“

Aukščiau nurodytas įpareigojimas buvo nustatytas siekiant apriboti TEO galimybes nesuteikti prieigos prie „skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų.“ Ataskaitos 5.2.2 skyriuje Tarnyba nustatė, kad TEO turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybes, atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, arba jos nesuteikti. Kaip matyti iš pateiktos informacijos, tiek 2010 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu, tiek šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta ta pati problema ir šią problemą geriausiai sprendžia Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 4 punkte ir Įstatymo 21 straipsnyje nurodytas įpareigojimas suteikti prieigą. Tačiau 2010 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu apibrėžtos rinkos pavadinimas skiriasi nuo šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime apibrėžtos atitinkamos rinkos pavadinimo. Atsižvelgiant į minėtus skirtumus, o taip pat siekiant teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, tikslinga pakeisti 2010 m. TEO nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą ir jį išdėstyti taip:

Kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, teikimu, ūkio subjektas TEO privalo:

1. patenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

2. sąžiningai derėtis su kitais ūkio subjektais, prašančiais suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

3. nenutraukti prieigos prie jau suteiktų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

4. suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos paslaugų suderinamumui;

5. suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;

6. suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, teikimą šių paslaugų gavėjams;

7. ūkio subjektas TEO gali atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių, vienašališkai sustabdyti jos teikimą ar ją nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti elektroninių ryšių tinklo vientisumą.

Įpareigojimas suteikti prieigą riboja ūkio subjekto TEO galimybes nutraukti arba atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO. Nustačius šį įpareigojimą, ūkio subjektas TEO privalės sąžiningai derėtis su

kitais asmenimis, negalės atsisakyti suteikti prieigą, nenutrauks jau suteiktos prieigos bei suteiks visas kitas būtinas priemones, reikalingas transliacijas perduoti galutiniams paslaugų gavėjams (žiūrovams). Ūkio subjektas TEO galės atsisakyti suteikti prieigą, jei prašymas suteikti prieigą bus nepagrįstas arba vienašališkai sustabdyti prieigos teikimą ar ją nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti elektroninių ryšių tinklo vientisumą. Dėl to įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnyje. Nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, aiškiomis ir priimtinomis sąlygomis, apribojama konkurencija televizijos programų transliavimo rinkose.

Išvados:

1. Kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, teikimų, ūkio subjektas TEO privalo:

1.1. patenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

1.2. sąžiningai derėtis su kitais ūkio subjektais, prašančiais suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

1.3. nenutraukti prieigos prie jau suteiktų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

1.4. suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos paslaugų suderinamumui;

1.5. suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;

1.6. suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, teikimą šių paslaugų gavėjams.

2. Ūkio subjektas TEO gali atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių, vienašališkai sustabdyti jų teikimą ar ją nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti elektroninių ryšių tinklo vientisumą.

6.4.2. Nediskriminavimo įpareigojimo keitimas

2010 metais antrojo Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo apibrėžta tokia transliacijų perdavimo paslaugų rinka – Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, rinka“. Šioje rinkoje TEO buvo nustatytas toks nediskriminavimo įpareigojimas: „Ūkio subjektas TEO teikiamoms skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje, privalo taikyti tokias pačias technines bei kitokias sąlygas, kokias ūkio subjektas TEO turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams.“. Minėtu įpareigojimu buvo sprendžiama 2010 m. rinkos tyrimo metu nustatyta problema – „TEO turi galimybių ir motyvų taikyti skirtingas skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimo sąlygas skirtingiems asmenims.“.

Ataskaitos 5.2.2 skyriuje nustatyta, kad TEO turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių, nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, kainas sau palankia linkme. Tokio keitimo rezultatas gali būti skirtingų paslaugų kainų arba skirtingų kainodaros sąlygų nustatymas skirtingiems paslaugų gavėjams. Taigi, tiek 2010 m., tiek šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime yra nustatytos panašios problemos. Tačiau skirtingai nei 2010 m., 2012 m. pradėtame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime, Tarnyba apibrėžė kitą atitinkamą televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų rinką. Atsižvelgiant į išdėstytą, o taip pat siekiant teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, 2010 m. TEO nustatytą nediskriminavimo įpareigojimą tikslinga pakeisti ir jį išdėstyti taip: ūkio subjektas TEO, teikdamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, privalo nediskriminuoti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, gavėjų, įskaitant analogiškų sąlygų analogiškais aplinkybėmis taikymą ir tos pačios kokybės bei tokiomis pačiomis sąlygomis, kokias turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams, paslaugų bei informacijos teikimą.

Nediskriminavimo įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 19 straipsnyje, apsaugo kitus asmenis nuo diskriminavimo ir jų galimybės konkuruoti nebus nulemtos galimo ūkio subjekto TEO diskriminacinio elgesio. Nediskriminavimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnyje, nes ūkio subjektas TEO negalės diskriminuoti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų pirkėjų, paslaugas perkančių analogiškais aplinkybėmis.

Išvada: Ūkio subjektas TEO, teikdamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, privalo nediskriminuoti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, gavėjų, įskaitant analogiškų sąlygų analogiškais aplinkybėmis taikymą ir tos pačios kokybės bei tokiomis pačiomis sąlygomis, kokias turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams, paslaugų bei informacijos teikimą.

6.4.3. Skaidrumo įpareigojimo keitimas

2010 metais antrojo Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo apibrėžta tokia transliacijų perdavimo paslaugų rinka – Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, rinka. Šioje rinkoje TEO buvo nustatytas skaidrumo įpareigojimas. TEO, vykdydama nustatytą skaidrumo įpareigojimą turėjo:

„<...> kiek tai susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikimu:

1. standartiniame pasiūlyme teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, pagal Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisykles, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 1V-941 (Žin., 2005, Nr. 133-4812), viešai skelbti detalią informaciją, susijusią su teikiama prieiga, įskaitant apskaitos informaciją, technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip;

2. ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo šio įpareigojimo nustatymo dienos paskelbti standartinį pasiūlymą teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas

siuntėjui TEO, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje;

3. teikti ūkio subjektams, siekiantiems gauti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamas Lietuvos Respublikos teritorijoje, visą informaciją, būtiną skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugoms, skirtoms turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje;

4. skelbti informaciją apie skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, kaip nustatyta Informacijos, reikalaujamos skelbti nustačius skaidrumo įpareigojimą, apimties, jos detalumo reikalavimų, paskelbimo būdo ir kitų paskelbimo sąlygų apraše, patvirtintame RRT direktoriaus 2006 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. 1V-4 (Žin., 2006, Nr. 6-236).“.

TEO skaidrumo įpareigojimas buvo nustatytas siekiant apsaugoti televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjus nuo TEO galimų diskriminacinių veiksmų derantis dėl prieigos prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Tarnybos nuomone, skaidrumo įpareigojimą, numatytą Įstatymo 19 straipsnyje, būtina taikyti ir toliau, nes šiuo įpareigojimu bus užtikrinta, kad potencialūs ir esami televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjai, derėdamiesi dėl paslaugų teikimo sąlygų ir kainų, iš anksto žinos pagrindines paslaugų teikimo sąlygas. Palikus galioti skaidrumo įpareigojimą taip pat bus apribota TEO galimybė neteikti informacijos, kuri yra susijusi su transliacijų perdavimo paslaugų galimu pirkimu.

Tačiau skirtingai nei 2010 m., 2012 m. pradėtame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime, Tarnyba apibrėžė kitą televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų rinką. Pastebėtina ir tai, kad 2011 m. buvo patvirtintos Prieigos taisyklės, kurios panaikino Informacijos, reikalaujamos skelbti nustačius skaidrumo įpareigojimą, apimties, jos detalumo reikalavimų, paskelbimo būdo ir kitų paskelbimo sąlygų aprašą. Tačiau minėtos Prieigos taisyklės perėmė dalį Informacijos, reikalaujamos skelbti nustačius skaidrumo įpareigojimą, apimties, jos detalumo reikalavimų, paskelbimo būdo ir kitų paskelbimo sąlygų aprašo reikalavimų. Atsižvelgiant į išdėstytą, o taip pat siekiant teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, 2010 m. TEO, atsižvelgiantį į Įstatymo 18 straipsnį, nustatytą nediskriminavimo įpareigojimą tikslinga pakeisti ir išdėstyti taip:

Ūkio subjektas TEO, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, teikimu, privalo:

1. ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo šio įpareigojimo įsigaliojimo datos paskelbti standartinį pasiūlymą suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO;

2. standartiniame pasiūlyme teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas TEO, viešai skelbti detalią informaciją Prieigos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis, įskaitant technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, atitinkamos prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip;

3. teikti ūkio subjektams, siekiantiems gauti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas TEO, visą informaciją, būtiną šioms paslaugoms gauti;

4. Prieigos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis skelbti informaciją apie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas TEO.

Skaidrumo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnyje. Skaidrumo įpareigojimu, numatytu Įstatymo 18 straipsnyje, ūkio subjektui TEO yra nustatomos priemonės, kurios ribos TEO galimybes neteikti arba neskelbti informacijos, susijusios su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis, teikiamomis TEO. Taip pat skaidrumo įpareigojimas užtikrins, kad potencialūs ir esami transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjai,

derėdamiesi dėl paslaugų teikimo sąlygų ir kainų, iš anksto žinos pagrindines paslaugų teikimo sąlygas. Tai ribos TEO galimybes diskriminuoti transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjus, o taip pat mažins galimų ginčų tikimybę.

Išvada: Ūkio subjektas TEO, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, teikimu, privalo:

1. ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo šio įpareigojimo įsigaliojimo datos paskelbti standartinį pasiūlymą suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO;

2. standartiniame pasiūlyme teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas TEO, viešai skelbti detalią informaciją Prieigos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis, įskaitant technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, atitinkamos prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos ir susijusių paslaugų kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip;

3. teikti ūkio subjektams, siekiantiems gauti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas TEO, visą informaciją, būtiną šioms paslaugoms gauti;

4. Prieigos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis skelbti informaciją apie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas TEO.

6.4.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimo keitimas

2010 m. baigus Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimą, TEO buvo nustatytas toks kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas: „Ūkio subjektas TEO, kiek tai yra susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikimu, privalo:

1. tvarkyti sąnaudų apskaitą pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės, patvirtintas RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45, Nr. 70-2606);

2. teikti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, skirtas turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas kainomis, kurios būtų nedidesnės nei šių paslaugų sąnaudos, apskaičiuotos pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės;

3. keisti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas tik turėdamas informacijos apie šių paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės.“.

Minėtu įpareigojimu buvo sprendžiama 2010 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu nustatyta problema – „TEO turi galimybių ir motyvų nustatyti skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje ir vertikalčiai susietų antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų kainas sau palankia linkme ir (arba) palaikyti pernelyg dideles kainas.“.

Ataskaitos 5.2.2 skyriuje Tarnyba nustatė, kad:

1. TEO turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių, nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, kainas sau palankia linkme.

2. TEO turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių, nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, kainas.

Taigi, 2010 m. ir šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo nustatytos tos pačios problemos. Aukščiau paminėtas problemas geriausiai sprendžia kainų kontrolės įpareigojimas. Dėl to 2010 m. TEO nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas turi būti paliktas galioti.

Vertinant, ar 2010 m. nustatytas sąnaudų įvertinimo metodas tinka spręsti šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime nustatytas konkurencijos problemas, Tarnybos nuomone, 2010 m. nustatytas sąnaudų įvertinimo metodas turi būti toliau taikomas. Tarnybos nuomone, sąnaudų skaičiavimas pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą (angl. *Fully Distributed Costs*, FDC) sąnaudas vertinant istorinėmis (įsigijimo) sąnaudomis geriausiai atspindės ūkio subjekto patiriamas sąnaudas ir paslaugos savikainą. Šis sąnaudų įvertinimo metodas naudingas tuo, kad TEO jau turi įdiegtą sąnaudų apskaitos sistemą, kuri sąnaudas skirsto pagal visiškai paskirstytų sąnaudų (FDC) metodo principu, o taip pat rinkos dalyviams teikia teisingą informaciją priimti sprendimą dėl televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pirkimo arba jų teikimo sau. Sprendimas keisti sąnaudų vertinimo metodą padidintų TEO išlaidas, o gauta nauda pritaikius kitokį sąnaudų apskaitos modelį (pvz., remiantis efektyvaus operatoriaus veiklos modeliu bei einamosiomis sąnaudomis pagrįstą ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (angl. *Long Run Average Incremental Costs*, LRAIC) metodika), gali nepateisinti tokio modelio įdiegimui reikalingų išlaidų. Istorinės turto vertės nustatymo metodas (HCA) yra naudingesnis tuo, kad pasirinkus šio modelio alternatyvą – einamosios vertės turto nustatymo metodą (angl. *Current Cost Accounting*, CCA), turto vertė gali būti nepagrįstai padidinta (remiantis CCA metodo principu, TEO ilgalaikis turtas būtų vertinamas einamąją verte), o tai sąlygotų didesnes nusidėvėjimo ir papildomas investicijų gražos sąnaudas.

Tačiau skirtingai nei 2010 m., 2012 m. pradėta Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime, Tarnyba apibrėžė kitą televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinką. Taip pat 2012 m. pradėta Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra skaidomos į dvi paslaugas – televizijos transliacijų perdavimo paslaugas ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Pastebėtina ir tai, kad TEO, vykdydama 2010 m. nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą, galėjo keisti televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainas, tik turėdama informacijos apie paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas pagal Sąnaudų apskaitos taisykles. Toks reikalavimas sukuria laiko tarpą, tarp sąnaudų apskaičiavimo ir galimo paslaugų kainų keitimo, kuris trunka nuo 6 mėn. iki 1 metų. Minėtas laiko tarpas riboja paslaugų teikėjo galimybes lanksčiai reaguoti į sąnaudų pasikeitimus, t. y. peržiūrėti paslaugų kainas, padidėjus paslaugos savikainai. Siekiant sudaryti galimybę TEO lanksčiau peržiūrėti televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainas, tikslinga pakeisti TEO nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą ir sudaryti galimybę dažniau peržiūrėti teikiamų paslaugų kainas. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog Įstatymo 23 straipsnio 3 dalies nuostatos riboja ūkio subjekto galimybes nepagrįstai keisti paslaugų kainas. Minėta Įstatymo nuostata nurodo, kad įrodinėjimo našta, kad operatoriaus, įpareigoto kainas grįsti sąnaudomis, kainos yra pagrįstos sąnaudomis, atsižvelgiant į protingumo kriterijų atitinkančią investicijų gražą, tenka operatoriui, įpareigotam kainas grįsti sąnaudomis. Taigi, net ir nesant įpareigojimo paslaugų kainas keisti tik turint informacijos apie paslaugų sąnaudas, apskaičiuotas remiantis Sąnaudų apskaitos taisyklėmis, TEO turės įrodyti, kad kainos bus keičiamos pagrįstai.

Nustatant kainų kontrolės įpareigojimą atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. 1V-1201 „Dėl radijo dažnių (kanalų) skyrimo TEO LT, AB“ buvo nustatytos radijo dažnių (kanalų), kurie bus naudojami TEO steigiant trečiąją skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, naudojimo sąlygos ir jos įtakoja televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. Minėtame įsakyme be kitų reikalavimų yra nustatyta, kad „3.16 ekonomiškai pagrįsta suminė sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniams duomenims, be kurių atitinkamos

televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina be pridėtinės vertės mokesčio už pirmųjų 10 metų laikotarpį:

3.16.1. 80 proc. Lietuvos Respublikos teritorijos (išskyrus teritorinius vandenį) aprėpsiančiu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu turi būti ne didesnė kaip 19323923Lt;

3.16.2. 90 proc. Lietuvos Respublikos teritorijos (išskyrus teritorinius vandenį) aprėpsiančiu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu turi būti ne didesnė kaip 31530355 Lt;“

Taigi, Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 10 d. įsakymo Nr. 1V-1201 3.16 punkte iš esmės yra nustatomas reikalavimas TEO teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms, esant tam tikroms sąlygoms. TEO nustačius kainų kontrolės įpareigojimą, neatsižvelgiant į ūkio subjektui jau nustatytus įpareigojimus, būtų taikomas dvigubas reguliavimas. Siekiant to išvengti ir nustatyti mažiausią būtiną reguliavimą, 2010 m. TEO nustatytą kainų kontrolės įpareigojimą tikslinga pakeisti ir sumažinti jo galiojimo apimtį jei galioja ir kitos Tarnybos nustatytos sąlygos.

Atsižvelgiant į išdėstytą, o taip pat siekiant teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, ūkio subjektui TEO 2010 m. nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas yra keistinas ir turi būti išdėstytas taip:

Ūkio subjektas TEO, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, teikimu, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių, privalo:

1. tvarkyti sąnaudų apskaitą Sąnaudų apskaitos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis;

2. teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas TEO, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių, kainomis, kurios būtų ne didesnės nei sąnaudos, apskaičiuotos Sąnaudų apskaitos taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis, jei teisės aktai nenustato kitaip.

Tarnybos siūlomas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, numatytas Įstatymo 23 straipsnyje, yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnyje, nes šiuo įpareigojimu bus apribotos TEO galimybės nepagrįstai perskirstyti paslaugų sąnaudas sau palankia linkme ir keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. Tačiau ūkio subjektui TEO nustatytas kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas leis padengti teikiamų paslaugų sąnaudas ir gauti investicijų grąžą. TEO nereikės diegti naujos sąnaudų apskaitos sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi sąnaudų apskaitos sistemą pagal Sąnaudų apskaitos taisykles.

Išvada: Ūkio subjektas TEO, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, teikimu, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių, privalo:

1. tvarkyti sąnaudų apskaitą Sąnaudų apskaitos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis.

2. Teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas TEO, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių, kainomis, kurios būtų ne didesnės nei sąnaudos, apskaičiuotos Sąnaudų apskaitos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis, jei teisės aktai nenustato kitaip.

6.4.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimo keitimas

2010 m. baigus Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimą, TEO buvo nustatytas toks įpareigojimas: „<...> kiek tai yra susiję su skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimu ir antžeminės televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimu (didmeninė paslauga), skaitmeninės antžeminės televizijos programų transliacijų teikimu (mažmeninė paslauga), televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikimu plačiajuosčio ryšio tinklais (didmeninė paslauga) ir televizijos programų transliacijų teikimu

plačiajuosčio ryšio tinklais (mažmeninė paslauga), privalo vykdyti Elektroninių ryšių įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus, patvirtintus RRT direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 (Žin., 2006, Nr. 70-2607)“.

Apskaitos atskyrimo įpareigojimas TEO buvo nustatytas siekiant efektyviai užtikrinti nediskriminavimo įpareigojimo laikymąsi, o taip pat siekiant efektyviai prižiūrėti skaidrumo įpareigojimą ir įgyvendinti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus.

Tarnybos nuomone, apskaitos atskyrimo įpareigojimą, numatytą Įstatymo 20 straipsnyje, ūkio subjektui TEO yra tikslinga taikyti toliau. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas leis įvertinti ar pajamos, sąnaudos, turtas ir įsipareigojimai yra teisingai paskirstomi reguliuojamoms ir nereguliuojamoms TEO teikiamoms paslaugoms. Taip pat šis įpareigojimas leis įvertinti ar ūkio subjektas TEO kryžmiškai nesubsidijuoja nereguliuojamų paslaugų reguliuojamomis paslaugomis, ar reguliuojamos paslaugos nėra subsidijuojamos viena kitomis. TEO yra vertikaliai integruotas ūkio subjektas ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu retransliavo televizijos programas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir IPTV tinklais, o taip pat teikė televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Siekiant tiksliai įvertinti ar TEO nediskriminuoja kitų ūkio subjektų sau teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų atžvilgiu, tikslinga detalizuoti apskaitos atskyrimo įpareigojimą ir nustatyti, kad apskaitos atskyrimo įpareigojimas būtų vykdomas šių paslaugų atžvilgiu: televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos (didmeninė paslauga) atžvilgiu, televizijos programų transliavimo ir (ar) retransliavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos (mažmeninė paslauga) atžvilgiu, televizijos programų transliavimo ir (ar) retransliavimo IPTV tinklais paslaugos (mažmeninė paslauga) atžvilgiu.

2011 m. buvo pakeistos Apskaitos atskyrimo taisyklės. Minėtų taisyklių pakeitimais Tarnyba detalizavo kokia apskaitos atskyrimo informacija turi būti skelbiama viešai. Remiantis minėtais pakeitimais viešai turi būti skelbiama informacija apie reguliuojamų paslaugų pajamas, sąnaudas ir naudojamą kapitalą. Ši informacija didina reguliavimo skaidrumą ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pirkėjams leidžia stebėti ar reguliuojamos paslaugos yra teikiamos laikantis nustatytų įpareigojimų.

Atsižvelgiant į išdėstytą ir į tai, kad skirtingai nei 2010 m., 2012 m. pradėtame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime, Tarnyba apibrėžė kitą televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinką nei 2010 m., o taip pat siekiant teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, 2010 m. TEO Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje nustatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą tikslinga pakeisti ir išdėstyti taip: ūkio subjektas TEO, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, teikimu, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių (didmeninė paslauga), televizijos programų transliavimo ir (ar) retransliavimu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais (mažmeninė paslauga), televizijos programų transliavimo ir (ar) retransliavimu IPTV tinklais, privalo vykdyti Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Apskaitos atskyrimo taisyklių reikalavimus.

Apskaitos atskyrimo įpareigojimas, numatytas Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnyje, nes šiuo įpareigojimu bus efektyviau užtikrinamas ūkio subjektui TEO nustatyto nediskriminavimo įpareigojimo vykdymas. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas taip pat didins reguliavimo skaidrumą ir viešai skelbiama informacija apie TEO reguliuojamų paslaugų pajamas, sąnaudas ir naudojamą kapitalą atskleis kaip TEO vykdo jai nustatytus kainų kontrolės įpareigojimus. TEO nereikės diegti naujos apskaitos atskyrimo sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi apskaitos atskyrimo sistemą pagal Tarnybos nustatytus reikalavimus. Tarnyba, nurodydama apskaitą tvarkyti pagal konkrečias televizijos transliacijų perdavimo ir televizijos programų transliavimo veiklas, neinicijuoja ir nesiekia nurodytų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų ir televizijos programų transliavimo paslaugų reguliavimo. Tarnyba, detalizuodama apskaitos atskyrimo įpareigojimą, siekia tinkamai užtikrinti nediskriminavimo įpareigojimo vykdymą.

Išvada: Ūkio subjektas TEO, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, teikimu, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių elektroninių ryšių tinklo elementų ir (ar) priemonių (didmeninė paslauga), televizijos programų transliavimu ir (ar) retransliavimu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais (mažmeninė paslauga), televizijos programų transliavimu ir (ar) retransliavimu IPTV tinklais, privalo vykdyti Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą pagal Apskaitos atskyrimo taisyklių reikalavimus.

6.5. Įpareigojimų ūkio subjektui LRTC, turinčiam didelę įtaką teikiant radijo transliacijų perdavimo skaitmeninio antžeminio radijo tinklais paslaugas, kai radijo dažnis skiriamas LRTC, naikinimas

Tarnyba, 2006 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu, apibrėžė Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką. Šioje rinkoje 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1057 ūkio subjektas LRTC buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką. Ūkio subjektui LRTC 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 punktuose nustatyti įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

Tarnyba, 2010 m. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu, apibrėžė Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinką. Šioje rinkoje 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-241 ūkio subjektas LRTC buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką. Ūkio subjektui LRTC 2010 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. 1V-241 3.1, 3.2, 3.3 punktuose buvo palikti galioti 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 3.1, 3.2, 3.3 punktuose nustatyti įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas ir skaidrumo įpareigojimas, o 2010 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. 1V-241 4.1 ir 4.2 punktuose buvo pakeistas 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 3.4 ir 3.5 punktuose nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, o taip pat apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

Tačiau ūkio subjektas LRTC 2010 m. gegužės 6 d. raštu Nr. 4A-102/2.5-14 informavo Tarnybą, kad nuo 2010 m. vasario 1 d. UAB „Muzikos topai“, UAB „Radiocentras“, UAB „Rimtas radijas“ ir UAB „Laisvoji banga“ pageidaujant buvo nutrauktas skaitmeninio radijo programų siuntimas ir siuntimo stotis 13A kanalu Vilniuje buvo išjungta. Atsižvelgiant į tai, kad Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje nebuvo teikiamos ir nėra patikimos informacijos, kad artimiausiu metu jos bus pradėtos teikti, Tarnyba šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime, neapibrėžė Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, paslaugos ar atitinkamų paslaugų rinkos, o taip pat neatliko Rinkų rekomendacijos 2 punkte nurodyto trijų kriterijų testo.

Įstatymo 16 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad Tarnyba turi teisę atlikti ne visą rinkos tyrimo procedūrą, bet tik atskiras jos dalis, jeigu motyvuotai ir pagrįstai mano, kad kitas dalis atlikti nėra tikslinga. Kaip buvo nurodyta aukščiau, Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje nuo 2010 m. vasario 1 d. iki tiriamojo laikotarpio pabaigos nebuvo teikiamos, o skaitmeninio antžeminio radijo stotis buvo išjungta. Dėl šios priežasties nėra įmanoma objektyviai apibrėžti radijo transliacijų perdavimo skaitmeninio antžeminio radijo tinklais rinkos. Atsižvelgiant į tai, antrąjį ir trečiąjį rinkos tyrimo procedūros etapus būtų galima atlikti pirmojo ir antrojo Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų tyrimų metu apibrėžtų rinkų apimtyje. Tai yra rinkos tyrimo procedūra yra atliekama Skaitmeninio antžeminio

radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkos, kuri buvo apibrėžta Tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymo 1V-1055 2.1 punkte ir Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. 1V-239 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkų apibrėžimo“ 2.2 punkte, apimtyje.

Atsižvelgiant į tai, kad Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje buvo nutrauktos 2010 m. vasario 1 d. išjungus skaitmeninio antžeminio radijo stotį, paslaugos nebuvo teikiamos nuo 2010 m. vasario 1 d. iki 2012 m. gruodžio 31 d. ir šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu taip pat nėra teikiamos, o taip pat nėra objektyvios informacijos kada jos bus pradėtos teikti rodo, kad nagrinėjamos rinkoje nėra nei paslaugų teikėjų, nei paslaugų gavėjų, neįmanoma atlikti Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto antros rinkos tyrimo procedūros etapo – tyrimą, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, įvardinti atitinkamoje rinkoje turinčius ūkio subjektus. Tačiau, tai, kad nagrinėjamoje rinkoje paslaugos nėra nei teikiamos, nei perkamos, o taip pat į tai, kad nėra patikimos informacijos, kad šios paslaugos artimiausiu metu bus teikiamos, rodo, jog nagrinėjamos rinkos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje taikymo. Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad jeigu atlikus atitinkamos rinkos tyrimą nustatoma, kad jos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų 17 straipsnyje, taikymo, Tarnyba, Įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis nenustato Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų ūkio subjektams ir (ar) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus, jei tokie buvo nustatyti.

Atsižvelgiant į tai, o taip pat vadovaujantis Įstatymo 17 straipsnio 7 dalimi, ūkio subjektui LRTC Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje ir Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nustatyti įpareigojimai yra naikintini.

Išvada: Atsižvelgiant į tai, kad Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje ir Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui LRTC, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkose egzistuoja charakteristikos, kurios negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje taikymo, ūkio subjektui LRTC 2006 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. 1V-1057 3.1, 3.2, 3.3 punktuose ir 2010 m. vasario 24 d. įsakymo Nr. 1V-241 3.1, 3.2, 3.3, 4.1 ir 4.2 punktuose nustatyti įpareigojimai yra naikintini.

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo anketos gavėjų sąrašas

Eil. Nr.	Gavėjas
1	Kauno technologijos universitetas
2	S.Žilionio personalinė radijo ir televizijos konsultacinė agentūra
4	Šiaulių Didždvario gimnazija
5	UAB „Alytaus radijas“
6	UAB „Antroji reklamos atelje“
7	UAB „Artvydas“
8	UAB „ATVIRAI“
9	UAB „Aukštaitijos radijas“
10	UAB „Eurolexis“
11	UAB „Geruda“
12	UAB „Info XXL“
13	UAB „Interbanga“
14	UAB „Kauno fonas“
15	UAB „Labas, Klaipėda“
16	UAB „Laisvoji banga“
17	UAB „Lamantas“
18	UAB „Lanula“
19	UAB „M-1“
20	UAB „Mažeikių aidas“
21	UAB „Muzikos topai“
22	UAB „Plunsta“
23	UAB „Proarsa“
24	UAB „Pūkas“
25	UAB „Radijas kelyje“
26	UAB „Radijo pulsas“
27	UAB „Radijo stotis Laluna“
28	UAB „Radiocentras“
29	UAB „Radiola“
30	UAB „Reklamos gama“
31	UAB „Rimtas radijas“
32	UAB „Saulės radijas“
33	UAB „Tarptautinis Baltijos bangų radijas“
34	UAB „TELE-3“ radijas
35	UAB „Znad Wilii radijo stotis“
36	UAB „Žinių radijas“
37	UAB radijo stotis „Ultra vires“
38	Vilniaus Baltupių progimnazija
39	Vilniaus Universitetas
40	VšĮ „Advilio reklamos miestas“
41	VšĮ „Baltijos bangų radijas“
42	VšĮ „Indros radijas“
43	VšĮ „Kauno moksleivių ir jaunimo laisvalaikio centras“
44	VšĮ „Kvartolė“
45	VšĮ „Marijos radijas“
46	VšĮ „Šou imperija“
47	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija
48	VšĮ Šiaulių universiteto gimnazija
49	SPLIUS, UAB
50	TEO LT, AB
51	UAB „Aidas“
52	UAB „Aukštaitijos televizija“

Eil. Nr.	Gavėjas
53	UAB „BALTICUM TV“
54	UAB „Baltijos TV“
55	UAB „Kėdainių krašto televizija“
56	UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“
57	UAB „Lietuvos ryto“ televizija
58	UAB „Roventa“
59	UAB „Šiaulių apskrities televizija“
60	UAB „TELE-3“
61	UAB „TV7“
62	V.Krušnos IĮ
63	VšĮ „Alytaus regioninė televizija“
64	VšĮ „LN televizija“
65	VšĮ „Marijampolės televizija“
66	VšĮ „Raseinių krašto televizija“
67	UAB „Cgates“
68	UAB „Init“
69	UAB „Mikrovisatos TV“
70	UAB „Rygveda“
71	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras
72	J.Varno Vilniaus radijo studija
73	UAB „Ilorą“
74	Viginta, UAB
75	UAB „Dokeda“
76	Kavamedia UAB
77	UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“
78	UAB „Transteleservis“
79	UAB „Horda“
80	UAB „SATV networks“
81	UAB „Toptronas“
82	VIASAT AS

Ūkio subjektą TEO sudarantys asmenys

Remiantis TEO Anketoje pateiktais duomenimis, 88,15 proc. TEO akcijų valdė „Teliasonera“ AB, 11,85 proc. valdė kiti akcininkai ir nei vienas kitas akcininkas, išskyrus „Teliasonera“ AB neturėjo daugiau kaip 5 proc. balsų suteikiančių akcijų. „Teliasonera“ AB Lietuvoje taip pat valdo 100 proc. UAB „Omnitel“, kuri teikia viešąsias judriojo ryšio ir viešojo judriojo ryšio tinklo paslaugas, akcijų. Anketoje buvo prašoma pateikti informaciją, apie Anketos respondento kontroliuojamus ir su šiais asmenimis susijusius juridinius asmenis. Anketoje TEO nurodė 10 juridinių asmenų, susijusių su bendrove (žr. 19 lentelę).

19 lentelė. Su TEO susiję juridiniai asmenys.

Eil. Nr.	Bendrovės pavadinimas	Sąsajos pobūdis	Bendrovės veiklos sritis
1.	UAB „Omnitel“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo „Teliasonera“ AB	Teikia viešąsias judriojo telefono ryšio ir judriojo ryšio tinklo paslaugas.
2.	UAB „Lintel“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo TEO LT, AB	Teikia informacijos ir nuotolinio klientų aptarnavimo paslaugas.
3.	UAB „Baltic Data Centre“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo TEO LT, AB	Teikia duomenų centrų ir informacinių sistemų valdymo paslaugas.
4.	UAB „Kompetencijos ugdymo centras“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo TEO LT, AB	Bendrovė veiklos nevykdo.
5.	UAB „Verslo investicijos“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo TEO LT, AB	Investicinis projektas.
6.	Baltic Data Centre SIA	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo UAB „Baltic Data Centre“	Bendrovė veiklos nevykdo.
7.	UAB „Hostex“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo UAB „Baltic Data Centre“	Teikia svetainių prieglobos paslaugas.
8.	UAB „Interdata“	100 proc. šios bendrovės akcijų turi UAB „Hostex“	Teikia svetainių prieglobos paslaugas.
9.	UAB „Hosting“	100 proc. šios bendrovės akcijų valdo UAB „Interdata“	Teikia svetainių prieglobos paslaugas.
10.	VšĮ „Ryšių istorijos muziejus“	TEO LT, AB yra vienintelė šios įstaigos steigėja ir savininkė	Muziejus

TEO, pateikdama informaciją Skambučių užbaigimo individualiuose telefono ryšio tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinkos tyrimui, nurodė, kad TEO 2013 m. birželio 7 d. duomenimis (minėto rinkos tyrimo informacijos pateikimo data) tiesiogiai kontroliavo 5 juridinius asmenis (UAB „Lintel“, UAB „Baltic Data Centre“, UAB „Kompetencijos ugdymo centras“, UAB „Verslo investicijos“, VšĮ „Ryšių istorijos muziejus“), netiesiogiai kontroliavo 3 juridinius asmenis (Baltic Data Centre SIA, UAB „Hostex“, UAB „Hosting“) ir per TEO valdančią įmonę „Teliasonera“ AB buvo susijusi su UAB „Omnitel“. Laikotarpiu tarp 2013 m. balandžio 19 d. (Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo informacijos pateikimo data) ir 2013 m. birželio 7 d. (Skambučių užbaigimo individualiuose telefono ryšio tinkluose, teikiamuose fiksuotoje vietoje, rinkos tyrimo informacijos pateikimo data) UAB „Interdata“ buvo prijungta prie UAB „Hostex“ ir baigė savo veiklą. Atsižvelgiant į išdėstytą, o taip pat atsižvelgiant į tai, kad Baltic Data Centre SIA veiklos Lietuvoje nevykdo, laikoma, kad ūkio subjektą TEO sudaro TEO ir kartu su susijusiais juridiniais asmenimis UAB „Omnitel“, UAB „Lintel“, UAB „Baltic Data Centre“, UAB „Kompetencijos ugdymo centras“, UAB „Verslo investicijos“, VšĮ „Ryšių istorijos muziejus“, „Hostex“, UAB „Hosting“.

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime naudotų santrumpų sąrašas

Santrumpa	Visas pavadinimas
Istatymas	Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas (Žin., 2004, Nr. 69-2382).
Prieigos direktyva	2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL 2004 m. <i>specialusis leidimas</i> , 13 skyrius, 29 tomas, p. 323) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37).
Pagrindų direktyva	2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL 2004 m. <i>specialusis leidimas</i> , 13 skyrius, 29 tomas, p. 349) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37).
Tarnyba	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba.
Taisyklės	Rinkos tyrimo taisyklė, patvirtintos Tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 1V-297 (Žin., 2004, Nr. 141-5174; 2011, Nr. 134-6394).
Rinkų rekomendacija	2007 m. gruodžio 17 d. Komisijos rekomendacija 2007/879/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas <i>ex ante</i> reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2007 L 344, p. 65).
Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairės	2002 m. Komisijos gairės dėl rinkos tyrimo ir didelės įtakos vertinimo rinkoje pagal Bendrijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemą.
Pranešimų rekomendacija	2008 m. spalio 15 d. Komisijos rekomendacija 2008/850/EB dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos 7 straipsnyje numatytų pranešimų, terminų ir konsultacijų (OL 2008 L 301, p. 23).
Bendra pozicija dėl priemonių	Europos Reguliuotojų Grupės elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms bendra pozicija dėl požiūrio į tinkamas priemones naujoje reguliavimo sistemoje (ERG (03) 30 rev1 ir ERG (06) 33).
Transliacijų perdavimo paslaugų rinka	Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinka.
VII	Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas (Žin., 1996, Nr. 71-1706; 2006, Nr. 82-3254).
Aiškinamasis memorandumas	2007 m. gruodžio 28 d. Europos Komisijos rekomendacijos 2007/879/EB dėl atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų elektroninių ryšių srityje, reikalaujančių <i>ex-ante</i> reguliavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos, aiškinamasis memorandumas.
MDTV	Mikrobangų daugiakanalė televizija.
LRTC	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras.
2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1057	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-772).
2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1056	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1056 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (Informaciniai pranešimai, 2006, Nr. 77-771).
TEO	TEO LT, AB.
2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-240	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-240 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos

	centro, turinčio didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“.
2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-242	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-242 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“.
2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-241	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-241 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“.
2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-244	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-244 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“.
2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-246	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-246 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO LT, AB, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“.
Anketa	Tarnybos 2013 m. kovo 21 d. raštu Nr. (43.4) 1B-1386 ir 2013 m. kovo 25 d. raštu Nr. (43.4) 1B-1439 prašyta užpildyti Tarnybos interneto svetainėje skelbta Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo anketa.
Ataskaita	Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo ataskaita.
transliacijų perdavimo paslaugos	Transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.
LRTK	Lietuvos radijo ir televizijos komisijos
LRT	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija
Nacionalinės televizijos transliacijos	Nemokamos televizijos programos, transliuojamos visoje Lietuvoje skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais.
Regioninės televizijos transliacijos	Nemokamos televizijos programos, transliuojamų pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis
ARPU	Vidutinės vieno paslaugų gavėjo pajamos (angl. <i>Average Revenue Per User, ARPU</i>)
Radijo dažnių skyrimo planas	Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti planas, patvirtintas Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. 1V-125 (Žin., 2003, Nr. 100-4526) ir Lietuvos radijo ir televizijos komisijos 2003 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 89 (Žin., 2003, Nr. 100-4527)
Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planas	Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planas, patvirtintas Tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-419 (Žin., 2005, Nr. 57-1981; 2011, Nr. 56-2695).
Skaitmeninės televizijos modelis	Skaitmeninės televizijos diegimo Lietuvoje modelio aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 1492 „Dėl skaitmeninės televizijos diegimo Lietuvoje modelio aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 171-6336; 2011, Nr. 155-7362).
Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos siuntėjui	Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui.
Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, teikiamos transliuotojui	Radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugos, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas (re)transliuotojui.

Vilniaus studija	II „J. Varno Vilniaus radijo studija“.
Radio transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinka	Radio transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų siuntėjo LRTC Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
Radio transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų Vilniaus studijos, rinka	Radio transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų siuntėjo Vilniaus studija Vilniuje ir miesto apylinkėse, rinka.
Radio transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų, rinka	Radio transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų, teikiamų transliuotojų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų LRTC Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų TEO Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės Alytaus miesto apylinkėse, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų V. Krušnos individualios įmonės, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus Trakuose ir miesto apylinkėse, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VŠĮ „Alytaus regioninė televizija“, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VŠĮ „Alytaus regioninė televizija“ Alytuje ir miesto apylinkėse, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Kėdainių krašto televizija“ Kėdainiuose ir miesto apylinkėse, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Kėdainių krašto televizija“, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“ Kaune ir miesto apylinkėse, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VŠĮ „Marijampolės televizija“ Marijampolėje ir miesto apylinkėse, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VŠĮ „Marijampolės televizija“, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“ Mažeikiuose ir miesto apylinkėse, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Aukštaitijos televizija“ Panevėžyje ir miesto apylinkėse, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Aukštaitijos televizija“, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“ Plungėje ir miesto apylinkėse, Klaipėdoje ir miesto apylinkėse, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais

skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ „Raseinių krašto televizija“, rinka	paslaugų, teikiamų VšĮ „Raseinių krašto televizija“ Raseiniuose ir miesto apylinkėse, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“ Jonavoje ir miesto apylinkėse, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Šiaulių apskrities televizija“, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Šiaulių apskrities televizija“ Šiauliuose ir miesto apylinkėse, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilorā“, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilorā“ Naujojoje Akmenėje ir miesto apylinkėse, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka	Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinka	Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinka	Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
Prieigos taisyklės	Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklės, patvirtintos Tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. 1V-960 (Žin., 2011, 124-5937).
Konkurencijos įstatymas	Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (Žin., 1999, Nr. 30–856; 2009, Nr. 121–5195).
Sąnaudų apskaitos taisyklės	Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45, 2011, Nr. 45-2146)
Apskaitos atskyrimo taisyklės	Apskaitos atskyrimo taisyklės ir su apskaitos atskyrimu susiję reikalavimai, patvirtinti Tarnybos direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 (Žin., 2006, Nr. 70-2607; 2011, Nr. 45-2147).